

EKONOMİK

FORUM

Sayfa: 268

**KALKINMANIN
ANAHTARI**

coğrafi işaretler

Ünipa A.Ş.

Geleceğe yön veren Ar-Ge ve Yazılım Projeleriyle BÜYÜMEYE devam ediyor. Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı kuruluşturularak 1993 yılında kurulan ÜNİ-PA Üniversite Pazarlama & Bilgisayar İnternet Ticaret A.Ş.

- Sağlık Bilgi Sistemleri,
- Üniversite Bilgi Sistemleri,
- Belediye Bilgi sistemleri,
- Mobil Bilgi Sistemleri,
- Karar Destek Bilgi Sistemleri,
- Anket Bilgi Sistemleri
- İşletmelere Özel Kurumsal Yazılım Projeleri

Yurt içinde otuz, yurtdışında üç üniversiteye yazılım geliştirme ve Bakım destek hizmeti vererek Üniversite Bilgi Sistemlerinde sektörünün öncü firmalarından biri haline gelmiştir. Şirket son yıllarda Ar-Ge çalışmalarında bulunarak Kurumlara özel yazılım projeleri geliştirmiştir. Yapılan bu çalışmaların meyvesini Kasım 2016 ayı içerisinde Ülkemizin saygın üniversitelerinden TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi ile sözleşme imzalanmıştır.

1-) Mobil Bilgi Sistemleri

Mobil Kampüs

Mobil Kampüs; üniversitelerin öğrenci ve personelinin akıllı telefonları aracılığıyla not çizelgeleri, ders kayıtlarına istatistikleri, öğrenci durum istatistikleri, müfredat, transkript, ders programı, sınav programı, üniversite duyurularını takip edebilmelerini, etkinliklerinden haberdar olabilmelerini, akademik takvim ve günlük yemek listesi gibi bilgilere kolayca erişim sağlayabilen Android ve IOS işletim sistemleriyle tam uyumlu bir hizmettir.

Sistemin Genel Özellikleri

- Android ve IOS ile tam uyumlu
- Öğrenci Bilgi Yönetim Sistemleri (EBYS) kullanıcı hesabı ile erişim
- Çoklu Dil Desteği
- Rol Seçimi
- Bildirim ve Duyuru Sistemi
- Vize, final ve bütünlüme notlarının öğrenciye bildirim
- Not girişi başlangıç ve bitiş tarihlerinin öğretim üyelerine bildirim

2-) Üniversite Bilgi Sistemleri

Üniversite Bilgi Sistemi paketi; Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Enstitü/Facülte/Yükseköğül Öğrenci İşleri, Bilimsel Araştırma Projeleri, Personel Daire Başkanlığı, Yazı İşleri, Strateji Daire Başkanlığı'nda kullanılacak olan programlardan oluşur.

Devlet üniversiteleri ve Vakıf üniversitelerinin; Öğrenci İşleri, Özlük, Enstitü Öğrenci İşleri gibi birimlerinde yürütülen işlemleri kolaylaştırmak amacıyla bütünlüklü ya da modüller olarak kullanılabilen bir yazılımdır.

3-) Belediye Bilgi Sistemleri

BBYS 'nin amacı, kurumun personeli yükünün azaltılarak, daha verimli ve halka daha fazla hizmet sunabilen kabiliyetler edinmesini sağlamaktır.

Belediye gelirlerinin artırılması, vergi kaçaklarının önlenmesi, kurum giderlerinin azaltılması, gelir ve giderleri etkin bir şekilde takip edilerek, maksimum hizmet verimliliğini sağlanmasındır.

4-) Karar Destek Bilgi Sistemleri

Kurumlardaki karmaşık problemlerin çözümü için, programlama, bilgisayar teknolojisi ve insan zekasının verimli ve optimal bir şekilde etkileşimini, karmaşık içeren bir sistemdir.

5-) İşletmelere Özel Kurumsal Yazılım Projeleri

Her işletmenin farklı gereksinimleri vardır. İşletmeler işleyiş modelleri, etkenler, süreç tasarımları farklıdır. Bu farklılıkların iyi analizi edilerek işletmelere kullanılabilir çözümler üretebilmek doğru yaklaşımdır. ÜNİ-PA A.Ş. bu süreci tasarlarken öncelikli olarak firma ile süreci analiz ederek, müşterilerine Kurumsal yazılım çözümleri sunar.

6-) Anket Bilgi Sistemleri

Üniversite ve Kurumların bütün süreçleri için kullanılabilen, dinamik tanımlamaların sistemdir. Tanımlı anketin çözümü sırasında, sonuçların anlık olarak okunabilmesi sayesinde, işlem süreçlerini hızlandıran bilgi sistemidir.

Yeni E-Serisi. Aklın Başyapıtı.

Paha biçilemez güvenlik sistemleri, akıllı ve öncü sürüş özellikleri, büyüleyici standartları sunan ultra modern tasarımı ile Mengerler Ankara' da sizleri bekliyor.

Mercedes-Benz

The best or nothing.

EKONOMİK FORUM
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı

YÖNETİM

TOBB Yönetim Kurulu Adına Sahibi
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ender YORGANCILAR

SORUMLU MÜDÜR

Azmi ÖZGÜR
TOBB Dumlupınar Bulvarı No: 252
Eskişehir Yolu / ANKARA
Telefon : (0312) 218 20 00
Faks : (0312) 219 40 90

EDİTÖR

Eser SOYGÜDER YILDIZ
eseryildiz@dunya.com
Telefon : (0212) 440 27 67

HAZIRLANMASINDA KATKIDA BULUNANLAR

Hakan GÜLDAĞ, Recep ŞEN,
Özgür ŞAHİN, İzzet ÜNALDI

GÖRSEL TASARIM

Eylem AKSÜNGER

FOTOĞRAF

Ender ÇEPEL, Mustafa KARACA,
Pınar SÉZER YANIKGİL

EDİTÖRYAL HAZIRLIK

Ajans D
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
100. Yıl Mahallesi 34204
Bağcılar/İSTANBUL
Telefon : (0212) 440 27 67

GÖRSEL DESTEK

- TOBB Basın Yayın Müdürlüğü
- Dünya Gazetesi Arşiv ve Dokümantasyon Servisi

REKLAM REZERVASYON

Mehtap YILDIRIM
Telefon : (0212) 440 28 39

BASKI

Gezegen Basım Ltd. Şti
www.gezegenbasim.com.tr
Tel: 0212 325 71 25

DAĞITIM

Tele Kurye Dağıtım ve
Kurye Hizmetleri AŞ
Merkez Mh. Kağıthane Cd.
No: 29/1 34407 Kağıthane
İSTANBUL-TÜRKİYE

YAYIN TÜRÜ

Sürelî, her ayın 15'inde yayımlanır

Sayı: 268

Ekonomik Forum'da yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe, TOBB'un resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomik Forum dergisi ayda bir yayımlanır. 15 bin adet basılır. Dergi ağırlıklı özel seçilmiş adreslere gönderilir. Abonelik için yeni taleplerin yayin@tobb.org.tr adresine yapılması gereklidir.

- 6 **Başyazı**
- 8 **Geçtiğimiz Ay Türkiye**
- 12 **Geçtiğimiz Ay Dünya**
- 16 **Ayın Sözü**

TOBB Ulusal
28 TOBB'dan şehitler için 54 milyon TL destek

TOBB Uluslararası
44 Körfez'de 380 milyon dolarlık görüşme

KİŞİ BAŞINA MİLLİ GELİR 93 YILDA 205 KAT ARTTI

52 Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfusu 93 yılda 6 kat artarak 80 milyona ulaştı. Gayri Safi Milli Hasıla dolar bazında bin 274 kat, kişi başına düşen milli gelir ise 205 kat arttı.

ROBOTLAŞACAK 19 İŞ KOLU

74 Robotlar ve insanlar arasında iş yaşamında geliştirilecek işbirliği, küresel ekonominin önemli ölçüde gelişim göstermesini sağlayacak. İş yaşamındaki üretkenlik 2025'e kadar yüzde 40 ila 50 artabilir. Bu da ekonomiye her yıl 1.7 trilyon ila 2.2 trilyon dolar kazanç sağlayabilir.

KALKINMANIN ANAHTARI COĞRAFİ İŞARETLER

Anadolu'da günümüze miras olarak kalan 3 bine yakın yöresel ürün, istihdam ve kırsal kalkınmanın anahtarı, kadın istihdamını artırma ve geliştirme konusunda da en etkin unsurlardan biri haline geldi. Bu ürünleri katma değere çevirmek için "coğrafi işaret" alınması gerekiyor. Bir sınai mülkiyet hakkı türü olan coğrafi işaretler yöresel ürünlerin geleneksel özellik ve kalitelerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlarken, bölgelerine ve üreticilerine marka değeri ve dolayısıyla da ekonomik değer kazandırıyor.

İNOVASYON VE VERİMLİLİĞE DAHA ÇOK ÖNEM VERİLMELİ

Uluslararası iş dünyasının görüş ve önerilerini almak için İstanbul'da yapılan Türkiye Yatırım Danışma Konseyi 9. Toplantısı'nda Türkiye'ye olan güvenin altı çizildi. Açıklanan sonuç bildirisinde reformların sürdürülmesi istenirken, önceliğin ise inovasyon ve verimliliğe verilmesi gerektiği ifade edildi.

KASTAMONU, KÜLTÜREL VE TARİHİ MİRASIN YÜZÜK TAŞI

Yeni yatırımlarla İç Anadolu ile Akdeniz'i, Karadeniz'e bağlayan ticaret yolunun en önemli unsurlarından biri haline gelmesi beklenen Kastamonu, tarihi geçmişi ve kültürel mirasları ile Marka Kent olma yolunda.

78 Türkiye'nin önde gelen sanayileri arasında yer alan alüminyum sektörü hammadde eksikliği, ek gümrük vergisi ve yüksek enerji maliyetleri nedeniyle dertli. 2015 yılında alışsız hammaddeye yüzde 3, alışlı hammaddeye yüzde 6 oranında uygulanan gümrük vergisi hammadde ihtiyacının yüzde 85'ini ithalat yoluyla karşılayan sektörün yükünü artırdı.

57 **Karikanomi**
KOBİ'lerde stok yönetimi

84 **TOBB ETÜ MED**
Etkinliklerle üyelerini motive ediyor

86 **TOBB ETÜ**
İller, insani gelişmede dengiyi yakalayamadı

91 **Sektör Meclisleri**
Sektör Meclisleri'nden haberler

104 **Teknoloji**
En son teknoloji ürünlerinin haberleri

106 **Sağlık**
Hipertansiyon ve tedavisi

108 **Ekonomi Tarihi**
Cumhuriyetin sloganı: "Bir karış fazla demiryolu"

123 **Göstergeler**
128 **Select News**

ANALİZ

Stiglitz, ABD Başkanı seçilen Donald Trump'un yeni dönemde hangi ekonomik ve sosyal politikaları izlemesi gerektiğini yazıyor.

98

GÖRÜŞ

Sachs, yazısında sürdürülebilir kalkınma ve yüksek yatırım çağını başlatma vaktinin geldiğini belirtiyor.

100

YÖNETİM

Rüştü Bozkurt, bilgileri rekabet edebilir bir ürün ve iş yapma tarzına, yani metoda dönüştürme konusuna değişiyor.

102

115 Odalar ve Borsalardan haberler

- ▶ Alaşehir TB'de 34 çiftçiye sertifikaları verildi
- ▶ Ardahan TSO'dan "mesleki eğitim ve istihdam" seferberliği
- ▶ 11. Biga Gıda Tarım, Hayvancılık Fuarı büyük ilgi gördü
- ▶ Bilecik TSO'da MEİS toplantısı gerçekleştirildi
- ▶ Erzurum TB'den damızlık hayvan üretim merkezi isteği
- ▶ Antalya TB üyeleri ve tarım sektörü paydaşları bilgilendirildi
- ▶ Denizli TB öncülüğünde leblebik nohut ıslahı çalışmaları
- ▶ DMO, Vanlı üreticilerden ürün temin etmek istiyor
- ▶ İMEAK DTO Fethiye Şubesi'nden önemli hizmet
- ▶ Trakya Oda ve Borsa Başkanları 'ortak akıl' için buluştu
- ▶ Aydın TB'den Emniyet Müdürü Baştuğ'a hayırlı olsun ziyareti
- ▶ Malatya TB'de Lisanslı Depo Kurulumu Projesi görüşüldü
- ▶ Uzunköprü TSO'da girişimcilere sertifikaları verildi

▲ ALAŞEHİR TİCARET BORSASI

▲ ANTALYA TİCARET BORSASI

▲ ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BIGA TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ İMEAK DENİZ TO FETHİYE ŞUBESİ

▲ BİLECİK TSO İLE BOZÜYÜK TSO

▲ TRAKYA BÖLGE TOPLANTISI

HER SEKTÖRDE VERİMLİLİĞİ ARTIRMAMIZ GEREKİYOR

Ekonominin bundan sonra daha hızlı büyümesi için her sektörde verimliliği artırmalıyız. Bunun için öncelikle daha seçici olmak, doğru yatırımlara odaklanmak gerekiyor. Ekonomideki belirsizlikleri azaltıp normalleşmeye geçmeliyiz. Yerlerde sürünen yargıya itimadı yükselterek kurumlara ve kurallara güven duyulmasını sağlamalıyız.

Kişi başı gelirimizi 10 binden 25 bine çıkarmak ve neredeyse 7 yıldır içinde bulunduğumuz orta gelir tuzağından kurtulmak için dünden farklı bir şeyler yapmamız gerektiği her geçen gün daha da belirginleşiyor.

Bunun çözümüyse faizi indirince ekonomi ve yatırımlar büyür şeklinde tek başına işe yaramayacağı görülen kolaycı ezberlerin dışında bir yerde duruyor. Özellikle de düne kadar köyden şehirlere doğru iç göç vasıtasıyla büyüyen ülkemizde artık sektörel verimlilikleri artırmak gerekiyor.

Dünyada da benzer durum söz konusu. Sadece ülkemizde değil diğer ülkelerde de büyüme sorunlu. Faizi indirip likiditeyi artırdığınızda otomatikman yatırımlar artmıyor ve ekonomi büyümeye başlamıyor. Faiz sıfıra indirilse ve hatta negatif yapılsa da ekonomiler büyüyemeyebiliyor.

Benzer şekilde likidite tavana vursa, şirketlerin kasalarından nakit para da fıırsırsa da yatırım yapmayabiliyorlar. Belirsizlik karşısında nakitte kalmayı tercih ediyorlar. Kişiler de gelecek endişelerinden dolayı ellerindeki nakit parayı harcamayıp muhafaza etmek isteyebiliyorlar.

Dolayısıyla ekonomik büyüme ve yatırımlar için sadece tek bir değişkene bakmak değil tüm çevre şartlarını dikkate almak önem kazanıyor. Yani ekosistemin bütününe bakmak gerekiyor. Bu durum özellikle Türkiye ekonomisi için geçerli. Çünkü Türkiye ekonomisinde yatırımları devlet değil özel sektör yapıyor. Aynı durum tüketim harcamaları veya ihracat için de geçerli.

Tüm bu nedenlerle Türkiye ekonomisinin büyümesi sadece faizle oynanarak değil bir bütün olarak uygun ortamın sağlanması ile mümkün olabiliyor. Bu duru-

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve
Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi
baskanlik@tobb.org.tr

mu 2003 sonrasında yaşadık. O dönemde faiz oranları bugünkünden daha yüksek olmasına rağmen, AB üyelik sürecinin getirdiği olumlu hava ve reform gündeminin öncelikle ele alınması sayesinde hem iç yatırımlar hem ülkeye gelen doğrudan yatırımlar arttı, ekonomi hızlı bir büyüme sürecine girdi.

Bugün geldiğimiz noktadaysa ekonominin bundan sonra daha hızlı büyümesi için her sektörde verimliliği artırmamız gerekiyor. Bunun için öncelikle daha seçici olmak, doğru yatırımlara odaklanmak ve gerekli teknolojilerin içeriye transferi için yabancı yatırımları çekmek gerekiyor.

Ancak açıktır ki yargı sistemi, kural hâkimiyeti ve hukukun üstünlüğü alanlarında sıkıntılar yaşanırken istenen miktarda yabancı yatırımcı gelmesi, gelenlerin de teknoloji ve ihracat potansiyeli getirmesi kolay olmuyor. Bu tür yabancı sermayenin çekilmesi giderek daha önemli geliyor. Zira küresel ekonomide söz sahibi olmanın yolu küresel değer zinciri içinde yer alan firmaların sayısının artmasından geçiyor.

Öte yandan Türkiye ekonomisi açısından bakıldığında ABD faiz artırımlarının bizim için iyi olmayacağı açık. Buna ilave olarak son dönemde Avrupa Birliği ile ilişkilerin bozulması da iş dünyasının bakışını olumsuz etkiliyor. Bu koşullar altında Türkiye ekonomisinin önümüzdeki yıllarda yüzde 4 ve üzerinde bir büyüme oranı tutturması için eskisinden daha fazla çaba göstermemiz gerektiği de açık.

Buna yönelik bir hazırlık var mı diye baktığımızda reaktif açıklamalar ve makro ihtiyatı uygulamaları gevşeten dolayısıyla risk algısını daha da yükseltme tehlikesi bulunan adımlar dışında fazla bir şey göremiyoruz.

Geleceğe yönelik ışık tutması beklenen Orta Vadeli

Program'da bile benzer bir durum söz konusu. OVP'deki varsayım, küresel belirsizliğin azalacağı, küresel büyümenin tedricen artacağı, ticaret ortaklarımızın ılımlı büyüyeceği, finansal piyasalardaki dalgalanmaların ve jeopolitik risklerin azalacağı, FED'in faiz artırımlarının sınırlı olacağı, büyümenin finansmanına yurtiçi tasarruflarla birlikte yabancı sermaye girişinin katkı sağlayacağı şeklinde.

Yani ekonomi politikalarımız oluşturulurken hemen her şeyin yolunda gideceği umulmuş, ona göre hazırlık yapılmış. Ancak önce Brexit, sonrasında Trump ve şimdilerde AB ile artan sorunlar geldi. ABD seçimi sonrası Meksika parası doğal olarak en çok değer kaybedendi. Ama seçimde bizimle doğrudan ilgili bir konu olmamasına rağmen Türk Lirası da en olumsuz etkilenenlerden biri oldu.

Bunun temel nedeni şu olabilir: 2002-2007 döneminde Türkiye'nin ortalama büyüme oranı yüzde 6,8, cari işlemler açığı ise yüzde 3,7 idi. 2008-2015 döneminde ortalama yıllık büyüme oranı yüzde 3,4'e geriledi, cari işlemler açığı ise yüzde 5,8'e yükseldi. Hem dışarıya daha bağımlı hale geldik, hem büyüme tempomuzu kaybettik. Yeni bir büyüme hikâyesi yazamayınca yatırımlar azaldı ama finanse etmemiz gereken dış açık yükseldi. Sonuçta Türkiye'nin kırılganlığı arttı.

Bu politika belirsizliğini bir an önce geride bırakıp, yeniden ekonomiye ve reformlara odaklanmalıyız. Ekonomideki belirsizlikleri azaltıp, normalleşmeye geçmeliyiz. Yerlerde sürünen yargıya itimadı yükselterek kurumlara ve kurallara güven duyulmasını sağlamalıyız. Böylece risk algısı düşecek, herkes kendi işine odaklanabilecektir. Türkiye bugün bütün kurumlarıyla büyük bir imtihanadadır. Doğal kaynaklara sahip olmayan Türkiye'nin demokrasi ve hukukun üstünlüğünden başka çıkışı yoktur.

Üretime 1,5 milyon liralık destek

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) 2016 Yılı Makine Teçhizat Kredi Faiz Desteği Programı'nda işletme başına sağlanacak kredi üst limitinin 1 milyon 500 bin lira olarak belirlendiğini söyledi. Veri tabanına kayıtlı, imalat sanayinde faaliyet gösteren ve desteklerden yasaklı olmayan işletmelerin, yerli ve yeni makine ve teçhizat alımları desteklemesinden yararlanabildiğini anlatan Özlü, "Sıfır faizli programda, işletme başına sağlanacak kredi üst limiti 1 milyon 500 bin lira iken, 300 bin liralık kredi faizinin tamamı KOSGEB tarafından karşılanacak. Kredi vadesinin ilk 6 ayı ödemesiz, kalanı üçer aylık eşit taksitler halinde ödemeli toplam 36 ay olacak" diye konuştu.

Konutta faiz indi, kredi arttı

Merkez Bankası'nın Şubat 2016'dan itibaren üst üste yedi ay marjinal fonlama oranını 250 baz puan indirerek yüzde 10,75'ten 8,25'e çekmesi, bankaların fon maliyetlerinin düşmesine yardımcı oldu. Konut kredi faiz oranlarının yaklaşık 30-40 baz puanlık indirimin ardından yüzde 1'in altına gerilemesiyle, toplam konut kredileri üçüncü çeyrekte yaklaşık 3 milyar lira yükseldi. Bu yılın haziran sonu itibarıyla Türkiye'nin 81 ilinde kullanılan toplam konut kredi miktarı 151 milyar 412 milyon lira düzeyinde iken, eylül sonunda bu rakam 154 milyar 359 milyon liraya yükseldi.

Yeniden değerlendirme oranı yüzde 3,83

Maliye Bakanlığı tarafından yeniden değerlendirme oranı yüzde 3,83 olarak tespit edildi. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın tebliğinde, yeniden değerlendirme oranının, yeniden değerlendirme yapılacak yılın ekim ayında (ekim dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yurt içi üretici fiyatları genel endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı olduğu belirtildi. Bu oran, aynı zamanda 2016'ya ait son geçici vergi dönemi için de uygulanacak. Bu konuda daha önce yayımlanmış olan tebliğler de yürürlükte bulunuyor.

Cari açık beklentilerin altında geldi

Merkez Bankası'nın, eylül ayı ödemeler dengesi rakamlarına göre bir önceki yılın eylül ayında 167 milyon dolar fazla veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı ayında 1 milyar 684 milyon dolar açık verdi. Eylül ayı cari işlemler dengesi için piyasa beklentisi 1.9 milyar dolar üzerindedir. Yıllıklandırılmış bazda cari açık 32.412 milyar dolar oldu. Ağustosta 1.78 milyar dolar olan cari işlemler açığı, 1.53 milyar dolara revize edildi.

Yürüyelim arkadaşlar yanınızda Akbank var

KOBİ'ler ihracat yapıyor, Türkiye kazanıyor.
Akbank, ülkenin dört bir yanında ihracatla büyümek isteyen herkese
sonuna kadar destek oluyor. Haydi, yürüyelim arkadaşlar!

444 23 23

AKBANK

sizin için

Sanayi üretiminde sert düşüş yaşandı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 yılı Eylül ayı Sanayi Üretim Endeksi verilerine göre sanayi üretimi, eylül ayında yüzde 3,8 düşüş yaşadı. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3.1 azaldı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 3,8 düştü. Beklenti aylık yüzde 1.4, yıllık yüzde 2.6 artıştı. Ağustosta yüzde 9.4 olan aylık sanayi üretimi artışı ise yüzde 8.8'e revize edildi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış imalat sanayiinde en yüksek azalış mobilya imalatında gerçekleşti.

Ziraat Bankası en sevilen banka seçildi

Ziraat Bankası, MediaCat-Ipsos iş birliğiyle gerçekleştirilen Türkiye'nin Lovemarkları 2016 Araştırması kapsamında, bankacı-

lık kategorisinde birinci seçilerek Türkiye'nin en sevilen banka markası oldu. Kategori birincilerinin ödüllere kavuştuğu Brand Week İstanbul 2016'da gerçekleştirilen ödül töreninde Ziraat Bankası adına ödülü Kurumsal İletişim Bölüm Başkanı Ali Kırbaş aldı. Kırbaş, 2012 yılında değişen marka vaatleriyle olduğu gibi müşterilerine daha fazla hizmet sunma gayreti içerisinde olduklarını vurguladı.

Özbekler para transferinde ilk sırada

Uluslararası para gönderme ve alma işlemi gerçekleştiren CMT verilerine göre, Türkiye'den yurtdışına en çok para transferi yüzde 36,9 ile Özbekistan'a yapılıyor. Bu ülkeyi yüzde 20,2 ile Gürcistan, yüzde 15,3 ile Kırgızistan, yüzde 10,6 ile Rusya, yüzde 7,2 ile de Azerbaycan takip etti. Türkiye'den en çok paranın gittiği Özbekistan'a ortalama gönderim tutarı 497 dolar olarak kaydedildi. Bu rakam Gürcistan için 303 dolar olurken, Kırgızistan'a ortalama 317 dolar, Rusya'ya 598 dolar, Ukrayna'ya ise 346 dolar yollandığı belirlendi.

Türkiye'ye para transferi gerçekleştiren ülkeler arasında ise ilk sırayı yüzde 57,7 ile Rusya aldı. Rusya'yı yüzde 12,4 ile Kazakistan, yüzde 9,6 ile Özbekistan, yüzde 7,7 ile Tacikistan, yüzde 6,8 ile Kırgızistan, yüzde 3,4 ile de Azerbaycan izledi.

Altın ithalatı 44 tona dayandı

Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası üyelerince gerçekleştirilen altın ithalatı, bu yılın eylül ayında bir önceki aya göre yüzde 28, geçen

yılın aynı ayına göre ise yüzde 388 arttı. Bu yılın 10 ayında 43,8 ton olarak gerçekleşen altın ithalatı, böylece geçen yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında yüzde 6 yükseliş kaydetti. Düşün sezonu ortasında gerileyen Türkiye'nin altın ithalatı, temmuz ve ağustos aylarında 2015'in aynı dönemine göre yüzde 60'ın üzerinde azalış kaydetmişti. Ağustos ayında 2015'in aynı dönemine göre yüzde 52,3 düşüşle 5,5 tonla 2014 hariç en düşük altın ithalatının yapıldığı ay Ağustos olmuştu.

"Para Gibi Çek"

Fonlu Çek
Çekinizi vadesinde
öder, siz taksit taksit
geri ödersiniz!

turkiyefinans.com.tr / 0 850 222 22 44

[f /turkiyefinans](https://www.facebook.com/turkiyefinans) [t /turkiyefinans](https://www.instagram.com/turkiyefinans)

Fonlu çek paketlerinde eşit taksitli, eşit ana paralı, anapara son taksitte, 3 ay ödemesiz dönemli olmak üzere 4 paket bulunmaktadır. Avantajlı kâr oranları ve azami 6 taksitten oluşan fonlu çek paketlerinden faydalanabilmek için fonlu çek sözleşme şartlarının yerine getirilmesi, fonlu çek paketinin imzalanması ve müşterinin aktif limitinin olması gerekmektedir. Avantajlı fiyatlardan faydalanmak için son başvuru tarihi 31.12.2016'dır. Banka, koşullarda dilediği zaman değişiklik yapma hakkına sahiptir. Detaylı bilgi için www.turkiyefinans.com.tr ve Türkiye Finans Şubelerine başvurabilirsiniz.

Türkiye'nin Finans'ı
**Türkiye
Finans**

Türkiye Finans
bir NCB kuruluşudur.

الأهلي
NCB

"İngiltere 2016'da yüzde 2 büyür"

PwC, 2017 yılında tüketici harcamalarında İngiltere'de büyümenin yüzde 2 civarına yavaşlayacağını tahmin ederken, 2017 sonu için TÜFE beklentisini ise yüzde 2,3 olarak ifade etti. İngiltere'de ekonomik büyümenin, 23 Haziran'da yapılan AB referandumu sonrasında, özellikle tüketici harcamaları ve hizmet sektörünün etkisiyle beklenenden daha iyi bir performans gösterdiğini belirten PwC, 2016 yılında büyümenin yüzde 2,0 civarında gerçekleşmesinin muhtemel olduğunu vurguladı.

Dünya ekonomisi anormal belirsizlikle karşı karşıya!

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkan Yardımcısı Vitor Constancio, dünya ekonomisinin yeniden anormal derecede bir belirsizlikle karşı karşıya kaldığını belirtti ve Avrupa ve gelişen ülke ekonomilerinin ABD'de korumacılık politikasından zarar görebileceğini söyledi. Constancio, Cumhuriyetçi Donald Trump'ın ABD başkanı seçilmesinin ardından piyasaların ABD'de daha yüksek ekonomik büyümeyi fiyatladığını söyledi. Ancak Constancio, "Şu ana kadar yaşanan gelişmeler ABD ekonomik büyümesinde bir artışa işaret ediyor fakat 'her şeyden önce ABD' politikası çerçevesinde" dedi.

Goldman Sachs'tan Trump için kötümser rapor

ABD'li yatırım bankası Goldman Sachs, ABD'nin 45'inci başkanı olarak seçilen Donald Trump'ın politikalarının ülke ekonomisine kısa vadede katkıda bulunacağını, uzun vadede ise ekonomiyi olumsuz etkileyebileceğini bildirdi. Goldman Sachs raporunda, Trump'ın vergi alanındaki reformlarının ve altyapı yatırımlarının gerçekleşmesi durumunda ABD ekonomisini kısa dönemde canlandıracağı belirtildi. Raporda, söz konusu reform ve yatırımların 2017'nin ikinci yarısında ekonomik büyümenin yüzde 0,2 baz puan artmasının öngörüldüğü ifade edildi.

24 saatte
18 milyar
dolar
satış yaptı

Alibaba e-ticaret şirketi, Çin'deki "Çifte 11 (11 Kasım) Bekarlar Günü" alışverişinde geçen yılki 14,3 milyar dolarlık satışını bu yıl yüzde 32 artırarak 120,7 milyar Yuan (yaklaşık 18 milyar dolar) gelir elde etti. Çin'in resmi yayın organlarından Global Times'ın haberine göre, Alibaba, geçen yılki toplam satışına göre ilk 15 saatte 91,2 milyar Yuan ve ilk bir saatteki 36,2 milyar Yuan satışıyla da yeni bir rekora imza atarken, bu yılki alışverişte çoğunluk olarak mobil cihazların kullanılması dikkati çekti. Bekarlar Günü'nde sanal alışveriş sitelerinin, elektronikten mobilya, beyaz eşya ve giyime kadar yaptığı indirimlere yoğun ilgi gösteren Çinliler, büyük oranlarda yapılan ucuzlukları değerlendirmek amacıyla bugünü bekledi.

Halk ister Halkbank yapar.

Halkın yüzünü güldürmek için tüm gücümüzle çalışıyoruz
her zaman yanlarında olmaktan gurur duyuyoruz.

ABD, 2030'da 'süper güç tahtını' paylaşacak

Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) tahminlerine göre, 2030'da dünyada tek bir "üstün güç" olmayacak, ABD "süper güç tahtını" paylaşacak. Rusya, Çin, Almanya, Hindistan ve Japonya söz sahibi ülkeler olarak öne çıkacak. WEF'in tahminlerine göre, 2030'da ABD, "süper güç tahtını" paylaşacak, sera gazı salınımını azaltmak için başta et olmak üzere, bazı gıdalar daha az tüketilecek. Batılı ülkeler, iklim değişikliğinden dolayı daha çok göçmen akınıyla karşı karşıya kalacak. İnsanlar, ev, araba ve beyaz eşya gibi ürünleri satın almak yerine daha çok kiralama yoluna gidecek. Ulaşım fiyatları düşecek ve sürücüsüz arabalar hayatı kolaylaştıracak.

İç savaşın maliyeti 259 milyar dolar

Merkezi Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta bulunan BM Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA) tarafından hazırlanan araştırmaya göre, Suriye'de 2011'de başlayan iç savaşın ülkeye 5 yıllık maliyeti 259 milyar dolara ulaştı. "Arap Bölgesindeki Ekonomik ve Sosyal Gelişme" başlığını taşıyan araştırmada, bu tutarın Suriye'deki 5 yıllık Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) ve sermaye kaybını içerdiği ifade edildi. Hesaplamanın iç savaştan önceki büyüme oranları dikkate alınarak yapıldığı belirtilirken, söz konusu kaybın Suriye'nin 2010 yılındaki GSYH'sinin 3 katına karşılık geldiği vurgulandı.

AB, Ekvador'la ticaret anlaşması imzaladı

Avrupa Birliği (AB), Güney Amerika ülkesi Ekvador'la ticaret anlaşması imzaladı. Anlaşmayla, AB'nin daha önce Kolombiya ve Peru ile 2012 yılında yapmış olduğu ticaret anlaşmasına Ekvator'un da katılması sağlanacak. Ticaret anlaşması, Avrupa Parlamentosu'nun onayının ardından 1 Ocak itibarıyla geçici olarak uygulanmaya başlanacak. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle, AB tarafı Ekvador'a uyguladığı gümrük kesintilerinin yüzde 95'ini kaldıracak. Ekvador ise AB ürünlerine uyguladığı gümrük vergilerini gelecek 17 yılda kademeli olarak kaldıracak.

AB, "asimetrik" olarak adlandırdığı benzeri ticaret anlaşmalarını bazı ülkelerin kalkınmalarını desteklemek için yapıyor.

İsviçre'de milyonerlerin sayısı yükseldi

İsviçre bankalarında 10 milyon İsviçre Frangı veya daha fazla mevduat hesabı olan zenginlerin sayısı 10 bin 500'den 13 bin 246'ya yükseldi. İsviçre'nin günlük gazetesi Blick'in yayımladığı haberine göre, mevduat hesaplarında gizlilik ilkelerine sadık olan İsviçre bankaları, ülke dışında olan şubelerinde yatırımcıların en gözde tercihleri oldu. En çok milyoner, milyarderlerin yaşadığı kantonun başında bankalar kenti olarak anılan Zürih Kantonu'nda 3 bin 431 kişi yaşıyor. Sıralamayı Cenevre bin 288 ve Schwyz bin 112 kişiyle takip ediyor.

BAYRAĞIMIZI DALGALANDIRMAK BİZE EN BÜYÜK HEDİYE!

Dünyanın en prestijli inovasyon ödülleri
üst üste üç yıldır Deniz'de!
Bu gurur bizim, bu gurur Türkiyemizin...

BAI
GLOBAL BANKING
INNOVATION
AWARDS 2016

* BAI (ABD merkezli Bank Administration Institute) küresel finans sektörünün kâr amacı gütmeyen en prestijli kurumlarından. 6 yıldır verilen BAI Global İnovasyon Ödülleri'ne küresel çapta 540'dan fazla kurumdan 1000'in üzerinde başvuru yapılmıştır.

** EFMA (European Financial Management Association) 130 ülkeden 3000'i aşkın banka ve finans kurumunun üye olduğu bankacılık kuruluşudur. 2015 yılında, 61 ülkeden, 212 finans kurumu, 500'ü aşkın projeye başvurmuştur.

 SBERBANK

DenizBank bir Sberbank Grubu kuruluşudur.

DenizBank

f - /DenizBank | www.denizbank.com | 444 0 800

**Gideceği limanı bilmeyene, hiçbir
rüzgârdan yardım gelmez.**

MONTAIGNE
(28 ŞUBAT 1533-13 EYLÜL 1592)

Dış Ticarete Sınırsız Destek

Unicredit ortaklığıyla birçok ülkede sunduğumuz alternatif finansman ürünlerimiz, ihtiyaçlarınıza yönelik özel çözümlerimizle ve deneyimli uzman kadromuzla dış ticarete de yanınızdayız.

 YapıKredi

Hızmette sınır yoktur.

KALKINMANIN ANAHTARI COĞRAFI İŞARETLER

Anadolu'da günümüze miras olarak kalan 3 bine yakın yöresel ürün, istihdam ve kırsal kalkınmanın anahtarı kadın istihdamını artırma ve geliştirme konusunda da en etkin unsurlardan biri haline geldi. Bu ürünleri katma değere çevirmek için ise "coğrafi işaret" alınması gerekiyor. Bir sınai mülkiyet hakkı türü olan coğrafi işaretler yöresel ürünlerin geleneksel özellik ve kalitelerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlarken bölgelerine ve üreticilerine marka değeri ve dolayısıyla da ekonomik değer kazandırıyor.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi / Fotoğraf Arşivi

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:

COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLER İÇİN ÖZEL BİR YAPIYA İHTİYAÇ VAR

Coğrafi işaretli ürünlerin üretimini kayıt altına alacak denetimini yapacak, kontrolünü sağlayacak ve pazarlamasını yapacak bir yapıya ihtiyaç olduğu görünüyor. Bu yapı, TPE TOBB, Odalarımızın ve Borsalarımızın katılımıyla coğrafi işaretli ürünlerin gelişimini sağlayacak güçte ve etkinlikte olabilecektir.

Anadolu'da 12 bin yıllık kültürel birikimin mirası olarak günümüze kalan 2 bin 500'ün üzerinde yöresel ürün bulunuyor. Bu ürünler hem yerel ekonomiyi ayakta tutuyor, hem de kültürel zenginlikleri yaşatıp, gelecek kuşaklara aktaran değerli miras görevi görüyor.

Coğrafi işaretler, yöresel ürünlerin geleneksel özellik ve kalitelerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlarken, bölgelerine ve üreticilerine marka değeri ve dolayısıyla da ekonomik değer kazandırıyor. Halen coğrafi işaret almış 191 yerel ürünümüz mevcut. 287 ürün için de değerlendirme süreci devam ediyor.

Coğrafi işaretlerle yerel değerlerin korunması yönündeki çalışmalar Odalarımız ve Borsalarımız kanalıyla özellikle 2015 yılında çok önemli bir noktaya ulaştı. Bir sene içinde 49 coğrafi işaret ve 7 tescil başvurusu yapıldı. Halen Türk Patent Enstitüsü'nden "coğrafi işaret" tescili alan 191 ürünün 60'ı Oda ve Borsalarımız tarafından tescil ettirilmiştir. Bundan sonraki süreçte coğrafi işaretli ürünler konusunda Oda ve Borsalarımız daha aktif olmalıdır.

10 milyar dolarlık ihracat potansiyeli bulunuyor

Bir sınai mülkiyet hakkı türü olan "coğrafi işaret" ülkemizde 1995 yılında çıkarılan 555 sayılı KHK ile düzenlenmiştir. Ancak bu ürünlerimizin katma değerinde kayda değer bir artış sağlanamamıştır. Hâlbuki Türkiye'deki yöresel ürünlerin yaklaşık 10 milyar dolarlık ihracat potansiyeli bulunuyor.

AB'de yöresel ürünler yerinde istihdam ve kırsal kalkınmanın anahtarı, kadın istihdamını artırma ve geliştirme konusunda da en etkin unsurlardan biri. Kültürel varlığın öncelikli aktarıcısı olan kadınların çalışma alanı olarak büyük önem taşıyan yöresel ürünler, kamu yararı üreten ekonomik faaliyetler arasında da sayılıyor.

Avrupa Birliği ülkelerinde üreticiler, belirli tarım ürünleri ve gıda maddelerinin isimlerini üç ayrı program kapsamında kaydettirebiliyor ve koruma altına alabiliyor. AB Köken ve Kayıt Veri Bankası'nda yaklaşık 1.300 coğrafi işaret mevcuttur. AB'deki coğrafi ürün piyasasının 75 milyar Euro olduğu tahmin edilmektedir. Bu meblağ farklı kıstaslara göre değişebilmekle birlikte kesin olan şey tüketicilerin coğrafi ürünlere

talebinin giderek artmasıdır.

Coğrafi işaretli ürünler, giderek artan bir şekilde kalkınma aracı olarak kullanılmaktadır. AB'de coğrafi işaret tescilli ürün, eşdeğerine göre 2,2 kat pahalıya satılmaktadır. Bununla beraber, üreticiler tarafından da ürünlerini koruma altına almak çok büyük bir katma değerdir.

AB nezdinde tescil edilen coğrafi işaretler, Türkiye'nin uluslararası markalaşmasında büyük önem taşıyor. Ülkemizde coğrafi işaret alan 183 üründen "Antep Baklavası" Gaziantep Sanayi Odası tarafından ve "Aydın İnciri" Aydın Ticaret Odası tarafından 4-5 yıllık zorlu uğraşlardan sonra AB nezdinde tescili yaptırılmıştır. Yine Oda ve Borsalarımızın girişimiyle Aydın Kestanesi, İnegöl Köftesi, Malatya Kayısı, Afyon Sucuğu ile Afyon Pastırması başvurularının incelemeleri de sürüyor.

AB nezdinde tescilin yapılmasını sağlamalıyız

Ülkemizin coğrafi işaret alacak çok fazla potansiyel ürünü bulunmaktadır. Bu sayının AB üyelerinin toplam ürününden fazla olduğu bilinmektedir. Odalar ve Borsalar kanalıyla potansiyel ürünlerimizin süratle "coğrafi işaret" almasını sağlayacak mekanizmalara ihtiyaç vardır. Katma değeri yüksek olan 20-30 coğrafi işaretli ürün tespit edilerek AB nezdinde tescilin

yapılmasını sağlamalıyız.

Coğrafi işaret konusunda büyük boşluklardan biri de etkin bir "denetim" mekanizmasının olmamasıdır. Denetim mekanizmasının görevi; üzerinde tescilli coğrafi işareti taşıyan ürünlerin sicilde belirtilen özelliklerin uygun olup olmadığını kontrol etmek ve onaylamaktır.

Tarafsız denetim kuruluşlarının hayata geçirilmesi gerekiyor

Hem tüketici beklentilerinin karşılanabilmesi, hem de üreticilerin emeklerinin karşılığını görebilmesi için AB normlarına göre akredite olmuş bağımsız ve tarafsız denetim kuruluşlarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Yeni bir yasal düzenlemeye de ihtiyaç vardır. 1995 yılında çıkarılan 555 sayılı KHK'nın üzerinden 21 yıl geçmiş, bu konudaki AB mevzuatı üç kere revize edilmiştir. Coğrafi işaretlerle ilgili TBMM'deki yasanın ivedilikle çıkarılması gerekmektedir. 208 başvurunun işlemleri ise devam ediyor.

Tescile konu ürünün üreticisi olan gerçek veya tüzel kişilerin yanı sıra, konu ve coğrafi yöreyle ilgili kamu kuruluşları da coğrafi işaret başvurusu yapabiliyor. Bu konuda ihtiyaç duyulan eğitim, bilgilendirme ve danışmanlık desteklerini TPE sağlıyor.

Dünyada bir ürünün yöresel ürün kategorisine girdiğinde, piyasaya değeri-

nin yaklaşık yüzde 20 arttığını görüyoruz. Ülkemizde her biri ayrı bir hikâye barındıran halılarımız, bakır işlemlerimiz ve ünlü dünyaya yayılmış daha birçok yöresel ürünlerimiz mevcut. Bunların coğrafi işaretlerle korunmasıyla, bu ürünlerin hak ettiği değerde ticari işlem görmesi ve yurtdışına açılması sağlanacak.

YÖREX umut oldu

Bu çerçevede Antalya'da 2010 yılından bu yana düzenlenen Yöresel Ürünler Fuarı (YÖREX) her sene büyüyen hacmi ve katılımcı sayısıyla yüzlerce ürünün ekonomiye kazandırılmasına umut oldu. YÖREX ile tarım ve gıda ürünlerinin yanı sıra el sanatları, doğal ürünler ve maden ürünleri gibi yerel değerler hem tanıtılıyor hem de büyük firmalar ile iş bağlantıları sağlanıyor.

Türkiye coğrafi işaretlerle markalaşmaya devam etmeli. TOBB, Odalar ve Borsalar olarak yöresel değerlerimizi uluslararası camiada kabul gören değerlere dönüştürerek, ulusal ekonomimize katkı sağlayan bir düzeye getirmeyi hedefliyoruz. Bu kapsamda coğrafi işaretli ürünlerin üretimini kayıt altına alacak, denetimini yapacak, kontrolünü sağlayacak ve pazarlamasını yapacak bir yapıya ihtiyaç görünüyor. Bu yapı, TPE, TOBB ve Borsalarımızın katılımıyla coğrafi işaretli ürünlerin gelişimini sağlayacak güçte ve etkinlikte olabilecektir.

Anadolu'da yaklaşık 12 bin yıllık kültürel birikimin mirası olarak günümüze kalan 3 bine yakın yöresel ürün, ekonominin yeni kaldıracı olma yolunda.

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere coğrafi işaret deniyor.

Sınai mülkiyet türlerinden biri olan coğrafi işaretler, markalar gibi tüketicilerine değerli bilgiler sunarak araştırma maliyetlerini azaltan, hem kalite hem de üne işaret eden, üretici ve tüketici arasındaki asimetrik bilgiden kaynaklı piyasa başarısızlıklarının çözümünü sağlayan potansiyel araçlardan biri olarak karşımıza çıkıyor.

Ülkemizde 2009 yılında 110 civarında olan coğrafi işaretli ürün sayısı bugün itibarıyla 191'e ulaşmış durumda. Bu ürünlerin

tescili Oda ve Borsaların fonksiyonu büyük. Öyle ki 191 coğrafi işaretli ürünün üçte biri Oda ve Borsalar tarafından tescil ettirildi.

Tescilli ürünün kalitesi ortaya çıkıyor

Coğrafi işaret tescili için başvuru süreci başlatılan ürün sayısı ise 287. Coğrafi işaret tescil belgesi almak için Türk Patent Enstitüsü'ne başvurmak gerekiyor. Bir bölgenin herhangi bir ürünü, halısı, kilimi, meyvesi, taşı, madeni, çeşitli malzemelerle oluşan işlemleri diğer yörelerde üretilenlerden farklı olabiliyor. Bir yörede üretilen bir halı, kilim, kumaş, çini vb. bir ürün ün kazanmış olabiliyor. Bu ürünlerde o yörenin adının kullanılması, tüketiciler tarafından o ürünün belli bir kaliteye sahip olduğu şeklinde algılanıp, güvenilir bulunabiliyor. Tüketiciler söz konusu yöre adıyla satılan ürünleri, yörenin adına belli bir güven duyarak aynı nitelikteki diğer ürünlere tercih edebiliyorlar.

Menşe işareti

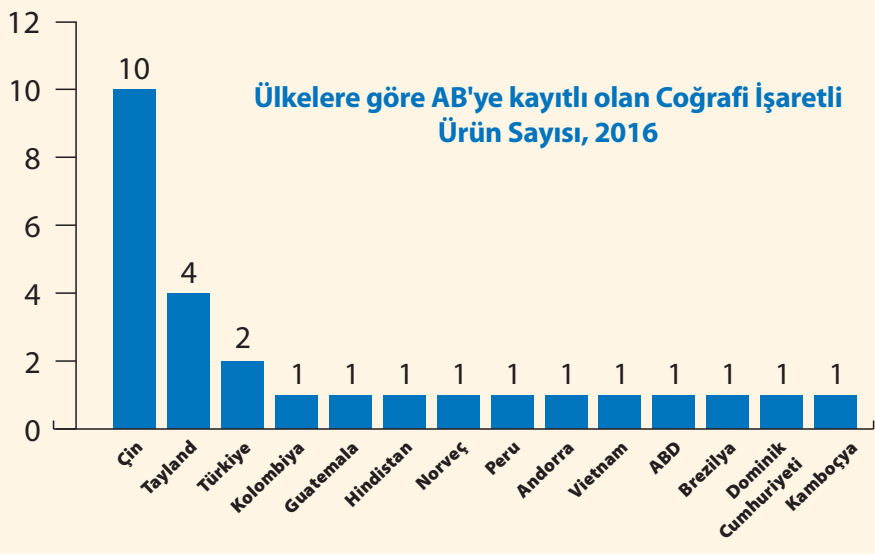
Coğrafi işaretler menşe ve mahreç işaretleri olarak iki gruba ayrılıyor.

Menşe işareti; coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge; çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleriyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş yöre, alan, bölgeye özgü doğa ve insan faktöründen kaynaklanan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen bir ürünü tanımlıyor.

Menşe adı, menşe adına konu ürünün tamamı ile tanımlanan yerde üretilmiş olması gerekiyor.

Örnek; Çerkez Peyniri, Van Otlu Peyniri, Anzer Balı. Bu ürünler, ait oldukları coğrafi bölgenin dışında üretilmiyorlar. Çünkü ürün, niteliklerini ancak ait olduğu yöre içinde üretildiği takdirde kazanabiliyor.

Bir ürünün menşei olan yöre, alan veya

bölge adı, aşağıdaki şartların birlikte karşılanması durumunda "menşe adını" belirtiyor:

- a)** Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge veya çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan bir ürün olması;
- b)** Tüm nitelik veya özellikleri bu yöre, alan veya bölgeye özgü doğa ve beşeri özelliklerden kaynaklanan bir ürün olması;
- c)** Üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması.

Bu koşulları karşılayan ve belirli bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan bir ürünü belirtmek için geleneksel olarak kullanılan güncel dilde yerleşmiş coğrafi veya coğrafi olmayan adlar da menşe adları olarak kullanılabilir.

Mahreç işareti

Mahreç işareti; coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleriyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş bir ürün olması yanında, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinde en az birinin belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen ürünün belirleyici işaretidir.

Mahreç işaretine konu ürünün özelliklerinden en az birinin o yöreye ait olmakla birlikte yöre dışında da üretilebilmesi söz konusudur. Örneğin; Maraş Dondurması, Trabzon Ekmeği.

Mahreç işareti taşıyacak ürünler, ait oldukları coğrafi bölgenin dışında da üretilirler. Ancak bu üretimde, ait oldukları coğrafi bölgeye ait hammadde ve üretim yöntemlerinin aynen kullanılması ve ürünün kalitesinin aynı olması gerekir.

Bir ürünün menşei olan yöre, alan veya bölge adı, aşağıdaki şartların karşılanması durumunda "mahreç işareti" göstergesini belirtir:

- a)** Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan bir ürün olması;
- b)** Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer

özellikleri itibarıyla bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş bir ürün olması;

- c)** Üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması. Örnek, Maraş Dondurması, Trabzon Ekmeği.

Kimler coğrafi işaret başvurusu yapabilir?

555 sayılı, coğrafi işaretlerin korunması hakkında kanun hükmünde kararnameye göre Türk Patent Enstitüsü'ne coğrafi işaret başvurusunda bulunabilecekler:

- a)** Ürünün üreticisi olan gerçek veya tüzel kişiler,
- b)** Tüketici dernekleri,
- c)** Konu ve coğrafi yöre ile ilgili kamu kuruluşlarıdır.

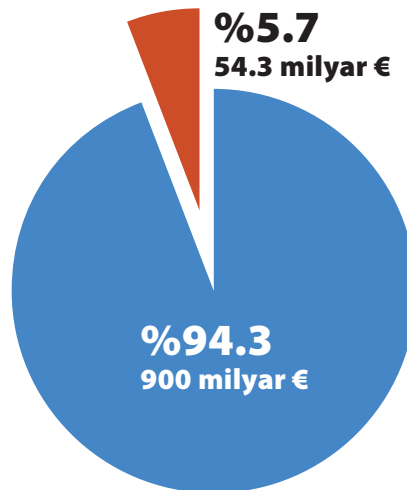
Enstitü gerektiğinde başvuru ile ilgili teknik bilgilerin kanıtlanması için başvurunun konuda uzman bir veya birden fazla kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluş tarafından incelenmesini talep eder. Bu durumda ilgili kurum veya kuruluşta ödenecek inceleme ücreti ve Enstitü'nün yapacağı hizmetler karşılığı alacağı ücret başvuru sahibi tarafından Enstitü'ye ödenir.

Enstitü tarafından kanun hükmünde kararnameye uygunluk açısından denetimden geçirilen başvurular, Enstitü tarafından Resmi Gazete ile yurt çapında dağıtımı olan en

AB'deki Coğrafi İşaretli Ürünlerin Satış Değeri:

2010 yılında 54.3 milyar Euro

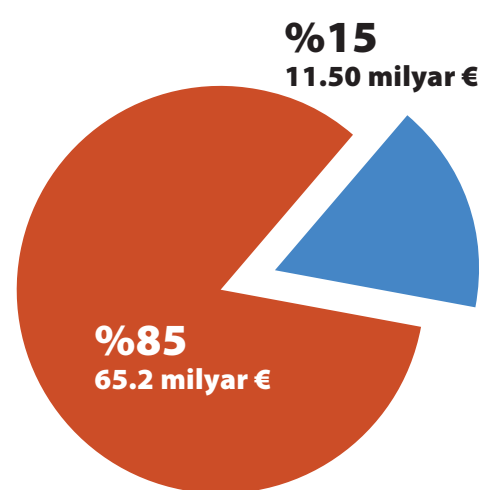
AB'deki toplam gıda ve içecek sektörünün %5.7'si değerinde

AB'deki Coğrafi İşaretli Ürünlerin Yaklaşık İhracat Değeri:

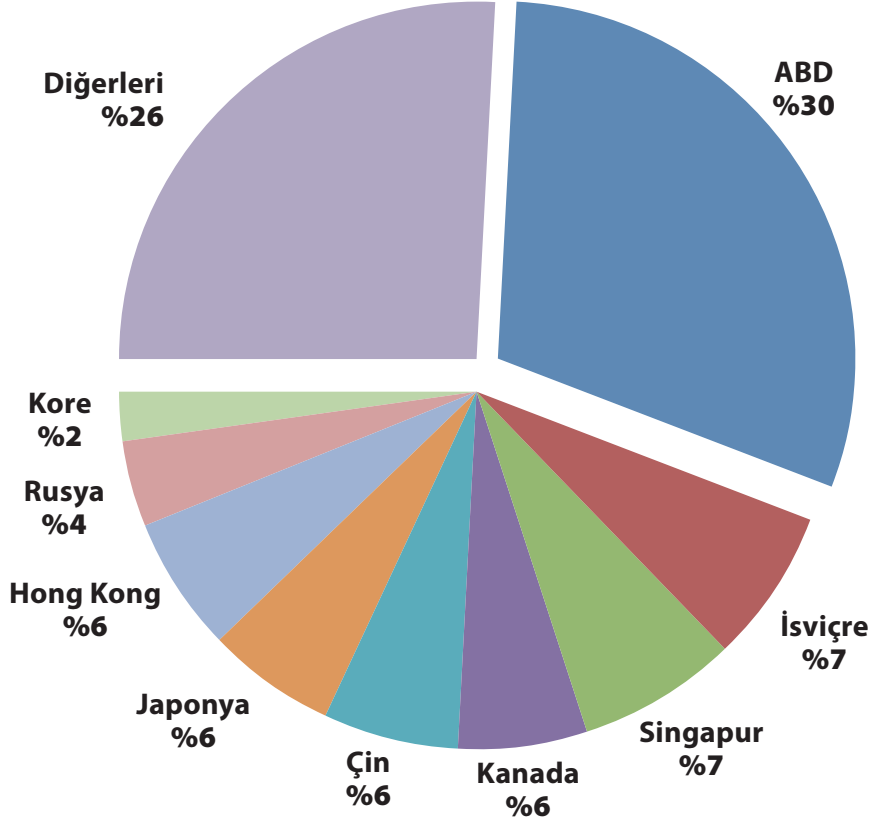
2010 yılında 11.5 milyar Euro

AB'nin toplam gıda ve içecek ihracatının %15'i

Coğrafi İşaretli Ürünlerin İhraç Edildiği Ülkeler (2010)

Coğrafi işaretli ürünlerde satışların %60'ı yerli piyasada gerçekleşirken %20'si AB piyasasında %20'si ise üçüncü ülkelerde gerçekleşmektedir.

yüksek tirajlı günlük gazetelerden ikisinde ve bir yerel gazetede ilan yoluyla yayınlanır.

Yayında, başvuru sahibinin kimliği, ürünün adı, menşe adı veya mahreç işaretine ilişkin bilgiler, tescilli işaretin kullanım koşulları ve yönetmelikte öngörülen diğer hususlar açıklanır. Yayınlanan başvuru, coğrafi işaret siciline kayıt edilir. Bu kayıt geçici niteliktedir. Sicil kaydı kanun hükmünde kararnamenin madde hükümlerinin gerçekleşmesi halinde kesinleşir.

Başvurunun Resmi Gazete'de ilan tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili herkes kanun hükmünde kararnamenin başvuru şartlarını ilgili maddelerdeki hükümlere uygunluk açısından tescil talebinin geçersizliğine ilişkin Enstitü nezdinde itirazda bulunabilir.

İtiraz ve inceleme

Coğrafi İşaret başvurusunun ilanı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde, ilgili herkes, tescil talebinin 555 sayılı Kanun Hükmünde Karar-

name'nin 3,5,7 ve 8 inci maddelerine göre geçersizliğine ilişkin olarak Enstitü nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın incelenebilmesi için ücret tebliğinde belirtilen itiraz inceleme ücretinin itiraz sahibince ödenmesi gerekir. Enstitü itirazı alır. Başvuru sahibinin de görüşüne başvurarak başvurunun ve itirazın konuda uzman bir veya birden fazla kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluş tarafından incelenmesi gerektiğinde, durumu itiraz sahibine bildirir ve üç aylık süre içerisinde inceleme ücretinin ve Tebliğde belirtilen Enstitü'nün yapacağı hizmetler karşılığı alacağı ücretin ödenmesi istenir. Kamu kuruluşlarının itirazlarında tebliğ de belirtilen itiraz inceleme ücreti alınmaz.

Resmi Gazete'de yayın tarihinden itibaren altı ay içerisinde hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış ad veya işaret, resmi gazetede yayınlanma tarihi itibarıyla kesinlik kazanır. Kesinlik kazanan başvuru, coğrafi işaret siciline kayıt edilir.

İtirazın incelenmesi sonunda biçim veya

kapsamı itibarıyla değişikliğe uğramış talepler, yeni değişikliğe uğramış şekliyle ve kapsamı açıkça belirtilerek 9'uncu madde çerçevesinde yeniden yayınlanır ve tescil yayın tarihi itibarıyla kesinlik kazanır. Bu durum coğrafi işaret siciline kayıt edilir. İtirazı uygun görülerek tescil talebi tümünden reddedilen başvurunun tescil talebinin ret edildiği Resmi Gazete'de yayınlanır ve coğrafi işaret siciline kayıt edilir.

Tescil ve sicile kayıt

Resmi Gazete'de ilan tarihinden itibaren 6 ay içinde hakkında herhangi bir itiraz olmayan coğrafi işaret başvuruları Resmi Gazete'de yayımı tarihi itibarıyla kesinlik kazanır ve coğrafi işaret siciline kayıt ve tescil edilir.

Coğrafi işaret sicilinde yer alacak hususlar şunlardır.

- a-** Başvuru tarihi ve numarası,
- b-** Tescil tarihi ve numarası,
- c-** Coğrafi işaret sahibinin kimliği, adresi,
- d-** Coğrafi işaretin kullanım koşulları.

Tescilli coğrafi işaretlerin korunması

Coğrafi işaretlerin korunması hakkında düzenlemeler yapılması; 08.06.1995 tarihli ve 4113 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 24.06.1995 tarihinde kararlaştırıldı. Coğrafi işaret başvurusu yapma hakkına sahip kişiler ile tescil edilmiş coğrafi işareti kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişiler tarafından aşağıda sayılanların yapılmasını önleme hakkına sahip.

a) Tescilli adın ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımlar veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ya da çağrıştıran ürünlerle ilgili olarak tescilli adın dolaylı veya dolaysız olarak ticari amaçlı kullanımı,

b) Sözcük olarak gerçek coğrafi yeri ifade etmekle birlikte halkta haksız biçimde ürünün başka yer kaynaklı olduğu izlenimini bırakan kullanımı veya korunan adın tercümesinin kullanımı veya "stilinde", "tarzında", "tipinde", "türünde", "yöntemiyle", "orada üretildiği biçimde" veya benzeri diğer açıklama veya terimlerle birlikte kullanımı,

c) Ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşei konusunda yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye verilmesi,

d) Ürünün menşei konusunda haklı ya nıltılabilecek biçimde ambalajlanması veya yanlışlığı yaratabilecek diğer herhangi bir biçimde sunulması.

Koruma kapsamı dışı durumlar

Tescilli coğrafi işaretin içinde ürünün öz adı da yer alıyorsa, ürünün öz adının kullanımı 15 inci madde kapsamına girmez. Tescilli yapılan coğrafi isimler ürünün öz adı olamaz.

Coğrafi İşaretlerin Hukuka Konu Olması:

- A)** Hukuk davaları
- B)** Cezai sorumluluk

Hukuk davaları

1. Coğrafi işaret hakkında tecavüz fiillerinin

durdurulması davası,

2. Tecavüzün giderilmesi davası,
3. Tecavüzün önlenmesi davası,
4. Tecavüzün tespiti davası,

Tazminat davaları

1. Maddi tazminat davası,
2. Manevi tazminat davası,
3. İtibar tazminatı davası,
6. Delillerin tespiti,
7. El koyma,
8. Ürünler üzerinde mülkiyet hakkı tanınması,
9. Coğrafi işaretin silinmesi ve imha,
10. Hükmün ilgililere tebliği, kamuya yayın yoluyla duyurulması ve ilanı,
11. İhtiyati tedbirler,
12. İhraç ya da ithal edilen var ise bu ürünlerin gümrüklerde el konulması.

Cezai sorumluluk

Coğrafi işaret hakkına tecavüz halinde verilecek cezalar işlem, fiil ve suça iştirak (katılma) ayırımına bağlı olarak farklılıklar gösterir. Kanuna uymayanlar hakkında hapis cezası, para cezası, işyerinin kapatılması, ticaretten men edilmesi yaptırımları getirilerek, uygulamada etkinliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Coğrafi işareten doğan haklara verilecek cezaların alt ve üst sınırları aşağıdaki gibidir:

1. Dört yıla kadar hapis cezası,
2. 46.000 TL'ye kadar para cezası,
3. İşyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılması,
4. Tecavüz edenlerin bir yıldan az olmamak üzere ticaretten men edilmeleri.

Coğrafi işaret hakkına tecavüz

Coğrafi İşaret Hakkına Tecavüz Sayılan Fiiller Tescil edilmiş coğrafi işaretler, bunların kullanım hakkına sahip olmayan üçüncü kişiler tarafından aşağıda yazılı biçimde kullanımları coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılır:

a) Tescilli adın ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımlar veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran yada çağrıştıran ürünlerle ilgili olarak tescilli adın dolaylı veya dolaysız olarak ticari amaçlı kullanımı,

b) Sözcük olarak gerçek coğrafi yeri ifade etmekle birlikte halkta haksız biçimde ürünün başka yer kaynaklı olduğu izlenimini bırakan kullanımı veya korunan adın tercümesinin kullanımı veya "stilinde", "tarzında",

COĞRAFI İŞARETLERE BAŞVURU İÇİN GEREKLİ BELGELER

1- Başvuru sahibi coğrafi yöre ile ilgili kamu kuruluşunun kimliğine ve 7'nci maddede belirtilen başvuru gruplarından hangisine dahil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren başvuru dilekçesi.

2- Tescilli istenen menşe adı veya mahreç işareti ve ilgili ürünün adı,

3- Ürünün tanımı, ürünün ve gerekirse hammaddenin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve benzeri ilgili özelliklerini açıklayıcı teknik bilgiler ve belgeler,

4- Yöre, alan veya bölgenin coğrafi sınırlarını açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgiler ve belgeler,

5- Ürünün üretim tekniğine ve varsa yerel özel üretim teknik ve şartlarına ilişkin bilgiler,

6- Ürünün, tescilli talep edilen işaretle 3 üncü madde hükümlerine göre uygunluğunu kanıtlayıcı bilgiler,

7- Kanun Hükümünde Kararname kapsamında coğrafi işareti tescil ettiren, söz konusu ürünün üretimi, işlenmesi veya diğer işlemleri ile uğraşan kişilerden oluşan ve yasal kuruluş biçimine bakılmaksızın herhangi bir dernek, birlik veya benzeri örgüt, coğrafi işarete konu olan ürünün üretimi, pazarlanması, tescilli menşe adı veya mahreç işaretinin kullanım biçimi, markalanması, ürün üzerinde belirtilmesi, işaretleme veya etiketleme şekillerini ayrıntılı olarak denetlemek üzere yeterli personel, ekipman ve diğer olanaklara sahip olacak

ve söz konusu ürünün üretim durumlarını sürekli kontrol edecektir. Denetim işlemi için konu ile ilgili uzman ve tarafsız kurum veya kuruluşlarla işbirliği yapılabilir.

Denetim işlemlerinin kapsamı ve şekli yönetmelikle belirlenir.

Yukarıda açıklanan madde hükümlerine uygun olarak denetleme biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgiler,

8- Tescilli menşe adı veya mahreç işaretinin kullanım biçimi, markalama, işaretleme veya etiketleme şekillerini ayrıntılı olarak açıklayan bilgiler,

9- Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin belge,

10- Yönetmelikte öngörülen diğer hususlar.

"tipinde", "türünde", "yöntemiyle", orada üretildiği biçimde veya benzeri diğer açıklama veya terimlerle birlikte kullanımı,

c) Ürünün iç veya dış ambalajında, tanım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşei konusunda yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyer verilmesi,

d) Ürünün menşei konusunda halkı yanıltabilecek biçimde ambalajlanması veya yanlış yaratılabilecek diğer herhangi bir biçimde sunulması,

e) Bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak,

f) Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan coğrafi işarete sahip malın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

Coğrafi işaret başvurusu bu kanun hükümünde kararnameye göre yayınlandığı takdirde, başvuru sahibi, coğrafi işarete vaki

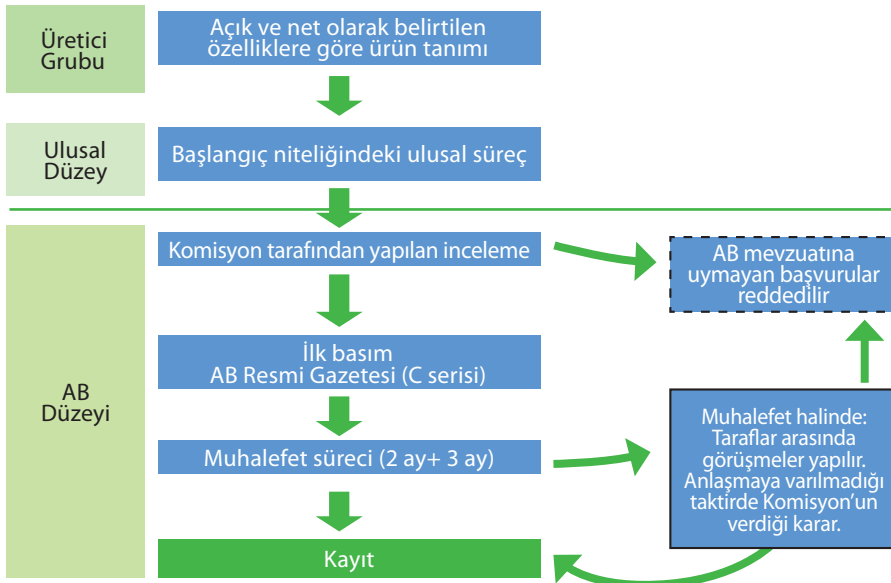
tecavüzlerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir.

a) Coğrafi işaret hakkı sahibi olarak belirtilmesi gereken kimlik bildirimini gerçeğe aykırı olarak yapanlar, coğrafi işaret koruması olan bir eşya veya ambalajı üzerine konulmuş, coğrafi işaret koruması olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıranlar, kendisini haksız olarak coğrafi işaret başvurusu veya coğrafi işaret hakkı sahibi olarak gösterenler hakkında bir yıldan iki yıla kadar hapis ve üç yüz milyon liradan altı yüz milyon liraya kadar para cezasına.

b) Korunan bir coğrafi işaret hakkının sahibi olmadığı, herhangi bir sebeple coğrafi işaret hakkının hükümsüzlüğü, coğrafi işaret korunmasından doğan hakkının sona ermesi durumlarında, kendisinin veya başkasının imal ettiği veya satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticari evrakına veya ilanlarına, hukuken korunan bir coğrafi işaret hakkı ile ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde, işaretler koyan veya bu amaçla yazılı ve görsel basındaki ilan ve reklamlarda, bu tarzda yazı, işaret veya ifadeleri kullananlar hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına ve altı yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına,

c) 24'üncü maddede yazılı fiillerden birini işleyenler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına ve altı yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına, ayrıca, işyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılmasına ve aynı süre ticaretten men edilmelerine hükümlenir.

Coğrafi İşaretli Ürünlerin AB'ye Kayıt Süreci

AVIVA **SA**

OTOMATİK KATILIM GELECEĞİ AVIVASA BUGÜNÜ *Kolaylaştırır.*

BES'TE OTOMATİK KATILIM'A
GEÇERKEN **AVIVASA'YI TERCİH EDİN,**
RAHAT EDİN.

Fon büyüklüğünde sektör lideri AvivaSA,* şirketiniz Otomatik Katılım'a geçerken birçok avantaj sunuyor. Her konuda yardımcı olmak için size özel oluşturulmuş uzman bir ekip bulunuyor. Otomatik Katılım uygulamasına zahmetsizce dahil olabilmemiz ve tüm işlemlerinizi kolayca tamamlayabilmemiz için sektörün öncü İK çözümlerini sunan platformumuz sizi bekliyor.

Siz de gelin, AvivaSA'nın global uzmanlığından ve güvencesinden yararlanın.

Ayrıntılı bilgi avivasa.com.tr'de.

* EGM verilerine göre AvivaSA, fon büyüklüğünde sektör lideridir.

SA

TOBB'dan şehitler için 54 milyon TL destek

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ve beraberlerindeki heyeti kabul etti.

Kabulde, TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, TOBB tarafından demokrasi şehitleri için başlatılan 15 Temmuz Dayanışma Kampanyası kapsamında toplanan 53 milyon 872 bin liralık çeki Cumhurbaşkanı Erdoğan'a takdim etti.

Kabule, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ali Kopuz, Yönetim Kurulu Üyesi Salih Zeki Murzioğlu, Ankara SO Başkanı Nurettin Özdebir, İstanbul SO Başkanı Erdal Bahçivan, Gaziantep SO Başkanı Adil Sani Konukoğlu, Gebze TO Başkanı Nail Çiler, Kayseri SO Başkanı Mehmet Büyüksimitçi ve Kahramanmaraş TSO Başkanı Serdar Zabun da katıldı.

15 Temmuz'da yaşanan darbe girişimine karşı en büyük tepkiyi M. Rifat Hisarcıkloğlu başkanlığındaki TOBB vermişti.

II. Eğitim Kongresi'nin gündemi mesleki eğitim oldu

II. Eğitim Kongresi, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Memiş Kütükcü ve Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz'ın katılımıyla Antalya'da yapıldı.

Kütükcü açılışta yaptığı konuşmada, dünyanın sanayi 4.0'ı konuştuğunu, mevcut idari ve eğitim sistemi ile sanayi 4.0'ın Türkiye'de işsizliği artırma tehlikesi bulunduğunu belirtti.

Sanayiye korumak ve rekabet gücünü kaybetmemek için bu değişime ayak uydurmak gerektiğini vurgulayan Kütükcü, "Mesleki eğitim konusunda öyle hamleler yapmalıyız ki sanayi sektörü için nitelikli eleman problemine temelden bir çözüm bulmalıyız" dedi.

Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz ise kongrenin öncelikli gündeminin mesleki eğitim olduğunu, Kütükcü'nün mesleki

eğitimin önemi ile ilgili düşüncelerine katıldığını belirterek, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızına yetişebilen ve rekabet edebilen bir Türkiye için çaba sarf ettiklerini dile getirdi.

Vasıfsız işgücü sıkıntısı

İstihareler ve ortak akıl ile eğitimde yeni modeller geliştirilmesi gerektiğine inandıklarını vurgulayan Bakan Yılmaz, Türkiye'de vasıfsız işgücü fazlalığının bulunduğunu, sanayicinin ise nitelikli eleman ihtiyacının olduğunu ifade ederek, bu konuyu mesleki ve teknik eğitim ile çözeceklerini belirtti.

İki gün süren ve birbirine paralel 15 panelden oluşan kongreye gerek kamu gerekse özel sektör kesiminden yoğun katılım sağlandı.

Arabuluculuk eğitimi yapıldı

TOBB ETÜ – SEM tarafından gerçekleştirilen Yargıtay üyelerine arabuluculuk eğitimi TOBB İkiz Kuleler'de gerçekleştirildi. İkincisi yapılan 6 günlük eğitim programının ardından

katılımcılara sertifikaları takdim edildi. 48 saatlik eğitim içerisinde arabuluculuk, iletişim ve toplantı yönetimi, müzakere teknikleri ile psikoloji konu başlıkları yer aldı.

Yargıtay Başkanı Cirit'ten TOBB'a teşekkür

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) "İstinaf ve Kanun Yolu" semineri düzenlendi. Seminere katılan Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit, katkılarından dolayı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu adına Genel Sekreter Mustafa Saraçöz'e teşekkür plaketi verdi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ile birlikte 2. İnşaat ve Yapı Fuarı'nın açılışına katıldı.

Adıyaman, tekstilde Türkiye'nin parlayan yıldızı olmayı hedefliyor

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Adıyaman TSO'nun şehrin tekstilde Türkiye'nin parlayan yıldızı olması için büyük çaba sarf ettiğini belirtti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Adıyaman Kongre ve Fuar Merkezi'ndeki "2. İnşaat ve Yapı Fuarı"nın açılışına katıldı.

Hisarcıkıoğlu açılışta yaptığı konuşmada, Adıyaman'ın Türkiye'nin önemli kentlerinden birisi olduğunu belirterek, kentteki çalışmaların önemine değindi.

Türkiye'nin büyümesinde inşaat sektörünün gerekliliğine dikkati çeken Hisarcıkıoğlu, "İnşaat, dünya ve Türkiye'de son derece önemli. 200'den fazla sektörü direkt ilgilendiren bir konu. İnşaat sektörü büyüdüğü zaman 200 sektör bununla birlikte büyümüş oluyor. Son 5 yılda Türkiye'nin büyümesinde inşaatın payı yüzde 15 olmuştur. Onun için de inşaat bizim vazgeçilmez sektörümüz. Bu nedenle inşaatı Türkiye'nin lokomotif sektörü hatta stratejik sektörü olarak görmeliyiz" dedi.

"İnşaatta dünya ikincisiyiz"

30 yıl önce dünyaya açılan Türk müteşebbislerin müthiş bir başarı hikayesi yazdıklarını anlatan Hisarcıkıoğlu,

"Şu anda bu sektörde dünya ikincisiyiz. Çin'den sonra pek çok iş yapan sektörde yer alan müteahhit sayısıyla dünya ikincisi konumuna geldik. Hepimizin aynı gemide olduğunu unutmamalıyız. Bunun için de birlikte çalışarak, istişare ederek, ortak akılla tüm meselelerimizin üstesinden gelebiliriz. Şimdi ülkemiz için hep birlikte çalışma zamanı" şeklinde konuştu.

"Fuar, kente avantaj sağlayacak"

Adıyaman TSO'nun Adıyaman'ın tekstilde Türkiye'nin parlayan yıldızı olması için büyük çaba sarf ettiğini belirten TOBB Başkanı şu ifadeleri kullandı: "Mermer sektörünü geliştirip lokomotif sektörü yapmak için büyük çaba sarf ediyor. Bir taraftan borsamız hayvansal ve bitkisel analizinin yapılacağı tahlil laboratuvarı kuruyor. Öteki taraftan Adıyamanımızın gıda ticareti ve sanayinde çekim merkezi olması için hedef koymuş, bu vizyonda çalışıyoruz".

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci de fuarın

kentin ekonomisine önemli avantajlar sağlayacağını söyledi. Daha çok yatırım yapmayı amaçladıklarını belirten Tüfenkci, üretilen ürünlerin pazarlanmasının önemini vurguladı.

Tüfenkci, bu tür fuarların bu anlamda gerekli olduğuna dikkat çekerek, şunları kaydetti: "Biz şunu ifade ediyoruz. Türkiye'nin üreten kahramanları buradaki in-

sanlardır. 15 Temmuz gecesi olduğu gibi, ülkemizin geleceğine, çocuklarımızın geleceğine sahip çıkmaya devam edeceğiz. 15 Temmuz'dan sonra sizlerin desteğiyle, milletimizin güveniyle piyasa göstergeleri Allah'a hamdolsun normale döndü. Milletimiz yaklaşık 12,5 milyar liralık dövizini Türk Lirası'na çevirerek ekonomiye enjekte etti. Dünya ekonomisi esasında daralıyor.

2008'deki küresel finans krizi sonrası dünya ekonomisindeki sorunların devam ettiğini görüyoruz, buna rağmen gelişmekte olan ülkeler yavaşlarken Türkiye, büyüme devam ediyor. 27 çeyrektir büyüyen bir Türkiye var, Allah'a hamdolsun".

Konuşmaların ardından TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ve Bakan Tüfenkci stantları gezdi.

Adıyaman TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi açıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, TOBB tarafından yaptırılan Adıyaman TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi açılış töreninde, bu denli önemli bir okulu Adıyaman'a kazandırdıkları için mutlu olduklarını belirterek, öğrencilere başarı diledi.

Eğitime yapılan yatırımın hem bu dünya hem de ahiret için önemli olduğunu belirten Hisarcıkıoğlu, "Eğitime yapılan yatırım karlı yatırımdır. Eğitime yatırım yaparsanız sizler kazanırsınız, şehriniz kazanır, ülkeniz kazanır. İnançımıza göre hayırlı eser bırakmaların amel defteri kapanmıyor. Hem

burada hem de gerçek dünyada kazanmak istiyorsanız mutlaka eğitime yatırım yapın. Özellikle kız çocuklarınızı okutun. Biz çocuklarımızı iyi eğitirsek, birlik ve beraberliğimizi muhafaza edersek Allah'ın

izniyle önümüzde kimse duramaz" dedi. Hisarcıkıoğlu, Adıyamanlılardan çocuklarını özellikle de kız çocuklarını mutlaka okutmalarını istedi.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ise gençlerden çok şey beklediklerini vurgulayarak, okulun yapılmasında emeği geçen TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ve ilgililere teşekkür etti.

Konuşmaların ardından TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ve Bakan Tüfenkci okulu gezerek, çocuklarla sohbet etti.

Açılıшта TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu öğrencilere Nurettin Topçu'nun Ahlak isimli kitabından hediye etti.

KGF Adıyaman Şubesi hizmete girdi

Kredi Garanti Fonu Adıyaman Şubesi ve TSE Adıyaman İl Temsilciliği, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin katılımıyla Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası binasında hizmete açıldı. TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ve Bakan Tüfenkci daha sonra Adıyaman İş Adamları Bilgilendirme toplantısına katılarak, iş adamlarının sorularına yanıt verdiler.

Bakan Tüfenkci, iş adamlarına 23 ilde uygulanacak olan cazibe merkezleri ve teşviklerle ilgili bilgiler verdi.

Adıyaman Ticaret Borsası'na ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, Adıyaman Ticaret Borsası'nı ziyaret ederek, Borsa Başkanı Mahmut Fırat ile görüştü. Ziyarete TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz ve Yönetim Kurulu Üyesi Şahin Bilgiç de iştirak etti.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu Kahramanmaraş'ın Türkiye'den bile hızlı büyüdüğünü kente geldiği zaman moral bulduğunu söyledi.

"162 ilçede okul yapımına başlayacağız"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, "81 ile verdiğimiz okul sözünü bitirdik. Sırada 162 ilçe var. Bizim görevimiz adil olmak. 81 ildeki okul yapımını bitirdikten sonra TOBB olarak, 162 ilçeye başlayacağız" diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nda düzenlenen Kahramanmaraş Oda/Borsa Müşterek Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, "İster içeride ister dışarıda herkes şunu çok iyi bilsin ki 'Bu Millet bu ülkeyi böldürmez.' Biz teröre inat yatırıma üretime devam edeceğiz. Bizi kimse durduramaz" dedi. Milletin, 15 Temmuz sonrası ülkesinin yanında olduğunu gösterdiğini belirten Hisarcıklioğlu, "Biz teröre inat yatırıma üretime devam edeceğiz. Bizi kimse durduramaz. Türkiye'nin gündeminde etrafında bir sürü konu var iken hükümetimiz ve Başbakanımız ekonomiyi hiçbir zaman unutmuyorlar. Bundan sonra ülkemiz için hayırlı bir yol haritası çıkacak. Biz Kahramanmaraş'a hayırlı işler için geldik" dedi.

"Bu makamlar hepimize emanet. Allah bir makam vermiş. Allah bize diyor ki, yönetici adil olacak" diyen Hisarcıklioğlu şöyle konuştu: "TOBB'a bağlı 365 oda var. 81 ile verdiğimiz okul sözünü bitirdik. Sırada 162 ilçe var. Bizim görevimiz adil olmak. 81 ildeki okul yapımını bitirdikten sonra TOBB olarak, 162 ilçeye başlayacağız".

Kahramanmaraş'a 11'inci ziyaret

15 Temmuz gecesi, TRT'de darbe bildirisi okunur okunmaz ilk tepki veren sivil toplum kuruluşunun TOBB olduğuna dikkat çeken Hisarcıklioğlu şunları söyledi: "Yılda 360 bin kilometre yol kat ediyorum. Her ili bir sefer ziyaret ediyorum. Odalar birliği başkanlığım sürecince 11'inci Kahramanmaraş ziyaretim. Kahramanmaraş'taki

dinamizm altında bir şey var. Birlikte var. Kurumlar arası koordinasyon var. Türk özel sektörü ve Türk milleti, 15 Temmuz'da kendisinin ne olup olmadığını tüm dünyaya gösterdi. Allah hepinizden razı olsun."

Türk özel sektörü olarak yine bir ilke imza attıklarını belirten Hisarcıklioğlu, "Herkesten önce darbeye karşı çıktık. 28 Şubat'taki bu kurumun ayıbını temizledik ve bir ilke daha imza attık. 15 Temmuz şehitleri için toplanan yaklaşık 203 milyon liralık kaynağın, 53 milyonluk kısmını 365 oda ve borsa olarak topladık. Burada da Kahramanmaraş, en fazla bağış yapan ilk onun içinde.

TSO Meclis Başkanı Hanifi Öksüz'ü kutluyorum. KİPAŞ olarak en çok bağış o yaptı. 25 Ekim Salı günü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a, KMTSO Başkanı Serdar Zabun ile çeki takdim ettik. Bu onur bu şeref Kahramanmaraş için yeter de artar bile. Zaten o günden bu yana meydanları boş bırakmadınız. İlk dakikadan bu yana zaten Kahramanmaraş halkı da yapılması gerekeni yaptı. Sayın Cumhurbaşkanımız çeki takdim ederken 'Bu yetmez, haberiniz olsun'dedi. KMTSO Başkanı Serdar Zabun'da Kahramanmaraş olarak yardımı 2-3'e katlarız dedi. Sabah saat 10.00'da başlayıp , akşam saat 22.00'da biten 9'uncu Ticaret ve Sanayi Şurasında tam 12 saat bizi dinledi. Kahramanmaraş'ın dertlerini ve sıkıntılarını KMTSO Başkanı Serdar Zabun, Başbakanımıza bizzat anlattı. Pamuk bizim için çok önemli. Kahramanmaraş için de önemli. Ürün stratejik ürünümüz. Ticaret Borsası Başkanı Ahmet Duran Balsuyu'nun pamuğun stratejik konuma alınması için ısrarcı tutumunu tebrik ediyorum" dedi.

“Kazanmak istiyorsanız eğitime yatırım yapın”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, TOBB tarafından yaptırılan 24 derslikli Kahramanmaraş-Onikişubat TOBB Fen Lisesi ve 200 öğrenci kapasiteli yurdun açılışında, kente bir okul kazandırmanın sevincini yaşadıklarını söyledi.

Kendisine zaman zaman “Eğitime niye bu kadar yatırım yapıyorsunuz?” diye sorulduğunu aktaran Hisarcıkloğlu, “İş dünyasında yaptığınız her türlü yatırımın riski vardır. Kâr da edebilirsiniz zarar da edersiniz, ama tek bir yatırım var ki onu yaptığınız zaman asla zarar etmezsiniz. O da eğitime yapılan yatırımdır. O hep kâr yazar” dedi.

Eğitime yatırım yapıldığında hem insanların hem şehrin hem de ülkenin kazanacağına işaret eden Hisarcıkloğlu, zenginleşmenin, birlik ve beraberliği tesis etmenin yolunun da eğitimden geçtiğini ifade etti.

İslam dinine göre 3 kişinin amel defterinin kapanmadığına vurgu yapan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, “Geride eğer hayırlı bir eser bıraktıysan, hayırlı bir evlat bıraktıysan, hayırlı bir ilim bıraktıysan ölümden sonra da sevap kazanmaya devam edersin. Öyle bir yatırım ki bu hem sağlığınızda kâr yazıyor hem ölümünüzde kâr yazıyor. Bir Kayserili olarak nasıl kazanılacağını çok

iyi biliriz. Hem bu tarafta hem öbür tarafta kazanmak istiyorsanız eğitime yatırım yapın. Biz çocuklarımızı iyi eğitirsek, birlik ve beraberliğimizi muhafaza edersek Allah'ın izniyle bizim önümüzde kimse duramaz” diye konuştu.

Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak'ın Kahramanmaraş için yapılacak her güzel işin yanında olduğunu dile getiren Hisarcıkloğlu, Kaynak'ın kendilerini de cesaretlendirdiğini, özel sektörün de her zaman yanında olduğunu belirtti.

Söz sahibi olmanın yolu eğitim

Hisarcıkloğlu, bugünün dünyasında söz sahibi olmanın yolunun bilim ve teknoloji-

den geçtiğini, o yüzden de Kahramanmaraş'a Fen Lisesi kazandırdıklarını söyledi.

Kendisinden Kahramanmaraş'a 16 derslikli 100 öğrencilik pansiyonlu bir lise talep edildiğini aktaran Hisarcıkloğlu, bunun kente yetmeyeceği düşüncesiyle, 15 milyon liralık harcamayla, 24 derslikli Fen Lisesi, 200 öğrenci kapasiteli yurt yaptırdıklarını ifade etti.

Öğrencilere hediye etmek üzere Nurettin Topçu'nun “Ahlak” isimli kitabını getirdiğini söyleyen Hisarcıkloğlu, öğrencilere ve iş adamlarına Topçu'yu okumalarını tavsiye etti. Hisarcıkloğlu, Topçu'nun ülkenin en ilgi çekici, inancılı, cesur ve omurgalı aydını olduğunu söyledi.

Kadın girişimcilere büyük destek

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Kahramanmaraş Kadın Girişimciler Kurulu, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası ile Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen Zabun Konağı'nın Turizme Kazandırılması Projesi kapsamında restorasyonu yapılarak, Kahramanmaraşlı kadın girişimcilerin işleteceği konağın açılışını gerçekleştirdi.

Hisarcıkloğlu, konağı gezerek Kahramanmaraş Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Nazlı Ceylan Balduk Kurtul'dan bilgi aldı.

Açılışa, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Şahin Bilgiç, Kahramanmaraş TSO Yönetim Kurulu Başkanı Serdar Zabun, Meclis Başkanı Hanifi Öksüz ve Kahramanmaraş TB Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Duran Balsuyu da katıldı.

TOBB Başkanı
M. Rifat
Hisarcıkıoğlu
"Hep birlikte yerel
dinamikleri ve
müteşebbisleri
güçlendirip
Türkiye'yi
zenginleştireceğiz"
diye konuştu.

Yöresel ürünler Antalya'da vitrine çıktı

Antalya'da düzenlenen 7. Yöresel Ürünler Fuarı, Türkiye'nin her bölgesinden farklı yerel ürünleri bir araya getirdi. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, fuarın açılışında yaptığı konuşmada markalaşmanın ve tescilli ürünlerin önemine vurgu yaptı.

7. Yöresel Ürünler Fuarı (YÖREX), Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ile TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu'nun da katılımıyla Antalya'da açıldı. Türkiye'nin her bölgesinden yöresel ürünleri aynı çatı altında buluşturan fuarda, ekonominin güçlenmesi ve para kazanmak için yöresel ürünlerin markalaştırılması gerektiğine vurgu yapıldı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Bakan Tüfenkci ve beraberindekiler, standları tek tek gezerek ürünler hakkında bilgi aldı. Hisarcıkıoğlu fuarın açılışında yaptığı konuşmada YÖREX'e her yıl geldiğini ve her defasında da gelişip büyüdüğünü gördüğünü ifade etti. YÖREX'in ilk yıllarında 10-15 il bulunduğunu belirten Hisarcıkıoğlu, "Geçen sene 66 ile ulaştık, bu sene 70 oldu. Hedef 81 ilin tamamı. Çünkü YÖREX bir Türkiye projesi. Anadolu'nun ruhu, kimliği, tüm renkleri burada toplanıyor" dedi. Hisarcıkıoğlu organizasyondan ötürü Antalya Ticaret Borsası Başkanı Ali Çandır ve Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Davut Çetin'i tebrik etti. TOBB Başkanı, YÖREX ve iş dünyasına her zaman destek veren Bakan Tüfenkci'ye de yaklaşımı için teşekkür etti.

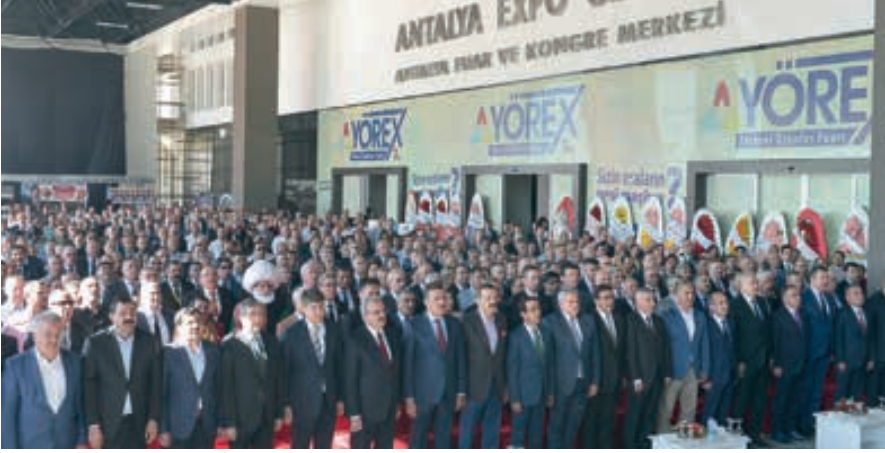
"Ülkemizi daha zengin yapacağız"

YÖREX'in bir vizyon ve cesaret gerektiren bir girişim olduğunu bildiren Hisarcıkıoğlu şöyle konuştu: "Siz hep bir-

likte bu işe sahip çıktınız, başardınız. Birlik beraberlik olunca başarı da geliyor. Antalya bunun en güzel örneği. Antalya tarımda, turizmde, sanayide, kongre ve fuar işinde bir dünya markası haline geldi. Burada kamu-özel sektör el ele vermiş, birlikte müthiş bir başarı hikâyesi yazmış. Devletimizin bu desteğiyle ülkemizi daha zengin yapacağız. Zira bizim insanımız müteşebbis. Bu topraklar müteşebbis yetiştirir. Onları destekleyip, motive edecek mekanizmalar lazım.

Onların, emeklerini, ürünlerini geliştirip pazara ulaştırmak lazım. Bakın müthiş bir hazinenin üstünde oturuyoruz. Ama paraya çeviremiyoruz.

Hep söylüyorum. Hollanda laleyi bizden aldı. Marka yaptı. Dünyanın lale merkezi oldu. Yılda 1 milyar Euro lale ihracatı var. Allah bize müthiş bir coğrafya vermiş. Her biri lale kadar değerli 100'lerce yöresel ürün var. Ama bunu tanıtıp, pazarlayamazsan kıymeti yok. Bakın artık insanlar, yerel ürünü, doğal ürünü tercih ediyor. Bunlar için daha fazla para ödüyor. Normal ürünün 2 katı fiyatta. İşte YÖREX bize bu imkânı sunuyor. Hem malımızı, hem de kültürümüzü tanıtıyoruz. Milli değerlerimize sahip çıkıyoruz. Yerel Kalkınma'ya da büyük destek oluyoruz. O yüzden tüm kamu kurumları buraya destek olmalı. Özellikle de Kalkınma Ajanslarından katkı bekliyoruz. Şu an 13'ü burada, hedef tüm 26'sının buraya katılması olmalı."

Coğrafi İşaret sayısı artmalı

Coğrafi İşaret sayısının 189'ya ulaştığı bilgisini veren Hisarcıkloğlu, daha bekleyen 259 başvuru bulunduğunu söyledi. "Ama yetmez. Bize 1,000'li rakamlar yakışır" diyen TOBB Başkanı, "Sadece ülke içinde kalmakta yetmez. Avrupa'da şimdilik sadece 2 ürünümüz tescilli. Bakın Fransa, AB tescili sayesinde buradan 19 milyar avro ilave gelir sağlıyor, 6 milyar avro'da bunların ihracatını yapıyor. Coğrafi işaret olunca, ürünün fiyatı ortalama yüzde 20 artıyor. Daha da çok talep görüyor, rekabette öne geçiyor. Sevindirici olan husus, Odalarımız/Borsalarımız da bu konuda giderek daha aktif çalışıyor. İşte en son Aydın Ticaret Odası, Aydın

İnciri'ni AB'de tescilledi. Yine bakıyorum, burada 89 Oda, 35 Borsa var. Şehirlerinin kalkınması için ellerini taşın altına koymuşlar. Buradaki tüm Oda ve Borsalarım ve Anadolu'nun müteşebbis insanlarıyla gurur duyuyorum. Allah'a çok şükür, ülkemizde sizin gibi insanlar var. Hep birlikte yerel dinamikleri ve müteşebbisleri güçlendirip, Türkiye'yi zenginleştireceğiz" diye konuştu.

Kadın girişimcilere övgü

Konuşmasında bir tebrik de kadınlara gönderen Hisarcıkloğlu, YOREX'te giderek daha çok kadın girişimci ve üretici görüldüğüne işaret etti. "Kadın girişimcilerimizle ayrıca iftihar ediyoruz" diyen

M. Rifat Hisarcıkloğlu şunları söyledi: "Biz erkekler önlerine engel çıkarmadıkça, kadınların başaramayacağı hiçbir iş yoktur Yorex'te bir tohum attık, tuttu, daha da hızlı büyüyecek. YÖREX, yüzlerce yöresel ürünün ekonomiye kazandırılmasına umut oldu. YÖREX ile KOBİ'lerimiz hem ürünlerini tanıtıyor hem de büyük firmalar ile iş bağlantıları sağlıyorlar. Bunu başarmamıza vesile olan, buraya emek veren, alın teri döken sizleri yürekten kutluyor, teşekkür ediyorum."

Fuarın açılışında konuşan Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci de ekonomiyi büyüten, geliştiren, marka oluşturan ürünlerin ve fikirlerin yöresel ürünlerden çıktığını söyledi. Tüfenkci, "Dünya bir yandan küreselleşiyor, ama bir yandan da yerel olan yöresel olan giderek daha fazla değer kazanıyor" dedi.

"Anadolu'nun potansiyeli var"

Fuarın açılışında konuşan Antalya Ticaret Borsası Başkanı Ali Çandır, Anadolu'nun müthiş bir potansiyele sahip olduğunu belirterek, YÖREX gibi etkinliklerin bu potansiyelleri ortaya çıkarmakta ve katma değer yaratmakta büyük önem taşıdığını belirtti.

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Davut Çetin de birlikte çalışılması halinde ekonomi de güzel sonuçlar alınabileceği mesajını verdi.

Üniversitelere İşbirliğine hazırız' çağırısı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, İskenderun Teknik Üniversitesi (İSTE) Rektörü Prof. Dr. Türkay Dereli ve beraberindeki üniversite senato üyeleri ile görüştü. İskenderun ekonomisi ve

üniversite-iş dünyası işbirliği konularında fikir alışverişinde bulunulan görüşmede, TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, TOBB, TOBB ETÜ ve TEPAV olarak her türlü işbirliğine hazır olduklarını ifade etti.

Hazine Müsteşarı Osman Çelik'e ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Hazine Müsteşarı Osman Çelik'i makamında ziyaret etti.

Hisarcıkloğlu ziyarette, Çelik'e TOBB tarafından bastırılan Dede Korkut Kitabı hediyesi verdi.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu "Bankacılık sektörü kâr etsin, biz onları kıskanmıyoruz. Bu kapsamda kârlarından fedakârlık ederek faizleri düşürme operasyonuna girdikleri için memnunuz" dedi.

KOBİ'lere düşük faizli kredi müjdesi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, KOBİ'lere yıllık yüzde 10'un altında faiz oranıyla kredi kullanırmak için Denizbank ile anlaşmaya vardıklarını belirterek, bazı bankalarla da görüşmelerinin devam ettiğini, yıllık yüzde 18'i bulan ticari kredi faizlerinin yüzde 9,90'a kadar ineceğini müjdeledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Bahreyn'in başkenti Manama'da düzenlenen "TOBB-Körfez İşbirliği Konseyi 2. İş ve Yatırım Forumu"nun ardından gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Bankacılık ve reel sektörün durumuna ilişkin bir soru üzerine, mayıs ve haziran aylarında ekonomiden düzelmeye sinyalleri geldiğini, karşılıksız çeklerde ciddi bir düşüş yaşandığını hatırlatan Hisarcıkıoğlu, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ise tedirginlik oluştuğunu söyledi.

Türk ekonomisinin tahminlerden çok daha güçlü olduğunu ortaya konulduğunu ifade eden Hisarcıkıoğlu, son 1,5 yılda iki seçim yapılmasına, bir taraftan PKK ve DEAŞ terör örgütleriyle mücadele edilirken, diğer taraftan darbe girişimi olmasına rağmen kamu maliyesinde bir bozulma olmadığına dikkat çekti.

Türkiye'de bankacılık sisteminin güçlü olduğunu, sanayi tesislerinin üretime devam ettiğini dile getiren Hisarcıkıoğlu, ülkede ekonomiye güven olduğunu söyledi.

Hisarcıkıoğlu, "Burada en önemli göstergelerden biri, 15 Temmuz darbe girişiminin hemen sonrasında dükkanlar açıldı, bankalar çalışıyordu, hiçbir kriz yaşamadık, kimse bankalardan da para çekmeye gitmedi. Bu aslında

hem halkın hem ekonominin ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor" dedi.

Bankaların faiz indirimlerine ilişkin bir soruyu yanıtlayan Hisarcıkıoğlu, Başbakan Binali Yıldırım'ın finans kesimiyle bir araya gelmesini ve son dönemde bankaların kredi faizlerini indirmeye yönelik adımlarını olumlu bulduklarını anlattı.

İlk anlaşma yapıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın uzun zamandır bu yönde talebi olduğuna işaret eden Hisarcıkıoğlu, şöyle konuştu: "Buna ilk tepkilerden biri olarak İş Bankası Genel Müdürü Adnan Bali'nin yapmış olduğu açıklama, aslında pozitif bir netice vermiştir. TOBB olarak KOBİ'lere yıllık yüzde 10'un altında faiz oranıyla kredi kullanırmak için Denizbank ile anlaşmaya vardık. Bazı bankalarla da görüşmelerimiz sürüyor. Halen yıllık yüzde 18'i bulan ticari kredilerin faizi yüzde 9,90'a kadar inecek. Bunun lansmanını yakın zamanda Başbakanımızla ekonomi bakanlarımızla banka müdürleriyle yapmayı planlıyoruz. Bankacılık sektörü kâr etsin, biz onları kıskanmıyoruz. Bu kapsamda kârlarından fedakârlık ederek faizleri düşürme operasyonuna girdikleri için memnunuz."

“Seçim süreçlerine karışmadım”

Hisarcıkloğlu, Ankara Ticaret Odası'ndaki (ATO) istifaların ardından seçim sürecine ilişkin bir soru üzerine, ATO'ya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu gereği 11 kişilik yönetim kurulunun 6'nın altına düşmesi nedeniyle 4 kayyum atadıklarını aktardı. İşini bilen insanlardan oluşan kayyumların eksiklikleri tamamlamasından sonra ATO'da seçime gidileceğini belirten Hisarcıkloğlu, “Onların görevi, hem odanın günlük işleyişlerini sağlıklı olarak sürdürmek hem de seçime götürmek” dedi.

TOBB Başkanı'nın tarafsız olması gerektiğini dile getiren Hisarcıkloğlu, “TOBB Başkanı olarak bugüne kadar ATO dahil 365 odaya hiçbir şekilde seçim süreçlerine karışmadım. ‘Şu başkan olsun, bu başkan olsun, gönlüm şundan yana’ gibi bir yaklaşımım olmamıştır. Son iki dönemdir de ATO başkanlık seçimlerinde, ATO'dan TOBB delegesi olmama rağmen oy atmıyorum” diye konuştu.

“Kendi temizliğimizi yapıyoruz”

Hisarcıkloğlu, FETÖ/PDY ile mücadele kapsamında yürütülen şirket soruşturmaları ile bu şirketlerden bazılarının finansmana erişimine ilişkin bir soruyu cevaplararken şunları söyledi: “Mesela bir şirketin yüzde 2 ortağı olan FETÖ kapsamında yargıya sevk edilmiş, yargılama süreci başlayacak ama bankacılık sistemi yüzde 2'lik ortağı da olsa bu şirkete kredi açmıyordu. Bunların tereddütlerini giderecek düzenleme yapıldı, bu iş devam edecek. Kredilerin de normalleşme sürecini hep beraber göreceğiz.”

FETÖ ile mücadele kapsamında 29 oda başkanının değiştiğini, yaklaşık 424 meclis üyesinin de ayrıldığını aktaran Hisarcıkloğlu, “En objektif şekilde, kamuoyunu rahatsız etmeyecek şekilde kendi temizliğimizi yapıyoruz” görüşünü kaydetti.

Çin ile 'e-ticaret pilot bölgesi' onay aşamasına geldi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bünyesinde kurulan E-Ticaret Sektör Meclisi ilk toplantısını, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin katılımıyla gerçekleştirdi. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu toplantının açılışında yaptığı konuşmada, yeni ekonominin lokomotifini olan e-ticarette sektörel birliği sağlamak adına önemli bir adım attıklarını, sektör meclislerinin, sektörlerin önde gelen firma, dernek ve kamu kurumu temsilcilerini bir araya getirdiğini söyledi.

E-ticarette henüz yolun başında olduklarına dikkat çeken TOBB Başkanı, “Toplam perakende ticaretin sadece yüzde 2'si elektronik mecradan yapılıyor. Her 10 kredi kartından sadece 1,2'si internetten alışveriş için kullanılmış. Gelişmiş ülkelerde ise online perakendenin toplam içindeki payı yüzde 10'un üzerinde. Bugün için gerideyiz ama aradaki farkı hızla kapatabiliriz. İnternet bağlantısı yaygınlığı, kalitesi ve akıllı telefon kullanım oranlarında Batı ülkelerine benziyoruz. Örnek vermek gerekirse, nüfusumuzun yüzde 90'ı mobil bağlantıya sahip. Peki internete ne yapıyoruz? Çok laf, az iş üretiyoruz. Facebook kullanıcı sayısında 6'ncıyız. Instagram kullanıcı sayısında 4'üncüyüz” dedi.

Kayseri pilot il

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, e-ticaretin aynı zamanda Türk girişimcilerinin yurtdışına açılması için önemli bir fırsat olduğunu düşündüklerini, Türkiye'nin, Çin Hükümeti ile geçen yıl imzaladığı anlaşma kapsamında, TOBB olarak Türkiye'nin ilk sınır ötesi e-ticaret pilot bölgesini kuracaklarını, bu kapsamda Kayseri ile Çin'in Çongçing şehrinin pilot iller olarak belirlendiğini bildirdi.

Bu proje ile Çin'e, hatta dünyanın dört bir yanına e-ticaret ile ihracat yapmak isteyen girişimcilere, basit lojistik, gümrük, finansman ve organizasyon çözümleri sunacaklarını anlatan Hisarcıkloğlu, “Hazırladığımız

Eylem Planı, Türk ve Çin hükümetleri tarafından onaylanma aşamasında. Sonrasında Çinli yetkililerimizle bu projenin detaylarını kamuoyu ile paylaşacağız. Kayseri'de kurulacak pilot bölgeden sonra bu deneyimimizi diğer önemli illerimize de yaymayı planlıyoruz. Türkiye'yi dünyaya e-ticaret ile bağlayacağız. Kuracağımız sınır ötesi e-ticaret bölgeleriyle dünyayı bir ağ gibi saracağız. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak önümüzdeki 10 yılda e-ticareti ana gelişme eksenlerimizden biri olarak belirledik” dedi.

Hisarcıkloğlu, G20 ve B20 zirveleri kapsamında Çin'de yaptıkları toplantılarda, Alibaba'nın kurucusu Jack Ma ile yaptıkları görüşmelerde bu önceliklerini anlattıklarını, B20 Çin dönem başkanlığı kapsamında, Jack Ma'nın fikir babalığını yaptığı ve dünya KOBİ'lerini bir araya getirecek e-WTP, yani Elektronik Dünya Ticaret Platformu projesini de Türkiye'ye getirmeyi planladıklarını sözlerine ekledi.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci de dünyada ve Türkiye'de e-ticaret sektörünün çok hızlı büyüdüğünü belirterek, bu yeni yapının ekonominin büyüme dinamiklerinde de kalıcı değişiklikleri oluşturduğunu söyledi.

E-Ticaret Meclisi

E-Ticaret Meclisi'nin üyeleri; Türkiye'nin önde gelen e-ticaret şirketlerinin, e-ticareti düzenleyen kamu kurumlarının ve e-ticaret derneklerinin temsilcilerinden oluşuyor.

Kamu ve özel sektörün e-ticaretin gelişmesini sağlayacak politikaların tasarımında birlikte çalışmasına olanak sağlayacak TOBB E-Ticaret Meclisi, sektörü tam olarak temsil edecek şekilde oluşturuldu.

Bu arada toplantıda yapılan seçim sonucunda, meclis başkanlığı görevine Öget Kantarcı, başkan yardımcılıklarına ise Halil Erdoğmuş, Fevzi Güngör, Sami Güzel, Hakan Orhun ve Merter Özdemir seçildi.

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar "Türkiye'nin zenginleşmek için girişimcilikten başka çaresi yok" diye konuştu.

Global Girişimcilik Kongresi İstanbul için geri sayım başladı

"Girişimciliğin Davosu" olarak adlandırılan ve 160 ülkeden 10 bine yakın uluslararası katılımcının ağırlandığı Global Girişimcilik Kongresi, 2018 yılı Mart ayında İstanbul'da düzenlenecek.

2018 yılı Mart ayında İstanbul'da düzenlenecek, küresel girişimcilik ekosisteminin en önemli zirvelerinden biri olan Global Girişimcilik Kongresi (GEC) için ilk buluşma İstanbul'da gerçekleştirildi.

Sait Halim Paşa Yalısı'nda düzenlenen Özel Lansman ve Sohbet Yemeği'nde TOBB GGK Başkanı Ali Sabancı, Endeavor Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kurttepel, TOBB Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar, TIM Başkanı Mehmet Büyükeş, Habitat Derneği Başkanı Sezai Hazır ve özel misafir Kauffman Vakfı Politikalar ve Araştırma Başkan Yardımcısı Dane Stangler, basın mensupları ile bir araya geldi.

Toplantıda GEC'in tarihçesi ve 2018 vizyonu, ekosistemin bir araya gelen kucaklayıcı yaklaşımı, ekosistemi geliştirme ve derinleştirmenin yolları, Türkiye'nin girişimcilik itibarı ve rekabet gücü ve yenilikçi girişimciliğin ekonomiye katkısı gibi konular ele alındı.

"Girişimcilikten başka çare yok"

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar burada yaptığı konuşmada, "Türkiye'nin zenginleşmek için girişimcilikten başka çaresi yok. Dünyayı değiştiren küresel şirketlerin Türkiye'den çıkmaması için hiçbir neden yok. Bu noktada eğitim çok önemli. Küresel standartlarda niteliklere sahip gençlerin yetiştirildiği bir eğitim sistemine ihtiyacımız var. Türkiye'den daha çok girişimci çıkarırken

bölgenin de en nitelikli girişimcilerini ülkemize çekmeliyiz. Bunun için uluslararası platformlarda Türkiye'nin girişimcilere sunduğu fırsatları anlatmalıyız. GEC 2018 de bunun için çok iyi bir fırsat. TOBB ve organizasyon komitesindeki diğer kurumlar olarak bu organizasyonları ülkemize kazandırdığımız için çok mutluyuz" dedi.

Yenilikçi global şirket odağı

Endeavor Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kurttepel de Global Girişimcilik Kongresi'nin İstanbul'da düzenlenecek olmasının Türkiye için çok büyük bir başarı olduğunu belirterek, "Girişimcilik ekosisteminde mentorluk, yatırım, sektörel küme vizyonu, yenilikçi global şirket odağı gibi konuların geliştirilmesi üzerine sürekli çalışıyoruz. GEC'te girişimcilik ekosisteminin olmazsa olmazı bu konuların tekrar altını çizerek ve daha derin bir tartışma platformu yaratacağız" ifadelerini kullandı.

"8 ay evvel bu yola çıktık"

TOBB GGK Başkanı ve GEC18 İstanbul Organizasyon Komitesi Başkanı Ali Sabancı da Global Girişimcilik Kongresi'nin Türkiye'de girişimcilik ekosistemine çok önemli katkılarda bulunacağını vurgulayarak "8 ay evvel bu yola çıktık. Nihai amaç İstanbul'u girişimcilik merkezi haline getirmek. Bu organizasyonun büyük farkı var, uluslararası bir organizasyon. Biz yurtdışında bunun için birçok ülke ile bir yarış

girdik. 4 günlük bir organizasyon olacak. 2.5 milyon dolarlık bir bütçesi var. 2018 Mart ayına kadar heyecanlı bir süreç bizi bekliyor. 10 bin kişilik bir organizasyon olması nedeniyle girişimcilik dünyasının en büyük organizasyonu niteliğini taşıyor" diye belirtti.

TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi ise "2023 hedeflerine koşarken, adımlarımızı hızlandıracak bir etmen olan girişimciliğin algısını, ülkemizde üst seviyelere taşımak istiyoruz" dedi.

Kauffman Vakfı Politikalar ve Araştırma Başkan Yardımcısı Dane Stangler da "Bu organizasyon İstanbul ve tüm ülke için çok önemli olmakla birlikte çok güzel bir deneyim olacak" diye konuştu.

Habitat Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Sezai Hazır ise GEC18 ev sahipliği konusunda, "Küresel girişimcilik ekosisteminin bir araya geldiği en büyük platformlardan biri olan Global Girişimcilik Kongresi'nin önümüzdeki yıl Türkiye'de düzenlenecek olması, Türkiye girişimcilik ekosisteminin büyümesi ve bu ekosistemin küresel aktörlerle ilişkisi bakımından çok önemli bir fırsat olacaktır" dedi.

160 ülkeden 10 bine yakın katılımı

Kauffman Vakfı desteğiyle gerçekleşen ve her sene 160 ülkeden 10 bine yakın uluslararası katılımcının ağırlandığı Global Girişimcilik Kongresi; 2018 yılında Endeavor Derneği, Habitat Derneği, TİM ve TOBB eş koordinasyonunda düzenlenecek.

12-15 Mart arasında İstanbul'da gerçekleşmesi planlanan GEC18'e yurt dışından yaklaşık 2500 kişilik katılım beklenmekte olup toplamda 10 bin kişilik katılım öngörülmüyor.

GEC'e 4 gün - 5 gece ağırlanacak 300 uluslararası, 200 yerel katılımcı ve tüm dünyadan girişimcilik ekosisteminin önde gelen VIP isimleri katılacak. 24 ana konuşmacı ve 140 paralel seansın olacağı uluslararası etkinlikte, içeriğin sadece yüzde 30'u Türkiye odaklı olacak.

Yaklaşık 2,5 milyon dolarlık bir finansal taahhüt ile 2018 yılında Türkiye girişimcilik ekosistemine önemli bir yatırım planlanıyor.

Daha önceki yıllarda sırasıyla Kansas City, Şangay, Liverpool, Rio, Moskova, Milan ve Medelin'de düzenlenen Global Girişimcilik Kongresi 2017 yılında ise Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en büyük kenti Johannesburg'da gerçekleşecek.

5. Esnaf ve Sanatkârlar Şurası yapıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla ATO Congressium'da düzenlenen 5. Esnaf ve Sanatkârlar Şurası'na iştirak etti.

Şura'da konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2012'den itibaren her iki yılda bir düzenli olarak yapılması kararlaştırılan şuraya 2014'te de katıldığını anımsattı. Erdoğan, alınan kararların hayata geçirilmesi bakımından 2014 şurasının oldukça verimli geçtiğini söyledi. Yine de eksik kalan hususların olduğunu belirten Erdoğan, şöyle devam etti:

"Ama kazanılan oldukça önemlidir. Özellikle perakende ticaretinin yeniden düzenlenmesiyle ilgili kanun esnaf ve sanatkarlarımız için adeta bir devrim niteliğindedir. Araçlarını yenilemek isteyen, ulaştırma sektöründeki esnafımıza ÖTV muafiyetiyle kolaylık getirdik. Yine vergi ve SGK borçlarıyla ilgili düzenlemelerle finans destekleriyle esnaf ve sanatkarlarımızın nefes almasını sağladık. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifler Merkez Birliği, kuruma borcu bulunan üyelerinin temerrüt faizini silerek esnafımıza ciddi bir kolaylık sundu."

Ege illeri Tanıtım Günleri düzenlendi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Ankara Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen 9. Ege illeri Tanıtım Günleri'ne katılarak, Muğla Valisi Amir Çiçek ve TOBB Yönetim Kurulu Üyesi ve Muğla TSO Başkanı Bülent Karakuş ile birlikte stantları gezdi.

Sivas heyetinden Hisarcıkıoğlu'na ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi ve Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Osman Yıldırım, Sivas milletvekilleri Hilmi Bilgin, Mehmet Habip Soluk ve Selim Dursun, Sivas Valisi Davut Gül, Sivas Belediye Başkanı Sami Aydın, Sivas TSO Meclis Başkanı Necati Şahin ve Sivas TSO Yönetim Kurulu Üyelerinden oluşan heyet ile görüştü.

Uşak TSO'yu akredite olarak 5 yıldızlı oda unvanı aldığı için kutlayan TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu Bakan Tüfenkci'ye de iş dünyasının yanında olduğu için teşekkür etti.

Uşak'ta uçak seferleri artırılmalı dünyaya kısa sürede ulaşılmalı

Uşak için havaalanının en azından haftada 3 gün hizmet vermesini isteyen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, "Niye, çünkü Uşak'ta ticaret-sanayi kültürü var. Dünyaya en kısa sürede ulaşması lazım" diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ile birlikte Uşak'ta Ticaret ve Sanayi Odası yeni hizmet binasının açılış töreni ile vergi rekortmenlerinin ödül törenine katıldı.

Uşak TSO'nun yeni hizmet binasının açılışını Bakan Tüfenkci ile birlikte yapan TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu daha sonra yeni binanın salonunda kentin vergi rekortmenlerinin ödüllendirildiği törende konuştu. Konuşmasında, Uşak için havaalanının en azından haftada 3 gün hizmet vermesini isteyen Hisarcıkıoğlu, "Niye, çünkü Uşak'ta ticaret-sanayi kültürü var. Dünyaya en kısa sürede ulaşması lazım" diye konuştu.

Başta KOBİ'ler olmak üzere finans sıkıntısı yaşayan iş dünyası için 'nefes kredisi'nin müjdesini veren Hisarcıkıoğlu, 1 sene vadeli kredinin, yüzde 9,9 faizli olduğunu bildirdi ve kredi için Kredi Garanti Fonu'nun teminat sağladığını anlattı. KGF'nin 21 Banka ile anlaşmalı olduğunu belirten Hisarcıkıoğlu, Eximbank ve KOSGEB'in verdiği destekler için de kefalet sağlandığını bildirdi. Hisarcıkıoğlu, "Hükümetin geçenlerde açıkladığı; KOBİ'lere yerli ve yeni makine alımı kapsamında da uygun koşullarda finansal destek sağlıyor. KOBİ'ler kullansın diye Hükümet'ten talep ettiğimiz 2 milyar lira desteği de aldık. Ama hala bunun yarısı bile kullanılmış değil. Artık ayağınızda şubesi var. Kredi kullanacağınız zaman gelin başvurun. Size kefil olalım" dedi.

Uşak TSO, 5 yıldızlı oda

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu konuşmasında, Uşak'a daha önce olduğu gibi yine hayırlı işler için geldiklerini belirterek, 24 derslikli, 7 milyon lira katkı sağladıkları TOBB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin ve Oda'nın yeni hizmet binasının hayırlı uğurlu olmasını diledi.

Uşak TSO'yu akredite olarak 5 yıldızlı oda ünvanı aldığı için kutlayan Hisarcıkıoğlu, Bakan Tüfenkci'ye de iş dünyasının yanında olduğu için teşekkür etti.

Uşak ekonomisine değinen TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, yüzyıllar öncesinde Evliya Çelebi'nin burayı şöyle tarif ettiğini söyledi: "Uşak, müteşebbislerin ve ticaret erbabının ocağıdır".

Uşak'ın Anadolu'da elektriği kullanan ilk şehir olduğunu vurgulayan Hisarcıkıoğlu, "Anadolu'da sanayinin ilk ortaya çıktığı şehirsiniz. 1905'te burada iplik fabrikası kurulmuş. Uşak sanayisi şimdi de geri dönüşümde kümelenmeyi başarmış ve ülkemizin bu alanda lider şehri haline gelmiş. OSB'ye bakıyorum, Uşak OSB kabuğuna sığmaz oldu. Türkiye'nin her yerinden müthiş bir yatırım talebi var.

İnşallah Uşak OSB firma sayısı bakımından ilk 15'e girecek. Bunun için Geri Dönüşüm Sektörü'ne yatırım teşvik sisteminde yer verilmesini ve desteklenmesini bekliyoruz. Yine Uşak için önemli bir konu, Tarım Bakanlığımız damızlık düve yetiştirme teşviklerini açıklarken,

Uşak'ı bu kapsamdaki iller arasında göremedik. İnşallah bu durum da düzeltilir" diye konuştu.

Uşak'ta açılan şirket sayısı arttı

Hisarcıklioğlu, 2016 yılının 10 ayında açılan şirket sayısına bakıldığında Türkiye ortalamasında yüzde 8 azalma görülürken, Uşak'ta yüzde 9'luk bir artış olduğunu duyurdu. Hisarcıklioğlu yılın 9 ayında ihracatın Türkiye ortalamasında yüzde 3 düşüş görülürken, Uşak'ta yüzde 15 artış yaşandığını anlattı.

Başta Tüfenkci olmak üzere bütün bakanlarla yakın çalıştıklarını bildiren TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Vergi-Prim Affı ve Oda Aidatları konusunda düzenlemeler var. Vergi, prim, trafik cezası, Oda aidat, odaların TOBB'a aidat borçları yapılandırılıyor. Sayın Bakanımızın sayesinde. 25 Kasım'a uzatıldı başvuru süresi. Bunu kaçırmayın. 36 aya varan taksit imkanı da getiriliyor. Faizler büyük ölçüde siliniyor. Peşin ödeyene de indirim geliyor. Şimdi diyeceksiniz ki borcunu düzenli ödeyenin suçu ne? Bunu biz de dile getiriyoruz hep. Maliye Bakanımız, borçlarını tam ve zamanında ödeyen vatandaşlar için belli bir oranda indirim üzerinde çalıştıklarını da söyledi" dedi.

İstihdam seferberliği

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, ağustos ayında TOBB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR ile "Mesleki Eğitim ve İstihdam Seferberliği" protokolünü imzaladıklarını hatırlattı. Bu protokol ile Oda-Borsalar olarak işverenlerin nitelikli eleman ve stajyer taleplerini toplayacaklarını söyleyen Hisarcıklioğlu, "İŞKUR da mesleki eğitim kursu açarak bu talepleri karşılayacak. 4,5 yıla kadar sigorta işveren payını ödemeyeceksiniz. Burada eğitim gören, staj yapan kardeşlerimizin de maaşını devlet ödeyecek (günlük 50 TL, aylık 1.300 TL), sigortasını yapacak. Baba, oğluna yapmaz. Bu fırsatı kaçırmayın" diye konuştu.

TOBB Uşak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi açıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu TOBB Uşak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin açılış töreninde yaptığı konuşmada 81 ilde okul yapmayı hedeflediklerini belirterek, "Eğitime çok önem veriyoruz, iş dünyasında yaptığımız her türlü yatırımın bir riski var. Riski olmayan tek yatırım eğitime olan yatırımdır. Bu nedenle elimizden geldiği kadar TOBB camiası olarak okullaşmaya destek oluyoruz" dedi.

Uşaklılar'dan çocuklarını, özellikle de kız çocuklarını mutlaka okutmalarını isteyen TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Hem çocuklarınızın, hem de ülkemizin geleceği buna bağlı. İnşallah bu okulla Uşak da kazanacak, Türkiye de kazanacak" dedi.

Mesleki eğitim önemli

24 derslikli bu okul için yaklaşık 7 milyon lira yatırım yaptıklarını ifade eden Hisarcıklioğlu, "Uşak'a, Uşaklılara helal olsun. Uşak iş dünyasının nitelikli eleman ihtiyacını bu okuldan karşılayacak. Biz çocuklarımızı iyi eğitirsek, birlik ve beraberliğimizi muhafaza edersek, Allah'ın izniyle bizim önümüzde kimse durmaz" diye konuştu.

Bakan Bülent Tüfenkci ise açılışta yaptığı ko-

nuşmasında, düşünce ufkunu geliştirmek için iyi bir eğitim gerektiğini, eğitime yapılan yatırımın insana ve geleceğe yapıldığını ifade ederek Türkiye'nin parlak geleceğinin genç nesillerin yetiştirilmesinden geçtiğini kaydetti.

Tüfenkci, mesleki eğitime çok önem verilmesi gerektiğini, üretimin olduğu yerde yetişmiş insan gücüne ihtiyaç duyulduğunu dile getirerek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye'nin güçlenmekten, güçlenmek için de üretmekten başka çaresi yok. Yetişmiş eleman eksikliğini gidermeliyiz. Üretimin önündeki engelleri kaldırmak, ara eleman sorununu çözmek zorundayız. İşsizliği azaltmak ve nitelikli eleman yetiştirmeliyiz. Sanayici bir bölgeye yatırım yaparken sadece coğrafi şartlara göre değil, oradaki insan gücüne de bakarak karar veriyor. Bunun için de bugün açılışını yaptığımız okul çok önemli."

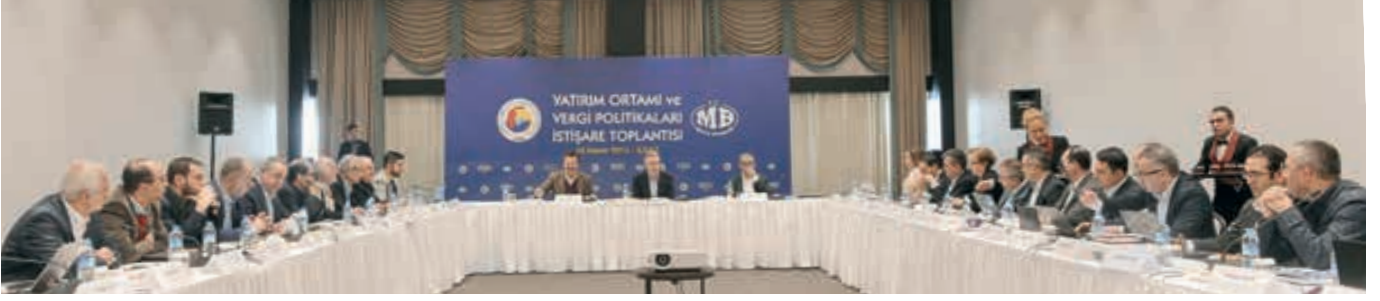
Uşak Valisi Ahmet Okur da kentte eğitimin kalitesinin yükselmesi için fiziki yeterlilikleri artırdıklarını belirterek, TOBB'a kente kazandırdığı okul için teşekkür etti.

Konuşmalarından yaklaşık 7 milyon liraya mal olan 24 derslikli okulun açılış gerçeleştirildi.

Hisarcıklioğlu, Uşak'ta ziyaretlerde bulundu

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) Uşak'ta yaptırdığı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'nın yeni hizmet binasının açılış yanında Ekonomiye Değer Katanlar ödül törenine katılmak üzere Uşak'a giden TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci ve beraberindeki heyet ile Uşak Valisi Ahmet Okur'u, Uşak Belediye Başkanı Nurullah Cahan'ı ve Uşak Ticaret Borsası'nı ziyaret etti.

Yatırım ortamı ve vergi politikaları masaya yatırıldı

Yatırım Ortamı ve Vergi Politikaları İstişare Toplantısı'nda yatırımları artırmak üzere vergi teşvikleri, indirimli kurumlar vergisi ve sektörel vergi sorunları gibi konular ele alındı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenen, Yatırım Ortamı ve Vergi Politikaları İstişare Toplantısı, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın katılımıyla gerçekleştirildi.

Basına kapalı olarak yapılan toplantıda, Doing Business ve Competitiveness Index'te Türkiye'nin yeri ve gelişme alanları, yatırımları artırmak üzere vergi teşvikleri ve indirimli kurumlar vergisi, ileri teknoloji yatırımlarının vergi politikası ile desteklen-

mesi, şirket birleşmelerini ve ölçek büyütme teşvik edecek düzenlemeler, Gelir Vergisi Tarifeleri ve ücret üzerindeki yükler, gayrimenkul rantı ve inşaat işlerinin vergilendirilmesi, VUK'ta UFRS'ye raporlama ve değerlendirme esaslarına geçiş, mükellef haklarının korunması ve iyi mükellef teşvikleri, transfer fiyatlandırması ve örtülü kazanç transferi uygulamaları ile sektörel vergi sorunları ele alındı.

Toplantıya, TOBB Vergi Danışma Kurulu Başkanı Fatih Dural, TOBB Vergi Danışma Kurulu Üyeleri Mahmut Kutlucan ve Sakıp Şeker, GİP Başkanı Adnan Ertürk ile GEP Genel Müdürü Burcu Aydın da katıldı.

Hisarcıklıoğlu, Bakan Özlü ile görüştü

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü ile bakanlıkta gerçekleştirilen toplantıda bir araya geldi. Basına kapalı olarak gerçekleşen toplantıda, üretim reform paketi ile ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

TOBB MEYBEM, Ekim'de 16 farklı ilde 56 adet sınav düzenledi

MEYBEM Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezleri sınav ve belgelendirme faaliyetleri kapsamında Ekim 2016'da 16 farklı ilde 56 adet mesleki yeterlilik sınavı düzenlendi.

İnşaat, metal, makine ve asansör ana gruplarında, 19 meslek dalında düzenlenen sınavlar sonucunda başarılı olan

adaylara "MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi" verildi. Sınav gerçekleştirilen il ve ilçeler sırasıyla; Aydın, Ankara, Adana, Artvin, Afyonkarahisar Dinar, Samsun Bafra, Trabzon, Kahramanmaraş, Kırıkkale, Kırşehir, Giresun Bulancak, Rize, Düzce, Kütahya, Çanakkale, Eskişehir oldu.

TOBB MEYBEM Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezleri, 81 il ve 160 ilçede oda ve borsalar işbirliğinde yerelde sınav ve belgelendirme hizmeti vererek, mesleki yeterlilik sınavlarına yoğun bir şekilde devam ediyor.

QNB Finansbank olduk, gücümüze güç kattık.

30 ülkede hizmet veren, dünyanın en güvenli 50 bankasından biri* olan QNB ailesine katıldık. “İşimiz rakamlarla değil insanlarla” felsefemizi beraberce geleceğe taşımak için, vakit kaybetmeden kollarımızı sıvadık. Şimdi çok çalışmamız lazım. Çünkü, herkese finansçı lazım.

*QNB, 2013 yılından beri, Global Finance dergisinin "Dünyanın En Güvenli Bankaları" sıralamasında yer almaktadır.

Herkes finansçı lazım

qnbfinansbank.com 0850 222 0 900

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu Türk iş adamlarının Bahreyn'deki temaslarının çok başarılı geçtiğini belirterek, bu kapsamda Körfez ülkelerinde iş adamlarıyla yaklaşık 380 milyon dolarlık ticari görüşme yapıldığını açıkladı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu "İnşallah bu ziyaretin meyvelerini hem Türkiye hem de Körfez ülkeleri olarak göreceğiz" dedi.

Körfez'de 380 milyon dolarlık görüşme

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Körfez İşbirliği Konseyi Odaları Federasyonu (FGCCC) işbirliğinde, Bahreyn Ticaret ve Sanayi Odası evsahipliğinde Bahreyn'in başkenti Manama'da "TOBB-Körfez İşbirliği Konseyi 2. İş ve Yatırım Forumu" düzenlendi.

Toplantıda bir konuşma yapan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, üçüncü ülkelerde işbirliği yapma imkanı bulunduğuna dikkat çekti.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu şunları kaydetti: "Gerçeği kazanca çevirmek için atmamız gereken çok önemli somut iki adım var. Bunlardan biri Türkiye ile Körfez ülkeleri arasındaki STA. Biz yıllardır bunun hayata geçmesini istiyoruz. Gelin bu 53 milyonluk Körfez'e, 80 milyonluk Türkiye'yi de ekleyelim 133 milyonluk bir pazar olalım. 1,5 trilyon dolarlık güce Türkiye'yi de ekleyelim, 2,5 trilyon dolarlık bir ekonomik güç olalım. Bunun için Körfez ülkeleri ile Türkiye arasındaki serbest ticaret anlaşmasını artık daha fazla gecikmeden hayata geçirelim. Şimdi tam bunun zamanı. İslam Ülkeleri Tercihli Ticaret Anlaşması'nı da hayata geçirmemiz lazım. İslam coğrafyasında tam 1,5 milyar insan var. Müthiş bir güç, müthiş bir fırsat. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için çok küçük

bir adım kaldı. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, taviz listelerini güncelleme işlemini tamamlasa, bu anlaşma yürürlüğe girecek. Bunu da hemen yapalım."

"Türkiye, güvenli liman olabilir"

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci de Forumun Türkiye ile Körfez ülkelerinin ticari, ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi, geliştirilmesi, yeni yatırım imkanlarının tespit edilmesi bakımından önemli olduğunu belirtti.

Bahreyn Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Khalid Al Moayyed de forumda Türkiye ile ekonomilerde ilişkilerde gerçek bir sıçrama yapmak istediklerini belirterek, birtakım zorluklarla mücadele etme konusunda forumun kendilerine ışık tutacağını söyledi. Al Moayyed, Forum'da projelerin finansmanı, kamu ve özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, sağlık turizminin geliştirilmesi, enerji kaynaklarının çeşitliliği, gıda, içme suyu güvenliği gibi birçok konunun gündeme geleceğini ifade ederek, "Amacımız Türkiye ile tam ortaklığa gitmektir" dedi.

FGCCC adına konuşan Katar Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Shaikh Khalifa bin Jassim Al Thani ise Körfez ülkeleri ile Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin

geliştirilmesinin önemini vurgulayarak, "Türkiye, Körfez ülkeleri için güvenilir bir liman olabilir" ifadelerini kullandı. Körfez İşbirliği Konseyi Genel Sekreteri Abdüllatif Al Zayani ise karşılıklı ticaretin ve yatırımların değerlendirilmesi konusunda ülkelerin ekonomik katma değerini sağlayacak işbirliğine gidilmesi gerektiğini, özelleştirme, turizm yatırımları gibi birçok konuda bütüncül ortak bir portrenin çıkması gerektiğini söyledi.

Aşılması gereken iki engel

Bu arada TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, Bahreyn'in başkenti Manama'da düzenlenen "TOBB-Körfez İşbirliği Konseyi 2. İş ve Yatırım Forumu"nun ardından basın mensuplarına değerlendirmelerde bulundu.

Toplam 700 Türk ve Körfez ülkeleri iş adaminin katıldığı forumun oldukça başarılı geçtiğini anlatan Hisarcıkıoğlu, verimli ikili görüşmeler gerçekleştirildiğini ifade etti. Körfez ülkeleri ile ticarete aşılması gereken iki engel olduğunu belirten Hisarcıkıoğlu, bunlardan birinin Türkiye ile KİK arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) imzalanması olduğunu, sürecin bir an önce bakanlar nezdinde hızlanmasını istediklerini kaydetti. İkinci olarak da 57 İslam ülkesi arasındaki ticaretin önündeki engelleri kaldıran, gümrük vergilerini belli oranlarda karşılıklı olarak indiren İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler arasında Tercihli Ticaret Anlaşması'nın hayata geçmesi gerektiğini dile getiren Hisarcıkıoğlu, Körfez ülkelerinin taviz listelerini vermeleri durumunda bunun yürürlüğe gireceğini söyledi.

Hisarcıkıoğlu, "Bu iki önemli hadise neticelenirse, Körfez ve İslam ülkeleriyle

ekonomik ilişkilerin çok üst düzeye çıkacağına inanıyorum" dedi.

Türkiye ile Körfez ülkeleri arasında siyasi ilişkilerin üst düzeyde olduğuna dikkati çeken Hisarcıkıoğlu, Körfez ve Türk şirketleri arasında yatırım ve ticareti geliştirmek üzere ortak platformlar kurulmak istendiğini kaydetti.

Petrol ve finans rezervlerinin yüzde 40'ının Körfez ülkelerinde olduğunu anlatan Hisarcıkıoğlu, "Kaynak burada, Körfez'de. Bizde de iş imkanları var. Körfez ülkeleri ekonomik dönüşümü hedefliyor. Petrol ve doğalgaza dayalı ekonomiden sanayi ve ticarete öne çıkan ülkeler kapsamına girmek istiyorlar. Türkiye'nin de bu bölgeyle, kardeşleriyle paylaşacağı çok tecrübesi var" dedi.

Forum kapsamında yapılan iş görüşmelerinde geri dönüşler aldıklarını belirten Hisarcıkıoğlu, bu kapsamda yaklaşık 380 milyon dolarlık ticari görüşme yapıldığını, bunun da görüşmelerin ne kadar verimli olduğunu gösterdiğini ifade etti. Hisarcıkıoğlu, "İnşallah bu ziyaretin meyvelerini hem Türkiye hem de Körfez ülkeleri olarak göreceğiz" dedi.

"Türkiye'deki tarım arazileriyle Körfez'in ihtiyacı giderilebilir"

Körfez İşbirliği Konseyi Odaları Federasyonu (FGCCC) Genel Sekreteri Abdurrahman Al Naqi de forumun iki ülkenin özel sektör temsilcileri için de olumlu geçtiğini belirterek, Türkiye ile Körfez ülkeleri arasında STA imzalanmasıyla karşılıklı ticaret hacminin artacağını söyledi.

Naqi, her iki taraf için verimli sonuçlar verebilecek alanların başında tarım, gıda, sağlık ve eğitimin geldiğine dikkat çekti.

Türkiye'den tarım arazilerinin tahsisi

konusunda bir taleplerinin olup olmadığının sorulması üzerine Al Naqi, gelecekte insanları ilgilendiren en önemli hususların su, gıda ve tarım olduğunu, Körfez ülkeleri olarak gıda güvenliği konusuna çok önem verdiklerini vurguladı.

Körfez ülkelerinin bu çerçevede çalışmalarını özellikle Sudan üzerinde yoğunlaştırdığını anlatan Naqi, şu değerlendirmelerde bulundu: "Olaylar başlamadan önce Suriye de göz önünde bulunduruluyordu. Avusturya'ya kadar uzanıyor bu düşüncelerimiz. Sonra biz kendi kendimize 'neden Türkiye olmasın' diye sorduk. Türkiye'de gerek iklim, gerek arazi elverişlidir. Elverişli tarım arazileri temin edilebilirse, Körfez ülkelerinin bu ihtiyacı giderilmiş olur. Tabi bu kamu sektöründe yapılırsa daha iyi olur. Bu alandaki yatırımlar gerçekleştirilse hem Türkiye'nin yatırımlardan yararlanması sağlanacağı gibi hem de Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin gıda ihtiyacı giderilmiş olur. Biz bunu düşünürken toprak satın alınması olarak değil, arazinin kullanılmasını amaçlamaktayız"

Bunun siyasi karar gerektirdiğine işaret eden Naqi, stratejik olması nedeniyle bu girişimin hükümetler nezdinde olması gerektiğini söyledi. Türkiye'nin sağlık alanında da çok gelişmiş bir ülke olduğuna işaret eden Naqi, "Bunun en güzel örneği olarak; bizdeki saç dökülmüş erkeklerin tamamı Türkiye'de saç ektiriyorlar" dedi.

Bahreyn Başbakanı Al Khalifa'ya ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) - Körfez İşbirliği Konseyi 2. İş ve Yatırım Forumu nedeniyle Bahreyn'de bulunan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, Bahreyn Başbakanı Şeyh Khalifa bin Salman Al Khalifa'ya makamında ziyaret etti.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu Türk özel sektörünün Arap dünyasıyla daha fazla iş yapma konusunda çok hevesli olduğunu ve önlerinde büyük potansiyel bulunduğunu ifade etti.

TOBB'un öncülüğünde Türk-Arap Odası kuruldu

TOBB ile Arap Odalar Birliği, imzaladıkları protokolle merkezi İstanbul'da bulunan Türk-Arap Odası'nı kurdular. TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, Arap Ligi ülkelerinin özel sektörünün çatı kuruluşu Arap Odalar Birliği ve TOBB olarak tarihi bir adım attıklarını söyledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Arap Odalar Birliği, imzaladıkları protokolle merkezi İstanbul'da bulunan Türk-Arap Odası'nı kurdular.

Protokolün imza töreninde konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Arap iş dünyasından birçok iş adamının 15 Temmuz'daki darbe girişimini duyar duymaz kendisini aradığını ve Türkiye'ye destek mesajlarını ilettiğini söyledi.

"Kara günde Türkiye'nin dostu olduklarını, kardeşimiz olduklarını bir kez daha gösterdiler" diyen Hisarcıklioğlu, Türkiye ile Arap coğrafyasının bin yıldır komşu olduğunu kaydetti.

Hisarcıklioğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü: "İnşallah bu komşuluk hiç kesilmeden devam edecek. Komşuluğun ve kardeşliğin getirdiği hukukla çok güçlü tarihi bağlara sahibiz. Medeniyetlerimiz, kültürlerimiz iç içe geçmiş. Arap coğrafyası ile ekonomik alanda da büyük bir etkileşimimiz var. Dünyanın deniz yolu bağlantıları üzerinde bulunan Arap coğrafyası ile tarihi İpek yolu üzerindeki Türk coğrafyası tarih boyunca bu bölgenin

zenginliğinin teminatı olmuştur. Bu iki coğrafyanın daha fazla yaklaşması ve yeniden bir zenginlik bölgesine dönüşmesi için elimizde büyük bir fırsat var. İçinde bulunduğumuz süreçte Türkiye ile Arap coğrafyasının birbirine her zamankinden daha fazla ihtiyacı var. Zira içinde bulunduğumuz coğrafyada tek çözümü birlikte hareket etmemiz olan sancılar yaşanıyor."

"Tarihi bir adım atıyoruz"

Hisarcıklioğlu, Arap Ligi ülkelerinin özel sektörünün çatı kuruluşu Arap Odalar Birliği ve TOBB olarak tarihi bir adım attıklarını belirterek, "Arap coğrafyası ile ekonomik ilişkilerimiz son dönemde önemli gelişme kaydetti. 2000'lerin başından bu yana, yani son 15 yılda Arap ülkeleri ile Türkiye'nin ticaret hacmi tam 7,5 kat arttı. Arap coğrafyası ile ticaretimiz 47 milyar dolara kadar ulaşmıştı. 15 yılda 7,5 kat ticaret artışı müthiş bir rakamdır" diye konuştu.

Turizmde müthiş bir artış yaşandığını, Arap coğrafyasından Türkiye'ye gelen turist sayısının 9 kat arttığını

ve 3 milyona ulaştığını bildiren Hisarcıklıoğlu, Türk iş adamlarının Arap coğrafyasına yaptıkları doğrudan yatırımın 36 kat arttığını, Arap yatırımcıların Türkiye'deki doğrudan yatırımlarının da 23 kat artarak 10 milyar doların üzerine çıktığını kaydetti.

Türk özel sektörünün Arap dünyasıyla daha fazla iş yapma konusunda çok hevesli olduğunu ve önlerinde büyük potansiyel bulunduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Türkiye olarak toplam dış ticaretimizin sadece yüzde 8'ini Arap Ligi ile yapıyoruz. Arap Ligi ise toplam ticaretinin sadece yüzde 1'ini bizimle yapıyor. Yani önümüzde iş yapmaya, geliştirmeye müsait geniş bir alan var. İşte biz bu potansiyeli hayata geçirmek için Türk-Arap Odası'nı kuruyoruz." dedi.

2,8 trilyon dolarlık ekonomi

Arap Ligi'nin 390 milyon nüfusu, 2,8 trilyon dolarlık ekonomisi ve 2,7 trilyon dolar dış ticareti ile büyük bir güç olduğunu, Türkiye'nin de 80 milyon nüfusu, 720 milyar dolar milli geliri ve 350 milyar dolar dış ticareti ile Avrupa'nın 7'nci büyük ekonomisi olduğunu vurgulayan Hisarcıklıoğlu, şunları kaydetti: "İş adamlarımızın karşılıklı yatırım ve ticarete ne kadar hevesli olduğunu söyledim. Burada bir husus daha var. Biz bölgemizin sanayi devi, dünyanın turizm devi, tarım devi, müteahhitlik devi bir ülkeyiz. Daha büyük adımlar atacağız ama serma-

yemiz yok. Arap dünyası büyük sermaye birikimine ulaşmış. Ama aynı zamanda Arap dünyası artık petrole bağımlı olmaktan çıkıyor. Dışarıya pek yansımıyor ama şu an Arap ülkelerinin hemen hemen tamamında sanayileşme ve turizm hamleleri yapıyor. Finansa, telekomünikasyonda markalar çıkıyor. İşte Türk-Arap Odası burada iki tarafı bir araya getirecek. Girişimci ile sermayeyi, tecrübe ile yeni yatırım fırsatı arayanları buluşturacak. Birlikte Türk-Arap Odası'nı kurarak her iki taraf için de berekete ve kazanç açılan kapıyı ardına kadar aralıyoruz. Bundan sonra iki tarafın iş dünyalarının ortak muhatap olacağı, temas kuracağı ve ilişkilerini çok daha hızlı geliştirecekleri, karşılıklı yatırımda ve ticarete bürokratik engelleri aşmak için danışacakları, iki tarafın iş adamlarının altına kırmızı halıyı seren kuruluş olacak. Bu coğrafyanın insanı zenginleşecekse, bunu da bu coğrafyanın iş adamları yapacak. İşte Türk-Arap Odası bunun teminatı olacak."

Ortak yatırım çağrısı

Türkiye ile Arap ülkeleri arasında ortak yatırım çağrısı yapan Arap Odalar Birliği ve Ürdün Ticaret Odası Başkanı Senatör Nael Al Kabariti, "Türk ve Arap özel sektörünü temsilen buradayız. Arap ülkeleri ve Türkiye arasındaki ortak noktaları bulup istihdamı artıracak ortak yatırımlar yapmalıyız. Arap ülkelerinde işsizlik sıkıntısı büyük. İki tarafta da istihdamı artıracak projeleri bir an önce başlamalıyız. İstihdamı artırma projelerini de hızlandırır. Avrupa Birliği'nin ticaret rakamlarını aşabileceğimizi düşünüyorum" dedi.

Türkiye'yi dik duruşu ve çalışkanlığı ile örnek aldıklarını vurgulayan Nael Al Kabariti şöyle konuştu: "Dik duruşu ve çalışkanlığı ile çok önemli bir ülkedeyiz. Biz buradan örnek ve ilham alıyoruz. 15 Temmuz'da yaşananlar çok önemli bir örnek. Darbeye ve zor kullanımına karşı nasıl dik durulduğunu ve ülkenin topraklarını ele geçirmek isteyenlere karşı nasıl durulduğunu gösterdi. Dik duruşuyla bu ülkenin vatandaşları çok cesur ve çok kültürlü."

Nael Al Kabariti bu toplantının büyük bir fırsat olduğunu ve bunu değerlendirmek gerektiğini belirterek, "Türk ve Arap Odası'nı kurmamız bizi çok iyi noktalara taşıyacak. Bugün artık her şey değişti. Bazı ülkelerle küçük çekişmeler olsa da bunlar

kısa sürede çözülebilir. Türkiye'nin tarihi öneminden yola çıkarak burada ilişkileri daha iyi noktalara taşıyabileceğimizi düşünüyorum. Türkiye'nin çok büyük gücü olduğunu görüyoruz. Arap ülkelerinin Türkiye'ye yatırımları için bütün engellerin kaldırılması için yeni bir çalışma başlatmalıyız. Türk ve Arap kurumlarından bu yönde çaba bekliyoruz. İnşaat sektöründe de iki ülke arasında nasıl daha çok güçlenebiliriz bunu da konuşmalıyız. Türkiye ihracat rakamlarının da iyi olduğunu ve Arap ülkelere ihracatın da hızla arttığını görüyoruz ama bunu daha da yüksek seviyelere taşımak için birlikte çalışmalıyız" dedi.

"Türk inşaat firmalarını bekliyoruz"

Mısır Ticaret Odaları Federasyonu ve Afrika Odalar Birliği Başkanı Ahmed Al Wakeel de Türk ve Arap ilişkileri için bugün çok önemli bir temel atıldığını vurgulayarak, "Bugün aslında ticari anlamda yatırımlar ve ekonomik adımlar, kültürel ve sosyal açıdan da gelişmeyi hızlandıracak" dedi.

Ürdün Yatırım Destek Ajansı Genel Sekreteri Dr. Mikhled Al Omari ise inşaat yatırımlarına sonuna kadar açık olduklarına dikkat çekerek, Türk iş adamlarını Ürdün'e inşaat yatırımı yapmaya davet etti.

Hisarcıklıoğlu, Filistin Devlet Başkanı Abbas ile bir araya geldi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, resmi ziyaretlerde bulunmak üzere Türkiye'ye gelen Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ile bir araya geldi.

Görüşmeye, TOBB BİS Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Şekeroğlu, TEPAV Direktörü Güven Sak ve Türkiye'nin Filistin Büyükelçisi Gürcan Türkoğlu da katıldı.

Bosna Hersek Dışişleri Bakanı Igor Crnadak ekonomik ilişkilerin artması için her türlü desteği vermeye hazır olduklarını belirtti.

Bosna Hersek ile ticarete hedef 1 milyar Euro

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar, "Bosna Hersek ile mükemmel düzeyde olan siyasi ilişkilerimizin ekonomik hayata da yansımaları için elimizden geleni yapmalıyız. Hedefimiz iki ülke arasındaki ticareti en kısa zamanda 1 milyar Euro'ya çıkarmaktır" diye konuştu.

Türkiye'ye gerçekleştirdiği resmi ziyaret nedeniyle Ankara'ya gelen Bosna Hersek Dışişleri Bakanı Igor Crnadak ve beraberindeki heyet TOBB'u ziyaret etti ve TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar'ın ev sahipliğindeki çalışma yemeğinde Türk yatırımcılarla bir araya geldi.

Bosna Hersek'in Ankara Büyükelçisi Damir Dzanko ve Saraybosna'ya yeni atanan Türk Büyükelçisi Haldun Koç'un da katıldığı çalışma yemeğinde, TOBB'un faaliyet alanlarını ve çalışmalarını anlatan Ender Yorgancılar, "Bosna Hersek ile mükemmel düzeyde olan siyasi ilişkilerimizin ekonomik hayata da yansımaları için elimizden geleni yapmalıyız. Hedefimiz iki ülke arasındaki ticareti en kısa zamanda 1 milyar Euro'ya çıkarmaktır" dedi.

Türkiye'de ve TOBB'da karşılaştığı misafirperverlikten son derece memnun olduğunu belirten Dışişleri Bakanı Igor Crnadak ise daha fazla Türk yatırımcısını Bosna Hersek'e çekmek için gereken tüm reformları hızlıca yapmaya çalıştıklarını ve siyasiler olarak ekonomik ilişkilerin artması için her türlü desteği vermeye hazır olduklarını belirtti.

Ziraat Bankası, Koç Holding ve Siterm Isı Sanayi A.Ş.'nin de aralarında bulunduğu Bosna Hersek'teki Türk yatırımcıları ile fikir alışverişinde bulunan Dışişleri Bakanı Igor Crnadak ve beraberindeki heyet, yatırımcıların sorunlarına çözüm bulma konusunda destek sözü verdi.

Türkiye, dünyanın en önemli pazarlarının merkezinde

İstanbul'da yapılan Uluslararası Karadeniz Taşımacılık Forumu 2016 TOBB Özel Oturumu'nda, "Türkiye'de TOBB'un TIR Kefil Kuruluş Rolünün 50. Yılı" ele alındı.

Oturumda konuşan TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Halim Mete, Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafya ve zaman diliminin müthiş fırsatlar sunduğunu belirterek, "Türkiye, dünyanın en önemli pazarlarının merkezinde. Dünyanın dört bir yanındaki karar alıcılar 20. yüzyılın başından itibaren jeopolitikten yararlanmış. Ben 40 yıldır Türkiye'nin jeopolitik önemini duyuruyorum. Ama bu büyük fırsatı bir türlü istediğimiz ölçüde zenginliğe dönüştüremedik. Son yıllarda Türkiye'nin konumunu fırsata çevirme noktasında önemli mesafeler kaydettik" dedi.

Yap-işlet-devret modeli

TOBB olarak, kara gümrük kapılarını yap-işlet-devret modeli ile yenilediklerini anlatan Mete, bu şekilde yeniledikleri kapılarda geçiş hacmini 4 katına çıkardıklarını, bekleme sürelerini yarıya düşürdüklerini belirtti. Gereken yatırımları devlet bütçesinden iç bir katkı sağlamadan gerçekleştirdi.

diklerine dikkat çeken Halim Mete, "Üstelik artan işlem hacmi sayesinde devletin kazandığı vergi gelirlerini de artırdık. Bakanlığımızın yaptığı çalışmaya göre, gümrük kapılarını yenilememiz sayesinde ihracat yapan firmalarımızın nakliye ve gümrük işlemlerinden sağladığı tasarruf yıllık 400 milyon lirayı buluyor. Bu projemiz dünya çapında da ilgi gördü. Birleşmiş Milletler tarafından en iyi uygulama "best practise" olarak seçildi. Şimdi bu modelimizi çevre coğrafyamızdaki ülkelerde de tanıtıyor ama bu ülkelerde de uygulamak için çalışıyoruz" dedi.

eTIR projesi hayata geçti

Halim Mete, eTIR projesini hayata geçirdiklerini belirterek, Türkiye'nin kâğıt ortamında yürütülen tır sistemini elektronik ortama taşıyarak özellikle bölgede rol model olacağını söyledi.

Türkiye'den Avrupa'ya ilk defa tarifeli yük treni seferlerini başlattıklarını ifade eden Halim Mete şöyle devam etti: "Tüm bunlar sayesinde lojistik performans endeksinde son 5 senede 5 basamak yükseldik. Ayrıca tarihi İpek Yolu'nu yeniden canlandırmak için, uluslararası çapta girişimler yapıyoruz. Bunu başarırız, hem ülkelerimizin küresel sistemdeki önemi artacak, hem sektörümüz yeni iş fırsatları elde edecek. Elbette daha gidecek, yürüyecek çok yolumuz var."

Halim Mete, "Uluslararası taşımacılık sisteminin kalbi sayılan tır sisteminin ülkemizdeki uygulaması TOBB tarafından yürütülüyor. TIR karnesi kullanımı ile 50 yıldır nakliyecilerimizin sınır kapılarında beklemeden taşıma yapmalarını sağlıyoruz. Yılda yaklaşık 350.000 tır taşıması ile tır sisteminin son 9 yıldır dünyadaki bir numaralı kullanıcısı Türkiye'dir" dedi.

Hisarcıkloğlu, Bükreş'te Balkan Odalar Birliği Genel Kurulu'na katıldı

TOBBA Başkanı ve Balkan Odalar Birliği (ABC) Yönetim Kurulu Üyesi M. Rifat Hisarcıkloğlu, Bükreş'te düzenlenen Balkan Odalar Birliği Genel Kurulu'na katıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, genel kurul sonrasında Bükreş Türk Şehitliği'ni ziyaret etti. Hisarcıkloğlu daha sonra Türk İşadamları Derneği

merkezinde Türk işadamları ile bir araya geldi.

Hisarcıkloğlu'na TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Yorgancılar, Kayseri Sanayi Odası Başkanı Mehmet Büyüksimitçi, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Davut Çetin ve Burhaniye Ticaret Odası Başkanı Hüseyin Sarıbaş da eşlik etti.

SAUDIA'nın Ankara-Cidde seferleri lansmanı yapıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Ankara-Cidde seferlerine başlayan Suudi Arabistan havayolu şirketi SAUDIA'nın Suudi Arabistan Büyükelçiliği ev sahipliğindeki lansman toplantısına katıldı.

İran ile tarımda işbirliği arayışı

Türkiye-İran Tarımsal İş Forumu'nda iki ülke arasında tarımda işbirlikleri görüşüldü. İran İslam Cumhuriyeti Tarım Seferberliği Bakanı Mahmoud Hojjati, "Şimdiye kadar hayvancılık, ziraat ve su ürünleri konusunda güzel iş birlikleri yapıldı. Türkiye, alanında çok değerli rol oynayabilir" diye konuştu.

Türkiye-İran Tarımsal İş Forumu, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik ve İran Tarım Bakanı Mahmoud Hojjati'nin katılımıyla TOBB'un ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Toplantıda TOBB'ü Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz temsil etti.

Faik Yavuz yaptığı açılış konuşmasında İran'ı komşu bir devletten öte, kardeş bir ülke olarak gördüklerini ifade ederken, "Son zamanlarda da ilişkilerimizde önemli adımlar atılıyor. O nedenle, bu toplantıyı, kardeşlerin bir araya gelmesi olarak görüyoruz. Ülkelerimizin özellikle tarım ve hayvancılık alanında bir araya gelmesini teminen, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın son zamanlarda çok kıymetli çalışmalarını görüyoruz. Bakanımız Sayın Faruk Çelik ile birlikte ivme kazanan tarımsal dış pazarlara yönelik çalışmalarının bir neticesi olan bu İş Forumu ile iki ülkenin tarımsal ticaretinin geliştirilmesi yönünde şüphesiz önemli adımlar atılacaktır. Bu adımların özellikle komşuluk temelinde gerçekleştiriliyor ol-

ması biz özel sektör temsilcilerini oldukça memnun etmiştir" dedi.

İrak ve Suriye'deki risk

Dünya çapında ekonomik, siyasi ve toplumsal çalkantıların yaşandığı bir dönemde bulunulduğuna dikkat çeken Faik Yavuz, Irak ve Suriye'deki durumun, iki ülke ve bölge için çok büyük bir risk kaynağı olduğunu söyledi.

TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz şöyle konuştu: "İktisadi alandaki zorlukların yanında, ciddi bir güvenlik ve mülteci sorunu yaşanıyor. Mülteci ve terörün kanlı eli, bölgemizi de aşarak, Avrupa'ya kadar uzandı. Türkiye bugün itibarıyla, 3 milyonu aşan bir mülteci girişiyile baş başa. Bu rakam, giderek daha da büyüyor. Bölgemizde yaşanan tüm olumsuzluklar, bölge ülkeleri arasındaki birlikte çalışma çabalarını daha değerli kılıyor. Bu çerçevede, İran'ın istikrar ve huzurunu koruması, bizim için de memnuniyet vericidir. Zira, Türkiye ve İran tarihten gelen kadim bir dostluğa sahiptir. Ülkelerimiz arasında arta-

cak yakınlaşma ve işbirliği, bölgemiz için de çok büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, İran'a dönük yaptırımlara son veren Ocak ayında imzalanan anlaşma, Türk iş dünyası tarafından sevinçle karşılandı. Biz, TOBB olarak, İran ile olan ilişkilerimize çok büyük önem veriyoruz. Geçtiğimiz Kasım ayında İran Ticaret Sanayi Maden ve Tarım Odası ile bir anlaşmaya imza attık, bir Çalışma Komitesi kurduk. Yönetim Kurullarımızdan temsilcileri görevli olarak atadık ve 4 ay gibi kısa bir sürede 2 kez bir araya geldiler. Önümüzdeki ay bir kez daha bir araya gelecekler. Yine, tahkim alanında bir işbirliği anlaşması imzaladık, bu işbirliğini genişletecek çalışmayı İran'ın Ankara Büyükelçiliğine ilettik. Bugün burada yapılan İş Forumunu da Türkiye-İran Çalışma Komitesinin çalışmalarının bir meyvesi olarak görüyoruz."

Önemli gelişmeler yaşandı

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik de dost ve kardeş ülke İran ile ilişkilerde bu yıl önemli gelişmeler yaşandığını ifade etti.

Çelik, İran'a yönelik ekonomik yaptırımların kalkmasıyla ikili ticaretin hızla yükseleceğine işaret ederek, şunları kaydetti: "İran Türkiye'nin Asya'ya açılan kapısı, Türkiye de İran'ın Avrupa'ya açılan kapısı. 2013'te 22 milyar doları bulan fakat geçen yıl 9,7 milyar dolara kadar gerileyen ikili ticaret hacmimizi Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın koyduğu 30 milyar dolar hedefine çıkarmak için her alanda olduğu gibi tarım alanında da çok çalışmalıyız. 10 milyar dolar yakın ticaret hacmi içinde tarımsal ürün ticaretimizin payı 353 milyon dolarla sadece yüzde 3,6 düzeyinde. Bu her iki ülkeye yakışmayacak bir rakam."

İran İslam Cumhuriyeti Tarım Seferberliği Bakanı Mahmoud Hojjati de Türkiye'nin Akdeniz iklim özelliğinin, İran'ın kuzey ve batıdaki iklimine benzediğini belirterek, bunun tarım alanındaki ortak çalışmaların zeminini hazırladığını söyledi. Türkiye'nin özellikle ambargo döneminde İran'ın yanında durmasının ortak çalışmalar için zemin hazırladığını vurgulayan Mahmoud Hojjati, "Şimdiye kadar hayvancılık, ziraat ve su ürünleri konusunda güzel iş birlikleri yapılmıştır. Türkiye, tarım alanında çok değerli rol oynayabilir" değerlendirmesinde bulundu. Mahmoud Hojjati, İran'da tarım ürünlerinin yüzde 90'ından fazlasının köyde yetiştirildiğine işaret ederek, bu nedenle daha fazla tarım ürünü yetiştirmenin bölgenin kalkınması için son derece önemli olduğunu ifade etti.

153.yıl

*Bir bankadan, banka olması beklenir ama
daha fazlasını yapanlar da var.*

Tam 153 yıldır...

0850
220
00 00
Müşteri İletişim
Merkezi
www.ziraatbank.com.tr

 Ziraat Bankası
Bir bankadan daha fazlası

   /ziraatbankasi

KİŞİ BAŞINA MİLLİ GELİR 93 YILDA 205 KAT ARTTI

Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfusu 93 yılda 6 kat artarak 80 milyona ulaştı. Gayri Safi Milli Hasıla dolar bazında bin 274 kat, kişi başına düşen milli gelir ise 205 kat artarak 10 bin dolar seviyesine ulaştı. Bu olumlu gelişmeler yaşanırken, 1938 yılında 146 milyon dolar seviyesinde olan dış borç, 2015 yılında 2 bin 780 kat artarak 406 milyar dolar sınırına yaklaştı.

Hüseyin GÖKÇE

Türkiye Cumhuriyeti'nin 93'üncü kuruluş yıldönümü geçtiğimiz günlerde kutlandı. Aradan geçen zaman diliminde Türkiye sosyal ve ekonomik yönden büyük bir ilerleme kaydetti. Bu süreçte nüfus 6 kat artarken, GSMH dolar bazında bin 274 kat artış gösterdi.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasının ardından verilen Kurtuluş Savaşı mücadelesinden başarıyla çıkılmasıyla birlikte kurulan Türkiye Cumhuriyeti, 93'üncü kuruluş yıldönümü itibarıyla ekonomik yönden önemli bir büyüklüğe ulaştı.

Cumhuriyetin kuruluş dönemiyle birlikte yatırım hamlesi başlatılırken, sanayileşmeye ilk etapta devlet öncülük etti. Hemen ardından özel sektör devlet desteğiyle, yatırımlarını hızlandırırken, 1980'li yıllardan itibaren uygulanan teşvik sistemiyle birlikte, yerli yabancı sermaye ortadan kalktı ve çok sayıda global şirket, yatırım için Türkiye'yi tercih etti.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Sanayileşme süreci, belirli kriz dönemlerinde kesintiye uğrasa da günümüzde, Türkiye nesnelere interneti olarak da adlandırılan Sanayi 4.0'ı tartışır noktaya geldi.

İleri teknoloji ürünlerin payı sadece %4

Ancak teşvik sistemini ileri teknoloji ürünlerin üretim ve ihracatını artırmaya odaklayan Türkiye, sağlanan önemli avantajlara rağmen, toplam ihracat içinde ileri teknoloji ürünlerin payını yüzde 4'ün üzerine çıkaramadı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında oldukça ilkel koşullarda yapılan tarımsal faaliyetler ise bugün teknoloji kullanımındaki artışa bağlı olarak, oldukça verimli yapıya geldi. Türkiye, tarımsal üretimini artırma yanında, önemli bir tarımsal ihracatçı konumuna ulaştı.

Merkez Bankası, TÜİK ve Hazine verilerinden yapılan derlemeye göre, 1923 yılında 12 milyon 475 bin olan Türkiye nüfusu, 2015 yılı sonu itibarıyla 6.3 kat artarak 78 milyon 741 bine ulaştı.

1923'de 565 milyon dolar olarak ölçülen GSMH, 2015 yılı sonu itibarıyla bin 274 kat artarak 719 milyar 967 milyon dolara ulaştı. GSMH, Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk'ün öldüğü 1938 yılında 1 milyar 496 milyon dolar seviyesindeyken, 1970 yılında 19 milyar 31 milyon dolar, askeri darbenin yaşandığı 1980'de 68 milyar 392 milyon dolar oldu. 1990'da 150 milyar doları aşan

GSMH, 2000'de 265.3 milyar dolar, 2010'da 730 milyar dolar olurken, 2013 yılında 822 milyar dolar ile en yüksek seviyesine ulaştı. 2014'te 810 milyar dolara gerileyen GSMH, 2015 sonu itibarıyla ise 719 milyar 967 milyon dolar olarak hesaplandı.

Büyüme sıcak para ve dış ticaret etkiledi

1923'te sadece 45 dolar olan kişi başına düşen milli gelir, 1950'de 166 dolara çıkarken, ekonominin liberalleşmeye başladığı 1980 yılında bin 539 dolara yükseldi. Kişi başına gelir, 1990 yılında 2 bin 730 dolar, 2000 yılında ise 4 bin 130 dolara yükseldi. 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz milli gelirin 3 bin 20 dolara kadar inmesine sebep olurken, 2002 yılında kişi başına gelir 3 bin 492 dolar oldu.

2002 yılının sonundan itibaren portföy yatırımları ve doğrudan yabancı sermayedeki artış yanı sıra döviz fiyatlarının düşük seyretmesi, dış ticaret hacmine bağlı olarak ülkenin de büyümesine yol açtı. Başka bir ifade ile bu dönemde büyüme sıcak para ve dış ticarete bağlı olarak gerçekleşti. 2008 yılında ilk kez kişi başına düşen milli gelir 10 bin doları aşarken, dünyayı sarsan ekonomik krizin etkisiyle gelir 2009'da 8 bin 578 dolara geriledi. 2010'da yeniden toparlanma sürecine giren ekonomiyle birlikte milli gelir 10 bin 43 dolara, 2011'de 10 bin 624 dolara yükseldi. 2012'de 10 bin 497 dolar, 2013'te

ise 10 bin 807 dolar seviyesinde gerçekleşen kişi başına milli gelir, 2014'te 10 bin 537 dolar olurken, 2015 yılında 9 bin 257 dolara indi.

Atatürk döneminde milli gelirden %164 artış oldu

Cumhuriyet'in kurulduğu 1923 yılından, Atatürk'ün öldüğü 1938 yılına kadar Türkiye'nin milli geliri yüzde 164.8 oranında arttı. 10'ar yıllık dilimler halinde yapılan hesaplamalara göre 1960 ile 1970 yılları arasında yüzde 92.9 büyüyen milli gelir, en yüksek artışını yüzde 259.4 ile 1970-1980 döneminde yaşadı. Ak Parti'nin iktidardığı 2002 yılından günümüze kadar ise milli gelir yüzde 212.3 oranında artış gösterdi. 2016 yılının ilk yarısında ise Türkiye ekonomisi yüzde 3.9 büyüdü.

Sanayide 4.0 dönemi

Cumhuriyet'in kurulduğu 1923 yılında sadece 51 milyon dolar olan ihracat, liberalleşme ve teşviklerle birlikte 1980

Cumhuriyet ekonomisi 93 yılda nereden nereye geldi?

	Nüfus (bin kişi)	M. gelir (mil. \$)	K.b.m.g (%)	Dış tic. (milyon \$)			Cari açık (mil. \$)	Dış Borç (mil. \$)
				İhracat	İthalat	Denge		
1923	12,475	565	45	51	87	-36	-	-
1938	16,926	1,496	88	115	119	-4	-	146
1950	20,807	3,462	166	263	286	-23	-50	277
1960	27,506	9,864	359	321	468	-147	-139	558
1970	35,321	19,031	539	588	948	-360	-171	2,297
1980	44,439	68,392	1,539	2,910	7,909	-4,999	-3,408	16,227
1990	55,120	150,455	2,730	12,960	22,302	-9,342	-2,625	44,000
2000	64,529	265	4,130	27,775	54,503	-26,728	-9,920	118,504
2005	68,582	481,497	7,021	73,467	116,774	-43,298	-22,198	169,726
2010	73,722	730,000	10,043	111,700	177,500	-65,800	-39,300	266,339
2015	78,741	719,967	9,257	143,938	207,234	-63,396	-32,228	405,985*

* Üçüncü çeyrek sonu

yılından itibaren ciddi artış gösterdi.

1980'de 2 milyar 910 milyon dolar seviyesinde olan ihracat, 2012'de 152.5 milyar dolara, 2014'te 160 milyar dolara yükselirken, 2015'te global talep daralmasının

etkisiyle 143.8 milyar dolara geriledi. Bu süreçte Türkiye'nin ithalatı da ciddi oranda arttı. 1923'te 87 milyon dolar seviyesinde olan ithalat, 2013 yılına gelindiğinde 251 milyar dolara ulaşırken, 2015'te 207.2

milyar dolara indi. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde ise ihracat 93.3 milyar dolar, ithalat 130.8 milyar dolar oldu.

Cari açık ve dış borçta yükseliş

Ekonominin en kırılgan noktalarından birisi olan cari açık, 1960 yılında 50 milyon dolar olarak hesaplanırken, 2000'de 9.9 milyar dolar, 2010'da 39.3 milyar dolar, 2014'te 46 milyar dolar ve 2015'te 32.2 milyar dolar oldu. Yıllıklandırılmış cari açık, 2016 yılı Ağustos ayı itibarıyla 31 milyar dolar olarak ölçüldü.

Kurulduğu ilk yıllardan itibaren geçmiş dönemin borçlarını da ödemeye başlayan Türkiye Cumhuriyeti, istatistiklere yansıyan kendi adına ilk borçlanmasını 1932 yılında yaptı. Bu tarihte 46.5 milyon dolar olan dış borç, Atatürk'ün öldüğü 1938 yılında 146 milyon dolara çıkarken, 2015 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 406 milyar dolar sınırına dayandı.

Her *Pazar* BRUNCH KEYFİ

#OlmasadaOlur

AMA EĞİTİM OLMAZSA OLMAZ.

Darüşşafaka'ya destek olun,
annesi ya da babası hayatta olmayan çocuklarımızın
geleceğini aydınlatın.

Düzenli destekte bulunmak için **0850 222 1863**'ü arayabilirsiniz.

www.darussafaka.org

Darüşşafaka
1863
CEMİYET

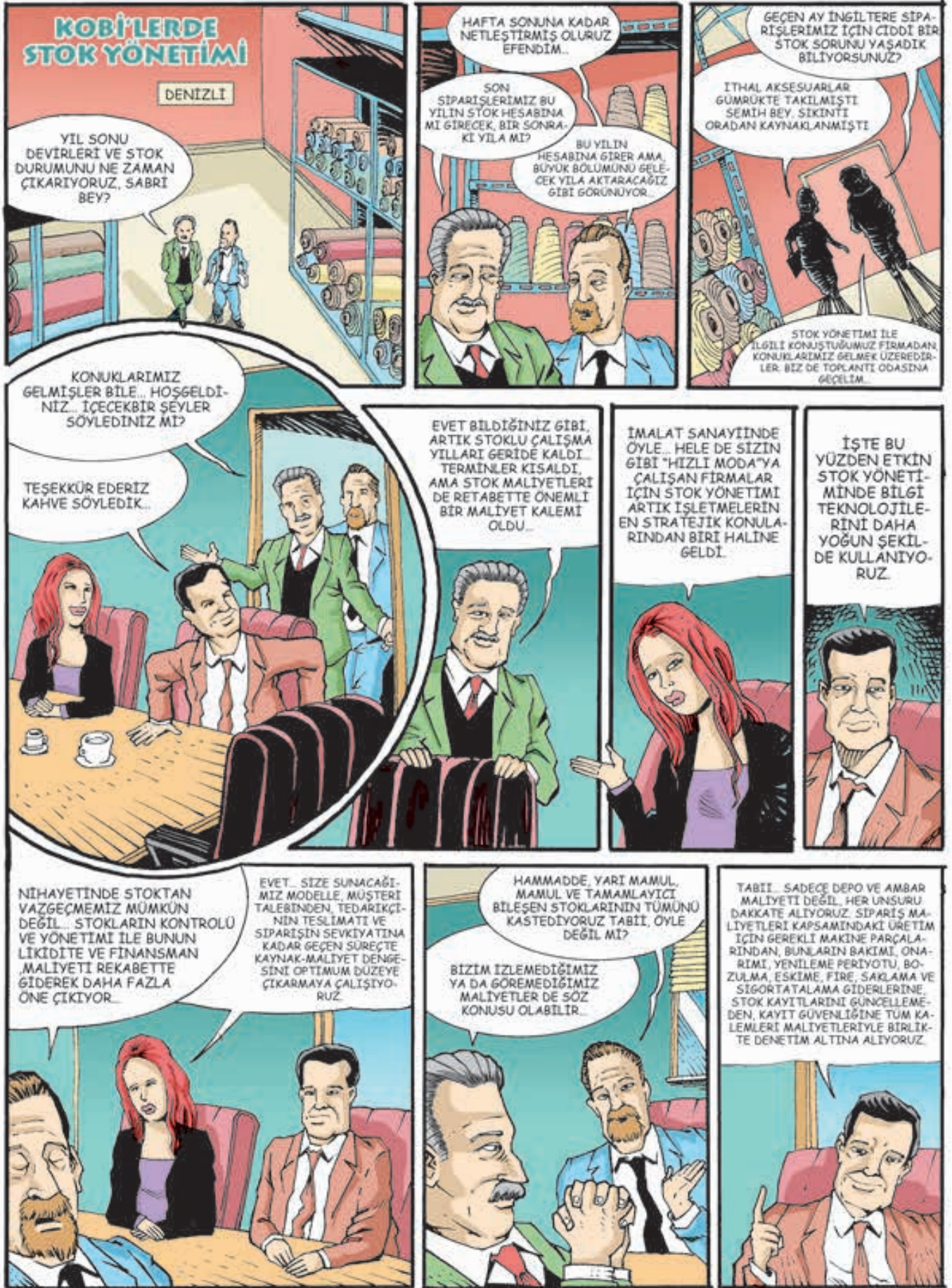
KOBİ'LERDE STOK YÖNETİMİ

ÇİZİMLERLE EKONOMİNİN İÇİNDEN AYLIK SOHBETLER

Stok yönetimi, artık KOBİ'ler için en stratejik konulardan biri haline geldi. Stokların kontrolü ve yönetimi ile bunun likidite ve finansman maliyeti

rekabette daha fazla öne çıkıyor. KOBİ'ler için çok önemli olduğunu düşündüğümüz "Stok Yönetimi", Talip Aktaş'ın yazıları, Güven Bilge'nin çizimleri ile hazırlandı.

GÜNÜMÜZDE STOK YÖNETİMİNDE İHTİYAÇLARA YÖNELİK BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI SON DERECE ÖNEMLİ. SİZE SUNACAĞIMIZ SİSTEM, SÜRECİN KRİTİK KARARLAR GEREKTİRMEYEN AŞAMALARINDA TEDARİKÇİ MUHAPTLARLA OTOMATİK İLETİŞİM KURABİLİYOR, TAKİP EDİYOR, BİLGİLENDİRİYOR. İSTEDİĞİNİZ AŞAMADA DA ONAYINIZI İSTİYOR.

PEKİ YA RAPORLAMA?

TANIMLADIĞIMIZ PERİYOTTA EVET... HATTA İSTERSENİZ SİSTEM ANLIK RAPORLAMA YAPABİLİYOR...

ANLADIM... PEKİ YA BİZİM DİŞİMİZDEKİ MUHTEMEL RİSKLER?

O KONUDA DA BİR ÇÖZÜM OLUŞTURABİLİYOR MUYUZ?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN SAĞLADIĞI EN ÖNEMLİ YENİLİKLERDEN BİRİ BU. MUHTEMEL RİSKLERİ TANIMLADIĞIMIZDA, SİSTEM RİSK YÖNETİMİ İLE ENTEGRE OLABİLİYOR. SİGORTA TAZMİNİ, ALTERNATİF TEDARİK, MALİYETİ GİBİ ÇÖZÜMLERİ DE OLUŞTURABİLİYOR...

YANI BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNE DAYALI STOK YÖNETİMİ İLE ÜRETİCİ OLARAK TEDARİKÇİNİN STOK YÖNETİMİYLE ENTEGRE OLUYORUZ...

TEDARİKÇİLERİNİZ ÇOĞUNLUKLA BÜYÜK ÖLÇEKLI FİRMALAR VE BİRÇÖĞÜNÜN STOK YÖNETİMİ TEKNOLOJİ TABANLI. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ ARTIK İŞLETMELERİN TALEP VE STOK BİLGİLERİNİ KOLAY VE UÇUZ ŞEKİLDE PAYLAŞMALARINA OLANAK SAĞLIYOR. HEM DE GERÇEK ZAMANLI...

BU DA TABİİ TAKİP SÜREÇLERİNDE İŞGÜCÜ İHTİYACINI AZALTIYOR...

SİSTEM BÖYLEKİLE DE FIRMA OLARAK PAZAR DEĞİŞİMLERİNE HIZLI VE DOĞRU CEVAP VEREBİLMEYE, YENİ PAZARLARA ULAŞMA VE REKABET GÜCÜMÜZÜ ARTIRMAMIZA KATKI SAĞLAYACAK.

EVEET... GELDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ. DİLERSENİZ YEMEGE GEÇELİM SONRASINDA DA SİSTEM OPERATÖRLERİMİZLE DEVAM EDERİZ...

ELBETTE... VE SÜRECİN BÜTÜNÜ, STOK DEVİR VE SEVKİYAT HIZI, ÜRÜN KALİTESİ İLE VERİMLİLİKTE ARTIŞ SAĞLIYOR.

KÜLTÜREL VE TARİHİ MİRASI İLE YÜZÜK TAŞI GİBİ PARLIYOR

Yeni yatırımlarla İç Anadolu ile Akdeniz'i, Karadeniz'e bağlayan ticaret yolunun en önemli unsurlarından biri haline gelmesi beklenen Kastamonu, tarihi geçmişi ve kültürel mirasları ile Marka Kent olma yolunda.

Tarihi geçmişi ile Anadolu'nun önemli merkezlerinden biri olan Kastamonu, yapılan yatırımlarla Marka Kent olma yolunda emin adımlarla ilerliyor.

Ilgaz Tüneli'nin tamamlanması ve İnebolu Limanı'nın da genişletme çalışmaları, kent için önemli avantajlar sunuyor. Bu sayede Kastamonu'nun yakın bir gelecekte İç Anadolu ile Akdeniz'i, Karadeniz'e bağlayan ticaret yolunun en önemli unsurlarından biri haline gelmesi bekleniyor.

Paleolitik dönemden günümüze kadar izlenebilen tarihsel bir kronolojiye sahip olan Kastamonu ayrıca hemen her ilçesinin farklı renkleriyle sahip olduğu kültürel miras sayesinde bir uçtan diğer uca bir açık hava müzesini andırıyor. Vilayetin Merkez ilçesi ise tescilli kültür eserleri ile bu zenginliğin içinde adeta yüzük taşı gibi parlıyor.

Kastamonu'nun Marka Kent olması için kültürel ve tarihi geçmişi çok önemli. Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Yö-

netim Kurulu Başkanı Selçuk Arslan da bu konu ile ilgili olarak "Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası olarak "Marka Kent" olma yolculuğunda önceliğimizin kentimizin somut ve somut olmayan kültürel ve tarihi mirasını olduğunu düşünüyoruz" diye konuşuyor.

Kastamonu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Sedat İşeri ise sanayileşme konusunda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesi konusunda girişimlerin devam ettiğini ve turizm sektörünün de gelecek vaat ettiğini belirtiyor.

“KİMLİKLİ KENT DOKUMUZ MARKA KENT YOLUNDA ÖNCELİĞİMİZ”

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Arslan, “Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası olarak “Marka Kent” olma yolculuğunda önceliğimizin kentimizin somut ve somut olmayan kültürel ve tarihi mirası olduğunu düşünüyoruz” diye konuştu.

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Arslan, son dönemde hayalini kurdukları birçok altyapı yatırımına kavuşmanın verdiği moral ve motivasyonla, şehrin sahip olduğu potansiyeli hayata yansıtmanın büyük çabasını verdiklerini söyledi.

“Marka Kent” olma yolculuğunda önceliğimizin kentimizin somut ve somut olmayan kültürel ve tarihi mirası olduğunu düşünüyoruz” diyen Selçuk Arslan, sorularımızı yanıtladı.

Kastamonu’nun ekonomik yapısını değerlendirebilir misiniz? Öncelikli sektörleriniz hangileri?

İlimizin ticaret ile üretim ve sanayi kül-

türünün çok eski zamanlara dayandığını günümüze ulaşmış tarihi konakları, hanları ve ulaşım kanalları gözler önüne sermektedir. Kurtuluş mücadelemizde de önemli rol edinmiş olan İnebolu Limanı ve İstiklal Yolu da bu göstergelerin somut örneklerindedir. Yine Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası’nın ülkemizde ilk kurulan Oda olan İstanbul Ticaret Odası’ndan sonra faaliyete geçen 16 Oda arasında yer alması, 1880’li yıllarda ilimizdeki ticaretin hacmi ile ilgili olarak bizlere fikir vermektedir.

Tüm bu olumlu gelişmelere karşın ilimizin ticaret ve sanayisi o günlerden sonra giderek hacmini yitirmeye başlamıştır. Kamu ve devamında özel sektör yatırımları çeşitli nedenler ile günümüzde gelişmiş vilayetler olarak saydığımız illere kaymış

ve Kastamonu bu gidişat neticesinde göç verir hale gelmiştir. Elektriğin ilimize geç gelmesi, teknolojinin farklılaşması ve nitelikli eleman kayıpları sonucunda ilimiz uzun yıllar boyunca özel sektör yatırımı çekememiştir. İlimizde sanayinin gelişmemesinin bir diğer nedeni de ulaşımında yaşanan güçlükler olmuştur.

Son yıllarda altyapıya yönelik gerçekleştirilen devlet yatırımları ile ilimizin için uzun yıllardır hayali olan havalimanı, İlgaz Tüneli, İnebolu Limanı ulaşımındaki tıkanmaları ve sanayinin önündeki engelleri ortadan kaldıracak rol oynamaktadırlar.

Orman ürünleri sanayinin öncü sektörü

Yüzde 60’a yakını ormanlarla kaplı bir coğrafyaya sahip olan ilimizde orman ürünleri entegre tesisleri ve çok sayıda orman ürünlerine dayalı atölyeler, sanayinin öncü sektörü konumundadır. Küre ve Hanönü ilçelerinde bakır madenine bağlı entegre tesisler ve mermer ocakları da ilimizin maden envanterinin sanayi çıktılarını oluşturmaktadır. Tekstil sektöründe nitelikli eleman ve ara eleman konusunda sorun yaşamayan ilimizde birçok tekstil firması iç ve dış pazarda önemli konuma sahiptir.

İlimizde orman ve orman tali ürünleri (mantar, kuşburnu, kestane gibi) sektörü özellikle firma sayıları bakımından öne çıkmaktadır ve ildeki istihdamın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu sektörün öne çıkmasının sebebi, Kastamonu ilinin orman alanları bakımından Türkiye’de önemli bir yere sahip olması ile açıklanabilir.

İstihdamda öncelikli sektörler

Tekstil sektörü, firma sayısı bakımından 3’üncü sırada yer almasına karşın en çok istihdam sağlayan sektör konumundadır. Firma sayıları açısından sektörler orman ve orman tali ürünleri, gıda, tekstil, metalik ol-

“Şehrimizin önceliklerinin geniş kesimlerin katılımıyla belirlendiği ve işbirliği içinde harekete geçirildiği stratejik planın hazırlanması gerektiğini dile getiriyoruz.”

mayan mineral ürünler, diğerleri ve maden sektörler şeklinde sıralanmaktadır. İstihdam açısından ise tekstil, orman ve orman tali ürünleri, maden, metalik olmayan mineral ürünler, gıda ve diğerleri şeklinde bir sıralamaya sahiptir.

Kastamonu Merkez Organize Sanayi Bölgesi yüzde 100 doluluk oranına sahiptir. OSB'nin genişletilmesi çalışmaları son aşamaya gelmiş olup yakın bir gelecekte yatırımcılar ile buluşturulacaktır. Merkez OSB'nin yanında D-100 karayolu üzerinde bulunan Tosya ilçesinin Organize Sanayi Bölgesi çalışmaları tamamlanmış olup yatırımcıya açılmıştır. Taşköprü ilçesi ve Seydiler ilçelerinde de Organize Sanayi Bölgeleri yakın bir gelecekte yatırımcıya hitap edecektir.

İnebolu Limanı'nı genişletme çalışmaları devam ediyor

Devletimizin büyük ölçekli yatırımları sayesinde havalimanı, İlgaç Tüneli tamamlanmış olup bu yatırımları takiben İnebolu Limanı'nı genişletme çalışmaları devam etmektedir. Bu sayede ilimizin ticaret ve sanayisinin önü tamamen açılmış olacak ve Kastamonu yakın bir gelecekte İç Anadolu'yu ve Akdeniz'i Karadeniz'e bağlayan ticaret yolunun en önemli unsurlarından biri haline gelecektir. İlimiz ekonomisi ve yerel dinamikleri gerekli alt yapıyı her geçen gün güçlendirerek ileride yapılacak olan yatırımınla zemin hazırlamaktadır.

Odamız, ilimizin bu değişime uyum sağlayabilmesi açısından birçok projeyi hayata geçirmiş ve devam etmekte olan çeşitli projeleri yürütmektedir. İlimizdeki işletmelerin kapasitelerini daha etkili ve verimli kullanabilmeleri ve uyum yeteneği kazanabilmeleri için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile birlikte 15 il ile yürütülen KUYAP Projesi, yine Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile birlikte UMEM Projesi, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) Doğrudan Faaliyet Desteği ve Teknik Destek Projeleri, Kamu-Sanayi-Üniversite İşbirliği Projeleri, girişimcilik projeleri, Kastamonu Ahşap Fuarı ve Ankara – İstanbul – Bursa Kastamonu Günleri ile yerel dinamikleri harekete geçirme ve hazır hale getirme çabalarını göstermektedir.

Odamız kamu, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri ve meslek odaları ile birlikte ilimizin kalkınmasına yönelik her türlü pro-

jede işbirliği yapmakta ve üzerine düşen misyonu yerine getirmektedir

Marka Kent olma yolunda önceliğiniz nedir?

Kalkınma yarışındaki illerin öne çıkmak için gösterdikleri büyük mücadelenin bir ürünü olarak son yıllarda öne çıkan "Marka Kent" tanımı, şehrimiz açısından üzerinde dikkatle durduğumuz bir kavramı ifade ediyor. Günümüzde her kent yatırım çekererek ekonomisini büyötmek, en azından benzer büyüklüğündeki illere oranla daha fazla cazibe sahibi olmak için Marka Kent olmanın gerektirdiği şartların üstesinden gelmeye çalışıyor.

Son dönemde hayalini kurduğumuz birçok altyapı yatırımına kavuşmamızın verdiği moral ve motivasyonla, biz de şehrimizin sahip olduğu potansiyeli hayata yansıtmanın büyük çabasını veriyoruz. Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası olarak "Marka Kent" olma yolculuğunda önceliğimizin kentimizin somut ve somut olmayan kültürel ve tarihi mirasını olduğunu düşünüyoruz.

Kastamonu, adeta açık hava müzesini andırıyor

Paleolitik dönemden günümüze kadar izlenebilen tarihsel bir kronolojiye sahip olan Kastamonu, hemen her ilçesinin farklı renkleriyle sahip olduğu kültürel miras sayesinde bir uçtan diğer uca adeta bir

“Kastamonu, hemen her ilçesinin farklı renkleriyle sahip olduğu kültürel miras sayesinde bir uçtan diğer uca adeta bir açık hava müzesini andırıyor.”

açık hava müzesini andırıyor. Vilayetimizin Merkez ilçesi ise tescilli kültür eserleri ile bu zenginliğin içinde adeta yüzük taşı gibi parlıyor. Şehrimizde 564 taşınmaz kültür varlığından 400'ünü bir asrı aşan sivil mimarlık örnekleri oluşturuyor. Şehrimizin asıl "marka" değerinin sahip olduğu arkeolojik, etnografik ve doğal zenginliğini barındıran kültürel ve tarihsel derinliği olduğunun altını çizmek istiyorum.

Yüzlerce yıl önceye giden kale, kaya mezarları gibi arkeolojik eserlerimiz yanı sıra köklü bir tarihe sırtını dayamış camilerimiz, külliyelerimiz, arastalarımız, asırlık hatıraları tahtalarında biriktirmiş yüklü konaklarımız, çarşılarımız, hanlarımız ilimizi "Marka kent" yapmaya ulaştıracak kimlikli kent dokumuzun payandalarını oluşturuyor. Özellikle şehrimizdeki konakların adeta her birinin cephesinde farklı mimari tasarım ve estetik anlayışın kullanılmış olması, ilimizin sahip olduğu yüzlerce yıllık tarihsel birikimin adeta tanığıdır.

"Kent kimliği" büyük oranda korunmuş olan şehrimizin "Marka kent" yolculuğun-

da ipi göğüslemesinin zor olacağını düşünmüyoruz. Özellikle son yıllarda Valilik ve Belediye'nin ciddi projelere imza attığı kültürel mirasın korunması çalışmaları var olanın yanına yitip gitmekte olanı da ekler hale geldi. Kamuoyumuzun tamamının üzerinde fikir birliği ettiği "Sürdürülebilir Kültür Turizm" politikası, şehrimizi çok önemli bir aşamaya taşıyacak ipuçlarını şimdiden veriyor.

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası olarak Valilik ve Belediye'nin kültürel mirası korumaya yönelik çalışmalarını büyük bir övgü ile destekliyoruz ve her düzlemde şehrimizin "Marka Kent" yolculuğundaki öncülüğünün geleceğe taşıyacağımız kent kimliğimiz olduğunu ifade ediyoruz.

Şehrimiz mimari dokusu, eşsiz gastronomisi, eşsiz doğası ve yaşatarak koruma yolunu seçtiği kültürel mirasıyla "Marka Kent" olma yolunda emin adımlarla yürüyor.

Hedeflerinize ulaşmak için işbirliği ne kadar önemli? Odanız bu konuda nasıl bir çalışma yürütüyor?

Kastamonu'nun "Marka Kent" olması, şehrimizin tüm kesimlerinin ortak hedefi durumundadır. Bu hedefe ulaşmak için şehrimiz Kastamonu Valiliği, Belediye, siyasi partiler, sivil toplum örgütleri ve meslek odaları öncülüğünde tam bir görüş ve işbirliği içinde hareket ediyor. Odamız bu doğrultuda "sürdürülebilir" bir rota ortaya konması gerektiğini dile getirmekte ve bu yöndeki görüşlerini

farklı platformlarda ortaya koymaktadır.

Marka Kent yolculuğunda mesafe kat etmek için uzun menzilli bir plan oluşturmamız gerekiyor. Farklı perspektiflerden bakış açılarını bünyesinde toplayacak ve aktörler arasındaki görev paylaşımını tarif edecek bu stratejik planın hem dönemsel kararları önleyeceğini hem de hedefi gözden kaçırmayan rota sağlayacağını düşünüyoruz. Şehrimizin önceliklerinin geniş kesimlerin katılımlarıyla belirlendiği ve işbirliği içinde harekete geçirildiği stratejik planın hazırlanması gerektiğini dile getiriyoruz.

Oda olarak önemseydiğimiz şehrimizin mimari ve kültürel dokusunun korunarak yaşatılması düşüncemizin Valilik ve Belediye başta olmak üzere hemen her kesim tarafından da öncelik olarak kabul edilmiş olmasını, "Marka Kent" yolculuğumuzun daha başında Kastamonu için önemli bir avantaj olarak görüyoruz. Valilik ve Belediye tarafından şehrimizin kültürel kimliğinin korunmasına yönelik uygulanan tüm projeleri Oda olarak destekliyoruz ve yanındayız.

“Sürdürülebilir kültür turizmi” politikası, şehrimizi çok önemli bir aşamaya taşıyacak ipuçlarını şimdiden veriyor.

"Marka Kent" olgusunun kamu ve sivil toplum örgütleri yanı sıra vatandaşlarımızın da içselleştirilmesi ve bu yönde destek olması için de Oda olarak gerekli çabayı sarf ediyoruz. Gerek üyelerimize gerekse de yerel ve sosyal medya aracılığıyla vatandaşlarımıza verdiğimiz mesajlarda, şehrimizin marka kent olma istikametinin tarihi ve kültürel dokumuzun korunmasından geçtiğini iletiyoruz.

Eğitim projeleri uyguluyoruz

Çeşitli kamu kurumları ile işbirliği içinde düzenlediğimiz girişimcilik kurslarında, Marka Kent olgusunun önemini özellikle vurguluyoruz. Uyguladığımız çeşitli eğitim projelerinde de Marka Kent olgusu, üzerinde özenle durduğumuz konuların başında geliyor.

Bundan sonra uygulayacağımız projelerde de Marka Kent olgusunu hep önde tutacağız ve şehrimizin çeşitli açılardan hem daha yaşanır hem de özel sektör yatırımı çeker hale getirmek için çaba harcayacağız.

KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLER GELİŞTİRİLİYOR

Kastamonu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Sedat İşeri, sanayileşme konusunda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesi konusunda girişimlerin devam ettiğini ve turizm sektörünün ise gelecek vaat ettiğini söyledi.

Kastamonu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Sedat İşeri, "Kastamonu eşsiz doğal güzellikleriyle daha fazla tanınması adına turizm potansiyeli ile birlikte çok iyi harmanlanması, sanayileşme konusunda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesi konusunda girişimler devam etmekte ve büyük önem taşımaktadır" dedi. Sedat İşeri, Kastamonu'nun Marka Kent olma yolundaki çalışmaları ile ilgili sorularımızı şöyle yanıtladı:

Kastamonu'nun 'Marka Kent' olması için Borsanız hangi çalışmaları yürütüyor?

Kastamonu ili ülkemizde yaklaşık % 60'ı ormanlık alana sahip tek şehirdir. Orman endüstri bakımından yüksek potansiyele sahiptir. Bu nedenden dolayı Kastamonu Ticaret Borsası olarak; endüstriyel ahşap konusunda

marka kent olması yolunda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında yaklaşık 10 milyon Euro'luk % 100 hibe "Orman Ürünleri İşleme Entegre Tesisi" projesi ilimize kazandırılmıştır.

3-5 ay içinde üretime geçecek

Projemiz makine ekipmanların montajı sürecindedir. 3-5 ay içerisinde üretime geçmesi planlanmaktadır. Ayrıca lisanslı depoculuğun içinde olduğu tarım ürünlerinin analizlerinin yapılabildiği laboratuarlara sahip ticari kompleks kurulması üzerine projelerimiz ileriki dönemlerde mevcut proje birikimlerimizle kazandırılma yolunda çalışmalarımız devam etmektedir.

Marka Kent olma yolunda Kastamonu'nun önceliği ne olmalı?

Kastamonu sahip olduğu tarihi - kültürel yapısı yeni yeni keşfedilen eşsiz doğal güzellikleriyle daha fazla tanınması adına turizm potansiyeli ile birlikte çok iyi harmanlanması, sanayileşme konusunda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesi konusunda girişimler devam etmekte ve büyük önem taşımaktadır.

10 bin yıllık geçmişe sahip

Kastamonu'nun tarım potansiyelini değerlendirebilir misiniz?

Kastamonu yaklaşık 10 bin yıllık geçmişe sahip olup, genetiği bozulmadan günümüze kadar gelmiş, besleyici değeri yüksek, protein oranı, vitamin ve mineral içerikleri açısından zengin olan yaklaşık 7 bin dekar ekili ve ortalama bin 700 ton geleneksel yöntemle üretilen eşsiz siyez buğdayı ve 18.000 -20.000 ton üretimi ile eşsiz mineral yapısıyla (selenyum içeriği bakımından) Türkiye üretiminin %14'ünün dünya üretiminin %64'lük kısmının karşılandığı sarımsak başta olmak üzere yaklaşık 200 bin ton civarı şekerpancarı potansiyeliyle her geçen gün gelişimini sürdürmektedir.

İNNOVASYON VE

VERİMLİLİĞE ÖNEM VERİLMELİ

Uluslararası iş dünyasının görüş ve önerilerini almak için İstanbul'da yapılan Türkiye Yatırım Danışma Konseyi 9. Toplantısı'nda Türkiye'ye olan güvenin altı çizildi. Açıklanan sonuç bildirgesinde reformların sürdürülmesi istenirken, önceliğin inovasyon ve verimliliğe verilmesi gerektiği ifade edildi.

Dünyanın önde gelen şirketlerinin yöneticileri Türkiye Yatırım Danışma Konseyi 9. Toplantısı'nda bir araya geldi. Başbakan Binali Yıldırım başkanlığında, uluslararası iş dünyasının görüş ve önerilerini almak için, İstanbul'daki Başbakanlık Dolmabahçe Ofisi'nde düzenlenen toplantıya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu da katıldı. Toplantıda Başbakan Binali Yıldırım bir konuşma yaparken, açıklanan sonuç bildirgesinde ise Türkiye'ye duyulan güvenin altı çizildi. Bildirgede Türkiye'den yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yapılan reformların sürdürülmesi istenirken, önceliğin ise inovasyon ve verimliliğe verilmesi gerektiği belirtildi.

Başbakan Binali Yıldırım, Türkiye Yatırım Danışma Konseyi 9. Toplantısı'nda, Türkiye'nin yatırım, ticaret ve finans sektöründe çok daha önemli konuma geleceğini anlattı.

"İFM küresel finansın merkezi olacak"

Özellikle İstanbul Finans Merkezi'yle (İFM) ilgili adımları attıklarını, merkezin inşaatı ve kurulması için kapsamlı bir altyapı çalışmasının hızla devam ettiğini aktaran Başbakan Yıldırım, yaklaşık 7 milyar dolarlık bir yatırımla bölgesel daha sonra küresel anlamda önemli bir finans merkezi oluşturmayı planladıklarını dile getirdi.

Başbakan Yıldırım, merkez tamamlandığında günlük 80 bin insanın gelip gideceği bir yer haline geleceğini kaydederek, geçtiğimiz günlerde temelini attıkları finans merkezinin 2020 yılına kadar tamamlanmış olacağını söyledi.

İlk toplantı 2004 yılında yapıldı

Yatırım Danışma Konseyi'ni uluslararası iş dünyasının görüş ve önerilerini almak için 2004 yılında başlattıklarını, daha önce yapılan 8 toplantıyla ilgili de her yıl değerlendirme ve izleme mekanizması koyduklarını ifade eden Yıldırım, raporlama yapılarak bir sonraki toplantıda, bir önceki toplantının sonuçları, oradan öğrenilen derslerin gözden geçirildiğini, sonrası için ne yapılması gerektiğine karar verildiğini belirtti.

Şimdiye kadar 20 ülkeden 1,5 milyon insana iş sağlayan, 66 civarında küresel firmanın temsilcisinin toplantılara gelerek görüş ve önerilerini paylaştığını anımsatan Başbakan Yıldırım, toplantılarda dile getirilen konuların şeffaf, rekabetçi ve öngörülebilir bir yatırım ortamını tesisinde kendileri için yol gösterici olduğunu bildirdi.

"Sizlerin görüşleri, katkıları, önerileri bundan sonra ekonomi dünyamız, iş alemimiz, yeni yapısal dönüşümler, alacağımız kararlar için de önemli bir zemin oluşturu-

racaktır" diyen Yıldırım, Türkiye'nin son 14 yılda çok önemli işler başardığını söyledi.

"Yüzde 3'ün altındaki büyüme yeterli değil"

Yıldırım, yüzde 3'ün altındaki büyüme-lerin ülkede ilave istihdam yaratmayacağını, ekonomide ciddi sıçrama gerçekleştirilmediğini vurgulayarak, büyüme oranının belirli bir barajın üzerinde olması gerektiğini vurguladı.

Binali Yıldırım, "O yüzden bizim gelecek yıllar için özellikle Orta Vadeli Plan'da yüzde 5'in üzerinde büyümeyi tutturmak için ekonomik kurgumuzu, düzenlemelerimizi buna göre yapıyoruz. Bunu yaparken de mali disiplinden vazgeçecek değiliz. Bir tarafı yaparken bir tarafı yıkarak yol almamız mümkün değil. Hem mali disiplinimizi koruyacağız hem de büyümemizi belirli bir düzeyin üzerinde tutmaya çalışacağız. Bunu nasıl yapacağız? Uzun vadeli üretimi, istihdama ve nihayet ihracata yönelik tedbirlerle yapacağız" dedi.

"Türkiye'de zerre kadar tereddüdünüz olmasın"

Yatırımcı için en büyük beklenti olan güvenin devam etmesinin, uzun vadede yeni proje ve planların hayata geçmesi anlamına geldiğine işaret eden Başbakan Yıldırım, yatırımcılara, "Güven noktasında Türkiye'de zerre kadar tereddüdünüz olmasın. Türkiye, dünyanın birçok ülkesinden her bakımdan daha güvenli bir ülkedir. Hem güçlü siyasi iktidar, siyasi istikrar hem de sürekli kendini yenileyen, bu anlamda yapısal reformlarını hız kesmeden devam ettiren, gerek küresel yatırımcıya gerekse yerel yatırımcıya, beklentilerini karşılayan bir yönetim anlayışıyla sürdürülebilir istikrar ve güveni temin eden bir yönetim iş başında" diye seslendi.

"Görevimiz iş adamlarının işlerini kolaylaştırmak"

Yönetim olarak görevlerinin iş adamlarının işlerini kolaylaştırmak, iş yapma iştahlarını ve kararlılıklarını artırmak olduğunu belirten Başbakan Yıldırım, iş adamlarına şöyle seslendi:

Dünya devleri katıldı

9. Yatırım Danışma Konseyi Toplantısı'nın sonuç bildirgesinin açıklandığı basın toplantısına, Başbakan Yardımcıları Nurettin Canikli ve Mehmet Şimşek, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Maliye Bakanı Naci Ağbal ve Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan da katıldı. Basın toplantısında, Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Cyrill Muller, ZTE Corporation CEO'su Zhang Renjun, Vodafone Afrika, Orta Doğu ve Asya Pasifik Bölge CEO'su Serpil Timuray, Renault Başkan Yardımcısı Denis Le Volt, Nesma Yönetim Kurulu Başkanı Saleh Al-Turki, Khazanah Nasional Berhad İcra Direktörü Dato'Noorazman, ABD Aziz Burgan Bank CEO'su Eduardo Eguren, BP CEO'su Tufan Erginbilgiç, Alzahid Group Holding CEO'su Abdul-Rahman Alzahid, United Technologies Corporation Başkan Yardımcısı David Hess, Alstom Başkanı ve CEO'su Henri Poupart Lafarge, Bank of China Kıdemli Başkan Yardımcısı Qiang Liu, Bombardier Başkanı Laurent Troger, Gemalto Kıdemli Başkan Yardımcısı Tommi Nordberg, Microsoft Bölge Başkanı Ali Faramawy, Mitsui&Co.Europe CEO'su Atsushi Kume, Mumtalakat CEO'su Mahmood Hashim Al Kooheji, Katar First Bank CEO'su Ziad Khalil Makkawi, Sojitz Avrupa CEO'su Shigeya Kusano da hazır bulundu.

"İşi siz yapacaksınız, yatırımı siz yapacaksınız, üretimi siz yapacaksınız, ürettiğiniz malı bütün dünyada siz pazarlayacaksınız, parayı siz kazanacaksınız. Ama birçok insana da hayatını idame ettirecek istihdam sağlayacaksınız. Bütün bunları siz yaparken, bize düşen görev sizin önünüzü açmak, derdinize çözüm üretmek, engelleri kaldırmak. Onun için özellikle sizden şunu istiyorum; Burada her şeyi açık açık söyleyin, siyaset yapmayın. 'Söylesek şikayet anlamına gelir, alınırlar, bundan sonra işlerimiz daha da zora girer' diye düşünmeyin. Asıl gerçekleri bizden saklarsanız o zaman üzülürüz. Burada kader birliği yapmışız. Bu ülkeye yıllardan beri emek vermişsiniz, gayret göstermişsiniz, yatırım yapmışınız. Sizler, yerli yatırımcılar kim olursa olsun, taş üstüne taş koyan, bu ülkenin kalkınmasına katkı sağlayan, istihdam oluşturan, ekonomimizin, ekmeğimizin büyümesine katkı sağlayan herkesin başımız üzerinde yeri vardır. Türkiye'de yatırım yapan hiç kimseye yabancı gözüyle bakmayız, bunu bilin. Yabancı mefhumu, Türkiye'deki yatırım yapanlar için geçersizdir. Bu ülkeye yatırım yapan, bu ülkenin girişimcisidir, bu ülkenin firmasıdır ve bu ülke için çalışıyor, bu ülke için üretiyor. Bunun bilincinde olarak hiçbir kısıtlama getirmeden, hiçbir ayırım yapmadan bütün sağladığımız imkanlardan sizler de aynı şekilde yararlanacaksınız."

"2017 bizim için yatırım ve hamle yılı olacak"

Başbakan Yıldırım, "Burada tek taraflı bir alışveriş yok. Kazan-kazan esasına göre... Siz, 'Şu yatırım yapacağım, bu istihdamı sağlayacağım, ekonomiye bu katkısı sağlayacağım' diyeceksiniz. Biz de size bunları yapabilmemiz için ihtiyacınız olan destekleri vereceğiz. Bu destekler, önünüzdeki engellerin kaldırılması şeklinde olur. Başka finansal anlamda destekler olabilir. Bütün bunları teferruatıyla konuşacağız. Ama biliniz ki, 2017 bizim için yatırım hamle yılı olacaktır. Yatırım hamle yılında da tabii yeni yeni desteklerimiz var, sizin iştahınızı artıracak, çok önemli kararlarımız var. Bu kararları da bu toplantıda paylaşacağız" diye konuştu.

Yedi sektöre teşvik müjdesi

Başbakan Yıldırım, Başbakanlık Dolmabahçe Ofisi'ndeki Türkiye Yatırım Danışma Konseyi'nin 9'uncu Toplantısı'nın ardından düzenlenen basın toplantısında ise "Küresel yatırımcılar, Türkiye'yi artık gelecek yıllar için bir bölgesel yönetim merkezi olarak kabul ediyor. Sadece Türkiye'ye yatırım değil, aynı zamanda Türkiye merkez olmak üzere Afrika, Ortadoğu, Orta Asya, Doğu Avrupa gibi bölgelerin de yönetimini Türkiye üzerinden yapma yönünde kararları var. Bu bakımdan beklentileri var. O beklentilerin bir kısmı zaten hall oldu, bir kısmını önümüzdeki

süreç içerisinde tamamlamış olacağız" dedi.

Başbakan Yıldırım şöyle devam etti: "Bugün topladığımız küresel yatırımcılar da Türkiye'de darbe girişiminin, yatırımcıların gelecek planları, projeleri açısından herhangi bir tereddüde meydan vermediğini ve bu yöndeki kararlarında değişikliğe gitme ihtiyacı duymadığını bir kez daha teyit etmişlerdir. Birçok alanda ama özellikle de katma değer katkısı yüksek olan sektörlerde yatırım önceliği bizim ekonomi politikaları bakımından desteklenecek. Bunlar nedir? Bunlar, bilişim sektörüdür, kimya sektörüdür, lojistik, buna benzer 7 temel sektörde ayrıcalıklı özel teşvik uygulamaları da yürürlüğe girecek."

SONUÇ BİLDİRGESİNDE NELER VAR?

Türkiye Yatırım Danışma Konseyi'nin (YDK) 9'uncu toplantısının sonuç bildirgesinde, "Yatırım yeri olarak Türkiye ile ilgili algı ve gerçekler arasında çok önemli farklılıklar olduğunu gözlemliyoruz. Hükümete, uluslararası iş dünyasının tüm kesimleri ile iletişim kanallarını daha etkin bir şekilde kullanmasını tavsiye ediyoruz. YDK, söz konusu algı farklılığının giderilmesi için hükümetle birlikte çalışmayı taahhüt etmektedir." denildi.

9. Yatırım Danışma Konseyi Toplantısı'nın sonuç bildirgesi, Başbakan Binali Yıldırım ve konsey üyelerinin katıldığı basın toplantısında kamuoyuyla paylaşıldı.

United Technologies Corporation Başkan Yardımcısı David Hess tarafından okunan sonuç bildirisinde, Yatırım Danışma Konseyi'nin üyelerinin, pazar istikrarının, büyümenin ve yatırım ortamının iyileştirilmesinin sürdürülmesi doğrultusunda, hükümetin son 3 yıldır gösterdiği çabaların değerlendirilmesi ve Türkiye'nin yatırımlar açısından cazip bir merkez olma özelliğinin devam ettirilmesi için gerekli önceliklerin belirlenmesi amacıyla tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere bugün buraya davet edilmekten büyük bir onur duyduğunu kaydetti.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi

Bildirgede konseyin, Türkiye'deki yatırım

ortamının iyileştirilmesine yönelik politikaların etkinliğinin artırılmasına sağlayacağı katkısına ilişkin duymuş oldukları güvenden ötürü Başbakan Binali Yıldırım'a ve 12 yıl önce ileri görüşlü liderliği ile uluslararası iş dünyasına Türkiye'deki politikalara ilişkin yönlendirici bir rol veren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür edildi.

Hükümetin uluslararası iş dünyasının yatırım ortamının önde gelen sorunlarının ele alınmasıyla ilgili tavsiye ve görüşlerine ilişkin kararlı ve samimi yaklaşımına duydukları güvenin tekrar ifade edildiği bildirgede, "Büyük bir ilgiyle gözden geçirdiğim ve bir önceki konsey toplantısı tavsiyeleri doğrultusunda oluşturulan ilerleme raporunun sekizinci sayısı, yatırım politikalarıyla ilgili hususların tüm kamu kurumlarınca sahipleniyor olduğunu göstermekte ve daha da önemlisi sağlanan ilerlemelerin ölçülmesi için önemli bir araç niteliği taşımaktadır" ifadelerine yer verildi.

Türkiye'de gerçekleşen darbe girişimi sonucunda meydana gelen talihsiz olaylar karşısında politika yapıcıların iş dünyasının rekabetçi şartlarının korunması amacıyla gösterdiği kararlılık ve başarı ile Türk milletinin kendi yolunda ilerleme yönündeki birlik ve bütünlüğünün takdire şayan olduğu vurgulanan bildirgede, şunlar kaydedildi:

"Türkiye'nin potansiyeli ve geleceğine ilişkin büyük ilgi duyan uluslararası iş dünya-

sının temsilcileri olarak, Türkiye'nin gücünü ve dayanışmasını sürdürmekte olduğunu görmekten büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Türkiye'nin G-20 içerisindeki liberal ve dinamik yatırım politikalarının savunucusu olarak güçlü duruşu ve sürdürmekte olduğu büyüme performansı, ülkenin geleceğine ilişkin cazip fırsatlar hakkında pozitif beklentilere yol açmaktadır. G-20 üye ülkeleri arasında dördüncü sırada olmasına neden olan Uluslararası Doğrudan Yatırım'ın (UDY) GSYH'ya oranındaki artış ve 2015 yılında UDY girişinde yüzde 36 olan yıllık artışın yüzde 25 olan G-20 ortalamasının üzerinde olması, sergilenen bu siyasi yaklaşımın güçlü bir göstergesidir."

Türkiye Yatırım Danışma Konseyi'nin sonuç bildirisinde, YDK'nın 9'uncu toplantısını, küresel ekonominin gelecek yıl güçleneceğinin öngörüldüğü, fakat 2016 yılı sonu itibarıyla yüzde 3,1'lik büyüme tahmini ile arzu edilen seviyelerin altında bir hızla toparlanmasının öngörüldüğü bir dönemde gerçekleştirdikleri aktarıldı.

Düşük verimlilik ve işsizlik artışı uyarısı

Bazı ekonomilerde gözlemlenen toparlanmaya rağmen, düşük verimlilik ve işsizlik artışı, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar, durağan yatırım ve ticaret hacmi, jeopolitik anlaşmazlıklarda gözlemlenen artış ile mülteci akımlarının yanı sıra terörizm konularının küresel ekonomik toparlanmanın önünde engel teşkil eden en temel faktörler olduğu işaret edilen bildirgede şöyle denildi:

"Bu toplantı, hükümetin ülke ekonomisini bu yıl yüzde 3,2 civarında büyüme hedefini yakalama konusundaki üstün çabaları ve komşu ülkelerdeki politik çalkantıların yanı sıra zorlu küresel ekonomik koşullarda mali, parasal ve yapısal politikalar arasında sinerji oluşturarak yaratıcı bü-

yüme politikaları benimseme yönündeki çalışmaları arasındaki ilişkiyi onaylamak üzere uygun bir bağ kurmaktadır.”

Bildirgede, Türkiye'nin büyüme performansının son yıllarda Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkeleri geride bırakmasının bu çabaların somut bir kanıtı olduğunun da altı çizildi.

Bu ay 2017-2019 dönemi için duyurulan Orta Vadeli Program (OVP) kapsamında beşeri sermayenin geliştirilmesi, iş gücü piyasasının etkinleştirilmesi, teknoloji ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi, fiziki altyapının güçlendirilmesi ve kurumsal altyapının iyileştirilmesi temelinde beş stratejik politika hedefine odaklanarak gelecek yıl yüzde 4,4, 2018 yılı için ise yüzde 5 büyüme hedefi belirleyen hükümetin yüksek büyüme performansına ilişkin kararlılığının yeniden vurgulandığına dikkat çekilen bildirgede, şu görüşler paylaşıldı:

“Türkiye'nin cazip bir yatırım yeri olarak konumunu koruması amacıyla değişen ve bunun yanı sıra zorlaşan ekonomik ve jeopolitik koşullara yönelik politikalar oluşturulmasında hükümetin büyük bir çaba sergilediğini görmekteyiz. Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, söz konusu hedeflere sür'atle ulaşılmasına yönelik politika tedbirleri ile hükümet tarafından ilgili ve yerinde politika icraatlarının oluşturulması amacıyla yakından takip edilen güncel ekonomik gelişmeler ve cari açığın iyileştirilmesi hakkında değerlendirmeler ile yakın geçmişte hayata geçirilen kapsamlı yapısal reform çalışmaları hakkında bilgilendirmelerde bulunmuştur. Tüm bu reform çalışmalarına ilave olarak, yarısal süreçlerde iş dünyası açısından önemli bir iyileştirme sağlayacak olan bilirkişilik ile ilgili yeni düzenlemenin yasalaşmak üzere Meclise sevk edilmiş olmasından büyük memnuniyet duyduk. Buna ek olarak Türk Hükümeti, hukukun üstünlüğü ve serbest piyasa ilkelerini teşvik etmek ve uygulamaktaki kararlılığını beyan etmiştir.”

Türkiye'nin demografik avantajı

Bildirgede, Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Cyril Muller'in de küresel dalgalanmalara rağmen geçen 10 yıl içinde Türkiye'nin ekonomik büyümede ve yoksulluğun azaltılmasındaki başarısının altını çizdiği belirtildi.

Başkan yardımcısının Türkiye'nin demografik olarak avantajlı bir yapıya sahip olduğunu, bu çerçevede gerekli eğitime

sahip şekilde iş gücüne katılan gençlerin ve kadınların hızlı bir şekilde istihdam edilmelerinin sağlanması halinde Türkiye'nin yaşlanmadan refaha kavuşma imkânına sahip olacağını söylediği aktarılan bildirgede, “Tarım sektöründeki iş gücünün diğer sektörlere kaymasıyla birlikte, Türkiye'nin çözmesi gereken en önemli konunun imalat ve hizmetler alanlarında verimliliğin artırılması olarak öne çıktığını belirten Muller, bunun başarılması için teknoloji, yenilikçilik ve deneysel çalışmalara önem verilmesi gerektiğini anlatmıştır.” denildi. Bildirgede, bu çerçevede Muller'in KOBİ'lerin potansiyelini de kullanacak şekilde, doğrudan yabancı yatırımların teknolojinin yayılması ve küresel değer zincirleri içinde firmaların yukarıya doğru tırmanmasında oynadığı rolün önemine değindiği dile getirildi.

Kurumsal reformların hızlandırılması

Muller'in kurumsal reformların hızlandırılmasının önemine dikkati çekerek, hukukun üstünlüğü ve piyasa kurallarının işleyişine ilişkin kuralların sıkı bir şekilde yerleşmesinin Türkiye'nin kendi güçlü yanlarının yardımıyla daha yüksek bir gelir seviyesine ulaşan yolu bulmasına yardımcı olacağını altını çizdiği vurgulanan bildirgede, son toplantılarını gerçekleştirdikleri 2013 yılında hükümetin Türkiye'de özel sektör yatırımlarını artırma yolunda yapılan iyileştirmeleri uygulamaya geçirmesi sürecinde yoğunlaştırılmasında fayda gördükleri hususları, 9 ana başlık altında belirttikleri hatırlatıldı.

Bu alanların tümünde önemli ilerlemeler

kaydedildiği vurgulanan bildirgede, şunlar da kaydedildi:

“Bunların bazılarını değinmek istiyoruz: Kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumayı amaçlayan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nu 2016 yılı Nisan ayında yürürlüğe girmiştir. Uygulamaya yönelik mevzuat çalışmaları devam etmektedir. Yargı süreçlerinin kolaylaştırılması ile Yargıtay ve Danıştay'a gelen dosyaların büyük bir kısmının azaltılmasını amaçlayan bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesi; yatırımcıların yatırım yeri kararında kolaylık sağlayan Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ATLAS web uygulamasının geliştirilmesi; 25 Kasım 2014 tarihinden itibaren Çevrimiçi Çevre Etki Değerlendirmesi Süreci Yönetimi Sistemi (e-ÇED) uygulamasına geçilmesi; tasarım faaliyetlerine yönelik teşvikleri ve vergi muafiyeti tedbirlerini de kapsayan Ar-Ge Reform Paketinin uygulamaya konmasıyla birlikte hükümetin Ar-Ge faaliyetlerine yönelik desteklerin sürdürülmesi; özel sektörün yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetinin önünün açılması amacıyla demir yolu ulaştırmasının serbestleştirilmesine devam edilmesi; nitelikli yabancı personele Türkiye'de süresiz çalışma hakkı, ailesine de ikamet hakkı verilmesini öngören Turkuaz Kart sistemine yönelik düzenlemelerin yer aldığı yeni Uluslararası İş gücü Kanunu ile yabancı çalışma izinlerinin kolaylaştırılması; bilişim teknolojileri sektörünün benimsenmesi ve geliştirilmesinde rol oynayan 4.5 teknolojisinin başarıyla hayata geçirilmesi; yatırımcıların önündeki bürokrasi

tik engellerin kaldırılması; işlem maliyetlerinin ve süreçlerin azaltılması ile yatırımcıların üzerindeki vergi yükünün azaltılması amacıyla çeşitli vergi mevzuatının da değiştirilmesini kapsayan kapsamlı yatırım ortamının iyileştirilmesi reform paketinin uygulamaya konulması; ülkemiz için stratejik önemi haiz özel nitelikli projeler için Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sisteminin duyurulması; sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğinin artırılması, stratejik ve büyük ölçekli yatırımların finansmanına katkı sağlanması amacıyla Türkiye Varlık Fonu'nun kurulması; KOBİ'lerin teminat olarak gösterebilecekleri taşınır varlıkların kapsamını genişleterek, bu alandaki farklı yasal düzenlemeleri birleştiren kanun tasarısının TBMM'ye sunulması; sağlık hizmetleri alanındaki etkinliğin ve verimliliğin artırılması amacıyla özel sektör tarafından yapılması ve işletilmesi öngörülen, 30 milyar lira yatırım tutarında, toplam 41 bin yataklı 29 şehir hastanesi kurulması için yasal ve bürokratik altyapı çalışmalarına başlanması ve bu kapsamda 10 şehir hastanesi için özel sektör tarafından 4,1 milyar dolar tutarında kredi temin edilmesi; iş gücü piyasasının etkinleştirilmesi amacıyla hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı ile iş gücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesi hedeflenmektedir."

Bildirgede, mevcut küresel şartların ülkeler açısından zorluklar kadar fırsatları da beraberinde getirdiği hatırlatıldı.

Bu çerçevede hükümetin bir sonraki konsey toplantısına kadar aşağıda detaylan-

dırılan konulara öncelik vermesinin tavsiye edildiği bildirgede, yatırımcılar için daha öngörülebilir bir yatırım ortamı sağlamak, istikrarlı bir makroekonomik iklimin sürdürülmesi için, Türk Hükümeti'nin ihtiyatlı ve güçlü makro-ekonomik politikaları sürdürmesi gerektiği dile getirildi.

Yapısal reform gündeminin devam ettirilmesinden bahsedilen bildirgede, "Türkiye, iç tasarruf oranlarının artırılması ile sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi teşvik etmek amacıyla; üretim faktörlerinin birikimini geliştirmeli, eğitim, teknoloji ve altyapı alanlarında daha fazla harcama yapmalı ve yapısal reformları uygulamaya koyarak verimliliği artırmalıdır" denildi.

İnovasyon üst seviyeye çıkarılmalı

Yeni nesil teknolojiyle inovasyonun daha üst seviyeye çıkarılmasına da değinilen bildirgede, Türkiye'nin dijital dönüşümünün teşvik edilmesi için "Big data, bulut depolama, yapay zeka ve nesnelerin interneti" gibi yeni teknolojilerin doğru kullanımını teşvik edecek politikalara ve diğer uluslararası uygulamalarla örtüşen inovasyonlara ve girişimlere odaklanması gerektiğinin altı çizildi.

Bildirgede, şunlar da kaydedildi:

"Küresel değer zincirlerine katılımın kolaylaştırılması: Yerel tedarikçilerin, özellikle de KOBİ'lerin küresel değer zincirlerine katılımının artırılmasına yönelik kapasitelerinin güçlendirilmesi ve sertifikasyon gerekliliklerine ilişkin yönlendirilmeleri gerekmektedir.

Küresel değer zincirlerine daha fazla entegre olmuş KOBİ'ler Türkiye'nin ihracatının artmasına katkı sağlayacaktır. Yerel firmaların, yenilikleri özümseme kapasitesini arttırmak, fikri mülkiyet haklarını destekleyen etkili bir inovasyon ve Ar-Ge ekosisteminin temin edilmesiyle birlikte, yüksek-gelir ülkesi olma yolunda Türkiye'nin önceliği olmalıdır.

Elektronik ticaretin geleneksel ticaret akımlarıyla birleştirilmesi: Türk Hükümeti dünyanın hızla dijitalleşmesi ve geçtiğimiz on yılda dijital ticaretin artışını dikkate alarak ihracat pazarlarını çeşitlendirmek için e-ticaret, siber güvenlik ve kişisel verilerin korunması hususlarını teşvik etmelidir. Kadın, genç ve dezavantajlı grupların iş gücüne katılımının artırılması: OECD içerisinde, Türkiye'nin iş gücüne katılımı özellikle kadınlarda en düşükler arasında yer almaktadır. Kadınların iş gücüne katılımını arttırmaya yönelik desteklenecek tüm politikalar, Türkiye'de ekonomik büyümeye katkıda bulunacaktır.

Reformlara devam edilmeli

Karşılaştırmalı üstünlüklere uygun endüstrilere odaklanılması için analitik yaklaşımların kullanılması: Hükümet tüm bölgelerdeki sektörlerin büyüme potansiyeli ve karşılaştırmalı üstünlüklerini belirlemek, nispeten daha yüksek olan verimlilikleriyle ekonomik faaliyetlere kanalize etmek için derinlemesine bir çalışma yapmalıdır. Yakın zamanda gerçekleştirilen Uluslararası İşgücü Mevzuatı ve Türkiye Varlık Fonu'nun kurulmasına ilişkin reform çalışmalarının gerekli mevzuatları ile birlikte etkin olarak uygulamaya konulması: Yabancıların çalışma izni işlemlerinin kolaylaştırılması ve büyük ölçekli yatırımların finansmanına devlet desteği sağlanması için kurulan Türk Varlık Fonu'nun kurulmasına yönelik olarak yakın zamanda çıkarılan kanunlara ilişkin uygulama esasları ile gerekli kurumsal yapıların bir an önce uygulamaya geçilmesi.

Yatırım yeri olarak Türkiye ile ilgili algı ve gerçekler arasında çok önemli farklılıklar olduğunu gözlemliyoruz. Hükümete, uluslararası iş dünyasının tüm kesimleri ile iletişim kanallarını daha etkin bir şekilde kullanmasını tavsiye ediyoruz. YDK, söz konusu algı farklılığının giderilmesi için, Hükümetle birlikte çalışmayı taahhüt etmektedir. Bizler, hükümetin her alanda reform yapma yolundaki devam eden kararlılığını destekliyor, yatırım ortamına ilişkin önemli başarıları tasdik ediyoruz."

→ İş Bankası'ndan ←
**DIŞ TİCARETE
DESTEK**

İş Bankası olarak kurduğumuz yaygın muhabir ağı ve geniş bir yelpazede sunduğumuz ürünlerle, dış ticarete destek olmaya devam ediyoruz.

- BPO (Bank Payment Obligation - Banka Ödeme Yükümlülüğü)
- İhtiyacınıza uygun kur korumalı döviz kredisi, spot döviz kredisi ve diğer ihracat kredileri
- Kur ve faizdeki dalgalanmalardan koruyan türev ürünler ve çok daha fazlası için sizleri şubelerimize bekliyoruz.

ROBOTLAŞACAK 19 İŞ KOLU

Robotlar ve insanlar arasında iş yaşamında geliştirilecek işbirliği, küresel ekonominin önemli ölçüde gelişim göstermesini sağlayacak. İş yaşamındaki üretkenlik 2025'e kadar yüzde 40 ila 50 artabilir. Bu da ekonomiye her yıl 1.7 trilyon ila 2.2 trilyon dolar kazanç sağlayabilir.

Robot denince çoğu insanın aklına Star Wars'taki R2D2 ve BB8 gibi robotlar gelse de; Xerox uzmanları robotlar ve botların bugün çok daha yetenekli olduğunu ve birçok iş kolunu dönüştürmeye hazırlandığını söylüyor. Xerox bilim insanlarına göre, robotlar ve insanlar arasında iş yaşamında geliştirilecek işbirliği, küresel ekonominin önemli ölçüde gelişim göstermesini sağlayacak. McKinsey Küresel Enstitüsü'nün bir raporuna göre, makine öğrenimi ve doğal kullanıcı arayüzleri iş yapış şekillerini dönüşüme uğrattak, daha doğru analiz etmeye yardımcı olacak, insanların sorunları değerlendirme ve çözme hızını oldukça artıracak.

Ekonomiye her yıl 2.2 trilyon dolar kazanç

Rapora göre, iş yaşamındaki üretkenlik 2025'e kadar yüzde 40 ila 50 artabilir, bu da ekonomiye her yıl 1.7 trilyon ila 2.2 trilyon dolar kazanç sağlayabilir. Xerox bilim insanları, robot teknoloji alanındaki gelişmeler ve robotların yakın gelecekte iş yaşamına nasıl entegre edileceğine dair öngörülerinin yer aldığı bir makale yayımladı. Makalede robot teknolojiler alanında Xerox'un yaptığı çalışmalardan örneklerle de yer veren ve bu teknolojilerin en çok dahil olacağı 19 iş kolunu listeleyen Xerox bilim insanları, korkulanın aksine robotların insanların işsiz kalmasına neden olmayacağını; rutin ve basit işlerden kurtararak onların daha yaratıcı, fark yaratan, önemli işler yapmalarını sağlayacağını söylüyor. 19 iş kolunu şu şekilde listeliyor:

1 Robot eczacı

Kaliforniya Üniversitesi'nde geliştirilen otomatikleştirilmiş hastane eczanesi, has-

talara insan müdahalesi olmaksızın ilaç reçetelerini hazırlayabiliyor. Sistem 2011'den beri 350 bin adet ilacı hatasız olarak hastalara vermeyi başardı.

2 Robot yardımcı cerrahi

Cerrahi amaçlarla kullanılan robotlar, özellikle minimal kesiklerle yapılan operasyonlarda veya vücutun hassas bölgelerinde yapılan ameliyatlarda cerrahlara oldukça yardımcı oluyor. Mutlak kesinlik sağlayan ve insan elinin titremesi, yorulması gibi sorunları ortadan kaldıran robotlar ameliyatların başarı ile sonlanmasına önemli katkılar sağlıyor.

3 Robot öğretmen

Doğal dil işleme tekniklerini kullanan otomatik sınav değerlendirme yazılımları çok sayıda uzun yazının otomatik analizini ve değerlendirmesini yapabiliyor. Xerox'un bu alanda geliştirdiği bulut tabanlı not değerlendirme yazılımı ofis cihazlarını, öğrencilerin test sınav kağıtlarını okuyup, değerlendiren bir cihaza dönüştürüyor.

4 Robot otel

Japonya, sahip olduğu 250 bin endüstriyel robot ile dünyada otomasyonun öncülüğünü yapıyor. Bu sayının önümüzdeki 15 yıl içinde 1 milyona ulaşması bekleniyor. Japonya'da bulunan Hennna Hotel, check-in kabul eden dinazor görünümlü robotları ve yüz tanıma özelliğine sahip anahtar sistemi ile tamamen otomatikleştirilmiş bir otel olarak hizmet veriyor. Hennna Hotel'in sahibi şirket Huisthen Bosch'un CEO'su Hideo Sadawe, otomatik otelleri ile ilgili "Çalışanlar, robotlar nedeniyle işlerini kaybetmiyor, robotlar sayesinde rutin işler yerine, müşterilere daha iyi hizmet verilmesini sağlayacak işlere odaklanabiliyorlar" diyor.

5 Dijital hemşire

Xerox bilim insanları dijital hemşire teknolojileri ile hemşirelerin kendisinin değil yaptıkları hasta verilerini izleme işlerinin dijitalleşeceğini söylüyor. Sağlık süreçlerinde hastanın kayıtlarını izlemek ve değerlendirmek büyük bir iş yükü ve zaman gereksinimi yaratıyor. Ancak, hastayı anlık olarak izleyen, verilerini işleyen ve hemşireye değerlendirmede bulunan dijital asistanlar ile hemşirelerin hastalarına daha fazla vakit ayırması sağlanabilir.

6 Robotik süreç otomasyonu (RPA)

Xerox'un RPA teknoloji çözümleri, dokümanları hızlıca analiz ediyor; çizelgeleri, e-postaları okuyor ve gerekli aksiyonları alabiliyor. Aynı zamanda, iş süreçlerini geliştiriyor, otomatikleştiriyor, maliyetleri düşürüyor ve daha iyi bir hizmet sunulmasını sağlıyor.

7 Sanal müşteri hizmetleri temsilcileri

Xerox'un Virtual Agent adıyla geliştirdiği sanal asistanlar, insan etkileşimleri ile öğreniyor, rutin görevleri yerine getirirken, daha hızlı çözümler keşfedebiliyor. Özellikle çağrı merkezlerinde giderek artan oranlarda sanal müşteri temsilcileri gerçek müşterilerle iletişime geçiyor.

8 Pilotsuz uçaklar

Uzaktan kontrol edilebilen dronelar mümkünken ticari uçaklar neden olmasın? Duke Üniversitesi'nde yapılan bir çalışma, Boeing pilotlarının uçakları yalnızca 7 dakika kontrol ettiğini, Airbus pilotlarında ise bu sürenin 3.5 dakikadan daha az olduğunu ortaya koydu.

9 Sürücüsüz otomobiller

Robotlar rutin, sürekli tekrarlanan işlerde oldukça iyiler. Aynı zamanda uykuları gelmiyor, korkmuyor ve yorulmuyorlar. Yalnızca ABD'de her yıl 40 bin insan otomobil kazalarında hayatını kaybediyor. Sürücüsüz otomobiller ile bu sayıda önemli bir düşüş yaşanacağı tahmin ediliyor.

10 Makinistsiz trenler

Paris metrosunun 14. hattı tamamen otomatikleştirilmiş ve içinde hiçbir görevli bulunmuyor. Londra ve San Francisco'da da benzer sistemler bulunsada insanların endişelenmemesi için araçların içinde insan görevliler bulunuyor. Mesaj oldukça açık: Otomasyon birçok işi yapabiliyor; ancak insanlar riskli işlerde insan kullanıcıları tercih ediyor.

11 Dijital garsonlar

Kahve firması Briggo, geliştirdiği ağa bağlı otomatik kahve kioskları ile müşterilerine mobil olarak kahve siparişi verme ve hazır olduğunda gönderdiği bildirim ile teslim alma imkanı sunuyor. Kahveler otomatik olarak kiosk içinde hazırlanıyor ve bu süreçte hiçbir insan müdahalesi bulunmuyor.

12 Otomatik pasaport kontrolü

Pasaport sırasındaki çoğu kişinin hiçbir adli suçu bulunmasa da, pasaport kontrol işlemleri çok uzun sürebiliyor. Ülkemizde de kullanılmaya başlanan e-pasaportlar ile artık otomatik pasaport kontrolü yapılabilir. Biyometrik verilerden faydalanan dijital sistemler yolcuları, insan görevlilere göre daha iyi bir şekilde inceleyebiliyor. Teknoloji, bizi güvenli kılıyor ve görevlilerin daha ciddi ve tehlike içerebilecek işlere zaman ayırmasına imkan veriyor.

13 Otomatik anında çeviri

Hızlı, otomatik çeviri birçok teknoloji çözümü ile hayatımıza girmiş durumda. Google, Yahoo ve Bing gibi tarayıcıların çeviri yazılımları, Skype'in gerçek zamanlı video aramalarında kullandığı yazılım çözümü günlük hayatta en çok kullandığımız otomatik çeviri araçları arasında yer alıyor. Son olarak Xerox'un ConnectKey 2.0 yazılım platformuna sahip çok fonksiyonlu ofis makinelerinde sunduğu Kolay Tercüman Hizmeti de, cihaz üzerine yerleştirilen dokümanları tarıyor ve birkaç saniyede Türkçe dahil 35'ten fazla dile otomatik çeviriyor.

14 Robot güvenlik elemanı

Bomba imha eden robotlar 40 yılı aşkın bir süredir kullanımda. Robot ordular ise çok yakın bir gelecekte askeri kaynakların kullanımında olacak. Dolayısıyla özel robot güvenlik güçlerinin ortaya çıkması da an meselesi denebilir. Knightscope'un K5 robotu yaklaşık 125 kilo ağırlığında ve suçu öngörme, önleme yeteneğine sahip. K5 duyabiliyor, görebiliyor, koklayabiliyor ve kontrol merkezine 7/24 rapor gönderebiliyor. Sensörleri ile analiz ve termal görüntüleme yapan robot, bir dakikada 300 araba plakasını analiz edebiliyor. Tüm güvenlik süreçlerinin robotların kontrolünde olacağını söylemek şimdilik zor olsa da, birçok işlemde insanlardan daha iyi ve hızlı oldukları kesin.

15 Otomatik rapor yazımı

Otomatik yazım kulağa bilim kurgu gibi gelse de günümüzde bunu gerçekleştiren araçları görmeye başladık. Bu araçlardan biri olan Quill, doğal dil teknolojisini kullanarak alıcıya özel raporlar yazabiliyor. Yazılım, kendini tekrarlayan ve kurallı işlerde, önceden belirlenen formüller ile iyi sonuçlar ortaya koyuyor.

16 Hukuki işler için robot yazılımlar

Hukuki davaların ve süreçlerin uzun zaman almasının başlıca nedeni hukuki sorun olan konuların ve iddiaların kolayca araştırılmamasıdır. Hukuki dokümanları incelemek için geliştirilen robotik yazılımlar rutin araştırmaları hızlıca yapabilecek. İstenen belge ve sonuçlara kolayca ulaşarak hukuki davaların daha hızlı karar aşamasına gelmesini sağlayacak. Hukuki süreçleri takip edecek robotik yazılımlar, binlerce yasal kaydın taranması için harcanan insan gücü maliyetini de ortadan kaldıracak.

17 Akıllı evler

Otomasyon bazen gereklilikten ziyade tercih olarak da hayatımızda yer alıyor. Örneğin evlerde oda sıcaklıklarının ayarlanması, yemeğin pişirilmesi, ışıkların yakılması ve kapının kilitlemesi gibi teknolojileri, Apple HomeKit gibi birtakım yazılım çözümleri ile bugün görmek mümkün. Nesnelerin İnterneti gibi konsept teknolojiler gelişmesini sürdürdükçe, yaşam alanlarımız da giderek daha "akıllı" olmaya devam edecek.

18 Amazon'un robot ordusu

Amazon, 15 bin robotu ile müşteri siparişlerini daha hızlı hazırlıyor. Robotlar sipariş süreçlerini 1.5 saatten 15 dakikanın altına indiriyor. 350 kiloya kadar kaldırabilen ve en yüksek raflara kolayca ulaşabiliyor. Amazon'un sipariş teslim eden droneleri ise ürünleri 30 dakikadan daha kısa bir süre içinde müşteriye teslim edebiliyor. Bu otomasyon teknolojilerinin kullanılması Amazon'a müşteri memnuniyeti, zaman ve maliyet tasarrufu olarak dönüyor.

19 Robot barmen

Bazen otomasyon sadece eğlence amaçlı da hayatımızda yer bulabiliyor. Makr Shkr bar sistemi, 30'dan fazla alkol çeşidini karıştırarak, bir saat içinde 120 içki çeşidini müşterilerine sunabiliyor. Beraberinde kullanıma sunulan mobil uygulama ise kullanıcıya kendi kokteylini yapma ve sosyal ağlarda paylaşma imkanı tanıyor. Robot barmenler kokteyl yapımında başarılı olabilir ancak kırık kalplere tavsiye vermekte çok başarılı olamayacakları aşkar.

'GELECEĞİN METALİ'NDE GÜMRÜK VERGİSİ SIKINTISI

**4 MİLYAR
DOLAR**

TÜRKİYE ALÜMİNYUM
SEKTÖRÜNÜN PAZAR
BÜYÜKLÜĞÜ

Türkiye'nin önde gelen sanayileri arasında yer alan alüminyum sektörü hammadde eksikliği, ek gümrük vergisi ve yüksek enerji maliyetleri nedeniyle dertli. 2015 yılında alışsız hammaddeye yüzde 3, alışlı hammaddeye yüzde 6 oranında uygulanan gümrük vergisi hammadde ihtiyacının yüzde 85'ini ithalat yoluyla karşılayan sektörün yükünü artırdı.

Hazırlayan: İshak SEVGİN

Otomotivden beyaz eşyaya, hava, kara ve deniz taşıtlarından inşaat sektörüne kadar gün geçtikçe kullanım alanı artan alüminyum, özellikle inşaat sektöründe çatı-cephe kaplama, kapı-pencere, merdiven, iskele ve sera yapımında kullanılıyor.

Sektör temsilcileri tarafından 'geleceğin metali' şeklinde tanımlanan alüminyum; inşaat sektöründe yüzde 25, ulaşımda yüzde 24, ambalajda yüzde 15, elektrik ve elektronikte yüzde 10, genel mühendislik alanında yüzde 9, mobilya ve ofis eşyalarında yüzde 6, demir-çelik ve metalurji sanayiinde yüzde 3, kimya ve tarım ürünleri sanayiinde yüzde 1, diğer alanlarda ise yüzde 7 oranında kullanım alanına sahip. Isı iletkenliği, korozyon direnci, geri dönüştürülebilirliği, çevreciliği, kolay şekillendirilebilirliği ve estetik özellikleri gibi birçok yönüyle dünyada giderek önem kazanan alüminyum, özellikle de hafif ve mukavemete dayanıklılığı sayesinde otomotiv, havacılık ve savunma sanayiinin de önemli malzemeleri arasında yer alma yolunda hızla ilerliyor.

2015 yılında en çok ihraç edilen ürün kalemleri

Ürün grupları	miktar (bin ton)	değer (milyon dolar)	oran (yüzde)
Alüminyum külçe	50.145	104.7	4
Alüminyum çubuk & profiller	154.549	607.9	26
Alüminyum sac & levha	189.423	504.7	22
Alüminyum folyo	78.871	259.5	11
Alüminyum boru	7.432	22.5	1
Alüminyum inşaat aksamı	45.051	235.4	10

Kaynak: İDDMİB

“Katma değerli ürünlere yönelin”

Kalite ve katma değeri yüksek ürünler üretilmesi hususunda önemli potansiyele sahip olan Türkiye alüminyum sektörünün tanıtımının yapılması ve Türkiye markası algısının yurtdışında yaratılmasının sektöre büyük katkı sunacağı noktasında hemfikir olan uzmanlar, sektörde faaliyet gösteren firmalara katma değeri yüksek olan havacılık, uçak, otomotiv sanayi gibi alanlara yönelmelerini öneriyor.

Son dönemde Türkiye alüminyum sektörü mevcut kapasitesini artırmak ve rekabette güç kazanmak için katma değerli ürünler üretmeye ağırlık verirken, firmaların yaptıkları Ar-Ge çalışmalarıyla uçak, havacılık ve savunma sanayiine ürün üretir konuma geldi. Devletin de bu noktada sektörü desteklemesini isteyen sektör temsilcilerine göre sektörün sahip olduğu potansiyelin en üst seviyeye çıkarılması konusunda devlet destekleri hayati önem taşıyor.

180 ülkeye ihracat yapıyor

Dünya alüminyum sektörüyle paralel bir gelişme gösteren Türkiye alüminyum sektörü, sahip olduğu 4 milyar dolarlık pazar büyüklüğüyle Türkiye ekonomisi içinde kayda değer bir konumda bulunuyor. İstanbul Demir ve Demirdışı İhracatçıları Birliği'nden (İDDMİB) alınan verilere göre, 75 tanesi ekstrüzyon imalatı yapan yaklaşık bin 500 firmanın faaliyet gösterdiği Türkiye alüminyum sektöründe 30 bin civarında kişi istihdam ediliyor. Gerçekleştirdikleri Ar-Ge çalışmaları ve teknoloji yenileme yatırımlarıyla büyümesini sürdüren sektör, ürettiği yüksek kalitedeki mamul ve yarı mamul ürünlerle Avrupa, Asya ve Afrika ülkelerine yönelik ihracatını artırıyor. Bugün itibarıyla toplam 180 ülkeye ihracat yapan Türkiye alüminyum sektörü ihracatı 2015 yılında

değer bakımından yüzde 6.5 oranında düşerken, miktar bakımından yüzde 3.1 arttı.

2015 yılında 675 bin tona karşılık 2.3 milyar dolar olan Türkiye'nin alüminyum mamulleri ihracatı, 2016'nın ilk yarısında ise 337 bin tona karşılık 1.1 milyar dolar şeklinde gerçekleşti. Sadece Almanya'ya 140 milyon dolarlık alüminyum profil ihracatı olan Türkiye'nin başlıca ihracat pazarlarını İtalya ve İngiltere gibi Avrupa Birliği ülkeleri ile Irak, Türkmenistan ve Mısır oluşturuyor. Hedef pazar olarak ABD, Meksika, Kanada, Şili, Peru, Doğu Afrika ile Katar'ı belirleyen sektör, yüksek kaliteli üretimle 2023 yılında 8 milyar dolarlık ihracat hedefliyor. Türkiye alüminyum sanayii özellikle ekstrüzyon, yassı ve döküm ürünleri ihracatında güçlü konumda bulunuyor.

Dünyada kaçınıcı sıradayız?

Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği'nden (TALSAD) alınan verilere göre, Türkiye alüminyum sektörü, ekstrüzyon alanında dünya ticaretinde yüzde 4, alüminyum folyo da ise yüzde 2.5'lik pay ile yedinci sırada yer alıyor. 2015 yılında 154.6 bin ton ekstrüzyon ürünü başta Almanya olmak üzere Irak, Türkmenistan gibi ülkelere ihraç eden Türkiye, yassı mamulde ise yüzde 2.2'lik pay ile dünyada 11'inci sırada bulunuyor.

İDDMİB verilerine göre, Türkiye alüminyum sanayiinin 2015 yılı itibarıyla birim ihracat değeri kilogram başına 3.47, birim ithalat değeri ise kilogram başına 2.24 dolar şeklinde gerçekleşti.

Kilogram başına birim ihracat değeri Türkiye ortalaması üzerinde bulunan sektörün, henüz istenilen seviyede olmamakla birlikte dış pazarlara katma değeri yüksek ürünler gönderdiğini gösteriyor.

Kilogram başına ihracatın daha da artırılması noktasında Türkiye markasının iyi

3.2 MİLYAR DOLAR

TÜRKİYE'NİN 2015 YILI ALÜMİNYUM MAMUL İTHALATI

kullanılarak yurtdışında etkili tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi, gidilmesi planlanan pazarların ve ilgili pazardaki rakiplerin incelenerek heyetler düzenlenmesi ve yeni pazar kazanımlarının gerçekleştirilmesinin önemine dikkat çeken sektör temsilcileri, ayrıca yurtdışı çalışmalarda devlet desteklerinin alüminyum sektörünün ürettiği ürünler dikkate alınarak hayata geçirilmesi, özel sektörün de yapılacak projelere yüksek katılım sağlaması önerisinde bulunuyor.

2.3 MİLYAR DOLAR TÜRKİYE'NİN 2015 YILI ALÜMİNYUM MAMUL İHRACATI

İthalat, ihracattan fazla

Gerek Türkiye'de, gerekse global ölçekte kullanım alanı giderek genişleyen alüminyumun global ölçekteki ithalat pazarı 163 milyar dolar, ihracat pazarı ise 162 milyar dolar. İhracat ve ithalatta Çin, Almanya ve ABD ilk sıralarda bulurken, Türkiye 2015 yılında yaptığı 3.2 milyar dolarlık ithalatıyla küresel alüminyum ithalatından yüzde 2.01, 2.3 milyar dolarlık ihracat ile de global alüminyum ihracatından 1.44 oranında pay aldı. İthalatı ihracatından fazla olan Türkiye alüminyum sektörünün temel ithalat kalemini ise hammadde oluşturuyor. Boksit cevherinden alüminyum üretiminde büyük miktarda elektrik enerjisi ihtiyaç duyulurken, Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri, EFTA ülkeleri gibi ucuz enerji kaynaklarına sahip ülkeler tarafından alüminyum daha uygun maliyetlerle üretilebiliyor. Ancak enerjisinin büyük kısmını ithal eden Türkiye'de ise

boksitten alüminyum üretimi pahalıya mal oluyor. Bu yüzden yerli üretici, ihtiyacı olan hammaddeyi ithal yolla karşılamak yoluna gidiyor. Bu da Türkiye'nin yaptığı alüminyum ithalatının her yıl düzenli bir artış yaşamasına neden oluyor.

İDDMİB'ten alınan verilere göre, hammadde bakımından yüzde 85 oranında dışa bağımlı olan Türkiye, 2015 yılında 1.1 milyon tona karşılık 2.3 milyar dolar, 2016 yılının ilk yarısında ise 549 bin tona karşılık 953 milyon dolarlık hammadde ithalatı yaptı. Böylece Türkiye'nin 2015 yılında yaptığı toplam 3.2 milyar dolarlık ithalatın 2.3 milyar dolarını, 2016 ilk yarısında ise 1.4 milyar dolarlık ithalatın 953 milyon dolarını hammadde oluşturdu.

Rekabet gücü zayıfladı

Bu arada ülke ekonomisinde önemli bir konumda bulunan Türkiye alüminyum sektörünün başı yıllardır hammad-

de eksikliği ile yüksek enerji maliyetleri nedeniyle deritte. Son olarak 2015 yılı itibarıyla alaşimsız hammaddeye yüzde 3, alaşımli hammaddeye yüzde 6 oranında uygulanan gümrük vergisi ise hammadde ihtiyacını yüzde 85 oranında ithal yolla karşılayan sektörün yükünü artırdı.

Bu verginin Türkiye'nin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü zayıflattığına ve sektörün büyümesini engellediğine dikkat çeken sektör temsilcileri, verginin kaldırılmasıyla yerli üreticilerin küresel pazardaki elinin güçleneceğini ve ihracatın artacağını belirtiyor.

Hammaddenin yanı sıra yüksek enerji maliyetleri nedeniyle Türkiye'nin gelişmiş batı ülkelerine göre sahip olduğu işgücü maliyet avantajını kullanamadıklarından da yakınan sektör temsilcilerine göre enerji maliyetlerinin rekabet edilebilir seviyelere çekilmesi sektörün dış pazarlarda rekabet edebilme gücüne olumlu yansıtacak.

İHRACATTA ARTIŞIN YOLU KATMA DEĞERLİ ÜRETİMDEN GEÇİYOR

Ali KİBAR

Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği (TALSAD) Yönetim Kurulu Başkanı

Alüminyum sektörünü olumsuz yönde etkileyen faktörlerin başında hammaddede yurtdışına bağımlılık geliyor. İthalata bağımlılık oranımızı rakamsal olarak birincil alüminyumda yüzde 95, ikincil alüminyumda ise yüzde 85 olarak ifade etmemiz mümkün.

Türkiye alüminyum sanayii, son 10 yıl içinde ortalama yüzde 10 büyüme göstererek Türkiye'nin en hızlı gelişen sektörlerinden biri oldu. Avrupa'da kişi başına tüketim 25 ila 30 kilogram arasında değişiyor. Türkiye'de ise bu değer 10-15 kilogram arasında olduğu düşünülürse Türkiye'de alüminyum sektörünün büyüme potansiyelinin yüksek olduğu görülüyor.

Türkiye alüminyum üretimi ve ihracatının en güçlü olduğu yarı-mamul üretim

sektörleri olan ekstrüzyon, yassı ve döküm ürünleridir. Ekstrüzyon sektöründe dünya ticaretinin yüzde 4'ünü gerçekleştiren Türkiye, dünyada yedinci sırada yer alıyor. 2015 yılında 154 bin 693 ton ekstrüzyon ürünü, başta Almanya olmak üzere Irak, Türkmenistan gibi ülkelere ihraç ettik. Yassı mamulde Türkiye dünya ticaretinin yüzde 2.2'si ile dünyada 11'inci sırada, alüminyum folyo ihracatında da yüzde 2.5'lik pay ile de yedinci sırada yer alıyor. Türkiye alüminyum sanayinin dünyada söz sahibi ülkeler arısına girebilmesinin ve ihracat potansiyelinin artmasının yolu, katma değeri daha yüksek olan ürünlere odaklanılmasından, kapasite kullanımının yükselmesinden ve alüminyum geri dönüşümünün ön plana çıkarılmasından geçiyor. Alüminyum sektörü Türkiye'de diğer sektörlerle karşılaştırıldığında en hızlı büyüyen sektörler arasında olmasına rağmen, ihracatta miktarsal artışın yanı sıra katma değeri daha yüksek ürünlerin ihracatının gerçekleştirilmesi çok önemli. Bu nedenle sektörde Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasının, teknoloji geliştirmenin ve markalaşmanın önemli olduğunu her platformda farkındalık yaratma adına duyurma çabamızdayız. Alüminyum sektörü ara mamul ihracatında oldukça iyi bir sıralamada olmasına rağmen Ar-Ge faaliyetlerine ağırlık verilmesi alüminyumdan imal edilmiş son mamullerin ihracatına kayda değer oranda katkı sağlayacak.

Made in Turkey algısı

Türkiye alüminyum sektörü, yaklaşık 4 milyar dolarlık iş hacmiyle Türkiye sanayisinin en önemli sektörlerinden biri konumunda bulunuyor. Son yıllarda özellikle hadde ve ekstrüzyon odaklı yatırımlar sayesinde global pazarlarda rekabet edilebilir ölçekte kapasitelere ulaşıldı ve ihracatta da önemli aşamalar kaydedildi. Şu anda enerji maliyetlerinin düşük olduğu Rusya ve Ortadoğu ülkeleri hammaddede üretimde, Çin, AB ve ABD ise alüminyum mamul imalatında öne çıkıyor. Türkiye, hem ekstrüzyon sektörü hem de yassı haddelenmiş alüminyum sektörleri konusunda Avrupa'da

ve dünyada önemli bir yere sahip. Türkiye alüminyum sektörünün bir marka haline gelmesi, global alüminyum pazarında daha da saygın bir yer edinebilmesi ve söz sahibi olabilmesi için 'Made in Turkey' olgusunun uluslararası pazarlarda kaliteli bir algı yaratması önemli. Bu sayede Türkiye'nin alüminyum alanında doğu ile batının arasında stratejik bir bağlantı noktası haline gelebilmesi mümkün olacak. Bu doğrultuda yeni yatırımların destek görmesi ve teşvik edilmesi konusundaki girişimlerimiz devam ediyor. Alüminyum geri dönüşüm faaliyetleri ülkemiz ekonomisinin ve global ekonomilerin sürdürülebilir kılınması için önem teşkil ediyor. Alüminyum doğası gereği yüzde 100 geri dönüştürülebilir bir metal olması nedeniyle de geri dönüşüm faaliyetlerinin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması da sektörün gelişiminde büyük önem teşkil eden unsurlardan biri.

Gümrük vergisi

Alüminyum sektörünü olumsuz yönde etkileyen faktörlerin başında hammaddede yurtdışına bağımlılık geliyor. İthalata bağımlılık oranımızı rakamsal olarak birincil alüminyumda yüzde 95, ikincil alüminyumda ise yüzde 85 olarak ifade etmemiz mümkün. Hammaddede üretim miktarlarının Türkiye'de sınırlı olması, üretim tesislerinin yeterli seviyede ve kapasitede yapılanmamış olması sebebiyle yüksek miktarlarda ithalat yapılıyor. Bu nedenle Türkiye'deki birincil alüminyum üretiminin artırılması ve Türkiye pazarına sunulması gerekiyor. Yine bu konuyla bağlantılı olarak 2015 yılından itibaren alışsız hammaddede yüzde 3, alışlılı hammaddeye yüzde 6'lık bir gümrük vergisi yükü getirildi. Bu vergilendirme tüm gümrük birliği ülkelerinde bulunuyor olmasına rağmen, Avrupa Birliği ülkelerine nazaran Türkiye'de birincil alüminyum üretimi çok az miktarda olduğu için, Türkiye'nin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü zayıflatıyor. Yerli üreticilerimizi dezavantajlı konuma getiren bu durum sektörümüzün büyümesine ve gelişimine önemli bir engel teşkil ediyor.

ÖNCELİKLE YURTDIŞINDA TÜRKİYE MARKASI ALGISI YARATILMALI

Rıdvan MERTÖZ

İstanbul Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı

Sektör potansiyelinin maksimum düzeye çıkarılmasında devlet destekleri hayati önem taşıyor. Son dönemde Türkiye alüminyum sektörü mevcut kapasitesini artırmak ve küresel pazardaki rekabette güç kazanmak için katma değerli ürünler üretmeye ağırlık verdi.

Dünya alüminyum sektörüne paralel hızla gelişen Türkiye alüminyum sektörü, ülke ekonomisi içinde ön sıralara geldi. Sektörde yer alan bin 500'den fazla firma 30 binin üzerinde kişiyi istihdam ediyor. Sürekli gelişmekte ve büyümekte olan sektör, mamul ve yarı mamul ürünlerle Avrupa, Asya ve Afrika ülkelerine olan ihracatını her geçen gün artırıyor. Alüminyum sektöründe ihracat potansiyelimizin artmasının en

önemli nedeni ise ürünlerimizin uluslararası platformda diğer ürünlerle yarışabilecek kalitede olması ve dış pazar ihtiyacına cevap verebilecek niteliğe sahip olması.

20 yıl önce Avrupa'ya alüminyum profil ihracat etme düşüncesinde olan sektör, bugün sadece Almanya'ya 140 milyon dolarlık alüminyum profil ihracatı gerçekleştiriyor. Türkiye alüminyum sektörü bugün başta Almanya, İtalya ve İngiltere gibi AB ülkeleri ile Irak ve Mısır olmak toplam 180 ülkeye ihracat yapıyor. Birliğimizce yürütülen, 30 firmanın katıldığı ve firmalara uluslararası platformlarda rekabet gücü kazandırmayı ve firmaların yeni pazarlara girmelerini amaçladığımız 2'nci Alüminyum URGE projesi kapsamında hedef pazarlar olarak ABD, Meksika, Kanada, Şili, Peru, Doğu Afrika ve Katar'ı belirledik.

Etkin tanıtım çalışmaları şart

Ürün gruplarına bakıldığında en çok ihracat edilen ürün grubunu 154 bin 549 ton ve 607 bin 950 dolarlık ihracatla alüminyum çubuk ve profil oluşturdu. 2015 yılı itibarıyla Türkiye alüminyum sektörünün birim ihracat değeri kilogram başına 3.47 dolar, birim ithalat değeri ise kilogram başına 2.24 dolar şeklinde gerçekleşti. Kilogram başı ihracat değerlerinin artırılması için Türkiye markasının iyi kullanılarak yurtdışında etkili tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi, gidilmesi planlanan pazarların ve ilgili pazardaki rakiplerin incelenerek heyetler düzenlenmesi ve yeni pazar kazanımlarının gerçekleştirilmesi büyük önem taşıyor. Yurtdışı faaliyetlerde devlet desteklerinin alüminyum sektörünün ürettiği ürünler dikkate alınarak hayata geçirilmesi ve özel sektörün ise yapılacak projelere yüksek katılım sağlaması sektörün gelişimine büyük katkı sağlayacak. Kalite ve katma değeri yüksek ürünler üretilmesi hususunda önemli potansiyele sahip olan Türkiye alüminyum sektörünün tanıtımının yapılması ve Türkiye markası algısının yurtdışında yaratılmasının sektöre büyük katkısı olacağı inancındayız. Alüminyum sektörünün katma değeri yüksek olan havacılık, uçak, otomotiv sanayi

gibi alanlara yönelmesi ve devletin de bu noktada sektörü desteklemesi büyük önem taşıyor. Sektör potansiyelinin maksimum düzeye çıkarılmasında devlet destekleri hayati önem taşıyor. Son dönemde Türkiye alüminyum sektörü mevcut kapasitesini artırmak ve küresel pazardaki rekabette güç kazanmak için katma değerli ürünler üretmeye ağırlık verdi. Ar-Ge departmanlarının desteğiyle Türkiye alüminyum sektörü uçak, havacılık ve savunma sanayiine ürün üretir konuma geldi.

KDV tevkifat oranı artışı

İDDMİB Yönetim Kurulu'nu oluşturan 11 üyeden dördü alüminyum sektörünü temsil ediyor. Söz konusu temsil, Birliğimizce alüminyum sektörüne verilen önemi gösteriyor. İDDMİB Yönetim Kurulu üyelerimiz sektörün genel problemlerine çözüm üretmek için çaba sarf ediyor. Örnek vermek gerekirse geçtiğimiz günlerde sektörde arttırılması gündeme gelen KDV tevkifat oranının 5/10 oranında uygulanmasına devam edilmesi yönünde Yönetim Kurulu Üyelerimizin katılımı ve sektör dernekleriyle iletişim kurularak çok kısa bir zaman içinde Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunduk. Böylece sektörde faaliyet gösteren firmalara finansman yükü getirecek olan KDV tevkifat oran artışının önüne geçtik. Alüminyum hammadde ithalatında uygulanmakta olan yüzde 3 ve yüzde 6 Gümrük Vergisi uygulamasının hammadde ihtiyacı olan sektöre olumsuz etkileri var. Avrupa Birliği ülkeleri alüminyum hammadde ithalatının yüzde 80'ini gümrüksüz gerçekleştirebiliyorken, Türkiye gerek AB'nin bazı Serbest Ticaret Anlaşmaları'na dahil olmaması, gerekse sektörün hammadde ticaretinin uluslararası tüccarların (trader) elinde olması nedeniyle hammadde ithalatının büyük bölümünü gümrük vergileri ödeyerek yapmak zorunda kalıyor. Alüminyum ithalatında uygulanmakta olan yüzde 3 ve yüzde 6 gümrük vergisini Birliğimizin Yönetim Kurulu bünyesinde ele aldık ve süreçle ilgili Bakanlık nezdinde girişimlerimize devam ediyoruz.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

TOBB ETÜ MED, etkinlikleri ile üyelerini motive ediyor

TOBB ETÜ MED, düzenlediği organizasyonlarla üyelerini stresli geçen iş hayatından uzaklaştırıyor. Piknik organizasyonları ve dağ yürüyüşleri gibi yapılan etkinliklerde üyeler motive oluyor.

TOBB ETÜ MED Etkinlik ve Organizasyon Komitesi tarafından 4 Eylül 2016 Pazar günü, Çankaya Belediyesi Alacaatlı piknik alanında, piknik organizasyonu gerçekleştirildi.

Derneğin Yönetim Kurulu, üyeler ve üyelerin aileleriyle birlikte katıldığı piknik organizasyonunda gün içinde keyifli anlar yaşandı. Mezunlar evcil hayvanları ve çocuklarıyla katılım sağladı.

Piknik organizasyonunda üyeler de Derneğin Yönetim Kurulu üyelerine teşekkürlerini iletirken, ileriye yönelik dernekle ilgili çalışmalar konusunda isteklerini belirtti. Dernek yönetimi de sene içerisinde yapılacak çalışmalar konusunda üyelerden görüş alıp, bilgi paylaşımında bulundu.

Işık Dağları'nda trekking

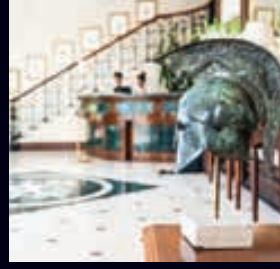
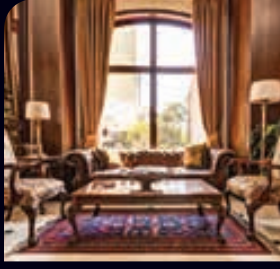
Diğer yandan TOBB ETÜ MED tarafından Işık Dağları'nda trekking organizasyonu düzenlendi. TOBB ETÜ servis alanında saat 08.00'de buluşan katılımcılar zorlu parkura başlamadan önce kahvaltılı molası verdi.

Işık Dağları'nda trekking

11 kilometre yürüyüşün ardından etkinlik sponsoru olan Subway tarafından hazırlanan sandviçler katılımcılara ikram edildi.

Profesyonel bir rehber eşliğinde başlayan etkinlik, mezunları şehir ve iş stresinden uzaklaştırırken aynı zamanda da ormanda temiz oksijenin de eşlik ettiği keyifli bir yürüyüş parkuru gerçekleştirildi.

TOBB ETÜ akademisyenleri, TOBB ETÜ MED Yönetim Kurulu Üyeleri ve mezunların katılımıyla düzenlenen etkinlik eğlenceli ve keyifli bir şekilde sona erdi.

a touch of past for tomorrow

geçmişten geleceğe izler

www.gordionhotel.com

Büklüm Sokak No:59 Kavaklıdere / ANKARA - TURKEY
Tel : +90 312 427 80 80 pbx • Fax : +90 312 427 80 85

TÜRKİYE'DEKİ İLLER, İNSANİ GELİŞMEDE DENGİYİ YAKALAYAMADI

Pamukkale Üniversitesi araştırmacılarının yaptığı bir araştırmaya göre Türkiye'deki iller, insani gelişme dengesi yakalayamadı. Kentlerin eğitim, sağlık ve gelir endeksleri açısından sıralaması birbirinden çok uzak noktalarda bulunuyor. Eskişehir eğitim açısından ilk sırada iken, gelirden 13'üncü, sağlıkta 59'uncu sırada.

Pamukkale Üniversitesi araştırmacılarının yaptığı çalışmaya göre, Eskişehir eğitim açısından ilk sırada iken gelirden 13'üncü, sağlıkta 59'uncu sırada. Gelirden ilk sırada olan Kocaeli, eğitimde 16'ncı, sağlıkta 52'inci sırada bulunuyor. Sağlıkta ilk sırada bulunan Tunceli ise eğitimde 30, gelirden ise 60'uncu sırada kendine yer bulabildi. Türkiye'deki ekonomik faaliyetlerin merkezi konumundaki İstanbul'un gelirden 2'inci iken, sağlıkta 22'inci, eğitimde 37'inci sırada olduğu belirlendi. Eğitim, sağlık ve gelir birlikte dikkate alınarak oluşturulan

2013 yılı İnsani Gelişme Endeksi'nde ise Ankara'nın ilk sırada, İstanbul'un 4'üncü sırada bulunduğu saptandı.

UNDP yöntemine dayalı çalışma yapıldı

Pamukkale Üniversitesi araştırmacılarının "Türkiye'de İllere Göre İnsani Gelişme Endeksi (İGE)" başlıklı çalışması; sekretaryası TOBB ETÜ Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi (TOBB ETÜ-SPM) tarafından yürütülen, Sosyal Politikalar Platformunda yayınlandı. Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyeleri Prof. Dr. M. Ensar

Yeşilyurt ile Prof. Dr. Oğuz Karadeniz'in de aralarında bulunduğu beş Pamukkale Üniversitesi akademisyen tarafından yapılan araştırma, Türkiye'de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) yöntemine dayalı olarak gerçekleştirilen az sayıda çalışmadan biri oldu.

İllerimizdeki refah olgusu bütüncül değil

Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden Ferda Esin Gülel, Atalay Çağlar ve Sinem Güler Kangallı Uyar'ın da katkıda bulunduğu araştırma-

nın sonuçlarına göre; hiçbir ilimiz eğitim, sağlık ve gelir endekslerinin tümünde ilk sırayı alamadı. Bu durum araştırmanın sonuç bölümünde "Bütün endekslerin kendi aralarındaki korelasyonlarının düşük olması, Türkiye'de illerin büyük bir çoğunluğunun bütüncül refah olgusuna sahip olmadığını ifade ettiği" şeklinde değerlendirildi.

Sayan: İnsani gelişmede ciddi dengesizlikler var

SPP'de araştırmayı yayınlayan TOBB ETÜ-SPM Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan, Türkiye'de çeşitli kuruluşların illere göre insani gelişmişlik göstergeleri hesapladığını ancak uluslararası kabul görmüş UNDP metodolojisine göre hesaplamının çok az sayıda yapıldığını bildirdi. Prof. Dr. Sayan, Pamukkale Üniversitesi araştırmasının Türkiye'de insanların günlük hayatlarını yakından ilgilendiren kazançları, ulaştıkları eğitim ve sağlık düzeyleriyle ilgili refah göstergelerini hesapladığını ve tek endekste birleştirdiğini aktardı. Yakınlarda yine UNDP metodolojisi kullanılarak TEPAV'ca yapılan sıralamadan farklı olarak gelir endeksinde illerin kişi başına vergi tahakkuk miktarlarının göz önüne alındığını kaydeden Prof. Dr. Sayan araştırmanın, hem bir ilin kendi içinde hem de iller arasında ciddi dengesizlikler tespit ettiğini söyledi. Prof. Dr. Sayan, "Bu bize, ekonomide ideal büyüme oranlarının yakalanması kadar, büyümenin insani gelişmeye yönlendirilmesinde daha alacağımız oldukça fazla yolumuz olduğunu gösteriyor. Araştırma, kent kent neler yapılması gerektiği konusunda, karar alıcıların yararlanabileceği verileri ortaya koyuyor" diye konuştu.

60 kent "düşük" insani gelişme değeri düzeyinde

SPP'ce yayınlanan Pamukkale araştırmasında Türkiye geneli için İGE değeri 0,604 olarak belirlenirken, bu UNDP metodolojisine göre Türkiye'nin "orta insani gelişmişlik düzeyi"nde bir ülke olduğunu gösteriyor. Türkiye'de 0,604'lük ortalamayı 12 il yakalayabilirken; geriye kalan 69 il daha düşük değerlerde kaldı.

UNDP; 0,550 İGE değerini düşük insani gelişmişlik düzeyi olarak tanımlıyor. Buna göre Türkiye'deki 60 kent, insani gelişmişlikte düşük düzeyde bulunuyor. UNDP,

0,700-0,799 aralığındaki İGE değerini yüksek olarak tanımlıyor. Bu kapsama sadece üç il (İzmir, Kocaeli, İstanbul) girebildi. UNDP'nin çok yüksek insani değer puanına (0,800 ve üstü) ise yalnızca Başkent Ankara (0,817) ulaşabildi. Araştırmada illere göre İGE değerleri incelendiğinde Türkiye'nin batısının genel olarak orta düzeyde insani gelişmişlikte olduğunu saptandığı ifade edildi. İnsani Gelişme Endeksi'nin son sıralarını oluşturan illerin hepsinin (64 ila 81'inci iller arası) Doğu ve Güney Doğu'dan olması ise dikkat çekti.

Eğitim ve sağlıkta durum

Araştırmaya göre alt endeksler itibarıyla, Türkiye ortalamasının üzerinde bulunan il sayılarında eğitim ve sağlıkta iyi durumda iken, gelir endeksinde ise ciddi bir uçurum göze çarptı. Eğitimde 81 ilden 49'u ortalama eğitim endeksi değeri üzerine çıkarken, bu sayı sağlıkta 44 oldu. Gelir endeksinde ise sadece 5 il Türkiye ortalamasının üstüne çıkabildi. Yani eğitim ve sağlıkta Türkiye'nin yarısı birbirine yakın hizmet alabilirken, gelir açısından ortalamanın 5 il tarafından yükseltildiği anlaşıldı.

Buna göre Türkiye'deki eğitim değeri ortalamasını (0,679) yakalayan Osmaniye'nin altında 32; sağlık değeri ortalamasını (0,531) yakalayan Edirne'nin altında 37; gelir düzeyi ortalamasını (0,613) yakalayan Tekirdağ'ın altında tam 76 il bulunuyor.

Endeksler nasıl hesaplandı?

EĞİTİM ENDEKSİ (EE): Eğitim endeksinde iki değişken kullanıldı. 25 yaş ve üzeri nüfusun eğitim hayatı boyunca ortalama olarak kaç yıl eğitim aldığını gösteren ortalama okullaşma yılı (OOY) ve şu an itibarıyla bir çocuğun eğitim hayatı sonuna kadar kaç yıl eğitim alacağını beklediğini gösteren Beklenen Okullaşma Yılı (BOY).

SAĞLIK ENDEKSİ (SE): Yeni doğmuş bir bireyin yaşamı boyunca belirli bir dönemdeki yaşa özel ölümlülük hızlarına maruz kalması durumunda, yaşaması beklenen ortalama yıl sayısını belirleyen Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi (DBYS) verisi kullanıldı.

GELİR ENDEKSİ (GE): AB uyum çalışmaları çerçevesinde 2001 yılından itibaren Türkiye'de illere göre kişi başına düşen gelir hesaplanmıyor ve yayınlanmıyor. Bu nedenle araştırmada temsili değişken hesaplandı. Bunun için İGE'nin GE bileşeni kişi başına tahakkuk eden vergiden yola çıkılarak hesaplandı.

İNSANİ GELİŞME ENDEKSİ (İGE): Elde edilen SE, EE ve GE değerleri UNDP tarafından da kullanılan formüle göre tek bir endekse (İGE) dönüştürüldü.

İllere göre İGE ve alt endeksler (*)

	EE	Sıra	SE	Sıra	GE	Sıra	İGE	Sıra
Ankara	0,942	2	0,741	13	0,780	3	0,817	1
İzmir	0,851	14	0,694	18	0,773	4	0,770	2
Kocaeli	0,838	16	0,486	52	1,000	1	0,741	3
İstanbul	0,746	37	0,660	22	0,817	2	0,738	4
Muğla	0,801	23	0,966	4	0,435	12	0,695	5
Trabzon	0,826	20	0,924	5	0,375	19	0,659	6
Yalova	0,840	15	0,778	10	0,422	14	0,651	7
Antalya	0,778	28	0,746	11	0,473	10	0,650	8
Rize	0,861	11	0,855	7	0,361	23	0,643	9
Mersin	0,738	39	0,580	33	0,572	6	0,626	10
Bolu	0,893	7	0,726	15	0,371	21	0,622	11
Denizli	0,785	25	0,673	20	0,418	15	0,604	12
Kırıkkale	0,867	10	0,481	54	0,524	8	0,603	13
Artvin	0,913	5	0,725	16	0,315	34	0,593	14
Zonguldak	0,769	29	0,521	47	0,510	9	0,589	15
Tekirdağ	0,806	22	0,423	66	0,576	5	0,581	16
Bursa	0,800	24	0,433	64	0,540	7	0,572	17
Eskişehir	0,948	1	0,456	59	0,428	13	0,570	18
Karabük	0,879	8	0,606	30	0,344	27	0,568	19
Edirne	0,851	13	0,532	44	0,377	18	0,555	20
Burdur	0,832	17	0,651	24	0,314	35	0,554	21
Isparta	0,904	6	0,637	27	0,283	41	0,546	22
Kayseri	0,746	36	0,548	40	0,395	16	0,545	23
Aydın	0,763	31	0,648	25	0,320	33	0,541	24
Giresun	0,784	26	0,919	6	0,208	56	0,531	25
Hatay	0,597	57	0,540	43	0,462	11	0,530	26
Çanakkale	0,875	9	0,472	56	0,356	25	0,528	27
Samsun	0,711	44	0,576	35	0,358	24	0,527	28
Balıkesir	0,815	21	0,487	51	0,343	28	0,514	29
Düzce	0,727	40	0,541	42	0,342	29	0,512	30
Karaman	0,745	38	0,733	14	0,246	47	0,512	31
Tunceli	0,769	30	1,000	1	0,174	60	0,511	32
Kırşehir	0,826	19	0,609	29	0,265	42	0,511	33
Bilecik	0,921	3	0,468	58	0,305	37	0,508	34
Sakarya	0,757	32	0,429	65	0,389	17	0,502	35
Erzincan	0,752	33	0,742	12	0,226	53	0,501	36
Konya	0,646	53	0,567	39	0,335	32	0,497	37
Kırklareli	0,917	4	0,362	74	0,370	22	0,497	38
Manisa	0,719	43	0,484	53	0,350	26	0,496	39
Uşak	0,783	27	0,505	50	0,305	36	0,494	40
Malatya	0,747	35	0,651	23	0,241	49	0,490	41
Amasya	0,857	12	0,519	49	0,262	44	0,488	42
Kastamonu	0,711	45	0,525	45	0,303	38	0,484	43
Aksaray	0,515	64	0,639	26	0,339	31	0,482	44

	EE	Sıra	SE	Sıra	GE	Sıra	İGE	Sıra
Sinop	0,749	34	0,666	21	0,211	55	0,472	45
Ordu	0,567	59	0,854	8	0,215	54	0,470	46
Elazığ	0,665	50	0,598	31	0,257	45	0,468	47
Adana	0,684	48	0,380	72	0,372	20	0,459	48
Sivas	0,685	46	0,445	62	0,295	40	0,448	49
Çorum	0,645	54	0,571	37	0,228	52	0,438	50
Bartın	0,722	42	0,469	57	0,244	48	0,436	51
Kahramanmaraş	0,512	65	0,704	17	0,228	51	0,435	52
Kütahya	0,827	18	0,321	76	0,298	39	0,430	53
Osmaniye	0,679	49	0,594	32	0,194	57	0,428	54
Nevşehir	0,726	41	0,405	67	0,263	43	0,426	55
Çankırı	0,631	55	0,621	28	0,169	62	0,405	56
Niğde	0,648	52	0,575	36	0,172	61	0,400	57
Afyonkarahisar	0,648	51	0,383	70	0,250	46	0,396	58
Adıyaman	0,524	62	0,800	9	0,126	69	0,375	59
Gümüşhane	0,517	63	0,970	3	0,101	75	0,370	60
Gaziantep	0,488	66	0,301	77	0,340	30	0,368	61
Yozgat	0,544	61	0,519	48	0,174	59	0,366	62
Tokat	0,552	60	0,447	61	0,167	63	0,345	63
Bayburt	0,685	47	0,449	60	0,122	70	0,335	64
Batman	0,325	70	0,692	19	0,166	64	0,334	65
Mardin	0,229	73	0,991	2	0,162	65	0,332	66
Erzurum	0,449	67	0,347	75	0,231	50	0,330	67
İğdır	0,363	69	0,545	41	0,141	68	0,303	68
Diyarbakır	0,271	72	0,523	46	0,186	58	0,298	69
Kars	0,379	68	0,480	55	0,104	74	0,266	70
Siirt	0,227	74	0,570	38	0,105	73	0,239	71
Ardahan	0,583	58	0,252	78	0,084	77	0,232	72
Bingöl	0,313	71	0,400	69	0,082	78	0,217	73
Şırnak	0,083	80	0,578	34	0,141	67	0,189	74
Hakkari	0,181	76	0,370	73	0,098	76	0,187	75
Bitlis	0,213	75	0,402	68	0,072	79	0,183	76
Şanlıurfa	0,113	77	0,380	71	0,108	72	0,167	77
Van	0,111	78	0,057	80	0,161	66	0,101	78
Kilis	0,601	56	0,001	81	0,110	71	0,040	79
Ağrı	0,017	81	0,140	79	0,026	80	0,039	80
Muş	0,094	79	0,437	63	0,001	81	0,035	81
Türkiye	0,679	49	0,531	44	0,613	4-5	0,604	12

* Tablodaki değerler MEB, TÜİK ve Gelirler Genel Müdürlüğü'nün kaynaklarından yazarlar tarafından hesaplanmıştır. Hesaplanan İGE değeri 0,550'den küçükse "düşük", 0,550-0,699 arasında ise "orta", 0,700-0,799 arasında ise "yüksek", 0,800 ve yukarısında ise "çok yüksek" insani gelişmişlik olarak adlandırılır.

TÜRKİYEDEKİ İLLERİN İNSANİ GELİŞMESİ "DENGESİZ"

Kent	İGE'deki Yeri	EE'deki Yeri	GE'deki Yeri	SE'deki Yeri
ANKARA	1	2	3	13
ESKİŞEHİR	18	1	13	59
KOCAELİ	3	16	1	52
TUNCELİ	32	30	60	1

TOBB ETÜ'DEN TARİHİ BAŞARI

TOBB ETÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Takımı, ACM-ICPC SEERC 2016 Programlama Yarışması'ndan tarihi başarı ile döndü.

ACM-ICPC SEERC 2016 (Southeastern Europe Regional Contest) bölgesel programlama yarışmasına katılan 85 takımın yaklaşık yarısı Romanya'da, diğer yarısı ise Ukrayna'da eşzamanlı olarak yarıştı. Doç. Dr. Osman Abul koçluğunda, TOBB ETÜ Bilgisayar Mühendisliği bölümü öğrencileri Mustafa Erdem Kirez, Onur Yıldız ve Mehmet Murat Akburak'tan oluşan LogicError isimli üniversite takımı, Romanya sıralamasında 3., Romanya+Ukrayna (SEERC) sıralamasında 6. olarak tarihi bir başarıya imza attı. Özellikle Romanya ve Ukrayna'nın ülke olarak güçlü olduğu bu bölgede, ilk kez bir Türk takımı (TOBB ETÜ) ilk 10 içinde yer almayı başardı. Son 10 yıldır ülkemizin önde gelen üniversitelerinden her yıl ortalama 6 takımın düzenli olarak katıldığı yarışmada üniversitemiz takımının bu başarısı ülkemiz bilim ve teknolojisi adına çitayı yükseltti. Takım, gelecek yılki bölgesel yarışmada ilk 3 içinde yer alarak dünya şampiyonasına katılmayı hedefliyor.

ACM-ICPC Programlama Yarışması nedir?

Geçmiş 1970 yılına dayanan ACM ICPC, dünya çapında üniversite öğrencileri arasında takım halinde yarışılan en prestijli programlama yarışmasıdır. 2016 yılında yarışmaya 2 bin 736 üniversiteden 40 binden fazla yarışmacı (yaklaşık 14 bin takım) iştirak etti. Yarışma öncelikle bölgesel yapılıyor. Her bölgeden dereceye girenler ise dünya şampiyonasına katılmaya hak kazanıyor. Dünya şampiyonasında her yıl yaklaşık 130 takım yarışıyor.

Türkiye'nin de dahil olduğu Güneydoğu Avrupa bölgesinde 10 ülkeden (Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, İsrail, Moldova, Romanya, Ukrayna, Karadağ, Sırbistan, Makedonya) üniversiteler katılabilir.

Bir Türk üniversitesinin aldığı en başarılı sonuç

Bu arada Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Oğuz Ergin yaptığı açıklamada şu ifadelerle yer verdi:

"Değerli TOBB ETÜ Ailesi,

ACM tarafından her yıl yapılan bölgesel programlama yarışmasına (ACM-ICPC SEERC 2016, Southeastern Europe Regional Contest) bu yıl katılan 85 takım arasında TOBB ETÜ Bilgisayar Mühendisliği bölümü takımı 6. oldu. Bu derece, yarışma tarihinde herhangi bir Türk üniversitesinin aldığı en başarılı sonuçtur.

Ben takımın koçu Osman Abul hocamızı, liseler arası bilgisayar olimpiyatlarına katılan liseli öğrencilere ders vererek bu öğrencilerin TOBB ETÜ'yü seçmesine vesile olan Fatih Demirci, Buğra Çaşkurlu ve Mehmet Tan hocalarımızı ve takımımızı oluşturan öğrencilerimiz Mustafa Erdem Kirez, Onur Yıldız ve Mehmet Murat Akburak'ı kutluyorum. Kazandıkları bu büyük başarı gelecek yıl daha iyisini yapmak için bize yüksek bir çita belirlemiştir.

Bu yıl yarışmaya Türkiye'den katılan diğer takımlardan en iyi dereceyi alan 51. sıradaki Boğaziçi takımı olmuştur. Bu başarıya katkıda bulunan tüm arkadaşlarımızı kutlarım. Saygılarımla."

SEKTÖRLER

⇒ Döküm sanayi haksız rekabete önlem alınmasını bekliyor

⇒ Eğitim sektörü devletin yayıncılıktan çıkmasını istedi

⇒ Sağlık sektöründe istihdam sorunu acilen çözülmeli

⇒ Mobilya ürünlerinin taşınmasında sıkıntılar yaşanıyor

⇒ Sermaye piyasasında yerli yatırımcı talebi

⇒ Rusya ile ilişkiler sivil havacılık sektörünü etkiledi

⇒ Yükseköğretim Meclisi YÖK Başkanı'nın katılımıyla toplandı

⇒ Otomotiv üretimi ve ihracatında rekor bekleniyor

⇒ Serbest bölgelerde yaşanan sorunlar değerlendirildi

⇒ Enerji verimli cihazlarda teşvik istendi

⇒ Fuarçılık sektörünün gelirleri artırılmalı

⇒ Makine ve teçhizatın finansman sıkıntısı

⇒ Medikal sektörde yeni sözleşme müjdesi

▲ TÜRKİYE DÖKÜM SANAYİ MECLİSİ

▲ TÜRKİYE EĞİTİM MECLİSİ

▲ TÜRKİYE SAĞLIK KURUMLARI MECLİSİ

▲ TÜRKİYE MOBİLYA ÜRÜNLERİ MECLİSİ

Döküm sanayi haksız rekabete önlem alınmasını bekliyor

Türkiye Döküm Sanayi Meclisi, Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü Tekstil Gözetim ve Korunma Önlemleri Dairesi Başkanı Murat Gören, Şube Müdürü Yavuz Gökçayır, Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü adına Alper Kürşat Alkan ve Sude Gürcan'ın katılımıyla olağan toplantısını yaptı.

Toplantıda, 2015 yılı itibariyle döküm sektörünün geldiği nokta, sektörün 2016 yılına dair beklentileri konusunda Kubilay Dal tarafından sunum gerçekleştirildi.

Döküm iş kolunda ortaya çıkan maluliyetlerde firmaların SGK ile yaşadıkları sorunlar; alüminyum hammadde ithalatına getirilen vergi uygulamalarının rekabet gücüne etkileri; döküm sanayinde katma değeri artırıcı büyümenin teşvik kapsamına alınması; haksız rekabete konu düşük kaliteli, devlet sübvansiyonlu sanayi ürünleriyle rekabet için acil koruma ve gözetim önlemleri alınması konuları masaya yatırıldı.

Katma değeri artırıcı büyüme

Döküm sanayinde katma değeri artırıcı büyümenin teşvik kapsamına alınmasının önemi hususunda; döküm sektörünün demir çelik içinde değerlendirilmemesi gerektiği, dökümhanelerin teşvik edilmesinin önemi, ürün çeşitliliğinin teşvik sistemi kapsamına alınması, teşvik mevzuatının üretim proseslerini de içermesi gerektiği meclis üyeleri tarafından işlenen konular oldu.

Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü Tekstil Gözetim ve Korunma Önlemleri Dairesi Başkanı Murat Gören, teşvik mevzuatının AB mevzuatına uygun olarak düzenlendiği bu sebeple döküm gibi spesifik sektörlerde zaman zaman sıkıntı yaşandığı, bunun da sektörün katkısı ile değişebileceği, konunun Bakanlığa yazılı iletilmesinin önemini vurguladı.

Haksız rekabete konu düşük kaliteli ve devlet sübvansiyonlu sanayi ürünlerinin rekabeti konusunda acil koruma ve gözetim önlemleri alınması gerektiği; sektörün

ve ülkenin bu sebeple gördüğü zarar Ekonomi Bakanlığı katılımcıları ile paylaşıldı.

Sektörde kalifiye eleman ihtiyacının önemli bir sorun olduğu, döküm sanayi büyüdükçe eleman ihtiyacının daha da arttığı, donanımlı eleman ihtiyacının temini için meslek liselerine ve üniversitelerde sektörü destekleyen bölümlerin açılması gerektiği vurgulandı. Konu hakkında Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulmasına karar verildi. ■

Eğitim sektörü devletin yayıncılıktan çıkmasını istedi

Türkiye Eğitim Meclisi, 2016-17 döneminin ilk toplantısını, Meclis Başkanı Yusuf Ekinci başkanlığında, TOBB İkiz Kuleler'de özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin yoğun katılımı ile gerçekleştirdi.

Yeni eğitim-öğretim yılının verimli geçmesi temennisiyle toplantıyı açan Meclis Başkanı Ekinci, IX. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda sunulacak olan sektörün öncelikli sorun ve çözüm önerilerini meclis üyelerinin görüşlerine açtı.

Meclis Başkanı Yusuf Ekinci, öncelikli sorun olarak 2 konu hakkında üyelerin dikkatlerini çekerek, birinci sorunun özel okulda okuyan öğrencilerin tamamına eğitim desteğinin verilmesi, diğer bir önemli sorun ise devletin yayıncılık alanında faaliyet göstermemesi gerektiğini dile getirdi.

Meclis üyeleri de kendi faaliyet alanları bağlamında sorunlarını ortaya koyarak görüş ve önerilerini iletiler. Ana sorunlar olarak; okullardaki taşımacılık faaliyetleri, denetim eksikliği, farklı bakanlık ve kurumların sektörde faaliyet gösteren kurumlarla ilgili yasalar bağlamında yorum farklılıklarının olması, temel liselerin önümüzdeki dönemde karşı karşıya kalacakları sorunlar, resmi ve özel okullardaki öğretmenlerin özlük haklarındaki farklılaşma, kursların belediyeler, İŞKUR vb. kurslarla rekabet edememesi ön plana çıktı.

Birlik çağrısı

Meclis Başkan Yardımcıları Faruk Köprülü ve Yusuf Tavukçuoğlu da 15 Temmuz 2016 tarihinden sonra sektörde yaşanan

gelişmeleri ve etkilerini anlattılar. Başkan Yardımcısı Köprülü, sektörün sorunlarının ortak olduğunu, sorunların çözümünü sağlamada birlikte hareket etmenin önemine dikkat çekti.

Meclis Başkan Yardımcılarından Yusuf Tavukçuoğlu ise Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne teşekkür ederken, özel okullardaki veli ve okul arasında imzalanan sözleşmelerden doğan damga vergisi ödeme zorunluluğunun artık kaldırıldığı bilgisini meclis üyeleriyle paylaştı.

Toplantıda ele alınan bir diğer konu da 27 Eylül 2016 tarihinde Meclis Başkanlık Divanı ve meclis akademik danışmanının katılımlarıyla gerçekleştirilen, Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz'a ziyaret oldu. Ziyarette, sektörün sorunlarının Bakan Yılmaz'a aktarıldığı ifade edildi. ■

Sağlık sektöründe istihdam sorunu acilen çözülmeli

Türkiye Sağlık Kurumları Meclisi, TOBB İkiz Kuleler'de Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca başkanlığında bir araya geldi. Toplantıya Başkanlık Divanı ve meclis üyelerinin yanı sıra, Sosyal Güvenlik Kurumu'nu temsilen Semiha Akdağ ve Hacer Savaş katıldı.

Toplantıda, Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda dile getirilmek üzere sektör sorunlarının tespiti ve bu sorunlara ilişkin öneriler ele alındı.

Türkiye'de özel sağlık hizmetleri sunucularının finansal kaynak açısından ağırlıklı olarak SGK'ya bağımlı olduğunun vurgulandığı toplantıda; SGK'nın özel sağlık hizmetleri sunucularına ödemelerini SUT fiyat tarifesi üzerinden gerçekleştirdiği; SUT fiyatlarının gerçek maliyetlere dayalı olarak hazırlanmadığı ve 10 yıldır da güncellenmediği ifade edildi. Özel sağlık hizmetleri sunucuları açısından sürdürülebilir bir finansman modelinin oluşturulması ve çözüm önerileri üzerinde duruldu.

Sektör temsilcileri 15 Şubat 2008 tarihli ve 26788 sayılı "Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik" kapsamındaki planlama düzenlemeleri özel sağlık kurumları açısından sorun teşkil edildiği ifade edildi.

Yönetmelikte önerilen planlama

Yönetmelikte önerilen planlamanın sadece özel sektör için uygulanmasının sektörün gelişimini engelleyeceği vurgulandı.

Sağlık sektöründe istihdam sorununun acilen çözülmesi gerektiğini bildiren meclis üyeleri, nitelikli sağlıkçı insan kaynağının kısa sürede yetiştirilebilmesi için kamu ve özel sağlık kurumlarının teşvik edilmesi ve kamu ile özel sektörün kaynaklar konusunda işbirliğine gitmesi gerektiğini anlattılar.

Toplantıda ayrıca; elektrik, su, doğal gaz ve benzeri giderlerde sağlık sektörüne kamu-özel ayrımı yapılmaksızın rahatlatıcı düzenlemeler, muafiyetler getirilmesi istendi. 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 24. maddesinin ivedilikle yeniden düzenlenmesi gerektiği vurgulandı. ■

Mobilya ürünlerinin taşınmasında sıkıntılar yaşanıyor

Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi toplantısı, meclisten sorumlu yönetim kurulu üyesi Şahin Bilgiç başkanlığında, Ankara'da kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Açılış konuşmasını yapan TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Bilgiç, sektörle iç içe olmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek, IX. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda iletilecek sorunların Başbakan ve Bakanlara iyi anlatılmasının önemine dikkat çekti. "Sorunlardan netice almak istiyorsak, sorun ve çözüm önerilerimizi net bir dille ifade etmemiz lazım" diyen Bilgiç, sektördeki tüm paydaşların bu konuda gerekli hassasiyeti göstermeleri gerektiğini belirtti.

Toplantıda meclis üyelerince, Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda dile getirilecek olan öncelikli sorun ve çözüm önerileri ele alındı.

Sektördeki haksız rekabet koşulları, mobilya ürünlerinin ve hammaddelerin taşınmasında yaşanan sıkıntılar ve kamu mobilya tedariki ve devlet ihale şartnamelerindeki belirsizlikler konularını öncelikli sorun olarak belirleyen üyeler, sorunların çözümü noktasında gerekli adımların atılması gerektiği fikrinde birleşti. ■

▲ TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI MECLİSİ

▲ TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK MECLİSİ

▲ TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM MECLİSİ

▲ TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ MECLİSİ

Sermaye piyasasında yerli yatırımcı talebi

Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi yeni dönemin ilk toplantısını, Meclis Başkanı Himmet Karadağ başkanlığında, İstanbul Ticaret Odası'nda kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirdi.

Meclis üyeleri, gerçekleştirilen toplantıda Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda dile getirilecek olan sektörün öncelikli sorun ve çözüm önerilerini ele aldı.

Sermaye piyasasında yerli yatırımcı talebi ve bireysel yatırımcı ilgisi ile yerli kurumsal yatırımcı sayısının istenen seviyede olmaması, sermaye piyasasının ve derinlik kazanması için ürünlerin geliştirilmesi, sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesi ve aracılık maliyetleri, İstanbul Finans Merkezi (IFM) Projesi kapsamındaki ürün ve hizmet çeşitliliği konularını öncelikli sorun olarak belirleyen üyeler, sorunların çözümü noktasında gerekli adımların atılması gerektiği fikrinde birleşti.

Uzun vadede çözüm

Meclis Başkanı Karadağ, Borsa İstanbul nezdinde yapılan yenilikleri de sektör temsilcileriyle paylaşarak, yeni kurulan Türkiye Varlık Fonu A.Ş. hakkında bilgilendirmede bulundu.

Sektör temsilcilerinin yaşadığı güncel sorunları da dinleyen Meclis Başkanı Karadağ, sorunların giderilmesi için ellerinden geleni yapacaklarını, önemli olanın kısa vadede değil uzun vadede çözüm üretmek olduğunu hassasiyetle dile getirdi. ■

Rusya ile ilişkiler sivil havacılık sektörünü etkiledi

Türkiye Sivil Havacılık Meclisi toplantısı, Meclis Başkanı Teoman Tosun başkanlığında kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile İstanbul'da gerçekleştirildi.

Açılış konuşmasını yapan Meclis Başkanı Tosun, 2016 yılı sivil havacılık gelişmelerinin genel değerlendirmesini yaptı ve 2017 yılı için açıklamalarda bulundu.

Rusya ile yaşanan sıkıntılara değinen Meclis Başkanı, turizmdeki gelişmelerin doğrudan sektörü etkilediğinin ve 2015 yılına göre yolcu ve sefer sayılarında çok büyük düşüş olduğunun bilgisini verdi.

Toplantıda Meclis üyelerince, ÖSYM Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Haziran 2016 verilerine göre; Türkiye’de doğrudan havacılık ve uzay alanı ile ilgili öğretim programının, 54 adet (28 adedi devlete ve 26 adedi vakıflara ait) yükseköğretim kurumu tarafından uygulanmakta olduğu bilgisi verilerek, bu sayının 2011 yılında 25 iken, beş yıl içinde artış oranı %116 olduğu, bu alanda yer alan ortaöğretim kurumlarının da beş yılda %475 artış göstererek 24 adede ulaştığı aktarıldı.

Meclis üyeleri aynı şekilde 2011 yılında 2.768 olan öğrenci kontenjanının %401 artış ile 2016 yılında 13.857 ulaştığını belirtti.

Meslek standartlarında eksikler

Bu sebeple, öğrenci kontenjanlarının sektör ihtiyacına uygun olarak belirlenmediğini, öğretmen-egitmen ve meslek standartlarında önemli eksikler bulunduğunu, öğretmen ve öğreticilerin akademik ağırlıklı olup, sahada çalışabilecek tecrübeye yetişmediği gibi dezavantajların doğduğunu dile getirildi.

Toplantıda, Meclis üyeleri tarafından ilk yerli uçak olacak (TBYU / TR-Jet) projesi hakkında bilgi almak için proje öncüsü SNC firmasından yetkililerinin ve Türkiye’de görev alan ilk kadın havacılarımızın anılarak kendilerinin bir sonraki toplantıya davet edilmesine karar verildi. ■

Yükseköğretim Meclisi YÖK Başkanı’nın katılımıyla toplandı

Türkiye Yükseköğretim Meclisi, Meclis Başkanı Bekir Okan başkanlığında, vakıf üniversitelerinin mütevelli heyet başkanlarının katılımlarıyla gerçekleştirildiği toplantısında YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A.Yekta Saraç’ı misafir etti.

Meclis Başkanı Okan konuşmasında, 15 Temmuz 2016 tarihinden sonra sektörde yaşanan gelişmeleri ve etkileri ele alarak, yaşanan darbe girişimini lanetleyerek sektör olarak devletimizin

yanında olduğunu belirtti, demokrasiye olan inancın halkımız tarafından net bir şekilde gösterilmesini takdirle karşılıklarını dile getirdi.

Eğitim ve öğretimin bir ülkenin istikbali için en önemli faktörler olduğunu belirterek sözlerine başlayan YÖK Başkanı Saraç, bir ülkenin kurumlarının ele geçirilmesinin bilim için, insanlık için ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğini meclis üyeleriyle paylaştı.

15 Temmuz sonrasında kapanan üniversitelerdeki öğrencilerin garantör üniversitelere nakledilme işlemlerinin tamamlandığını dile getiren Saraç, bu sürecin öğretim üyeleri, ülkemizdeki öğrenciler ve yabancı uyruklu öğrenciler üzerindeki etkisini ortaya koydu.

Türkiye’deki yükseköğretim sisteminin, Avrupa’dan daha büyük bir hacme sahip olduğunu söyleyen YÖK Başkanı, 7 milyon 198 bin öğrenciyi, 181 üniversiteyi, 156 bine yakın öğretim elemanını sistemin bünyesinde barındırdıklarını dile getirerek, hiçbir ülkede olmayan yabancı öğrenci sayısında oransal artış olduğunu da memnuniyetle belirtti.

Kalite ve ihtisaslaşma

Kurul olarak son dönemde kaliteye ve ihtisaslaşmaya daha da önem verdiklerini söyleyen Saraç, başkanlığı döneminde 3 yılda tamamlamayı planladığı şeyleri 2. yılın sonunda tamamlandığına vurgu yaparak Meclis üyelerinin akıllarındaki sorulara cevap verdi.

Üniversitelerin mütevelli heyet başkanlarının katılımlarıyla gerçekleşen toplantıda; Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası’nda dile getirilecek olan sektörün öncelikli sorun ve çözüm önerileri ele alındı.

Yükseköğretim kurumlarında öğretim gören öğrencilerin finansmanı, vakıf üniversiteleri tarafından öğrencilere verilen burslardan alınan KDV, yurt dışından yeterli sayıda öğrenci temin edilememesi, Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 6. maddesinden kaynaklı sorunları, öncelikli sorun olarak belirleyen üyeler, sorunların çözümü noktasında gerekli adımların atılması gerektiği fikrinde birleşti. ■

Otomotiv üretimi ve ihracatında rekor bekleniyor

Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi, sektörün güncel gelişmelerini görüşmek üzere bir araya geldi.

Meclis Başkanı Kudret Önen başkanlığında gerçekleştirilen toplantının ilk bölümünde, Meclis Başkan Yardımcısı Osman Sever tarafından sektörün genel durum değerlendirilmesi yapıldı.

Sever, otomobil üretiminin 8 ayda %13 artış gösterdiğini, toplam ihracatta bu sene hem adet bazında hem de değer bazında artış gözlemlenerek, ilk 8 ayda 705 bin adetle %14’lük bir artış olduğunu, ithalatta toplam pazarda %4, otomobilde %3 daralma olduğunu belirtti. Sever, bu senenin üretim ve ihracat açısından rekor bir sene olmasının beklediğini ifade etti.

Toplantıda Meclis üyeleri, Gümrük Birliği’nin güncellenmesinin önemine değindi. Kullanılmış araçların serbest dolaşımı konusunun Avrupa Birliği tarafından güncelleme müzakereleri sırasında gündeme alınacağı ve bu konunun ülke ekonomisi ve sanayisi üzerinde yaratacağı etkilerin incelenmesi amacıyla ekonomik etki analizi raporu hazırlandığı bilgisi paylaşıldı.

Platform kurulacak

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından yapılan basın açıklaması doğrultusunda 4. Sanayi devrimine ilişkin çalışmaların yürütülmesi amacıyla bir platform kurulma çalışmalarının başlatıldığı belirtildi.

Meclis Başkanlık Divanı, söz konusu platformda TOBB’un da görev alacağını, bu çalışmanın otomotiv sanayi açısından çok kritik olduğunu ve bu sebeple Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi olarak platforma katılarak, çalışmalara katkı vermek istediklerini ifade etti.

Toplantının ikinci bölümünde, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’ndan toplantıya katılan temsilciler, Otomotiv Mükemmeliyet Merkezi ve Motor Mükemmeliyet Merkezi projelerine ilişkin gelişmeler hakkında bilgilendirmede bulundu. ■

▲ TÜRKİYE SERBEST BÖLGELER MECLİSİ

▲ TÜRKİYE DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI MECLİSİ

▲ TÜRKİYE FUARCILIK MECLİSİ

▲ TÜRKİYE MAKİNE VE TEÇHİZAT İMALATI MECLİSİ

Serbest bölgelerde yaşanan sorunlar değerlendirildi

Türkiye Serbest Bölgeler Meclisi, sektörün güncel gelişmelerini görüşmek üzere bir araya geldi. Meclis Başkanı Edvar Mum başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda, serbest bölgelerde mevcut uygulamalardan kaynaklanan sorunlar değerlendirildi.

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda bulunan Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kanunlarda Değişiklik Yapılmasını İçeren Kanun Tasarısı'na ilişkin gelişmeler görüşüldü. Yasa tasarısının seyrinin sektör Meclisi tarafından takibinin yapıldığı bilgisi paylaşıldı.

Toplantıda ayrıca, IX. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hazırlık çalışmaları kapsamında sektörün sorun ve çözüm önerileri değerlendirildi.

Serbest bölgelerde fason üretim yapan firma çalışanlarının ücretlerinin gelir vergisine tabi tutulması, depo kullanma belgesi ve açık alan kullanma ruhsatı kapsamında serbest bölgelerde depolanan mallar için özel hesap kesintisi yapılması, serbest bölgelerin tabi olmadığı dolaylı vergilerin değişik yorum ve uygulamalar ile tahsil edilmesi, serbest bölgelere satılan elektrik enerji bedeli üzerinden TRT Payı ve Enerji Fonu alınması konuları Meclis üyelerinin görüş ve önerilerine açıldı. ■

Enerji verimli cihazlarda tüketiciye teşvik verilmeli

Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi toplantısı, Meclis Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu başkanlığında gerçekleşti.

Toplantıda, Türkiye ve dünyada yaşanan ekonomik gelişmeler ve beklentileri içeren sunum paylaşılarak, dayanıklı tüketim malları ihracat verilerinin güncel hali hakkında bilgilendirme yapıldı.

Toplantının ana gündem maddesi kapsamında; 9. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası'nda, Meclis'in sunacağı sektörel sorun ve çözüm önerileri tartışıldı.

Daha önce Meclis üyelerinden gelen öneriler doğrultusunda tespit edilen 9

madde içerisinde 4 öncelikli sorun ve çözüm önerileri belirlendi.

Atık Elektrikli Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği uyumunda yaşanacak sorunların çözümü, dayanıklı tüketim mallarında ÖTV'nin kaldırılması ve enerji verimli cihazlarda tüketiciye yönelik teşvik verilmesi, daha etkili ve ilgili tüm birimleri ve piyasaya arz kanallarını kapsayacak piyasa gözetim ve denetim (PGD) mekanizması kurulması; öncelikli başlıklar olarak belirlendi. Bunun yanında; bir önceki toplantıda, Türkiye'nin şartlarına uygun etkili ve verimli bir PGD sistematiği geliştirmek üzere altyapı önerileri ve rehber hazırlamak, bunun yanında PGD konusundaki düzenlemelerde Meclis olarak proaktif olmak amacıyla oluşturulan Piyasa Gözetim ve Denetimi Çalışma Grubu'nda yer almak üzere; Meclis üyesi firma ve derneklerin önereceği bu konudaki yetkin ve birikimli uzmanların Meclis sorumlusuna bildirilmesi kararı alındı. ■

Fuarçılık sektörü gelirlerinin artırılmasını istedi

Türkiye Fuarçılık Meclisi, Meclis Başkanı Cihat Alagöz'ün başkanlığında Ankara'da toplandı. Toplantıda öncelikle, son bir ay içerisinde sektörü ilgilendiren gelişmeler ve yürütülen çalışmalar konusunda Meclis Başkanı Cihat Alagöz tarafından bilgilendirme bulunuldu.

Ekonomi Bakanlığı ve KOSGEB yetkililerinin de iştirak ettikleri toplantıda, "Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası"nda Türkiye Fuarçılık Meclisi tarafından gündeme getirilecek konular karara bağlandı.

Toplantıda ayrıca, fuarçılık sektörü hakkında bilgilendirmede bulunmak ve fuarların daha etkin bir biçimde tanıtımının sağlanması konusunda ortak yürütülebilecek çalışmalarını istişare etmek amacıyla, en çok sayıda fuar düzenlenen illerin Belediye Başkanlarına Sektör Meclisi olarak ziyarette bulunulması kararlaştırıldı.

Toplantıda gündeme alınarak Hükümet öneri olarak aşağıdaki konuların iletilmesi karar verildi:

"Fuarçılık Sektörü, Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Teşviklerinden Yararlanmalı. Eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, sağlık turizmi, bilişim, film ve yönetim danışman-

lıği şirketleri gibi kuruluşların; uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi, gelirlerinin artırılması, dış pazarlara açılması ve markalaşması amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin giderler Devlet tarafından desteklenmektedir. Faaliyetlerinin mahiyeti bakımından söz konusu kuruluşlarla benzer öneme haiz fuar düzenleyicisi şirketler de bu desteklerden yararlanmalıdır.

Fuar düzenleyici şirketlerin yurt içinde tanıtımına yönelik faaliyetleri KOSGEB tarafından desteklenmeli. Fuar düzenleyici şirketlerin, yurt içinde düzenlediği fuarları daha etkin bir biçimde tanıtımları için bu faaliyetlerinin desteklenmelidir. Fuarçılık sektörünün geliştirilmesi ve daha nitelikli fuarların düzenlenmesinin sağlanabilmesi için, fuar düzenleyici şirketlerin yurt içinde düzenlenen fuarların tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik KOSGEB nezdinde bir teşvik mekanizması oluşturulmalıdır.

Yurt içinde düzenlenen uluslararası nitelikteki fuarlara katılımın daha yüksek seviyeye ulaştırılarak bu fuarların yurt dışındaki emsalleri ile rekabet edebilir hale getirilebilmesi için yurt dışında düzenlenen fuarlara verilen katılım desteği benzeri bir modelin yurt içi fuarlar için de oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda, ülkemizde stratejik öneme haiz sektörler ve bu sektörlerin yoğunlaştığı bölgeler dikkate alınarak, ilgili sektöre yönelik bu bölgelerde düzenlenen fuarların gelişimini sağlayacak perspektifte bir model Ekonomi Bakanlığı nezdinde TOBB Türkiye Fuarçılık Meclisi ile işbirliği içerisinde geliştirilerek, bu model kapsamında yurt içinde düzenlenen uluslararası nitelikteki fuarlara katılım teşviği sağlanmalıdır. Ülkemizde düzenlenen fuarların ve fuar merkezlerinin "Türkiye Fuarları" markası altında dünya ölçeğinde tanıtılmalı. ■

Makine ve teçhizat imalatında finansman sıkıntısı yaşanıyor

Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi, sektörün güncel gelişmelerini görüşmek üzere bir araya geldi. Meclis Başkanı Kutlu Karavelioğlu başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda, Meclis tarafından hazırlanan ve her toplantıda güncellenen 'Makine ve Teçhizat İmalatı Sektörü Güncel Sorunları ve Çözüm Öne-

rileri Raporu' istişare edildi.

Toplantıda ayrıca, IX. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hazırlık çalışmaları kapsamında sektörün sorun ve çözüm önerileri değerlendirildi.

Meclis üyeleri, girdilerde dış bağımlılık ve yurt içi üretimlerinde yetersizlik, KDV uygulamalarındaki çeşitliliğin yarattığı finansman yükü, sektörde tesislerin yetersizliği ve yatırım maliyetlerinin yüksekliği, teknoloji ve uzman transferinin özendirici uygulamaların eksikliği ve yerli malını desteklemek üzere çıkarılan mevzuatta kapsam ve uygulama zaafî konularının üzerinde durdu. Toplantının ikinci bölümünde, Deloitte Kıdemli Müdürü Aysun Özen tarafından, Sektörel Strateji Planı konusunda bilgilendirme sunumu yapıldı. Sonuç bölümü yazılmakta olan 'Uluslararası Kıyaslamalar ve Yol Haritası' raporuna ilişkin Meclis üyelerinin görüş ve önerileri alındı. ■

Medikal sektörde yeni sözleşme müjdesi

Türkiye Medikal Meclisi toplantısı, Meclis Başkanı Özgür İncekara'nın başkanlığında yapıldı. Meclis üyesi firmaların yanı sıra, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yoğun katılım gösterdiği toplantıda; hasta bezi ve kolostomi torbalarının reçete karşılığı hastaya satışının SGK tarafından mümkün hale getirilmesi, Tıbbi Cihaz Satış Reklam ve Tanıtım Yönetmeliği kapsamında, çalışan eczacı ve diğer personelin de eğitim ve sınav sonucuyla müdür, satış ve tanıtım elemanı olarak belgelendirilmesi, sağlıkta alım modelleri, mal ve hizmet alımlarındaki ithal ve yabancı firma avantajları, Sağlık Bakanlığı'nın toplu alımları; SGK ve SUT kodlarının bedelleri; internet üzerinden satış; medikal satış yetkisi verilmiş işletmelerin sanal ortamda satış yapamamaları konuları masaya yatırıldı.

Sosyal Güvenlik Kurumu Tıbbi Malzeme Dairesi Başkanı Recep Uslu toplantıya katılarak, yapılan mevzuat değişiklikleri ışığında SGK olarak, vatandaşın medikal marketten aldığı ürüne yönelik para iadesi konusunda, SGK'ya yeniden başvurmasını için sistemi revize etmeye çalıştıklarını, tıbbi malzeme firmalarının direk SGK'ya faturalandırmasını sağlayacak bir sözleşme taslağı hazırladıklarının müjdesini sektör üyeleri ile paylaştı. ■

Prof. Joseph E. Stiglitz

Ekonomide Nobel ödülü bulunan Joseph E. Stiglitz, Columbia Üniversitesi'nde Profesör ve Roosevelt Enstitüsü'nde Baş Ekonomisttir. En son çıkan kitabı: The Euro: How a Common Currency Threatens the Future of Europe.

Amerika'nın Trump'tan beklentileri

Trump eşitsizlikle başa çıkmak konusunda ciddiye kuralları sadece kendisine benzeyen insanlara değil tüm topluma hizmet edecek şekilde tekrar yazması gerekiyor. İlk yapılması gereken, yatırımı canlandırarak, güçlü uzun vadeli büyümeyi geri getirmektir. Trump, özellikle altyapı ve araştırmaya harcama yapılmasını vurgulamalıdır.

Donald Trump'ın Birleşik Devletler başkanlık seçimlerindeki şaşırtıcı zaferi bir şeyi tüm açıklığıyla ortaya koydu: fazlasıyla Amerikalı, özellikle de beyaz erkek Amerikalılar, köşeye atılmış hissediyor. Bu sadece bir histen ibaret de değil, pek çok Amerikalı gerçekten köşeye atıldı. Verilerle de bu öfkelerinde olduğu kadar açıkça görünüyor. Hem daha önce de pek çok kez söylediğim gibi, nüfusun büyük kesimlerine "hizmet etmeyen" bir ekonomik sistem, başarısız bir ekonomik sistemdir. Peki öyleyse Başkan seçilen Trump bunun hakkında ne yapmalı?

Yüzyılın son çeyreğinde, Amerika ekonomik sisteminin kuralları üstteki birkaç kişiye hizmet ederken, bir bütün olarak ekonomiye ve özellikle de alttaki %80'e zarar veren şekillerde tekrar yazıldı. Trump'ın zaferindeki kinaye, şu anda başında olduğu Cumhuriyetçi Parti'nin, zamanında aşırı küreselleşme için bastırılan ve buna bağlı gelişen travmayı azaltması muhtemel politika çerçevelerine karşı çıkan taraf olması. Ama tarih önemlidir; Çin ve Hindistan artık küresel ekonomiye entegre olmuş durumda. Ayrıca, teknoloji o kadar hızlı ilerliyor ki küresel olarak üretimdeki iş sayısı azalıyor.

Demek istenen odur ki Trump'ın Birleşik Devletlere ciddi sayıda iyi maaş veren üretim işini geri döndürmesinin imkanı yok. Üretimi, gelişmiş üretim sayesinde geri getirebilir ama iş sayısı az olacaktır. İşleri de geri getirebilir ama düşük maaşlı işler olur, 1950'lerin yüksek maaşlı işlerinden değil. Trump eşitsizlikle başa çıkmak konusunda ciddiye, kuralları sadece kendisine benzeyen insanlara değil, tüm topluma hizmet edecek şekilde tekrar yazması gerekiyor. İlk yapılması gereken, yatırımı canlandırarak, güçlü uzun vadeli büyümeyi geri getirmektir. Özellikle, Trump altyapı ve araştırmaya harcama yapılmasını vurgulamalıdır. Ekonomik başarısı teknolojik yeniliklere dayanan bir ülke için şaşırtıcı bir şekilde, temel araştırmaya yatırımı GSYİH payı yarım yüzyıl öncekine kıyasla günümüzde daha düşük.

Gelişmiş ekonomiler arasında en kötülerden birisi olan Amerika'nın gelir dağılımını iyileştirmek için kapsamlı bir yaklaşım gerekiyor. Trump her ne kadar asgari ücreti artırmayı taahhüt etmiş olsa da işçilerin toplu iş sözleşmeleri hakkı ile müzakere gücü ve CEO tazminatı ve finansallaşmasının sınırlandırılması gibi diğer kritik değişiklikleri üstlenmesi muhtemel görünmüyor.

İyileştirilmiş altyapı, geri kalan başka bir alan olan özel yatırımlardan gelecek kazançları da artıracaktır. Kadınlar tarafından yönetilenler de dahil olmak üzere küçük ve orta ölçekli işletmelere daha fazla finansal erişim sağlanması, özel yatırımı da kamçılacaktır. Karbon vergisi bir refah üçlüsü sağlayacaktır: karbondioksit emisyonlarının artan maliyetlerini yansıtmak üzere şirketler güçlendikçe büyümede artış; daha temiz bir çevre ve altyapıyı finanse etmek için kullanılabilir ve Amerika'nın ekonomik ayırımı daraltmak için yönetilebilir gelir. Ancak, Trump'ın iklim değişikliğini reddeden hali düşünüldüğünde, bundan faydalanması pek muhtemel görünmüyor (bu da dünyanın, küresel iklim değişikliği kurallarını ihlal eden ABD ürünlerine karşı tarifeler uygulamaya başlamasına anlamına gelebilir).

Gelişmiş ekonomiler arasında en kötülerden birisi olan Amerika'nın gelir dağılımını iyileştirmek için de kapsamlı bir yaklaşım gerekiyor. Trump her ne kadar asgari ücreti artırmayı taahhüt etmiş olsa da işçilerin toplu iş sözleşmeleri hakkı ile müzakere gücü ve CEO tazminatı ve finansallaşmasının sınırlandırılması gibi diğer kritik değişiklikleri üstlenmesi muhtemel görünmüyor.

Vergi sistemini yeniden şekillendirmeli

Amerika'nın regresif zengininin (ama yalnızca zengininin) daha zengin olmasına yardım ederek eşitsizliği körükleyen vergi sistemi de yeniden şekillenmelidir. Kesin hedeflerden bir tanesi de sermaye kazancı ve temettülere özel tutumların kaldırılması olmalıdır. Bir diğeri ise şirketlerin belki de Amerika'ya yatırım yaparak, istihdam yaratan şirketler için kurumsal vergi oranının düşürülmesi ve bunu yapamayan şirketler için yükseltilmesi ile vergi ödemesinin sağlanmasıdır. Ancak, bu sistemin büyük faydalanıcısı olarak Trump'ın sıradan Amerikalıların yararına olarak vadettiği reformlar pek inanılacak gibi değil; Cumhuriyetçilerde hep olduğu gibi, vergi değişiklikleri zenginlerin yararına olacaktır.

Trump muhtemelen fırsat eşitliğini artırma konusunda da yetersiz kalacaktır. Amerika'da avantajlar ve dezavantajların nesilden nesile aktarıldığı neofeodal bir ülke olmanın önüne geçilmek isteniyorsa, herkes için okul öncesi eğitim sağlamak ve devlet okullarına daha çok yatırım yapmak son derece önemlidir. Ancak Trump bu konuda esasen sessiz kaldı.

Paylaşılan refahın geri getirilmesi, uygun maliyetli barınma ve sağlık hizmetine erişimi artıran, bir nebze de olsa haysiyetle

emekli olmayı temin eden ve ailesinin ne kadar zengin olduğuna bakılmaksızın her Amerikalının, yetenekleri ve ilgi alanları doğrultusunda yeterli lise sonrası eğitimi karşılayabilmesini sağlayan politikalar gerektirecektir. Ancak Trump'ı görebildiğim kadarıyla, devasa bir konut programını destekleyen (karın çoğu kendisi gibi müteahhitlere gidecek şekilde) bir gayrimenkul miktatısı olarak, Uygun Bakım Yasası (Obamacare) için vadettiği iptal, milyonlarca Amerikalıyı sağlık güvencesiz bırakacaktır (Seçimin hemen ardından, bu alanda dikkatli davranabileceğini belirtti).

Soğumuş Amerikalıların yarattığı sorunlar, onlarca yıllık ihmalin sonucu olan, hızlı bir şekilde veya geleneksel yöntemlerle çözülmeyecektir. Etkin bir strateji için, Cumhuriyetçi kurumsal çıkarların benimsemesi pek de muhtemel olmayan daha alışılmadık çözümleri dikkate alması gerekecektir. Örneğin, bireylerin sosyal güvenlik hesaplarına daha fazla para koyarak, orantılı bir şekilde emeklilik maaşlarını artırmalarıyla, emeklilik güvencelerini artırmalarına izin verilebilir. Kapsamlı aile ve hastalık izni politikaları, Amerikalıların daha az stresli bir iş/hayat dengesi kurmalarına yardımcı olabilir.

Aynı şekilde, konut finansmanı için bir kamu seçeneği, vergilerini düzenli olarak ödeyen herkese, borçlarını ödeyebilme yetileri ile orantılı olarak, devletin borçlandığı faiz oranının biraz üstünde bir oranla, %20 peşinatlı ev kredisi hakkı verebilir. Ödemeler gelir-vergi sistemi aracılığıyla yönlendirilebilir.

Başkan Ronald Reagan'ın orta sınıfı yok etmeye ve büyüme karlarını üsttekilere yönlendirmeye başlamasının üzerine çok şey değişti ve ABD politikaları ile kurumları hıza ayak uyduramadı.

Eğer Trump gerçekten köşeye atılmışlara yardım etmek istiyorsa, geçmişin ideolojik savaşlarının ötesine geçmeli. Az önce karladığım ajanda sadece ekonomi ile ilgili değil: Amerika'nın en çok el üstünde tutulan değerlerine yönelik taahhütleri karşılayan dinamik, açık ve adil bir toplumu yaratmak ile ilgili. Ancak her ne kadar bazı açılardan Trump'ın kampanyasındaki vaatleri ile bir şekilde tutarlı olsa da pek çok diğer açıdan tüm vaatlerinin bir antitezi. Çok gölgeli kristal topum bana kuralların tekrar yazılacağını gösteriyor, ancak o kadar kişiyi köşeye atan para canlı yolculukta bir dönüm noktası olan Reagan devriminin vahim hatalarını düzeltmek için değil. Daha ziyade, yeni kurallar durumu daha da kötüye götürecektir, daha fazla kişiyi Amerikan rüyasının dışında bırakarak.

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

Sürdürülebilir büyüme için yatırım

Sadece Amerika Birleşik Devletleri değil her yerde artık sözlerin eylemlere dönme ve sürdürülebilir kalkınmaya yüksek yatırım çağını başlatma vaktidir. ABD ve Avrupa ayrıca, yeni büyük altyapı programlarına ihtiyaç duymaktadır.

Bugün dünya ekonomisinde büyük hayal kırıklığı yaratan durum, düşük yatırım oranıdır. 2008 mali krizi ile sonuçlanan yıllarda, yüksek gelirli ülkelerdeki büyüme, konut ile özel tüketime yapılan harcamalarla hızlanmıştı. Kriz olduğunda ise her iki harcama türü de sert bir şekilde düştü ve boşluğu doldurması gereken yatırımlar ise asla gerçekleşemedi. Bunun değişmesi gerek.

Krizin ardından, dünyanın en büyük merkez bankaları faiz oranlarını aşağı çekerek, harcamayı ve istihdamı tekrar canlandırmayı denedi. Bu strateji bir dereceye kadar işe yaradı. Sermaye piyasalarına likidite akıtarak ve piyasa faiz oranlarını düşük tutarak, karar vericiler, yatırımcıların hisse senedi ve bono fiyatlarını artırmalarını teşvik etti.

Mali açıdan zenginlik

Bu da bir yandan tüketimi ve ilk halka arz aracılığıyla bazı yatırımları teşvik ederken, sermaye kazanımları aracılığıyla mali açıdan zenginlik yarattı.

Ancak bu politika da sınırlarına dayandı ve inkar edilemez maliyetler doğurdu. Sıfır seviyesinde veya altındaki faiz oranlarıyla yatırımcılar, ciddi spekülasyon sebepleriyle borç aldı. Sonuç olarak da yatırımların genel kalitesi düştü, kaldıraç ise yükseldi. Merkez bankaları en nihayetinde kredileri sıkılaştırdığında, varlık fiyatlarında belirgin bir düşüş riski bulunmaktadır.

Para politikası sınırları zorlandığında, yüksek hızlı trenler, karayolları, limanlar, düşük karbonlu enerji, güvenilir su ve sanitasyon ile sağlık ve eğitimde uzun vadeli yatırımlarda artış eksik kaldı. Bütçedeki tasarruflar, kamu yatırımlarını kısıtladığından ve kamu politikası ile uluslararası vergilendirmeye dair büyük tereddütlerin özel yatırımı engellemesiyle bu tür harcamalar yüksek gelirli ülkelerde genel olarak düştü.

Yüksek hızlı tren

ABD eski Başkanı Barack Obama'nın yüksek hızlı tren ve diğer modern altyapıya yatırım yapılacağı konusundaki vaatlerine rağmen

Sürdürülebilir kalkınma yalnızca bir dilek veya slogandan ibaret değildir, küresel gelişme ve yüksek istihdama ulaşan tek gerçekçi yolu sunmaktadır. Zaman, hak ettiği ilgiyi ve yatırımı verme zamanıdır.

men, iktidardaki sekiz yılı içerisinde bir kilometre dahi hızlı tren hattı döşenmemiştir. Sadece Amerika Birleşik Devletleri değil her yerde artık sözlerin eylemlere dönme ve sürdürülebilir kalkınmaya yüksek yatırım çağını başlatma vaktidir.

Bu stratejinin karşısında üç zorluk bulunmaktadır: doğru projeleri tespit etmek; hem kamu hem de özel sektörü (ve sıklıkla birden fazla ülkeyi) içeren karmaşık planlar geliştirmek ve finansmanı yapılandırmak. Başarabilmek için hükümetlerin etkin uzun vadeli planlama, bütçelendirme ve proje uygulama yeteneklerinin olması gerekmektedir. Çin, son 20 yılda (büyük çevresel hatalara rağmen) bu yetenekleri sergilemişken, ABD ve Avrupa bu konuda alt edilmiştir. Bu arada Uluslararası Para Fonu ve diğerleri tarafından en yoksul ülkelere denemeye bile kalkışmaları söylenmiştir.

Bugün, hükümetler bu kilit zorluklardan en azından birinin üstesinden gelmek için az da olsa yardım alacaktır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) ve Paris İklim Anlaşması, hükümetleri doğru projelere yönlendirmeye yardımcı olacaktır.

Dünyanın düşük karbon enerji sistemlerine büyük yatırımlar yapmaya ve yeni kömür yakmalı elektrik tesislerinin yapımına bir son vermeye ihtiyacı vardır. Ayrıca elektrikli araçlar (ve gelişmiş aküler) ile içten yakmalı motorlu araçlarda keskin bir düşüşe gitmeye ihtiyacı vardır. Gelişen dünyada, özellikle hızlı büyüyen kentsel bölgelerde su ve sanitasyon projelerine büyük yatırım yapılması gerekmektedir. Düşük gelirli ülkelerde ise özellikle sağlık ve eğitim sistemlerinde büyümeye ihtiyaç vardır.

Çin'in "tek kuşak, tek yol" girişimi (Asya'yı modern altyapı ağlarıyla Avrupa'ya bağlamayı hedeflemektedir) projelerin düşük karbon enerjili bir geleceği düşünerek tasarlandığı varsayılırsa, bu hedeflerin bazılarının ilerlemesinde yardımcı olacaktır. Bu girişim, özellikle de Avrasya'da kara ile çevrili ülkelerde istihdamı, harcamayı ve büyümeyi artıracaktır. Hatta, Avrupa Birliği, Rusya ve Çin arasında ekonomik ve diplomatik ilişkilere yeni bir dinamizm getirecektir.

Afrika ülkelerinin durumu

Benzer bir programa Afrika'da da acilen ihtiyaç duyulmaktadır. Her ne kadar Afrika ülkeleri, öncelikli yatırımları elektrik verme ve ulaşım olarak belirlemiş olsa da, yeni bir yatırım harcaması dalgası olmazsa ilerleme yavaş olacaktır.

Afrika ülkelerinin yalnızca eğitime yaptıkları toplam harcama yılda onlarca milyar dolar oranında ve toplam altyapı harcamaları yılda en

az 100 milyar dolar oranında artmalıdır. Bu ihtiyaçlar ağırlıklı olarak, Çin, Avrupa ve ABD'den alınan uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle ve Afrika ülkelerinin uzun vadeli tasarruflarına hareketlilik kazandırılarak (örneğin yeni emeklilik sistemlerinin getirilmesiyle) karşılanmalıdır.

ABD ve Avrupa ayrıca, yeni büyük altyapı programlarına ihtiyaç duymaktadır. En son büyük altyapı projesi olan, ulusal otoyol sistemini 1970'te tamamlayan ABD, düşük karbonlu enerji, yüksek hızlı tren ve elektrikli araçların kitlesel olarak alınmasına yatırım yapılmasını vurgulamalıdır.

Avrupa'da ise, Avrupa Komisyonu'nun Avrupa için Yatırım Planı – Komisyon Başkanı Jean-Claude Juncker'a atfen "Juncker Planı" olarak anılmaktadır – AB'nin SDG programı olmalıdır. Örneğin, Avrupa çapında düşük karbonlu enerjiye yönelik bir iletim şebekesi oluşturmaya ve yenilenebilir elektrik üretmek konusunda ciddi bir artışa odaklanmalıdır.

Bu tür programları finanse etmek için, çok taraflı kalkınma bankaları – Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası ve Afrika Kalkınma Bankası gibi – sermaye piyasalarından genel olarak daha fazla düşük faiz oranlarında seyreden uzun vadeli borçlar almalıdır. Daha sonra bu fonları hükümetlere ve kamu-özel yatırım kuruluşlarına borç olarak vermelidir.

Hükümetler yavaş yavaş artan karbon vergilerini toplamalı ve gelirleri düşük karbonlu enerji sistemlerini finanse etmek için kullanmalıdır. Genel kurum vergisi sistemindeki korkunç boşluklar kapatılmalı ve böylece genel kurumsal vergilendirmenin yıllık en az 200 milyar dolar oranında artması sağlanmalıdır (şu anda Amerika şirketleri, en nihayetinde vergilendirilmesi gereken yaklaşık 2 trilyon dolarlık deniz ötesi fonların üstünde oturmaktadır). Artı gelirler yeni kamu yatırımı harcamalarına tahsis edilmelidir.

En yoksul ülkelerde, gereken yatırımın pek çoğu artan resmi kalkınma desteğiyle sağlanmalıdır. Bu artı yardım parasını elde etmek için, Orta Doğu'daki savaşı bitirmek de dahil olmak üzere askeri harcamaları azaltmak; nükleer silahların bir sonraki nesline kesin bir şekilde karşı durmak; deniz aşırı ABD askeri üslerini azaltmak ve iyileştirilmiş diplomasi ve işbirliği ile ABD-Çin silah yarışlarını engellemek gibi çeşitli yollar bulunmaktadır. Elde edilen barış karı hissesi, günümüzün fakirleştirilmiş ve savaştan zarar görmüş bölgelerine sağlık hizmetleri, eğitim ve altyapı olarak yönlendirilmelidir.

Sürdürülebilir kalkınma yalnızca bir dilek veya slogandan ibaret değildir; küresel gelişme ve yüksek istihdama ulaşan tek gerçekçi yolu sunmaktadır. Zaman, hak ettiği ilgiyi ve yatırımı verme zamanıdır.

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş dünyasının yeni gündemi: Büyük veriyi ehlileştirme

Büyük veriyi ehlileştirmenin donanım ve yazılımlarını geliştirmeliyiz. Geliştirmek de yetmez etkin bir biçimde kullanarak yönetişimin temel kuralı olan net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanmayı içselleştirmeliyiz.

Ülkemizin geleceğini ciddi biçimde etkileme potansiyeli olan, ama tartışma gündeminde yeterince yer alamayan konularımız var. Önemsenmesi gereken konulardan biri de üretim ve bölüşümün kendi yeni normalini ararken, değer yaratmanın hangi kritik aşamalardan geçeceğini yaygın biçimde sorgulanmamasıdır. Örneğin, "büyük veriyi" ehlileştirerek işe yaramaz olanları ayıklayıp, işe yarar olanlarından rekabet edebilir yeni bir "ürün" ya da yeni bir "metot" geliştirmenin olası etkileri, gündemimizde ilk sıralara tırmanması gereken konulardan sadece biridir. Eşzamanlı çabaları entegre ederek ilerlemeye ciddi biçimde ihtiyacımız var.

Kendine benzerlik

Bilim insanı Gerd Binnig¹ iki meslektaşının, Benoît Mandelbrot ve Kennet Wilson'un doğadaki biçimleri matematikle bağlantı içine soktuğunu anlatıyor. Mandelbrot, doğanın geometrilerle dolu olduğunu fark ediyor. Yaptığı bir dizi çalışmayla, her bir parçanın geometrik olarak tekrar tekrar bütüne benzeyen yapılar oluşturduğu saptıyor. Bütüne benzeyen, tekrarlanan parçaları matematik formüllerle tanımlıyor. "Deniz kıyısının işleyişini ister uydudan, ister geminin güvertesinden, isterseniz mikroskobun bakış açısından izleyiniz gördüğünüz yapı kesitleri, her ölçüde birbirlerine benzemektedir" diye anlatıyor. Bu özelliğe "kendine benzerlik" diyor. Kendine benzerlik özellikleri olan resimlerde ayrıntıları istediğiniz kadar büyütün, sürekli birbirini tekrar eden yapı örnekleri gözlemleniyor. Binning, Mandelbrot'un saptamasının sadece yapılarda değil, süreçlerde de geçerli olduğu savını ileri sürüyor. Başka bir anlatımla süreçlerin parçaları da belli ölçü düzeyinde belli yapılar halinde kendini tekrarlıyor. Benning'in açıklamalarına yakın görüşler ayrıntılı biçimde Richard Dawkins' in Gen Bencildir kitabı ile Jim Al-Khalili ve John Joe McFadden'in Kuantum Sınırında Yaşam/Yaklaşan Kuantum Biyolojisi Çağı adlı kitaplarında da yer alıyor.

Binning ve diğer bilim insanlarının ulaştığı genellemeyi Levi-Strauess da bir başka yönüyle doğruluyor²: Düzen olmaksızın anlamı kavramının kesinlikle imkansız olduğu kanısındayım. Semantikte çok ilginç bir şey var: 'Anlam' kelimesi muhtemelen, bütün olarak dilde, anlamı bulunması en güç kelimedir. 'Anlamak, ne anlama gelir?'. Bana göre bu

Net bilgileri rekabet edebilir bir ürün ve iş yapma tarzına, yani metoda dönüştürme konusunda ciddi enerji harcamalıyız. Bu yazı çerçevesinde paylaşılan önerileri, eleştirel aklın süzgecinden geçirmeli, eksiklerini tamamlamalı, yanlışlarını düzeltmeli, yeni entelektüel değerler katarak zenginleştirmeliyiz.

soruya verilecek yegane mümkün cevap anlamının herhangi bir türden veriyi başka bir dile tercüme edebilme becerisi anlamına geldiğidir. Fransızca veya Almanca gibi farklı bir dili değil, farklı bir seviyedeki farklı kelimeleri kastediyorum. Nihayetinde, bu tercüme size bir sözlükten beklenebilir- kelime anlamını- anlamaya çalıştığımız ifade veya kelimeyle eş yapıda olan, başak bir seviyedeki, farklı kelimelerle- verir. Peki, kurallar olmaksızın tercüme mümkün müdür? Böyle bir tercüme anlamak kesinlikle imkansızdır. Herhangi bir kelimeyi herhangi başka bir kelimeyle veya herhangi bir cümleyi herhangi başka bir cümleyle değiştiremeyeceğinizden tercüme kurallarınız olmalıdır. Kurallardan veya anlamdan bahsetmek aynı şeyden bahsetmektir ve insanlığın bütün entelektüel teşebbüslerine bakıldığında, dünya üzerinde kaydedildikleri kadarıyla, ortak payda daima bir tür düzen tesis etmek olmuştur. Bu insan zihninin temel düzen ihtiyacını temsil ediyorsa, neticede insan zihni de evrenin bir parçası olduğuna göre, bu ihtiyaç muhtemelen mevcuttur; çünkü evrende bir düzen vardır ve evren bir kaos değildir” diyor.

Rekabet sürecinde de büyük karmaşaya rağmen “kendine benzerlik özellikleri” vardır; yapıyı oluşturan bu kavramın anlaşılması, büyük veriyi ehlileştirme analitiğine işimizi kolaylaştırır. Bu yapı özelliklerini kavramadan hızla artan ve karmaşıklaşan, ayıklanması, değerlendirilmesi ve değer üreminde kullanılması iş dünyasının birinci önceliği haline gelen büyük veriden yararlanamayız. İşlerimizi etkin ve verimli yapmak istiyorsak, işimizle ilgili “kendine benzerlik özelliği”nin ne olduğunu, büyük veri analizinde bu özelliği nasıl kullanacağımızı sorun edinmeli, çözüm yolları bulmalıyız.

Beş rekabet gücü

Porter’e³ göre beş rekabet gücü vardır: **1)** Sektöre yeni giren firmaların rekabeti, **2)** Tedarikçilerin pazarlık gücü, **3)** Alıcıların pazarlık gücü, **4)** İkame ürünlerin riski **5)** Sektördeki mevcut rakipler arasındaki rekabet. Bu geleneksel rekabet güçleri varlığını sürdürmektedir ama etkileri azalmaktadır.

Geleneksel “üretim hattı”, doğrusal yapıdaki bir dizi etkinliğe dayalı değer üretir. Klasik “değer zinciri” tam da budur. Değer zincirinin bir ucundaki girdiler, bir dizi dönüştürme ve işlemle sonra, daha değerli bir çıktıya dönüştürülür.

Bugün, “ürün hattı yapılarının” hızla “platform yapılarına” dönüşmesine tanıklık ediyoruz.

Geleneksel üretim hattı üç özelliğe sahiptir: Birincisi, kaynak-temelli yapısı vardır; kaynaklara erişilebilirlik avantaj sağlar. Fiziksel varlıklar yanında fikri haklar avantajın kaynağıdır. İkincisi, hammaddeyi satışı kadar çok farklı bileşenin optimize edilerek yeni bir değere ulaştırılır. Üçüncüsü de ürün hattı yapısında, ürün ve hizmetler müste-

rilerin ömrüne odaklanır.

Yeni oluşmakta olan platform yapılarında, birincisi üreticiler ve tüketiciler en değerli varlıklardır. İkincisi, üretici ve tüketiciler arasındaki etkileşim değer üretiminin belirleyicisidir; bu yapılarında üretimin değişken maliyetlerinde bile kaçınılabılır. Üçüncüsü de rekabetin beş kuvvetten maliyetlerini koruyor ama bu kuvvetler farklı biçimde karşımıza çıkıyor yeni faktörler sisteme ekleniyor.⁴ Ürün hattından platform yapılarına geçiş sürecini etkin yönetme iş dünyasının ivedi sorunlarından biri haline gelmiştir; kendine benzerlik özelliklerini belirlemek, karar verecek iş yöneticilerinin işini önemli ölçüde kolaylaştırabilir.

Toplumlar dönüşüm yaşarken, bir önceki aşamanın geçerli araç-gereçleri, algıları ve anlayışları kısa zamanda tümüyle yok olmaz. Değişmeler dışı açık olup olmamaya, ülkenin gelişmiş bölgelerine uzaklık ya da yakınlığına, yerel kaynakların gücüne, kurulan ilişkilerin yaygınlık ve yoğunluğuna göre farklı zamanlara yayılır.

Kullandığımız araç-gereçler, gelenek ve göreneklerimiz, alışkanlıklarımız zaman içinde değişir ama tümünden yok olmayabilir. Bugün toprakları sürerken en ileri teknolojiler de devrede olduğu gibi yaklaşık 13 bin yıl önce Göbeklitepe civarında kullanılan çatal bir ağaçtan yapılan kara saban da kullanılır. Buna sosyolojide farklı dönemlere ait olanların eş zamanlılığı diyoruz.

Bu yazının merkez düşüncesi, iş insanlarının büyük veriyi ehlileştirirken, kendine benzerlik özelliklerinin önemini kavrayarak, işimize yarar bilgileri ayıklamak kolaylaşacaktır. Ürün-hattı yapılarından platform yapılarına geçerken, kendine benzerlikleri iyi saptayabilirsek; bir başka anlatımla incelediğimiz olgunun sabitlerini belirlersek, değişmelerinin hızını ve yönünü daha iyi gözlemleyebilir; eğilimleri, fırsat ve tehlikeleri saptayarak sağlıklı kararlar üretebiliriz.

Büyük veri etkileri

Bir başka yazıda ayrıntılarını irdelitememiz gereken “büyük verinin iş yaşamına etkilerini” kavramak için “anlamanın” bileşen ve bağlarını netleştirmek önemlidir.

Alışkanlıkla yönetim anlayışımızı, analize yönetime taşımamız. Büyük veriyi ehlileştirmenin donanım ve yazılımlarını geliştirmeliyiz. Geliştirmek de yetmez etkin bir biçimde kullanarak, yönetişimin temel kuralı olan net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanmayı içselleştirmeliyiz. Hepsinden önemlisi, net bilgileri rekabet edebilir bir ürün ve iş yapma tarzına yani metoda dönüştürme konusunda ciddi enerji harcamalıyız.

Daha da önemlisi, bu yazı çerçevesinde paylaşılan önerileri, eleştirel aklın süzgecinden geçirmeli, eksiklerini tamamlamalı, yanlışlarını düzeltmeli, yeni entelektüel değerler katarak zenginleştirmeliyiz.

1) Gerd Binnig, “Yaratıcılık süreci” Deutschland, T 5/2004

2) Calude Levi-Strauss, Mit ve Anlam.....S.45-46

3) Michael E.Porter, Rekabet Stratejisi, Çev. Gülşen Ulubilgen, Sistem Yayıncılık, Eylül 2009,s.4-41

4) Marshall W.Wan Alstyne, Geoffrey G. Parken ve Sangeet Paul Choudhary, “Ürün hatları platformlar ve stratejinin yeni kuralları” HBR/T, Nisan 2016,s. 50-56

Yerinde duramayanlar için taşınabilir hoparlör

TRAKK Shell adındaki sırt çantası gittiğiniz her yerde müziğin keyfini çıkarmanıza imkan sunan taşınabilir bluetooth özellikli bir hoparlör. 20W subwoofer ile birlikte gelen ürün su, toz ve darbeye karşı dayanıklı bir ürün olarak öne çıkıyor. Cihazlarınızı şarj edebileceğiniz 5200 mAh'lık bir pil gücüyle gelen sırt çantası tek şarj ile 12 saate kadar çalışabiliyor.

Telefonunuza 360 derece video kaydı yaptırıyor

Lyfie Eye adındaki aparat Android akıllı telefonlar için tasarlanmış ürün. Bu minik lens sistemi akıllı telefonların microUSB bağlantısı üzerinden takılıyor. Basit bir bağlantıdan sonra avuç içi büyüklüğündeki bu aparat sayesinde 360 derece fotoğraflar ve videolar çekilebiliyor. Çekilen görüntüler doğrudan Facebook ve YouTube üzerinden paylaşılabilir.

Kalori sayıcı ağırlık seti

700'er gram ağırlığında iki dambıldan oluşan set, farklı kas gruplarını çalıştırmaya yönelik hareketlerini kayıt altına almak isteyenlere teknolojik bir çözüm sunuyor. Yakılan kalori miktarı ve antrenmanın etkililiği, Go Life uygulaması aracılığı ile akıllı telefonlardan görüntülenebilir.

Hem telefon sabitleyici hem şarj cihazı

Özellikle çokça fotoğraf ve video çekmekten hoşlanan kullanıcılar için dikkat çekici özellikler taşıyan SMOVE, gelişmiş bir selfie çubuğu olarak öne çıkıyor. iOS ve Android telefonlarla uyumlu çalışan cihaz bir telefon sabitleyici görevinin yanında bir şarj bankası olarak kullanılabilir. Cihaz panorama çekim, yüz tanıma ve takip etme gibi özellikleri ile birlikte çekimlerin bulanık olmadan çekim yapılmasına imkan sunuyor.

○ sıradan bir oyuncak değil

WowWee CHiP adındaki ürün sıradan bir oyuncuğa göre bir çok yapay zeka işlevine sahip sevimli bir robot köpek. Gerçek bir evcil hayvan gibi, alkışa, dokunmaya ve sese karşı birçok insan eylemine tepki verebiliyor. Bluetooth bağlantısı üzerinden eşleştirilebilen WowWee CHiP, özel bir oyun topu ile birlikte geliyor. Şarjı azalmaya başladığında ise otomatik olarak kendi şarj istasyonuna gidiyor.

Telefon görüşmelerinizde rahatlık

Bluetooth özellikli telefonlara bağlanabilen Plantronics ML15, telefonunuza gelen tüm çağrıları tek bir buton ile cevaplamanıza olanak sunan bir kulaklık. 9 gramlık ağırlığa sahip cihaz açma/kapama, çağrı başlatma/bitirme ve son numaraya tekrar bağlanabilme özelliğini, üzerindeki tek bir tuş ile sağlıyor. Micro USB sayesinde iki saatte şarj olabilen kulaklık, altı saate kadar konuşma, 9 güne kadar da bekleme süresine sahip.

Ütüyü prizde unutma sorunu bitiyor

TP-Link HS100 akıllı priz, mobil uygulaması ile telefon üzerinden rahat ve basit bir şekilde kontrol etmek mümkün oluyor. Bu sayede örneğin akıllı prize takılı olan bir ütünün açık olup olmadığı, akıllı telefonda kontrol edilip, ütü kapatılabiliyor. Ofislerde sıkça kullanılan su sebillerinin akşam belli bir saatte kapanması ve sabah çalışanlar ofise gelmeden yarım saat önce çalıştırılıp soğuk ve sıcak suyun hazır hale getirilmesi yine akıllı priz ile mümkün oluyor.

Hem lamba hem powerbank

4W gücünde LED lambası bulunan bu ürün, akıllı telefonlar için şarj kaynağı olarak da kullanılabilir. Üç farklı güçteki aydınlatma moduna ek olarak SOS modu da bulunan ürün, lamba olarak kullanıldığında 5 bin saate kadar çalışabiliyor. Plaj akşamlarındaki eğlenceleri ya da kamp yerlerini karanlıktan kurtaran SBS LED lamba, 8800 mAh kapasitesi ile akıllı telefonların şarj edilebildiği son derece güçlü bir enerji kaynağı olarak da kullanılabilir.

Ultra taşınabilir klavye

Logitech Keys-To-Go kablosuz klavye hafif ve ince yapısıyla istediğini yere götürebileceğiniz bir ürün. İki farklı modeli bulunan klavye hem Apple cihazlar hem de Windows cihazlarla uyumlu. FabricSkin adındaki bir dokuyla kaplı olan klavye oldukça dayanıklı bir yapıya sahip. Keys-To-Go, telefonunuza veya tabletinize Bluetooth üzerinden bağlanıyor. Günlük olarak iki saatlik kullanım ile 3 aylık bir pil ömrü vadeden klavye microUSB girişinden şarj edilebiliyor.

Hipertansiyon ve tedavisi

Toplumda yaygın olarak görülen sistemik arteriyel hipertansiyon kalp damar hastalığı, ölümleri artıran önemli nedenlerin başında gelir. Kontrol altına alınamayan hipertansiyon, beklenen hayat süresini 10-20 yıl azaltır.

Hipertansiyon tedavisinde ilk ve önemli adım kan basınç seviyesinin dikkatli tespitidir, sık ve dikkatli ölçüm yapılmalıdır. Fiziksel, emosyonel streslerle 30 mmHg kadar yüksek çıkabilir. Uyku esnasında kan basıncı düşer. Yataktan kalkınca, sabah erken saatlerde belirgin yükselir.

TOBB ETÜ Hastanesi Kardiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Kenan Ömürlü de hipertansiyon ve tedavisi ile ilgili önemli bilgileri bizimle paylaştı. Dr. Kenan Ömürlü'nün açıklamaları şöyle:

"Stephen Haks isimli papaz ve botanikçi 1714 yılında atın boyun atar damarına 4,2m yüksekliğinde bir cam kolona tutturulmuş katlanabilen kaz soluk borusu ile ilk kez atardamardan kan basıncını ölçmüştür.

1905'te Sergei Karotkoff Çin'de Boxer ayaklanması sırasında yaralı askerlerin takibinde kan basınç ölçümü, dinlemedeki sesleri tanımladı.

Toplumda yaygın olarak görülen sistemik arteriyel hipertansiyon kalp damar hastalığı ölümleri artıran önemli nedenlerin başında gelmektedir. Kontrol altına alınamayan hipertansiyon, beklenen hayat süresini 10-20 yıl azaltmaktadır. Sadece tedavi alan şiddetli hipertansiyonlularda değil, hafif hipertansiyonlularda da ölüm ve hastalıklarda da önemli azalmalar olmaktadır. Sistolik kan basıncı için 140 mmHg, diyastolik kan basıncı için 90 mmHg sınır kabul edilirse erişkin kadın ve erkeklerde hipertansiyon sıklığı %36 ve %49'dur.

Erkeklerde daha yüksek

Uygun teşhis ve tedavi ile kalp, beyin ve böbrekle ilgili komplikasyonlarda önemli azalmalar sağlanır. Erkeklerde 55 yaşına kadar hipertansiyon gelişme riski daha yüksek olduğu halde, kadınlarda 75 yaşından sonra hipertansiyon sıklığı daha yüksektir. Ancak, bütün yaşlarda komplikasyon riski erkeklerde

daha yüksektir. Dünyada en yüksek hipertansiyon siyah ırkta görülmektedir.

Hipertansif hastaların büyük çoğunluğunda yani yaklaşık %95'inde-primer (esansiyel) hipertansiyon mevcut olup patogenezinde çeşitli mekanizmalar söz konusudur. Sekonder (nedeni belli olan) (ikincil) hipertansiyon şekli ise daha seyrek görülür. Bu grup hastaların tanı ve tedavilerinde son zamanlarda önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Hipertansiyon ile normal kan basıncı arasında kesin bir sınır çizgisi yoktur. Belli bir kan basınç seviyesini normalin üst sınırı olarak kabul etmek, bu seviyeden sonra kalp damar hastalıkları riskleri artıyor anlamındadır.

Fizyopatoloji genetik yatkınlık

Genetik değişiklikler klinik hipertansiyona kadar ilerleyen mekanizmaları tetikleyebilir. İkizlerin ve ailesinde hipertansiyon sık görülen kişilerin yapılan incelemelerinde genetik katkının %30-60 arasında olduğu görülmüştür.

Fetal çevre

Fetal hayatta yetersiz beslenme sonucu, düşük doğum ağırlığı olan bebeklerde ileri yaşlarda hipertansiyon gelişme sıklığı daha yüksektir. Bu kişilerde böbrek hücrelerinin sayısında azalma olduğu ve bunun da hipertansiyona yol açtığı ileri sürülmektedir.

Primer hipertansiyon

Tek bir özel sebebin bulunmadığı durumlar primer-esansiyel-hipertansiyon olarak tanımlanır.

Çeşitli faktörler etkendir:

- 1- **Ailevi yatkınlık**
- 2- **Çevresel etkiler**
- 3- **Sodyum alımı**

Diyetteki sodyumun hipertansiyon gelişmesindeki rolünü gösteren pek çok delil vardır. Günde 1 gr'dan az sodyum tüketen endüstrileşmemiş toplumlarda, yaşla artması beklenen kan basıncı artışı görülmemektedir. Aynı genetik yapıya sahip olan göçmenlerle ülkelerinde kalmış olanlar arasında hipertansiyon görülme sıklığı anlamlı şekilde değişmektedir. Bunun anlamı da tuz alımındaki değişikliklerin hipertansiyona neden olduğudur.

4- Potasyum alımı

Alınan günlük potasyum miktarı ile hipertansiyon prevalansı arasında ters bir ilişki vardır.

5- Obezite

Hipertansiyon obez kişilerde daha sık

görülür. Vücut ağırlığında az miktardaki artışlar bile hipertansiyon görülme sıklığı ve kalp damar hastalıklarından ölüm oranını artırır.

6- Alkol alımı

Devamlı olarak günde 30 gramdan fazla etanol alınması hipertansiyon görülme sıklığını artırır.

7- Psikolojik durum

Mental gerginliğin kan basıncını yükseltici etkisi vardır. Tip-A personaliteye sahip olanlarda (agresif, sabırsız, yarışmacı) normal şartlarda kan basıncı diğer kişilerden farklı olmadığı halde, stres hallerinde kan basıncı daha fazla yükselir.

8- Hareketsizlik

Düzenli egzersiz yapılması hipertansiyon gelişme riskini %35 azaltmaktadır.

9- Sigara

Sekonder hipertansiyon

Belirli bir hastalığa bağlı olarak ortaya çıkan hipertansiyondur. Bu hastalıklar başlıca:

1- Renal parankimal hastalıklar- Böbrek doku hastalıkları

2- Akut renal hastalıklar- Ani gelişen böbrek hastalığı

3- Kronik böbrek hastalıkları- Eski-yavaş gelişen böbrek hastalığı

4- Renovasküler hipertansiyon- Böbrek damar hastalığı

5- Aort koartasyonu- Aortda doğuştan lokal daralma

6- Feokromositoma

7- Primer aldosteronizm Böbrek üstü bezi hastalıkları

8- Cushing sendromu

9- Oral kontraseptif ajanlar- Doğum kontrol hapları

10- Gebelik

11- Beyaz önlük hipertansiyonu-24 saatlik kan basıncını monitorize eden cihazlar beyaz önlük hipertansiyonu olarak bilinen kavramı ortaya çıkarmıştır. %15 kişide klinikte ölçülen kan basıncı, klinik dışında ölçülenden çok daha yüksek bulunmuştur.

12- Çok ağrı kesici kullanımı vb.

13- Prostat büyüklüğü

14- Hormonal tiroid, paratiroid bez fonksiyon bozuklukları

15- Uyku apnesi

16- İlaçlar- Nonsteroid antiinflamatuvar (Romatizmal ilaçlar)

17- Siklosporin-bağışıklık sistemine baskılayıcı ilaçlar

18- Zayıflama ilaçları

19- Beyin Tümörleri

20- Kafa travmaları

21- Hipoglisemi

Hipertansiyona sebep olur.

Kan basıncı ölçülmesi tekniği

Hekim tarafından ölçülen kan basıncı, başka ortamlarda ölçülenlerden çok yüksek olabilir. Hastanın prognozunu yani hastalığının muhtemel seyrini, süresini ve sonuçlarını tahminde, günlük aktiviteler esnasında ölçülen kan basıncı değerleri hekimin ölçtüğü değerlerden daha kıymetlidir. Gece saatlerinde kan basıncı gün içinden daha düşüktür. Konjestif kalp yetersizliği, periferik nöropati (diyabete vs bağlı), sekonder hipertansiyon ve pre-eklamsi olan kadınlarda bu düşüş görülmeyebilir. Kan basıncı ölçümünde aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir:

• Ölçümden önceki 15 dakikada sigara, bir saat içinde çay, kahve içilmemiş olmalı

• Ölçümden önce adrenerjik stimulanlar alınmamış olmalı (nazal dekonjestanlar gibi)

• Ölçüm yapılan ortam sakin olmalı, soğuk olmamalı

• Kişi en az 5-10 dk. dinlenmiş olmalı, oturur durumda kol kalp hizasında iken ölçüm yapılmalı

• Diyabetikler, yaşlılar veya antihipertansif ilaç almakta olanlarda, kan basıncındaki pozisyonel değişimleri değerlendirebilmek için ayağa kalkınca ve 2 dk. ayakta durduktan sonra da ölçüm yapılmalı

• Civalı manometrelerin en güvenli ölçümü sağladığı unutulmamalı

• Birkaç dk. aralıklarla en az iki ölçüm yapılmalıdır. Ölçümler arasındaki fark 5 mmHg'dan fazla ise, yakın iki değer elde edilinceye kadar ölçümler tekrarlanmalıdır.

• Tanı için 3-5 gün aralıklarla bu ölçüm tekrarlanmalıdır.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Özellikle genç hastalarda bacadan da kan basıncı ölçülmelidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Özellikle genç hastalarda bacadan da kan basıncı ölçülmelidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Özellikle genç hastalarda bacadan da kan basıncı ölçülmelidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

• Ölçüm her iki koldan yapılmalıdır. Ancak takip döneminde basınç yüksek olan koldan ölçüm yeterlidir.

TOBB ETÜ Hastanesi
Kardiyoloji Uzmanı
Prof. Dr. Kenan
Ömürlü

- **Ömür boyu sürecektir.**
- **Hasta her gün ilacını alacaktır.**
- **Günde tek doz kullanılan ilaçlar seçilmelidir.**
- **İlaçların yan etkileri hastanın hayatını etkilememelidir.**
- **İlaçlar arası etkilere dikkat edilmelidir.**
- **İlaçların maliyeti de düşünülmalıdır.**

Kilo kaybı ve normal kilonun muhafaza edilmesi: Vücut kitle endeksi 18.5-24-9 km/m² arasında tutulmalıdır. Bu da diyet ve fiziksel egzersizle sağlanabilmektedir.

Fiziksel aktivite: Haftada en az 3 kez yarım saatlik orta derecede bir fiziksel aktivite (hızlı yürüme, yüzme, bisiklete binme vs) tavsiye edilmelidir.

Diyette değişiklik: Meyve, sebze ve az yağlı yiyeceklerden oluşmuş bir diyet tavsiye edilmelidir. Yeterli Magnezyum, Potasyum, Kalsiyum verilmeli, eksiğe tamamlanmalıdır.

Tuz kısıtlaması: Yüksek sodyum alımı, düşük potasyum alımı ile birlikte, özellikle kan basıncının yükselmesinde çok önemli bir faktördür. Bu nedenle diyete düşük sodyum alımı (günde 2,4 gr sodyumdan daha az) eklenirse çok etkin bir kan basıncı düşmesi sağlanabilmektedir (6 gram NaCl).

Alkol alımını kısıtlama: Alkol alımı akut ve kronik olarak kan basıncını artırmaktadır. Sigaranın kesilmesi: Sigara, en önemli ateroskleroz riski faktörlerinden birisi olduğu için özellikle kesilmelidir. Relaksasyon (gevşeme, rahatlama) tedavisi uygulanmalıdır.

İlaçsız tedavi ile küçük tansiyon 90mmHg'nin altına düşmezse düşürülmeli, ilaç tedavisi maliyetli yan etki ve risk taşımaktadır.

İlaç tedavisinde amaç 130/85 mmHg'nin altına indirilmelidir. Organ hasarını korumalı. İdrar söktürücüler, Adrenerjik sistem inhibitörleri, damar genişleticileri, kalsiyum kanal bloke edicileri vb. birçok grup ilaç tedavisinde kullanılabilir.

CUMHURİYETİN SLOGANI: “BİR KARIŞ FAZLA DEMİRYOLU”

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

1920’de Mustafa Kemal Atatürk’ün yönetiminde toplanan hükümetin ilan ettiği ilk programda Ankara’dan Yahşihan’a kadar şimendifer döşenmesi yer aldı. Yahşihan 1 Mart 1924’de vurulan ilk kazma ile çelik yollarla yurdu örmenin ilk duraklarından biri oldu. 1925 yılında bitirilen Yahşihan Cumhuriyetin ilk istasyonu olarak tarihte yerini aldı.

Nazmi KAL | nazmikal@yahoo.com

İzmir İktisat Kongresi kararları...
Yollar meselesi:
“Madde 1-..... mümkün mertebe kısa bir müddet zarfında memleketin her tarafının örümcek ağı gibi asri vesaiti nakliye ile teşhizi”. Müttefikân kabul.

Avrupa ve Amerika’da büyük bir gelişme gösteren ve yeni bir ulaştırma sisteminin doğmasına sebep olan demiryolları XIX. yüzyılın ortalarından itibaren bütün dünyada en önemli ulaşım aracı olma özelliği kazanmaya başladı.

Dönemin en hızlı ve en güvenilir ulaşım aracı olan demiryolları Osmanlı yöneticileri tarafından da yol sorununu çözecek bir çare olarak görüldü.

Osmanlı dönemi demiryolları

Osmanlı’nın demiryolu yapacak ne maddi olanağı vardı ne teknolojisi. Osmanlı bu konuda da yabancı sermayeye ve teknolojiye muhtaçtı.

Demiryolu yapımları yabancıya bir imtiyaz olarak verilerek başladı. Kilometre garantisi denilen sistemle şirketlerin kârları, Osmanlı Devleti tarafından garanti altına alınıyordu. Demiryolu şirketlerinin garanti edilen miktarın altında kâr etmeleri halinde aradaki farkı devlet ödüyordu (Bu sistem günümüzde Yap İşlet Devret (YİD) modeli olarak devam etmektedir).

Osmanlı, doğacak farkı ödemek için bir veya birkaç vilayetin öşür vergilerini karşılık gösteriyordu. Vergilerin yetmediği zaman mali bakımdan çok zor durumda olan Osmanlı, bu farkı ödemek için borçlanmak zorunda da kalıyordu. Böylece her demiryolu imtiyazının verilmesi yeni bir borçlanmaya yol açıyordu. Bunlarla birlikte hattın geçeceği devlet arazisi şirkete bedelsiz devrediliyordu. Şirket hat boyundaki devlet ormanlarını ve taş ocaklarını hiçbir bedel ödmeden kullanabiliyordu.

Demiryolu yapımı, bakımı ve işletilmesi için gereken malzeme gümrüksüz olarak ithal ediliyordu. Demiryolunun kenarlarında bazen 40, bazen 45 km’lik şeritler içindeki petrol de dahil bütün madenleri işletme hakkına sahip oluyordu.

İlk demiryolu İzmir-Aydın hattıdır

Anadolu’da yabancıların yaptıkları demiryollarının gereksiz uzatılmasının nedeni de kilometre garantisi ve yolun çevresinde elde ettikleri haklardır.

Anadolu’da yapılan ilk demiryolu İzmir-Aydın

“*Demiryolu Türk milletinin refah ve medeniyet yoludur.*
(ATATÜRK - 13.02.1931 MALATYA)”

hattıdır. İngilizlerin Akdeniz'den Hindistan'a ve Basra Körfezi'ne ulaşmak düşüncesi ile yapıldığını belirtiyor ise de asıl neden bölgenin hammadde kaynağı ve pazar imkanlarından faydalanma isteği idi.

1856 yılında bir İngiliz şirketi Anadolu'da İzmir-Aydın arasında demiryolu yapımı ve işletmesi ayrıcalığını (imtiyaz) aldı. İzmir-Aydın hattı 10 yılda bitirildi ve 133 km'lik demiryolu 7 Haziran 1866'da işletmeye alındı. Anadolu böylece demiryolu ile tanıştı. İngiliz şirketi daha sonra 1879'da 101 km uzunluğundaki Aydın-Sarayköy ve 48 km uzunluğundaki Sarayköy-Dinar hattının imtiyazını aldı. 1 Kasım 1912'de Dinar-Eğridir hattının işletmeye açılmasıyla Anadolu'da demiryolunun toplam uzunluğu 609 km'yi buldu.

Ege'deki bu hattın yapımından sonra Haydarpaşa- Ankara hattında İzmir-Ankara arasının yapımı bir Alman şirketine verildi ve 1892 yılında demiryolu Ankara'ya ve Eskişehir üzerinden Konya'ya ulaştı.

Ankara ve Konya hattı boyunca da 20 km enindeki bir şerit içinde kalan yeraltı zenginliklerinin çıkarılması ve ağaç kesme hakkı verildi.

Çalışanların hepsi mahalli Rum halkı idi

Süresi 99 yıl olan imtiyazla Haydarpaşa-İzmit hattı için km başına 10.300, İzmir-Ankara hattı için de 15.000 frank garanti karşılığı olarak Ankara, İzmir, Kütahya ve Ertuğrul (Bilecik) vilayetlerinin öşürleri gösterildi.

İmtiyazlı yabancı şirketlerde hiç Türk yoktu. Çalışanların hepsi mahalli Rum halkı idi.

Osmanlı, demiryolu konusunda o kadar dışa bağımlı hale gelmişti ki "Rus Çarı'ndan izin çıkmadıkça Alman sermayeli demiryolunu Ankara'dan bir karış ileriye götürmeye hakkı yoktu" (Çankaya. Falih Rifki Atay s.350).

Neden demiryolu?

Bir ülkenin ekonomik kaynakların işletilmesi, tarım, ticaret ve sanayinin gelişmesi düzenli bir ulaşım ağıyla mümkündür. Ayrıca sosyal ve kültürel bir bütünlüğün, daha genel bir ifadeyle milli bütünlüğün kurulması bakımından da ulaşımın rolü büyüktür.

Bu durumu gören başta Atatürk olmak üzere bütün Cumhuriyet yöneticileri, ülkenin gelişmesinin ana unsurlarından birisinin de ulaşım altyapısı olduğu görüşünden hareketle, önceliği demiryollarına vermek üzere

“*Demiryolu bir memleketin toptan ve tüfekten daha mühim bir silahtır.*
(ATATÜRK)”

ulaşım imkanlarının geliştirilmesi için büyük gayret göstermişlerdir. Zaten ekonomik bağımsızlığın temellerini atan İzmir İktisat Kongresi'nde de bu konuda karar alınmıştı.

1923-1950 döneminde demiryolları salt bir ulaşım aracı olarak değil, ülkenin iktisadi, siyasi, askeri ve sosyo-kültürel ihtiyaçlarına da cevap verecek bir araç olarak görülmüştür. "Bir karış fazla demiryolu" politikasıyla, kıt imkanlara rağmen 1924-1939 yılları arasında önemli gelişmeler sağlandı.

Cumhuriyetin demiryolu politikası

Cumhuriyetin demiryolu politikası 22 Nisan 1924'te TBMM'de kabul edilen 506 sayılı kanunla belirlendi. Bu kanunla zaten yapımına başlanan yeni demiryollarının devamından başka yabancı demiryollarının satın alınması da kararlaştırıldı.

Cumhuriyetin ilk bütçesine demiryolu

yapımı için 13 milyon lira ödenek konularak hemen Ankara-Sivas hattının raylarının döşenmesine başlandı.1924 yılı bütçesi gelirin 129 milyon, giderinin 176 milyon lira olduğu ve bir yaşındaki Cumhuriyetin ilk aşamada çözmesi gereken birçok sorunlarla karşı karşıya olduğu düşünülürse ilk bütçeden demiryolu yapımı için 13 milyon gibi büyük bir miktarın ayrılması demiryolu konusunda kararın bir göstergesidir.

Millileştirme politikası

Cumhuriyet ilan edildiğinde Türkiye’de yabancılar tarafından imtiyazla işletilen 3756 km demiryolu vardı. Atatürk yabancıların sahip olduğu demiryolu hattının satın alınmasını istiyordu. Fethi Okyar ise hattın satın alınmasını mali yönden imkânsız görmekteydi. Diğer taraftan hükümet hatları satın almak için ödenecek para ile yeni demiryolları inşasını gerçekleştirmek istiyordu.

Bu düşünce yararlı gibi görülebilir ancak yabancıların bu hatlar üzerinde ve çevresinde imtiyazları düşünüldüğünde Atatürk’ün ülkenin tek karış toprağında yabancı imtiyazı ve egemenliğini reddeden ilkesine ters düşüşü kolayca görülebilir. Millileştirme ülkede tam bir egemenlik kurma ihtiyacından doğmuştur.

Hükümetin görüşüne rağmen Meclis’in çoğunluğu Anadolu demiryollarının satın alınması ve devlet tarafından işletilmesi görüşünü benimsedi ve hatların satın alınmasını kararlaştırıldı.

Cumhuriyet Hükümeti’nin başlattığı

millileştirme politikası sonucunda, yabancı şirketlerin işlettikleri 3840 km uzunluğundaki demiryolu devlet eline geçti. Tüm hatların ödemeleri taksitlere bağlanarak ödendi.

Raylar döşeniyor

1920’de Mustafa Kemal Atatürk’ün yönetiminde toplanan hükümetinin ilan ettiği ilk programında; Ankara’dan Yahşihan’a kadar şimendifer döşeneceğidir.

Yahşihan 1 Mart 1924’de vurulan ilk kazma ile çelik yollarla yurdu örmenin ilk duraklarından biri oldu. 1925 yılında bitirilen Yahşihan, Cumhuriyetin ilk istasyonu olarak tarihte yerini aldı.

1. Dünya Savaşı ve Milli Mücadele’de Ankara’nın doğusunda demiryolunun bulunmamasından dolayı büyük zorlukla karşılaşıldığı için Cumhuriyetin ilanından sonra ele alınan ilk demiryolu yapımı Ankara-Sivas hattı olmuştur.

Bu hattın uzunluğu 1149 km olup yapımına 1924 yılında başlanmış 1927 yılında Kayseri’ye,1930 yılında Sivas’a,1938 yılında Erzincan’a ve 1939 da Erzurum’a ulaşmıştır.

Yapımına Türk müteahhitler tarafından başlanan, toplam uzunluğu 602 km olan Ankara –Sivas hattında 36 tünel vardır.

Ankara-Sivas hattı 30 Ağustos 1930 da görkemli bir törenle açıldı.

İsmet İnönü’nün Cumhuriyetin demiryolu politikasını anlattığı törende Dr. Necdet Bey’in konuşması anlamlıydı. “Ankara Sivas arasını 10 günden 1 güne indiren bu demirlerdir. Kurak tarlalara, kıraç ovalara bolluk ve

zenginlik getiren işte bu demirlerdir. Bu demir değil altın yoludur. Gözünüz aydın işte tren geldi. Demiryolu Cumhuriyetin çelik koludur. Artık Sivas hiçbir yere uzak değildir.”

1924 yılında Ankara’dan döşenmesine başlanan demiryolu 1933 yılında, dokuz yılda 2048 km yeni demiryoluna ulaştı.1928 den başlayarak yabancıların elindeki demiryolu hatları satın alınmaya başlandı. 1938’e kadar 4112 km demiryolu satın alındı. Demiryolu yapılıyordu, halk memnundu ama yobazlar boş durmuyordu. Kayseri’de bir hoca “Trene binmek dinen caiz değildir, gavür icadidir, kitapta yeri yoktur” diye vaaz veriyordu.”Kitapta yeri yok” diyor ama hangi kitapta olduğunu söyleyemiyordu.

1926 yılı Türkiye Cumhuriyeti tarihinde “şimendifer yılı” ilan edildi. “Türkiye’yi çelik ağlarla örülmüş görmek en büyük emelimizdir” diye yola çıkan Cumhuriyet hükümetleri “devlet kuvvetiyle şimendifer yapılmaz” diyenlere, Türkler demiryolunu işletemez diyenlere en büyük cevabı verdiler.

Yer verdiğimiz haritada göreceğiniz gibi Anadolu’da 3170 km yeni demiryolu yapıldı ve 4180 km yabancı demiryolu satın alındı.

Haritada kırmızı çizgiler Cumhuriyetin yaptığı, yeşiller Osmanlıdan kalıp satın alınan demiryollarıdır.

Atatürk döneminde yapılan demiryolları

Atatürk döneminde yapılan demiryolları şöyledir (Hattın açılış tarihi parantez içinde belirtilmektedir):

- Ankara - Kayseri (1927),**
- Kayseri - Sivas (1930)**
- Fevzipaşa - Malatya (1931),**
- Samsun-Sivas (1932)**
- Kütahya - Balıkesir (1932)**
- Ulukışla - Kayseri (1933)**
- Malatya - Ergani (1934)**
- Irmak - Filyos (1935)**
- Ergani - Diyarbakır (1935),**
- Afyon - Karakuyu (1936),**
- Isparta - Bozanönü (1936)**
- Sivas - Çetinkaya (1937)**
- Malatya - Çetinkaya (1937)**
- Çetinkaya - Erzincan (1938).**

Bu hatlarla bir taraftan kömüre, diğer taraftan şarka uzanan, Akdeniz’e doğru Sivas’tan sarkan demiryollarını yurdu demir ağlarla ördü. 10. yıl marşında söylenen “Başta bütün milletin saydığı başkumandan demir

ağlarla ördük ana yurdu dört baştan” sözleri hayali bir söylemden gerçeğe dönüştü.

Haritada görülen hatların her birinin yapıyla ilgili ayrıntılar bu makalenin kapsamını çok aşar. Bu ayrıntılar “Atatürk’ün Diktiği Ağaçlar” kitabımda ve İsmail Yıldırımın Cumhuriyet Döneminde Demiryolları kitabında okuyabilirler.

İzinizle büyük bir özellik gösterdiğinden demiryolunun Erzurum’a nasıl ulaştığını anlatmak istiyorum.

M. Kemal Ankara’dan Erzurum’a kadar yapılacak demiryolunu ülkenin önemli bir meselesi olarak görmüş ve daha cumhuriyetin 11. ayında 30 Eylül 1924’de Erzurum’da yaptığı bir konuşmada “... Şarkı diğer vatan toprağına bağlayacak bir şimendifer hattının buraya (Erzurum) kadar ulaşmasını Türk Cumhuriyeti için hayati bir mesele sayıyorum” diyerek ifade etmiştir.

Ankara’dan başlayan demiryolu 30 Ağustos 1930’da Sivas’a ulaşmıştı. Ancak istenilen hedefe henüz varılamamıştı. Fakat 1929’da başlayan dünya ekonomik buhranı hükümetin demiryolu politikasının gerçekleşmesini engelledi.

Ekonomik buhranın etkisinin ortadan kalkmaya başlaması üzerine, hükümet demiryolu projelerine hız verdi.

Sivas-Erzurum hattı yaklaşık olarak 537 km ve Malatya’dan başlayarak Divriği yakınlarında Sivas-Erzurum hattı ile birleşecek hat ise 140 km olarak tahmin edilmişti. Toplam 677 km uzunluğunda yapılacak bu iki hat için, müteahhit kârı da dahil yapılacak harcama 80 milyon lira olarak tespit edilmişti.

Hattın ihalesi 12 Haziran 1933’te kapalı zarf usulü ile yapıldı ve inşaat Mühürzade Nuri Bey ve ortaklarına verildi.

İhaleyi alan Türk şirketi büyük bir başarı sağlayarak sözleşmede belirtilen süreden 16 ay önce bitirerek teslim etti. Sivas-Erzurum hattının tamamının açılışı ise 20 Ekim 1939 da yapıldı.

Yüce Atatürk Erzurum’a kadar trenin gidi-

şi idealini görmeden hayata veda etti.

548 km olarak gerçekleşen Sivas-Erzurum hattı üzerinde, toplam uzunluğu 22.422 km’yi bulan 138 tünel, 22 tane demir köprü vardır. Bu hatta çalışan işçi sayısı 27 bine kadar ulaşmıştır. 6 yıllık sürede çalışan toplam işçi sayısı ise 14.996.300’ü bulmuştur.

Bu hattın geçtiği vadiler çok sarptı. İnşaat zor yürüyordu. Bu zorluğu Başbakan İsmet Paşa’ya “Paşam çok sarp olmuyor” diye şikayette bulunan mühendisler İsmet İnönü “Kazmayı vurduğunuzda para kadar taş düşüyor mu?” diye sormuş, “Eh Paşam” cevabı üzerine “Devam” demişti.

Kazma kürek ve kol gücü...

Bu sarp vadilerde ve kayalıklarda sadece kazma kürek ve kol gücü ile 6 yılda yapılan 22 km tüneli düşününce bugün Ankara’da her türlü teknolojik ve finansal imkanlara rağmen metroyu 20 yıl belediye başkanlığı süresince 50 km ye ulaştıramayanların Atatürk’e sabah akşam televizyonlarında saldırmalarının takdirini okuyucularına bırakıyorum. Yapılan demiryollarının 64 km’si tünellerden oluşuyordu.

Demiryolları inşaatlarının mali kaynakları

1923-1950 döneminde Türkiye’de inşa edilen demiryolları genellikle devlet bütçesinden finanse edilmiştir. 1933’de demiryolları inşaatları için borçlanmaya gidilerek demiryolu inşaatlarına yeni bir mali kaynak yaratılmıştır.

Başbakan İsmet Paşa demiryolu politikası konusunda kendisine yöneltilen eleştirilere 30 Ağustos 1930’da Ankara-Sivas hattını açış konuşmasında cevap vermiştir. İnönü bu konuşmasında, “Yol mahrumiyeti bu milletin asırlardan beri en köklü derdidir. ... Milli devlet için şimendifer ihtiyacı milli vahdet; milli müdafaa ve milli siyaset meselesi, asırların muhassalası olan milli istiklalin muhafazası meselesidir.

İsmet Paşa bu açıklamalarından sonra da 1923’den 1929’a kadar olan dönemde siyasal ve iktisadi durumun, yabancı sermayenin gelmesine elverişli olmadığını ifade ettikten sonra : “Bu sene 1930’dayız. Görüyor musunuz harici istikrazla bittabi milli mevcudiyetimizi muhafaza ederek şimendiferlerimizi yapmak isteseydiniz işte bu güne kadar daha bir metre için kazma vurmamış olacaktınız” diyerek kendi politikasının doğruluğunu ortaya koymaktadır.

DDY için borçlanmalar

Cumhuriyetin ilk on yıllık süresinde Cumhuriyet Hükümeti, önemli bir dış borç yükü altında bulunduğundan dış borçlanmayı, gerekli şartlar oluşmadığı için de iç borç-

“*Demiryolları bir ülkeyi medeniyet ve refah ışıkları ile aydınlatan kutsal bir meşaledir. Cumhuriyetin ilk senelerinden beri dikkatle ısrarla üzerinde durduğumuz demiryolları inşaat siyasetini hedeflerine ulaştırmak için durmadan çalışmalıyız. (ATATÜRK - 01.11.1937 TBMM 3. DÖNEM TOPLANTI YILINI AÇARKEN...)*”

lanmayı uygun görmemiş, gerekli şartların tesisini ve bilhassa bu konuda halkın güvenini kazanmayı beklemiştir. 1923'den 1933'e kadar geçen devrede borçlanma için gerekli siyasi, iktisadi, mali ve psikolojik şartları hazırlamış ve ilk borçlanma 1933 yılında ülke ekonomisinde önemli rolü olan kalkınmanın ilk safhasında ön planda gelen demiryolu inşasında kullanılmak amacıyla yapılmıştır.

1933 Ergani borçlanması

İlk iç borçlanma Fevzi Paşa-Diyarbakır hattının inşasında kullanılmak üzere 12 Ocak 1933'de gerçekleşti. Her türlü resim ve vergiden muaf olan bu borçlanma 16 Nisan 1953'den itibaren 20 yılda ödenecektir.

Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında yapılan 18 milyon liralık iç borçlanmanın başarısızlığı ve halk üzerindeki olumsuz etkisi yüzünden Ergani borçlanmasına gidilirken çok dikkatli davranılmış ve borçlanma Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti etrafında milli bir kampanya haline getirilmiştir.

Sivas-Erzurum Demiryolu borçlanması

1933'de Sivas-Erzurum demiryolunun inşasına başlanmıştı. Hükümet ısrarla demiryolu politikasını gerçekleştirmek istiyordu. Fakat bütçe de buna pek imkân vermiyordu. Dolayısıyla iç borçlanma zorunlu hale geliyordu. İsmet Paşa bu konuda: "Dahili istikraz sistemi milli kalkınmanın en güvenilir vasıtasıdır." diyerek iç borçlanmaya olan ihtiyacı ifade ediyordu.

Sonuç

1924'de başlayan yeni demiryolu yapımlarında, askeri kaygılar yanında doğal kaynaklara ulaşılmak istenmiştir.

Demiryolu yapımlarında ilk yıllarda ağırlık olarak yabancı inşaat şirketleri faaliyette bulunurken 1933'den sonra Türk müteahhit ve şirketleri tercih edilmiştir. Yabancı sermayenin gelmeyişi sebebiyle, inşaatlar bütçeden finanse edilmiştir. 1928'de bütçeden demiryolu inşaatlarına %13.98 pay ayrılması, bu yıllarda demiryolu inşaatlarına verilen önemin göstergesidir. Ülkenin coğrafi yapısının demiryolu yapımlarına uygun olmayışı, çok fazla sayıda tünel ve köprü yapımı gerektirmiş, bunlar da maliyeti arttırmıştır. Düz arazide 45 bin lira olan km inşaat maliyeti, dağlık arazide 300 bin liraya kadar yükselmiştir.

1923-1950 döneminde demiryolu politikasının hedeflerine önemli ölçüde ulaşılmıştır. Yapılan demiryollarıyla ülkenin savunması daha kolay hale gelmiştir. Bakır, demir ve kömür bölgelerine ulaşarak ülkenin hammadde kaynaklarının işletilmesi imkânı doğmuştur. Ülkenin Orta ve Doğu bölgeleri Akdeniz ve Karadeniz limanlarına açılmıştır. Böylece bölgeler arasında iktisadi bütünlük sağlanmıştır. Ucuz taşımacılık türünden kazanç elde edilmesini sağlayınca, üretici kesim daha fazla üretme çabasına girmiştir. Diğer taraftan indirilmiş tarifeler sanayinin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Ancak bununla birlikte Türkiye'nin ulaşım politikasında 1948'de meydana gelen değişimde dış yönlendirmelerin de etkisi olmuştur. ABD'li yol uzmanlarının Türkiye'de yaptıkları incelemeler sonucunda

hazırladıkları raporda demiryollarının Van'a kadar uzatılması dışında önemli bir ihtiyaç bulunmadığı, buna karşılık karayolu yapımlarına ağırlık vermesi gerektiği şeklindeki görüşlerin kabul görmesi üzerine 1924-1948 döneminde Türkiye'nin ulaşım sorununun çözümünde etkili olan demiryolları geri plana itilmiş oldu. Osmanlı zamanda ulaşımda görülen Avrupa etkisi, Türkiye Cumhuriyeti'nde yerini ABD'ye bırakmış oldu.

1950'ye gelindiğinde Türkiye'de 3840 km'si şirketlerden alınan 3579 km'si yeni yapılan, 256 km'si de Ruslardan kalan Hasankale-Sarıkaş-Sınır hattı olmak üzere toplam 7675 km demiryoluna ulaşılmıştır.

Maalesef 1950'den bu yana bazı zorunlu hatların dışında hemen hemen hiç demiryolu yapılmamış Amerika'nın önerdiği petrol ve otomobil tüketimini körükleyen karayolu politikası benimsenmiştir.

Cumhuriyet Hükümetleri'nin demiryoluna verdiği önemin isabeti yeni yeni anlaşılmaya başlanmıştır.

BİR ANI

Afet inan-Atatürk döneminde demiryolları siyaseti, hükümetin başlıca konusudur. Onun üzerinde çok hassasiyetle dururdu ve daima nerede ne zaman bitiyor takip ederdi. Recep Peker haritalarla demiryolu yapılacak yerleri gösterirken ben de bulunmuştum. Her yere demiryolu gidiyordu. Ben şaşırardım Atatürk'e "Acaba hepsi olabilecek mi" dedim. "Olduğu zaman görürsün" dedi. Bir gün Adana'dayız. Birisi geldi "Malatya demiryolu bitmiş fakat henüz açılışı yapılmamış" dedi. Atatürk "Derhal tren hazırlansın Malatya'ya gideceğiz" dedi. Bana da dönerek. "Gördün mü, kağıt üzerindeki uygulananmaktadır, işte bugün Malatya'ya gidiliyor" dedi.

(Atatürk'ten Duymadığınızı Anılar. Nazmî Kal)

Yılbaşı promosyon paketine bir de kitap koyun

Değerli Sanayiciler, Şirket sahipleri,
Savaş alanlarında en zor koşullarda geçen kısa yaşamı boyunca 3997 kitap okuyan ATATÜRK
"Kitapsız yaşamak kör, sağır, dilsiz yaşamaktır" diyor.

Yüce dinimizin kutsal kitabı KURAN "yaratan Rabbinin adıyla oku" diyor. "İkra bismi rabbikellezi halak"

Kitap okumak beyni ve bedeni genç tutar. Hayatları boyunca devamlı kitap okuyanlar 75-80 yaşlarında bile zihinlerini dinç tutarlar. 79 yaşında en karmaşık beyin ameliyatlarını yapan Dünyaca ünlü tıp adamımız Prof.Gazi Yaşargil'e bunun sırrını soranlara "Bol bol kitap okurum, bulmaca çözerim" diye cevap vermiştir.

Dünyanın sanayileşmiş ülkelerinde kitap okuyanların nüfusa oranları Japonya'da %14, ABD'de %12, Almanya'da %11, İngiltere'de %12 iken ülkemizde %0.01 (binde bir) dir. Bu bir utanç tablosudur.

Ülkemiz insanı maalesef okumuyor...dost meclislerinde şikayet ediyoruz... Peki bu tabloyu değiştirmek için ne yapıyoruz?

Gelin bir şey yapalım....
BU YIL YILBAŞI HEDİYE SEPETİMİZE BİR DE KİTAP KOYALIM.
BU DAVRANIŞ RAKİPLERİNİZ ARASINDA FARK YARATACAK,
MARKANIZIN PRESTİJİNİ ARTIRACAKTIR.

İşte size önereceğimiz TRT duayeni Nazmi Kal'dan Atatürk'ü en iyi anlatan iki kitap.

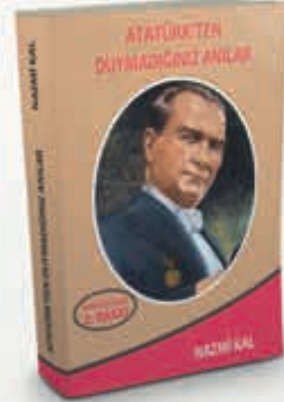

"ATATÜRK'ÜN DIKTIĞI AĞAÇLAR"

Kuruluşunda ocağını yakacak bir çanak kibriti, çaya atacak bir topak şekeri, not yazacak bir yaprak kağıdı, ölüsüne saracak kefen bezi olmayan genç cumhuriyetin kalkınma mucizesi... Seker fabrikaları, bankalar, demiryolları, tekstil, demir-çelik fabrikalarının öyküsü...

Buğdayın Rusya'dan, ununu Romanya'dan alan genç cumhuriyet 15 yılda nasıl tarım ürünü ihracatçısı oldu? 1930-1938 yıllarında Japonya ve Almanya'dan sonra nasıl dünyanın en çok kalkınan üçüncü ülkesi konumuna geldi? Cumhuriyet tarihinin en hızlı kalkınma rakamı %7.9 büyüme hızı nasıl gerçekleşti? Ütke demir ağlarla nasıl örüldü? Tüm bu başarıları sağlarken borç alındı mı, sermaye nasıl bulundu... Osmanlıdan ne kadar borç kaldı? Osmanlıdan Cumhuriyete kalan miras... Kalkınma modeli sosyalist miydi, kapitalist miydi?

Okuyucular bu ve bunun gibi bilgileri belgeler ve canlı tanıklar aracılığı ile yakın bir dille okuyacaklardır. Atatürk'ü değil Atatürk'ün halkı için yaptıklarını belgeler ve canlı tanıklarla anlatan belgesel niteliğinde bir kitap.

"ATATÜRK'TEN DUYMADIĞINIZ ANILAR"

Atatürk'ün 100 doğum yılında yapılan ve 12 Eylül yönetimince pek çoğu TRT'nin tozlu raflarına terk edilen Celal Bayar'dan Alet İnan'a, şoföründen köşk katibine, milletvekillerinden yaverlerine, yabancı diplomatlardan garsonuna kadar Atatürk'ün yakın çevresinde bulunanların duyulmamış ilginç anıları...

Atatürk Türk Sanat müziğini yasakladı mı?
Atatürk İnönü dargın mıydı?
İnönü neden Atatürk'ü ziyarete gitmedi?
Kurduğu çiftlikler eğlence mekanları mıydı?
Solrasında neler konuşuldu... Diktatör müydü, demokrat mıydı?

Bu kitapta bu ve bunun gibi merak ettiğiniz pek çok sorunun cevabını bulacaksınız.

BU KİTAPLARI MÜŞTERİLERİNİZE, ÇALIŞANLARINIZA, DOSTLARINIZA HEDİYE EDİN.
BİZE BAĞIMSIZ, ONURLU, DEMOKRATİK, ÇAĞDAŞ BİR DEVLET HEDİYE EDEN ATATÜRK'Ü GENÇLERE TANITIN.

İletişim: nazmikal@yahoo.com Cinnah Caddesi Vali Dr.Reşit Sokak 16/3 Çankaya • 0532 263 55 11 • [0312] 438 74 75

100 den fazla siparişlerde lojonusuz eşliğinde .....şirketinin kültür hizmetidir, armağanıdır vs gibi mesajlar yazılabilir.

Odalar ve Borsalar

- ▶ Alaşehir TB'de 34 çiftçiye sertifikaları verildi
- ▶ Ardahan TSO'dan "mesleki eğitim ve istihdam" seferberliği
- ▶ 11. Biga Gıda Tarım, Hayvancılık Fuarı büyük ilgi gördü
- ▶ Bilecik TSO'da MEİS toplantısı gerçekleştirildi
- ▶ Erzurum TB'den damızlık hayvan üretim merkezi isteği
- ▶ Antalya TB üyeleri ve tarım sektörü paydaşları bilgilendirildi
- ▶ Denizli TB öncülüğünde leblebik nohut ıslahı çalışmaları
- ▶ DMO, Vanlı üreticilerden ürün temin etmek istiyor
- ▶ İMEAK DTO Fethiye Şubesi'nden önemli hizmet
- ▶ Trakya Oda ve Borsa Başkanları 'ortak akıl' için buluştu
- ▶ Aydın TB'den Emniyet Müdürü Baştuğ'a hayırlı olsun ziyareti
- ▶ Malatya TB'de Lisanslı Depo Kurulumu Projesi görüşüldü
- ▶ Uzunköprü TSO'da girişimcilere sertifikaları verildi

▲ ALAŞEHİR TİCARET BORSASI

▲ ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI İLE BOZÜYÜK TSO

Alaşehir TB'de 34 çiftçiye sertifikaları verildi

Alaşehir Ticaret Borsası öncülüğünde gerçekleştirilen, 2016 yılı "İyi Tarım Uygulaması" çalışmaları sonucunda, 34 çiftçiye sertifikaları törenle teslim edildi. 2014 yılından bu yana gerçekleştirilen İyi Tarım Uygulaması ile çiftçiler her yıl sayılarını artırarak tarımı ve ürün yetiştirme tekniklerini geliştirip kaliteli, kalıntısız ve verimli ürün üretmeleri sağlanıyor.

Üzüm üretim sezonu boyunca, Alaşehir ve Sarıgöl ilçelerine bağlı köy ve mahallelerde, ziraat mühendisleri koordinatörlüğünde sorun tespiti yerinde yapılarak, üretimdeki problemleri en az seviyeye düşürmek için gerekli çalışmalar yürütülüyor.

Alaşehir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Soygür yaptığı açıklamada şu ifadelere yer verdi: "Hedefimiz; "İyi Tarım Uygulaması" ile daha fazla çiftçiye ulaşarak, modern tarımsal üretimin öncülüğünde, bölgemiz insanının geçim kaynağı olan sofralık sultanıye üzümünü daha kaliteli bir ürün haline getirip, Alaşehir sultanıye üzümünün dünya pazarındaki rekabet gücünü ve pazar payını arttırabilmesini sağlayarak bölgemiz ekonomisini canlandırmaktır". ■

Ardahan TSO'dan "mesleki eğitim ve istihdam" seferberliği

Ardahan Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO), Mesleki Eğitim ve İstihdam Seferberliği protokolü kapsamında ilk toplantısını yaptı.

Çalışma Grubu toplantısına Ardahan İŞKUR adına İl Müdür Vekili Sevim Özkaya, Reşat Işık ve İş ve Meslek Danışmanı Esra Balaban Eke, Ardahan Ticaret ve Sanayi Odası adına Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Demirci ve Genel Sekreter İbrahim Tırpancı katıldı.

Toplantıda ilk olarak çalışma grubu seçimleri yapıldı. Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalışma grubu başkanlığına ATSO Başkanı Çetin Demirci seçildi.

Seçimin ardından devam eden toplantıda, ATSO'nun yapmış olduğu faaliyetlere İŞKUR tarafından katılım sağlanması, ATSO'ya üye işyerlerinin eleman bulmada güçlükle karşılaştığı mesleklerin belirlenmesi ve eğitim

planına alınması, 48 meslek dalında kursların başlatılması için gerekli girişimlerin yapılması, ATSO bünyesinde veya diğer kuruluşlarla girişimcilik eğitimlerinin düzenlenmesi ve ATSO'ya üye işyerlerinden gelen mesleki eğitim ve işbaşı eğitim programları taleplerinin İŞKUR'a yönlendirilmesi kararlaştırıldı.

İŞKUR il müdürlüğü iş ve meslek danışmanları dönüşümlü olarak çarşamba günleri saat 14:00-16:00 saatleri arasında ATSO Hizmet Binası hizmet noktasında görevlendirildi. ■

11. Biga Gıda Tarım, Hayvancılık Fuarı büyük ilgi gördü

7-9 Ekim tarihlerinde düzenlenen 11. Biga Gıda, Tarım, Hayvancılık ve Teknolojileri Fuarı büyük ilgi gördü. Biga TSO Başkanı Şadan Doğan, fuarın açılışında yaptığı konuşmada; "Sayın Valim, Saygıdeğer misafirler, 15 Temmuz gecesi ülkemizin birliğine ve demokrasimize karşı gerçekleştirilen darbe teşebbüsü, halkımızın engin ferasetiyle geri püskürtüldü. Milletimiz, demokrasiye karşı uzanan elleri, sokağa çıkararak kırdı ve darbecilere geçit vermedi. Halkımız sandığa ve demokrasiye sahip çıktı. Bu hain kalkışmanın başarısız olması, Türk milletinin birlikte duruşu, kararlı tutumu ve demokrasiye sahip çıkma iradesiyle mümkün olmuştur. Şehitlerimiz oldu. Hep-sini rahmetle anıyorum. Ruhları şâd olsun. Mekânları cennet olsun diyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Devletimiz, askerimiz ve polisimizle iç ve dış terör tehdidini önlemeye çalışırken, bizim de ekonomide savaş vermemiz gerekiyor. Yatırım yapmalıyız, üretim yapmalıyız, ihracat yapmalıyız. Bun-ları yapabilmek için daha çok çalışmalıyız.

El birliği ile çalışmalıyız

Hiç durmadan çalışmalıyız. Atatürk'ün dediği gibi; "Siyasî, askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisadî zaferlerle taçlandırılmazlarsa, kalıcı ve sürekli olamaz, az zamanda sönerler. Demokrasi ve özgürlük diyoruz. Zenginlik ve refah istiyoruz. Demokrasi olursa zenginleşiriz. Zenginleş-tikçe özgürleşiriz. El birliği ile çalışmalıyız. Hepimiz iş üretmek ve işimizi iyi yapmak zorundayız. Biga Ticaret ve Sanayi Odası ve şahsım adına; Biga Fuarı katılımcılarını

kutluyor; fuarımızın onlara daha çok çalışma hevesi ve daha bol, bereketli kazançlar diliyorum. Ziyaretçilerimize, Biga Fuarı'nı ziyaret ettikleri için şimdiden teşekkür ediyorum. 11'nci Biga Gıda, Tarım, Hayvancılık ve Teknoloji Fuarı açılışımızı onurlandıran siz saygıdeğer konuklarımıza ve katkı veren tüm kurum ve kişilere saygı ve şükranlarımı sunuyorum" dedi.

Fuar katılımcısı firmalardan edinilen bilgiye göre, 7-9 Ekim tarihlerinde düzenlenen Biga Fuarı'nda gerçekleşen çok sayıda traktör, binek araç, tarım ve hayvancılık ile ilgili alet ekipman satışı yüzleri güldürdü. ■

Bilecik TSO'da MEİS toplantısı gerçekleştirildi

Mesleki Eğitim ve İstihdam Seferberliği (MEİS) toplantısı Bilecik'te gerçekleştirildi. Protokol kapsamında Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası'nda yapılan toplantıya Bozüyük Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Buğra Levent, Meclis Başkanı Mehmet Doğan Tunç, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Hakan Bakıcı, Yönetim Kurulu Muhasip üyesi Veli Çelik, Genel Sekreter Bedri Öztürk, Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Ayhan Tozan, Şube Müdürü Cemal Yiğit, Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası'nın; Yönetim Kurulu Başkanı Mefail Ateş, Meclis Başkanı Hakkı Aynur, Meclis Başkan Yardımcısı Turan Ağdağ, Yönetim Kurulu Üyesi İlhan Karaçayır, Meclis Üyesi Yüksel Gökçedağ ve Genel Sekreter Vekili Nahit Menteşe katıldı.

Nitelikli eleman ihtiyacı

Toplantı sonrasında Oda üyelerinin nitelikli eleman ihtiyacının karşılanabilmesi için; Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne gelen veya Ticaret ve Sanayi Odaları'na gelen konu ile ilgili talimatların karşılıklı paylaşılmasına; Ticaret ve Sanayi Odaları'na, üyelerinden intikal eden İşbaşı Eğitim Programı, çalışanların eğitimi ve MYK belgelendirilmesi hususundaki eğitim ve benzeri mesleki eğitim taleplerinin bürokratik zaman kaybının önüne geçmek için en seri vasıta ile Bilecik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne gönderilmesine ayrıca bir karar beklenmeden de kurumca işleme alınmasına karar verildi. ■

Erzurum TB'den damızlık hayvan üretim merkezi isteği

Erzurum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu İsmail Hakkı Hınıslioğlu, "Erzurum, Erzincan, Gümüşhane ve Bayburt illerini kapsayan cazibe merkezinde tarım ve tarıma dayalı hayvancılık ürünleri sektörünün Erzurum'a ve ülkemize ekonomik katkısının olduğu ve bu şehirlerin ana geçim kaynağı olmasına rağmen öncü sektörler arasında olmaması, lojistik merkezinin şehrimizde yapıyor olmasına rağmen öncü sektörler dahil edilmemesi çeşitli araştırma ve analizler neticesinde birçok turizmin alt dalının potansiyeli olduğu Erzurum da sadece kış turizmi alanının öncü sektörler dahil edilmesi bize göre sektörlerin seçimi konusunun yeniden gözen geçirilmesini gerektirmektedir" dedi.

Erzurum Ticaret Borsası'nın Ekim ayı Meclis toplantısında konuşan Hınıslioğlu, şu açıklamalarda bulundu:

"Damızlık hayvan üretim merkezinin Erzurum'a kurulmasını talep ediyoruz. Büyükbaş canlı hayvan varlığı olarak Türkiye'nin ikinci büyük iliyiz. İkinci büyük il olarak da bu tür bir yatırımı hak etmekteyiz.

Ovit ve Kop tünelleri ile Artvin viyadüklerinin hizmete açılması, Erzurum cazibe merkezinin Artvin, Rize ve Trabzon illerine de hizmet verme imkanı sağlayacaktır. Ayrıca bu yolların Palandöken'e açılacak bir tünel ile de güney illerimize bağlanacak imkanı vardır. Hatta bir adım daha ileri gidiyoruz biz burada açılacak olan tünel ile yolları Arabistan'a bağlama imkanımız vardır. Artık önümüzdeki dönemde önümüzdeki yıllarda Rize'de kurulan bugünkü limanın, Trabzon limanının ve Hopa limanının Karadeniz üzerinden gelip Orta Doğu'ya ve Afrika'ya gidecek bütün yükleri karayolu üzerinden bu yoldan taşımaları söz konusu.

Erzurum Ticaret ve Sanayi Üniversitesi'nin şehrimize genç nüfusu çekebilmesi ve temsil edilmesine imkan sunabilecek kalifiye eleman ihtiyacına da cevap verebilecektir. Kar amacından uzak sosyo ekonomik sorumluluk kapsamında şehrimize kazandırmayı hedeflediğimiz Vakıf Üniversitesi projemizin gerçekleşmesini de arzu ediyoruz. YÖK'e dosyası sunulmuş olan Vakıf Üniversitemize özel liselere verilen eğitim desteği gibi desteklerin verilmesini arzu ediyoruz." ■

▲ ANTALYA TİCARET BORSASI

▲ DENİZLİ TİCARET BORSASI

▲ VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ İMEAK DENİZ TİCARET ODASI FETHİYE ŞUBESİ

Antalya TB üyeleri ve tarım sektörü paydaşları bilgilendirildi

Antalya Ticaret Borsası'nın başkanlığını yürüttüğü Antalya Tarım Konseyi tarafından Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ hakkında Antalya Ticaret Borsası üyeleri ve tarım sektörü paydaşları bilgilendirildi. ATB toplantı salonunda düzenlenen bilgilendirme toplantısına, ATB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Çandır, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Ahmet Dalli, Ziraat Odası Başkanı Nazif Alp'in yanı sıra çok sayıda davetli katıldı. Toplantının açılışında konuşan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Ahmet Dalli, kırsal kalkınma destekleri programı kapsamında 2006 yılından 2016 yılına kadar 132 proje gerçekleştirdiklerini bildirirken, geçen yıl başlatılan 12 projenin de halen devam ettiğini kaydetti.

İki binin üzerinde istihdam

Program kapsamında kırsalda 144 tesisi hayata geçirdiklerini söyleyen Dalli, "Bugüne kadar 8 binin üzerinde projeye destek verdik. Projelerin toplam hibe tutarı 61 milyon Lira'nın üzerinde iken, yatırım tutarı 150 milyon Lira'nın üzerinde gerçekleşti" diye konuştu. Hayata geçirilen projelerde 2 binin üzerinde istihdam sağladıklarını bildiren Dalli, "On binlerce çiftçinin ürünün desteklenmesi, muhafaza edilmesi, pazarlanması gibi konulara destek olduk. Çiftçinin kırsal alandaki ekipmanlarını yeniledik, geliştirdik, rekabet edebilme gücünü ve gelirlerini artırdık" dedi. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı'nın 11. Etap uygulamalarının geçen etap uygulamalardan farklı olduğunu söyleyen Dalli, "Konu başlıkları zenginleşti. Kırsal alanda gelişmeye imkan tanıyacak yeni planlamalar, yeni yatırımlara olanak tanımış oldu. Bu imkanları baba oğula tanımaz. Yatırım planı olanlar için bu program bulunmaz bir nimet. Ancak yatırımcı çiftçiler bu imkanları doğru kanalda kullanmalı. Yatırımcı fizibiliteyi iyi yapmalı, iyi kullanmalı, iyi değerlendirmeli. Yapacağı yatırımla kendi ekonomisi ve ülke ekonomisine katkı sağlamalı" diye konuştu.

Başvurular için son gün 4 Aralık

Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürü İzzet Kaş da Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı'nın 11. Etap uygulamalarıyla ilgili katılımcılara bilgi verdi. 2006'dan beri projenin yürütüldüğünü belirterek, amaçlarını ve hedeflerini anlattı. Programın amaçları hakkında bilgi veren Kaş, programla kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonun sağlanması, tarımsal altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, küçük ve orta ölçekli işletmelerin güçlendirilmesi tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, kırsal toplumda belirli bir kapasitenin oluşturulmasının amaçlandığını bildirdi. 21 Ekim'de Resmi Gazete'de yayımlanan program kapsamında proje başvurularının 4 Aralık'ta sona ereceğini bildiren Kaş, sunumun ardından katılımcıların sorularını da yanıtladı. ■

Denizli TB öncülüğünde leblebik nohut ıslahı çalışmaları

Denizli Ticaret Borsası önderliğinde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun (TAEK), Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nin (SANAEM) Nükleer Teknikler Bölümü Tarım Birimi ve Denizli Ticaret Borsası'nın paydaşları ile ortaklaşa yürütülen "Nükleer Teknikler Kullanılarak Leblebik Nohut Islahı" projesi çalışmaları devam ediyor.

Nohut üretim bölgelerinde, nohut çeşitleri zaman içerisinde hastalıklar nedeni ile gen erozyonuna uğrayarak dejenere oluyor. Bu nedenle leblebi sanayi, ihtiyacı olan kaliteli nohuda ulaşmakta ciddi sıkıntılar yaşıyor.

Toplamda 160 bin TL bütçeye sahip, 8 yıl sürecek proje ile sektörün ihtiyacı olan iri taneli, kolay soyulabilen, işlem görmeye dayanıklı, yüksek verimli ve antraknoz hastalığına dayanıklı leblebik nohut çeşitlerinin geliştirilmesi hedefleniyor.

Proje kapsamında kurulan ekip, Denizli'de nohut ekim alanlarında incelemelerde bulunuyor. Leblebi sektörü tarafından talep edilen nohut çeşitlerinin buldukları ekolojilerdeki durumu ve performansı incele-

nerek, yürütülecek olan proje çalışmasında kullanılacak kriterler belirleniyor.

Projenin bundan sonraki aşamasında, bölgenin nohut çeşitleri "mutasyon ıslah çalışmaları" kullanılarak geliştirilecek. Laboratuvar çalışmaları SANAEM'de yapılacak olup tarla çalışmaları Tavas'ta yürütülecek. ■

DMO, Vanlı üreticilerden ürün temin etmek istiyor

Yerel üreticilerin desteklenmesi ve kamunun mal alımlarının temin edilmesi amacıyla Devlet Malzeme Ofisi ile Van Ticaret ve Sanayi Odası'nın işbirliğinde "Müşterim Kamu Olsun" bilgilendirme toplantısı gerçekleşti.

Van Ticaret ve Sanayi Odası Tuşba Salonu'nda yapılan toplantıya Devlet Malzeme Ofisi Bilgi İşlem Daire Başkanı Selçuk Uğur, KOSGEB Müdür Yardımcısı Abdulhadi Arvas, Vergi Dairesi Müdürü Murat Aydın ve Van TSO üyesi firmalar katıldı.

Bilgilendirme Toplantısı'nın açılış konuşmasını yapan Van Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Necdet Takva, "Odamız yerel üreticilerin korunması konusunda öteden beri gerek kamu kesimi ile gerekse halkın bu konudaki duyarlılığını arttırmak için çok sayıda girişimde bulunmuştur. Bu nedenle Devlet Malzeme Ofisi'nin kamu kurumlarının DMO'dan almış oldukları ürünlerin DMO havuzunda yer alan yerel firmalar üzerinden yapılması konusu bizler için önem arz etmektedir. DMO'nun Van bölgesinin yıllık 40 milyon TL civarındaki mal alımlarının yerel firmalarımızdan yapılması esnafımız açısından ciddi bir pazar anlamına da gelmektedir. Üyelerimizin Devlet Malzeme Ofisi Van irtibat ofisine başvurularını ve firma kayıtlarını yaparak katalogdaki yerlerini almalarını rica ediyorum. Özellikle ilimizin pilot iller arasında yer alması gelecek adına bizleri umutlandırmıştır. Bu çalışmadan dolayı kendilerine teşekkür ederiz" dedi

KOBİ kurum kataloğu

Toplantıya Ankara'dan katılan Devlet Malzeme Ofisi Bilgi İşlem Daire Başkanı Selçuk Uğur ise "Bugün Van Ticaret ve Sanayi Odası girişimi ile Devlet Malzeme Ofisi malzeme alımlarının Van'da üretim yapan

firmalardan tedarik edilmesi bilgilendirme toplantısını gerçekleştirmekteyiz. Vanlı üretici firmalarının tedarikçilerimiz arasında yer almasını istiyoruz. Bu nedenle kataloglarımızda artık Vanlı üretici firmaların bulunması ilimizin gelişmesine de katkı sunacaktır. Burada genel müdürlüğümüzün desteği ile KOBİ kurum kataloğu çalışması yapılmaktadır. Bu çalışmamız kamu kurumlarının malzeme alımlarını tedariki için yapılan bir çalışmadır. Bu çalışmamız son aşamasına gelmiştir. Bu toplantıda katılımcı firmalarımızın devlet malzeme ofisi sitesine kayıt yaptırılmaları ve tedarik edebileceğimiz ürünlerin Vanlı firmalardan alınması amaçlanmaktadır. Bu tür toplantılar da tedarikçi sayılarının artması daha çok çeşit ve kaliteli ürünlerin katalog sistemine dahil edilmesi amaçlanmaktadır" dedi. ■

İMEAK DTO Fethiye Şubesi'nden önemli hizmet

Mavi Dalga Projesi için mutabakat sözleşmesi, İMEAK Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı ve Deniz Temiz Derneği / TURMEPA Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Arıkan, Şube Müdürü Bülent Telli, D-Marin Göcek Marina Marina Müdürü Onur Ugan ile Travel Foundation Başkanı Salli Felton'un katılımıyla imzalandı.

Temelleri 2015 yılında atılan Mavi Dalga Projesi İMEAK Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi, Deniz Temiz Derneği / TURMEPA Fethiye Şubesi, D-Marin Göcek Marina ve Travel Foundation'ın ortak çalışmaları sonucunda gerçekleştirilen ve bölgedeki mevcut denizcilik uygulamalarında iyileştirmeler, sürdürülebilir deniz turizmi konusunda farkındalık yaratmak ve çeşitli yeni uygulamaların hayata geçirilmesini amaçlayan ve çevresel kirlenmenin en aza indirilebileceği planlanan bir proje.

Mavi Dalga Projesi, sürdürülebilir deniz turizmi gelişimi ile ilgili çeşitli ilgi gruplarını bir araya getirerek oluşan sorunların bir bölümünü ele almayı amaçlıyor. Deniz turizminin oluşturduğu çevresel tehditler ile ilgili bilinç ve farkındalığı artırmayı; sektörde sürdürülebilir uygulamalar geliştirerek, temiz ve daha çekici bir turizm ürünü yaratmayı hedefliyor. ■

▲ TRAKYA ODALAR VE BORSALAR BÖLGE TOPLANTISI

▲ AYDIN TİCARET BORSASI

▲ MALATYA TİCARET BORSASI

▲ UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Trakya Oda ve Borsa Başkanları 'ortak akıl' için buluştu

Trakya bölgesinin tarım ve ticaret hayatına ilişkin sorunları ve çözüm önerilerinin masaya yatırıldığı Trakya Odalar ve Borsaları Bölge Toplantısı Kırklareli'de yapıldı. Kırklareli, Tekirdağ, Edirne ile Çanakkale il ve ilçe Oda-Borsa Başkanları'nın katıldığı toplantıda, hem bölgesel, hem yerel ölçekte yaşanan sıkıntılar ayrıntılarıyla dile getirildi.

Tarım hayatına ilişkin olarak Kırklareli Ticaret Borsası Başkanı Turhan Altıntel ve bölgede hizmet veren Ticaret Borsaları'nın Yönetim Kurulu Başkanları'nın tespitleriyle öne çıkan sorunlar, tohum çeşitliliğinin azaltılması, tarımsal desteklerden yararlanan ürünlerin azaltılmış olması, Teşvik Kanunu'ndaki yetersizlikler, arazi toplulaştırma çalışmalarının yavaşlığı, lisanslı depoculuk, sulama sistemleriyle ilgili sorunlar, tarımsal sulamanın yetersizliği, hayvancılık desteklerinde yaşanan sıkıntılar, et, süt, yumurta gibi hayvansal kaynaklı ürünlerin pazarlamasında mevcut KDV oranlarının düşürülmesi, hayvan satışlarında şirketlere %1, bireysel satışlara %8 KDV uygulamasının eşit düzeye getirilmesi, sertifikalı tohum desteğinin mısır ve ayçiçeğine de verilmesi, bölgede tarımsal yapılar için mutlak tarım, özel ürün ve dikili tarım arazilerinde %8, marjinal tarım arazilerinde %20 yapılaşma izni bulunduğundan, tesisin büyütülmesi gerektiğinde mevcut yapılaşma sınırları yeterli gelmediği için yeni arazilerin satın alınarak tarım dışı kullanılması talep edildi.

Neler yapılmalı?

Bu sorunu ortadan kaldırmak için mevcut yapılaşma sınırlarının büyütülmesi gerektiği, süt ve süt ürünlerinin yoğun olarak üretildiği bölgede yapılması düşünülen "Süt Tozu" tesisi yatırımlarının Trakya Bölgesi'ne de yapılması şeklinde oldu.

Ayrıca, Trakya Kalkınma Ajansı aracılığı ile verilen proje desteklerinden ilçelerin daha az yararlanabildiğini dile getiren Babaeski Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Fahrettin Özün'de, il Oda ve Borsalarının zaman zaman ilçelere öncelik

vermesi gerektiğinin altını çizdi. Özen, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin başlattığı "Nefes Kredisi"nin üyelere büyük fayda sağlayacağını ancak taksitlendirmelerin 12 ay yerine 18 olmasının daha iyi olacağını dile getirdi.

Hızlı Tren Projesi isteği

Ticaret hayatına ilişkin olarak da Hızlı Tren Projesi'nin bir an önce hayata geçirilmesinin bölge açısından önemine vurgu yapılarak, bazı illerimizde organize sanayi bölgelerinin yetersiz doluluk oranları, Oda ve Borsa üyelerinin bankalarla ilgili yaşadıkları zorlukların çözüme kavuşturulması dile getirildi. Bölgede "Ortaklık Kültürü"nü geliştirmiş olmasının büyük ölçekli yatırımlar yapılmasının önünde engel teşkil ettiğini anlatan Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Ziya Çetintaş, tüm Oda ve Borsaların bu kültürün geliştirilmesi için de çaba göstermesi gerektiğini söyledi.

Toplantının başkanlığını da yapan Tekirdağ Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Günay ise yaşanan 15 Temmuz sürecinin, Suriye-Irak meselelerinin ve yakın coğrafyamızda yaşanan savaş karmaşasının ticaret hayatına olumsuz etkilerini anlattı.

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Recep Zıpkıncırt da acil olarak bir "Sicil Affı"na ihtiyaç bulunduğunu, Nefes Kredisi'nin de limitinin 150 bin TL vadesinin de 18 ay olması gerektiğini dile getirdi. ■

Aydın TB'den Emniyet Müdürü Baştuğ'a hayırlı olsun ziyareti

Aydın Ticaret Borsası heyeti Aydın Emniyet Müdürü Dr. Rahmi Baştuğ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. Ziyarete Meclis Başkanı A. Bahri Erdel, Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Bosnalı, Meclis Başkan Yardımcısı Kazım Günaydın, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Fevzi Çondur, Yönetim Kurulu üyeleri Cengiz Ülgen, Yakup Er, Meclis üyeleri Ahmet Şenel, Rıza Uyar ve Erkan Aslan katıldı.

Yapılan ziyarette Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Bosnalı; Borsa tarafından gerçekleştirilen faaliyetler ve projeler

hakkında bilgiler paylaştı. Geçmiş dönemde Aydın Emniyet Müdürlüğü ve Aydın Ticaret Borsası tarafından ortak gerçekleştirilen organizasyonlar hakkında bilgi vererek, Emniyet Müdürlüğü ile aynı işbirliğinin devam etmesi temennisinde bulundu. Aydın Ticaret Borsası Heyeti Emniyet Müdürü Dr. Rahmi Baştuğ'a Aydın İnciri takdim ederek, görevlerinin hayırlı olmasını diledi. Aydın Emniyet Müdürü Dr. Rahmi Baştuğ da ziyareten duyduğu memnuniyeti dile getirdi. ■

Malatya TB'de Lisanslı Depo Kurulumu Projesi görüşüldü

Malatya Ticaret Borsası'nın Ekim ayı meclis toplantısında Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklenen 'Kuru Kayısıda Lisanslı Depo Kurulumu' projesi masaya yatırıldı. Malatya Ticaret Borsası toplantı salonunda gerçekleştirilen toplantıya Vali Mustafa Toprak ve Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Çakır da katıldı.

Kalkınma Ajansı Genel Sekteri Mesut Öztop, yaptığı sunumda tarım ürünlerinin piyasaya arz döneminin kısa olmasına rağmen talep yıl boyunca devam ettiğini, üreticinin yetersiz finansmanı olduğunu, depolayarak bekletme imkanı bulunmadığını bu sebepten dolayı da ürününü hasat zamanı satmak zorunda kaldığını ifade etti. Tüccar ve sanayicinin de yetersiz depo alanı ve sınırlı finansmanı nedeniyle ürünü hemen elden çıkardığını bu sebeplerden dolayı da hasat dönemlerinde ve arz döneminde fiyatlarda düşüş, talep döneminde artış olduğunu belirterek depo ve finansman imkânı olanlar kazanç elde ettiğini belirterek bunun çözümünün de lisanslı depoculukla olacağını söyledi.

'Güneşin Altın Yumurtası' tanıtıldı

Diğer yandan Malatyalı kayısı üreticisi ve aynı zamanda fotoğraf sanatçısı olan Orhan Alkaya, yaklaşık 8 yılda hazırladığı 'Güneşin Altın Yumurtası' isimli kitabında kayısının meşakkatli yolcuğunu konu aldı. Malatya Ticaret Borsası fuaye alanında düzenlenen kitap tanıtım programına Malatya Valisi Mustafa Toprak, Malatya

Ticaret Borsası Başkanı Gürsel Özbey ile çok sayıda davetli katıldı. Programın açılışında konuşan Ticaret Borsası Başkanı Gürsel Özbey, "Asıl mesleği kayısı tüccarlığı olan borsamız üyesi Orhan Alkaya'ya bu güzel fotoğrafları kitaplaştırarak Malatya'nın ve kayısının tanıtımına sağladığı katkılardan dolayı teşekkür ediyorum" dedi. Özbey, Alkaya'nın hazırladığı 'Güneşin Altın Yumurtası' adlı kitabının Malatya kayısına değer katacağına inandığını da söyledi. ■

Uzunköprü TSO'da girişimcilere sertifikaları verildi

Uzunköprü Ticaret ve Sanayi Odası tarafından ekim ayında düzenlenen Trakya Kalkınma Ajansı destekli KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'ne katılıp sertifika almaya hak kazanan 30 kursiyere 15 Kasım 2016 Salı günü kahvaltılı bir organizasyon ile sertifika töreni düzenlendi.

Törende açılış konuşmasını yapan UTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ercan İhtiyar, sertifika almaya hak kazanan kursiyerleri tebrik ederek bundan sonraki ticari hayatlarında da Trakya Kalkınma Ajansı olarak her türlü desteğe açık olduklarını illeterek fuar ve gençlere yönelik desteklerle ilgili bilgilendirmede bulundu. Başkan Ercan İhtiyar yaptığı konuşmasında ülke olarak zor günlerden geçildiğini bu yüzden ticari hayatı canlandırmak için KOSGEB ve Trakya Kalkınma Ajansı'nın desteklerinin önemli bir rol oynadığını söyledi. Bu doğrultuda il merkezlerinin şimdiye kadar 5 milyon TL'ye varan desteklerden yararlandığını, ilçe merkezlerinin de en azından 2.5 milyon TL destek verilmesi gerektiğini vurgulayarak Trakya Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Mahmut Şahin'den desteklerini istedi.

Konuşmaların ardından UTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ercan İhtiyar, UTSO Meclis Başkanı İsmail Şenbaş, Uzunköprü Belediye Başkanı Enis İşbilen, Trakya Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Mahmut Şahin tarafından eğitimi başarıyla tamamlayan kursiyerlerin sertifikaları takdim edildi. ■

TÜRKİYE'DEN İŞBİRLİĞİ TEKLİFLERİ BUSINESS OPPORTUNITIES FROM TURKEY

Türk ihraç ürünleri ve firma tekliflerinin;

- Dış pazarlardaki alıcı firmalara duyurulması
- Tekliflerden hazırlanan aylık İngilizce bültenin 2700 ekonomi ve ticaret noktasına e-posta ile gönderilmesi
- Online sorgulanabilmesi
- Takip Edilebilmesi

- Announcing Turkish export products and offers
- Online monitoring
- Online search
- Sending monthly bulletins including offers to 2700 economy and trade points abroad by e-mail.

<http://boft.tobb.org.tr>

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey

Dış Ekonomik İlişkiler Dairesi - Foreign Economic Relations Department

PROJEKSİYON

KUR ARTIŞI ve REEL KESİM

Finansal kesim dışında kalan kuruluşların, bir başka ifadeyle reel sektör kuruluşlarının ağustos sonundaki açık pozisyonu, yine bir başka ifadeyle döviz açığı tam 210.5 milyar dolara ulaşmış durumda.

Bu firmaların 100.4 milyar dolarlık döviz varlığına karşılık, 310.9 milyar dolarlık döviz yükümlülüğü bulunuyor. Varlık-yükümlülük farkı da bize açık pozisyonu veriyor.

Açık pozisyon böylesine büyük, büyük olmaya da, tek teselli kaynağı kısa vadeli açığın sıfır düzeyinde bulunması. Hatta reel sektör, bir yıldan kısa vadede açık değil, 5 milyon dolar gibi çok az da olsa fazlaya sahip durumda.

Ne var ki, toplamda vade süresi her geçen gün kısalacak. Biraz önce sözünü ettiğimiz 210 milyar dolarlık açığı kapatmaya gün be gün yaklaşılacak. Ve işte vade kıaldıkça kur da yükselmeye devam ederse, reel sektörün sıkıntısı daha da büyüyecek.

Varlığın beşte biri de kullanılamaz

Reel sektör kuruluşlarının 100.4 milyar dolar döviz varlığı var; ancak bu tutarın beşte bir oranında 20.3 milyar doları öyle hemen kullanılabilir türde bir varlık değil. Bu tutar, yurtdışındaki doğrudan sermaye yatırımlarını gösteriyor. Dolayısıyla reel sektörün hemen nakde döndürebileceği varlığı 80 milyar dolayında.

Buna karşılık yükümlülüğün 311 mil-

Açık pozisyon nasıl seyrediyor? (Milyar dolar)

	2016				2015	Fark
	Ağustos	Temmuz	2.çeyrek	1.çeyrek	4.çeyrek	8 aylık
Toplam varlık ve yükümlülük						
Döviz varlıkları	100,4	98,6	102,2	104,8	100,1	0,3
Döviz yükümlülükleri	310,9	307,7	309,0	300,5	290,6	20,3
Net döviz pozisyonu	-210,5	-209,0	-206,8	-195,8	-190,5	-20,0
Kısa vadeli varlık ve yükümlülük						
Döviz varlıkları	79,9	78,3	82,1	85,3	81,2	-1,3
Döviz yükümlülükleri	79,9	78,8	80,8	77,7	76,5	3,4
Net döviz pozisyonu	0,0	-0,5	1,4	7,6	4,8	-4,8

yar doları bulduğunu belirttik. Dolayısıyla kullanılabilir tutar olan 80 milyara göre hesaplama yapıldığında açık pozisyon 231 milyar dolara ulaşıyor.

Dolar arttıkça yük büyüyor

Açık pozisyonda en son rakam ağustos-a ait ve o ay sonunda 1 dolar 2.95 TL düzeyinde bulunuyordu. Yani 211 milyar dolarlık döviz pozisyonu açığının karşılığı 622 milyar liraydı. Dolar 3.30'ları aştı ve döviz pozisyonu açığının karşılığı 700 milyar liraya dayandı. Yani ağustosa göre 80 milyar liraya yakın fark oluştu.

Bu, reel sektörün sırtına binen yüküdür. Ağustos ayından sonraki dönemde döviz açığı daha da artmışsa, yük biraz daha büyümüş demektir.

Ekonomide özellikle üçüncü çeyreğin iyi geçmediği biliniyor. Sanayi üretiminin üçüncü çeyrekte geçen yıla göre yüzde 3.2 gerilemiş olması, muhtemeldir ki bu çeyrekte GSYH'nin de negatif gelmesine yol açabilir. Tüm umutlar son çeyreğe bağlandı bağlanmasına ama sanayi üretiminde bu kez de baz etkisi yüzünden kayda değer bir artış sağlamak pek mümkün görünmüyor. Hatta son çeyrekte de üretimin gerilemesi olasılığı var. Hele hele kurda beklenmeyen tırmanma üretimdeki gidişatı olumsuz etkilemeye aday. Dolayısıyla hem üretim cephesinde yaşanan sıkıntılar, hem net döviz borçlusu olunmasından kaynaklanan sorunlar, önümüzdeki dönemde özel sektörün başını çok ağrıtabilir.

Döviz yükümlülüğünün detayı (Milyon dolar)	
Yükümlülükler	310.938
Nakdi krediler	279.199
Yurtdışından sağlanan krediler	182.311
Bankalar	170.806
Döviz kredileri	147.323
Kısa vadeli	21.197
Uzun vadeli	126.126
Dövizle endeksli krediler	23.483
Kısa vadeli	10.184
Uzun vadeli	13.299
Banka dışı finansal kuruluşlar	10.196
Faktoring şirketleri	892
Tüketici finansman şirketleri	588
Finansal kiralama şirketleri	8.716
TMSF'ye devrulan takipli kredi.	1.309
Yurtdışından sağlanan krediler	96.888
Kısa vadeli	1.612
Uzun vadeli	95.276
Vadeye kalan süre 1 yıldan az	13.908
Vadeye kalan süre 1 yıldan fazla	81.368
İthalat borçları	31.739
Kısa vadeli	31.3
Uzun vadeli	439

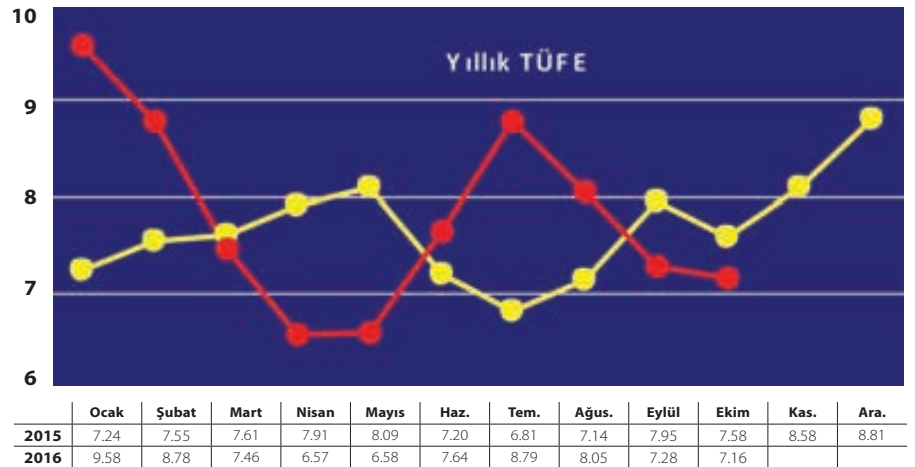
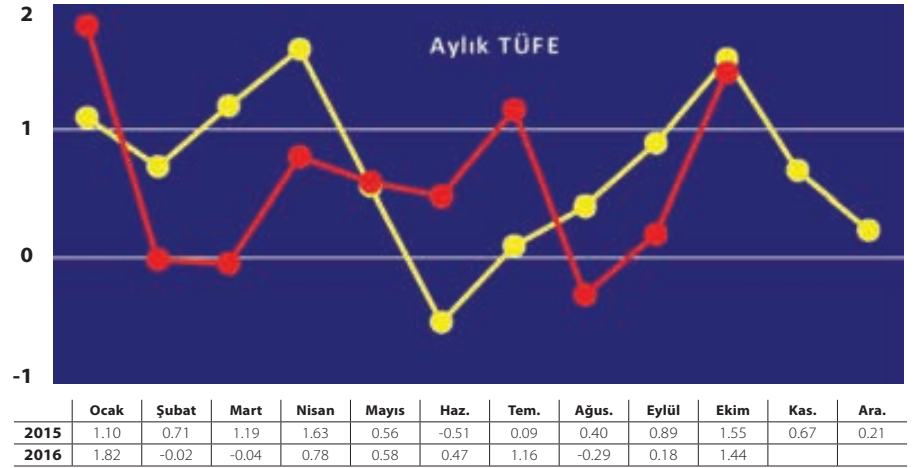
ENFLASYON:

Enflasyonda özellikle ağustos ve eylül verileri çok iyi gelince yılsonuna ilişkin yüzde 7.5'lik tahminin tutacağı, hatta bu oranın altında bile kalılabileceği yolundaki umutlar bir anda artmıştı. Yüzde 7.5'i tutturma umudu tümüyle yok olmuş değil elbette ama son dönemdeki hızlı kur artışı hesapları bayağı bozmuş ve gelecekte daha da bozacağı benziyor.

Dolar kurunun bir çırpıda 3.30'un üstüne fırlayacağına kimse ihtimal vermiyordu. Ama oldu ve artık hiç kimse "Kur şurada durur" diyebilecek durumda değil. Ve biliniyor ki bu kur artışı dönüp doluyor ve enflasyonu yukarı itiyor.

Dolar bu düzeylerden geri döner mi ya da ne ölçüde döner, bilinmez. Ama son dönemde yaşanan yüzde 10'luk artış, fiyatlara kabaca yüzde 15 oranında, yani 1.5 puan kadar yansıtacak. Bu yansımayı hemen bu yıl görmeyeceğiz elbette, bir kısmı zamana yayılarak çıkacaktır karşımıza. Dolayısıyla hem bu yılın yüzde 7.5'lik hedef ve gerçekleşme tahminini, hem yüzde 6.5'lik 2017 hedefini şimdiden daha farklı düşünmekte yarar var gibi görünüyor.

Kaldı ki ABD'de başkanlık koltuğuna Trump'ın oturacak olmasıyla başlayan yeni süreçte artık faizlerin eski düzeylerinde kalmayacağı da anlaşıldı. Bu durum, Türkiye'den olan fon çıkışını da etkileyecek ve sonuçta Türkiye de günün birinde faizleri yeniden yukarı çekecek gibi görünüyor. Sanki dönüp doluyor aynı yere geliyor gibiyiz...

Bir bakışta üç yılın ekonomik göstergeleri

		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
TÜFE (Aylık) (% değ.)	2014	1.98	0.43	1.13	1.34	0.40	0.31	0.45	0.09	0.14	1.90	0.18	-0.44
	2015	1.10	0.71	1.19	1.63	0.56	-0.51	0.09	0.40	0.89	1.55	0.67	0.21
	2016	1.82	-0.02	-0.04	0.78	0.58	0.47	1.16	-0.29	0.18	1.44		
Yİ-ÜFE (Aylık) (% değ.)	2014	3.32	1.38	0.74	0.09	-0.52	0.06	0.73	0.42	0.85	0.92	-0.97	-0.76
	2015	0.33	1.20	1.05	1.43	1.11	0.25	-0.32	0.98	1.53	-0.20	-1.42	-0.33
	2016	0.55	-0.20	0.40	0.52	1.48	0.41	0.21	-0.08	0.29	0.84		
İhracat (Aylık) (milyon \$)	2014	12,400	13,053	14,680	13,371	13,682	12,881	13,345	11,387	13,583	12,892	13,067	13,269
	2015	12,302	12,232	12,520	13,349	11,080	11,950	11,129	11,022	11,582	13,240	11,682	11,751
	2016	9,548	12,368	12,759	11,953	12,103	12,882	9,831	11,848	10,935			
İthalat (Aylık) (milyon \$)	2014	19,286	18,240	19,932	20,659	20,875	20,793	19,941	19,498	20,596	19,185	21,385	21,788
	2015	16,646	16,941	18,726	18,373	17,869	18,199	18,225	15,969	15,403	16,918	15,973	17,992
	2016	13,453	15,578	17,763	16,189	17,195	19,475	14,695	16,610	15,296			
Cari denge (Aylık) (milyon \$)	2014	-4,825	-3,142	-3,018	-4,739	-3,469	-3,936	-2,168	-1,949	-1,993	-2,132	-5,521	-6,660
	2015	-2,445	-3,313	-4,771	-3,852	-4,267	-3,212	-3,130	272	167	-333	-2,227	-5,059
	2016	-2,192	-1,939	-3,724	-3,091	-3,160	-4,959	-2,512	-1,532	-1,684			
İç borç stoku (milyar ₺)	2014	406.3	407.1	409.0	409.4	412.4	408.4	408.2	407.4	408.2	411.1	413.6	414.6
	2015	416.9	421.2	423.2	428.5	429.4	430.2	434.4	435.0	438.2	438.2	439.5	440.1
	2016	443.1	444.1	448.2	449.4	452.3	453.3	455.3	458.4	463.1			
Sabit faizli iç borçlanmanın ortalama maliyeti (%)	2014	10.81	10.87	11.07	10.43	9.17	8.67	8.57	9.24	9.35	9.82	8.28	8.81
	2015	7.83	8.06	8.20	9.70	9.64	9.85	9.63	10.47	11.33	10.84	10.26	10.93
	2016	11.14	10.95	10.13	9.56	9.63	9.32	9.11	9.73	9.25	9.66		
Bütçe geliri (Aylık) (milyon ₺)	2014	37,908	34,424	31,968	34,069	37,555	34,557	34,699	37,985	30,339	34,175	39,219	38,485
	2015	40,109	40,153	32,918	42,971	41,752	39,561	40,103	42,784	33,837	43,797	43,807	41,594
	2016	46,720	44,724	40,269	49,706	49,515	44,067	42,543	50,865	36,076	43,365		
Bütçe gideri (Aylık) (milyon ₺)	2014	36,001	32,756	37,060	36,789	36,080	35,170	39,990	32,038	39,550	37,185	35,618	50,515
	2015	36,342	42,511	39,761	41,597	40,113	36,338	45,506	37,546	47,937	36,562	43,009	58,771
	2016	42,521	42,308	46,838	44,348	45,853	51,983	42,414	47,273	52,982	43,469		
Reel kur end. (TÜFE'ye göre) (2003=100)	2014	95.15	95.82	96.30	101.91	104.12	103.59	103.76	103.11	102.59	103.23	106.39	104.95
	2015	107.68	104.62	102.95	101.31	99.83	97.60	98.98	94.56	90.51	93.69	98.61	97.49
	2016	98.59	99.74	100.67	101.52	98.92	100.17	100.91	99.65	99.82	98.51		
Aylık Ort. \$ (₺)	2014	2.2168	2.2128	2.2178	2.1275	2.0908	2.1157	2.1187	2.1583	2.2036	2.2583	2.2336	2.2877
	2015	2.3283	2.4552	2.5838	2.6481	2.6461	2.7019	2.6946	2.8456	3.0027	2.9296	2.8713	2.9172
	2016	3.0070	2.9407	2.8917	2.8347	2.9266	2.9170	2.9576	2.9629	2.9601	3.0679		
Aylık Ort.Euro (₺)	2014	3.0215	3.0194	3.0658	2.9382	2.8745	2.8758	2.8764	2.8769	2.8501	2.8642	2.7872	2.8217
	2015	2.7162	2.7899	2.8047	2.8534	2.9551	3.0289	2.9710	3.1672	3.3749	3.2986	3.0894	3.1697
	2016	3.2669	3.2628	3.2063	3.2134	3.3147	3.2774	3.2710	3.3207	3.3165	3.3866		
Mevduat (Milyar ₺)	2014	541.0	537.1	535.3	538.3	539.5	569.3	584.1	563.8	585.3	568.6	573.2	617.2
	2015	607.8	621.4	622.4	628.6	615.3	627.3	646.6	628.7	625.0	633.1	649.3	665.1
	2016	670.3	681.1	678.2	679.3	710.9	715.3	733.3	744.7	759.1	773.5		
DTH (Milyar \$)	2014	128.1	134.4	139.9	140.6	139.2	134.5	136.2	138.6	136.8	141.8	141.3	132.8
	2015	128.9	131.5	133.6	133.4	144.0	148.9	144.3	146.3	146.1	149.8	147.1	145.6
	2016	140.1	144.8	151.4	154.0	146.8	149.5	138.6	142.4	137.9	135.8		
Kredi (Milyar ₺)	2014	917.3	918.1	921.4	918.5	931.7	953.8	967.1	980.8	1,009.2	1,015.5	1,031.1	1,062.5
	2015	1,081.2	1,108.6	1,132.3	1,157.3	1,174.6	1,196.4	1,230.7	1,247.7	1,262.8	1,260.5	1,259.5	1,267.3
	2016	1,282.4	1,294.1	1,286.9	1,298.2	1,327.9	1,331.9	1,354.8	1,360.5	1,378.1	1,392.7		
Tük.kredileri (Milyar ₺)	2014	238.5	238.8	240.4	241.7	245.3	248.6	250.8	253.9	258.0	260.2	263.1	267.4
	2015	270.7	273.4	277.9	279.8	282.3	284.8	286.8	288.8	288.8	288.2	288.2	289.8
	2016	290.4	291.5	293.1	295.6	297.6	300.1	300.7	302.3	306.2	310.9		
Kredi kartları (Milyar ₺)	2014	92.7	89.4	87.2	85.4	84.7	84.5	83.7	82.8	83.7	83.5	82.7	82.8
	2015	84.2	83.2	83.2	83.9	86.2	86.5	88.9	89.0	91.0	90.5	89.8	90.8
	2016	91.4	91.4	91.2	93.5	94.0	95.1	95.5	97.0	99.2	98.3		
San.ür.ende.değ. (%) (Arındırılmamış endekse göre)	2014	7.6	5.1	4.5	4.9	1.8	1.6	-4.5	12.7	4.5	4.5	-1.2	4.4
	2015	-2.2	0.8	4.8	3.8	0.3	6.7	1.3	8.2	-7.9	14.7	3.7	4.5
	2016	3.6	8.6	4.8	0.7	7.1	1.2	-8.4	2.8	-4.1			
San.ür.ende.değ. (%) (Arındırılmış endekse göre)	2014	7.6	5.1	4.5	5.0	3.4	1.5	3.6	4.5	2.6	2.3	0.7	2.5
	2015	-2.1	0.8	4.7	3.8	2.2	4.8	0.1	6.9	1.3	4.3	3.6	4.6
	2016	5.6	5.8	2.9	0.8	5.6	1.3	-4.8	2.2	-3.1			
Protestolu senet (Milyon ₺)	2014	756.5	535.8	558.1	578.8	581.9	588.2	601.8	989.8	708.7	860.9	684.8	775.7
	2015	794.7	712.8	680.5	714.5	664.8	757.9	984.6	776.8	914.8	902.0	947.0	1,230.3
	2016	942.0	739.9	815.5	881.7	883.5	916.2	1,247.6	995.0	1,096.9			
Dış borç öde. (Milyon \$)	2014	2,585	2,151	1,023	796	488	595	691	494	801	1,113	413	786
	2015	915	492	3,566	929	475	356	761	434	903	300	329	589
	2016	1,287	491	2,163	675	568	415	576	449	2,712	585		

GSYH (% değişim)				
	2016	2015	2014	2013
Birinci çeyrek	4.7	2.5	5.2	3.1
İkinci çeyrek	3.1	3.7	2.4	4.7
Üçüncü çeyrek		3.9	1.8	4.3
Dördüncü çeyrek		5.7	3.0	4.6
Yıllık		4.0	3.0	4.2

Fiyatlar (% değişim)					
TÜFE	2016	2015	Yİ-ÜFE	2016	2015
.Ekim	1.44	1.55	.Ekim	0.84	-0.20
.On aylık	6.23	7.86	.On aylık	4.66	7.59
.Yıllık	7.16	7.58	.Yıllık	2.84	5.74
.Yıllık ortalama	7.89	7.69	.Yıllık ortalama	3.83	5.58

Dış Ticaret (Milyon \$)			
	2016	2015	Değ.(%)
Eylül			
. İhracat	10,935	11,582	-5.59
. İthalat	15,296	15,403	-0.69
. Açık	-4,361	-3,821	14.13
. İhracat/ithalat (%)	71.5	75.2	
Ocak-Eylül			
. İhracat	104,227	107,166	-2.74
. İthalat	146,254	156,352	-6.46
. Açık	-42,027	-49,186	-14.55
. İhracat/ithalat (%)	71.3	68.5	
Yıllık (Eylül itibarıyla)			
. İhracat	140,900	146,394	-3.75
. İthalat	197,137	218,709	-9.86
. Açık	-56,237	-72,315	-22.23
. İhracat/ithalat (%)	71.5	66.9	

Merkez Bankası Döviz Rezervi (Milyon \$)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değişim (%)
TOPLAM	120,588	119,427	0.97
. Döviz rezervi	103,810	101,191	2.59
. Altın	16,778	18,236	-8.00

Repo Hacmi (Bin ₺)			
	4/11/2016	4/11/2015	Değ. (%)
. Müşterilerle yapılan	1,952,826	1,674,861	16.60
. Mali kuruluşlar arasında yapılan	29,115,546	48,070,754	-39.43

Merkezi Yönetim Bütçesi (Milyon ₺) (Ocak-Ekim)			
	2016	2015	Değ.(%)
. Gelir	447,850	397,986	12.53
. Harcama	459,990	404,213	13.80
. Denge	-12,140	-6,227	94.96
. Faiz dışı denge	32,444	41,175	-21.20

Cari İşlemler Dengesi (Milyon \$) (Ocak-Eylül)			
	2016	2015	Değ.(%)
Cari İşlemler Dengesi	-24,793	-24,551	1.0
Döviz geliri	143,497	153,811	-6.7
. İhracat	109,805	113,390	-3.2
. Seyahat	14,653	21,109	-30.6
. Faiz	1,506	1,244	21.1
. Diğer	17,533	18,068	-3.0
Döviz gideri	168,290	178,362	-5.6
. İthalat	140,729	150,899	-6.7
. Seyahat	3,957	3,925	0.8
. Faiz	4,101	3,710	10.5
. Diğer	19,503	19,828	-1.6
Cari işlemler dengesi (milyon \$) (Ağustos itibarıyla yıllık)	-32,412	-38,864	-16.6

Yurtiçindekilerin toplam ₺ mevduatı (Bin ₺)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değ. (%)
Toplam	764,216,364	629,880,162	21.33
. Vadesiz	136,608,346	110,762,199	23.33
. Vadeli	627,608,018	519,117,963	20.90

Reel Kur Endeksi (2003=100) (TÜFE'ye göre)			
Ekim 09	113.48	Ekim 13	103.57
Ekim 10	125.36	Ekim 14	103.23
Ekim 11	100.52	Ekim 15	93.69
Ekim 12	109.84	Ekim 16	98.51

Yurtiçi Yerleşiklere Ait DTH (Milyon \$)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değ. (%)
. Toplam	136,587	146,865	-7.00
. ABD Doları	84,871	93,569	-9.30
. Euro (Dolar karşılığı)	45,451	47,705	-4.72
. Diğer dövizler (dolar karşılığı)	3,036	2,767	9.72
. Kıymetli madenler depo hesapları (dolar karşılığı)	3,229	2,824	14.34

Mevduatın Vade Dağılımı (Bin ₺)			
	28/10/2016	30/10/2015	Değ. (%)
a- ₺ mevduat	799,121,269	645,326,418	23.83
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	144,346,072	117,356,702	23.00
. Bir ay vadeli	120,724,475	93,791,027	28.72
. Üç ay vadeli	467,084,772	392,046,553	19.14
. Altı ay vadeli	37,545,581	19,873,566	88.92
. Bir yıla kadar ve daha uzun vadeli	29,420,369	22,258,570	32.18
b-Yabancı para mevduat	543,105,357	551,479,346	-1.52
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	104,968,825	104,152,511	0.78
. Bir ay vadeli	73,236,126	80,529,263	-9.06
. Üç ay vadeli	263,276,879	265,831,438	-0.96
. Altı ay vadeli	26,178,304	34,471,482	-24.06
. Bir yıla kadar ve daha uzun vadeli	75,445,223	66,494,652	13.46

Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları (Bin ₺)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değ.(%)
Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	410,615,994	377,712,672	8.71
. Tüketici kredileri	312,102,626	287,924,048	8.40
. Konut	146,733,767	129,714,294	13.12
. Taşıt	5,635,689	5,573,415	1.12
. Diğer	159,733,170	152,636,339	4.65
. Kredi kartları	98,513,368	89,788,624	9.72
Tasfiye olunacak			
. Tüketici kredileri	11,749,772	9,604,310	22.34
. Kredi kartları	10,839,058	6,795,033	59.51

Tüketici Güven Endeksi			
	Ekim 16	Eylül 16	Değ.(%)
Tüketici Güven Endeksi	74.04	74.29	-0.3
. Hanenin maddi durum beklentisi	94.09	92.07	2.2
. Genel ekonomik durum beklentisi	101.62	102.92	-1.3
. İşsiz sayısı beklentisi (**)	77.16	80.44	-4.1
. Tasarruf etme ihtimali	23.27	21.72	7.1

(*)Beklentiler gelecek 12 aylık dönem için sorgulanıyor.
(**)Söz konusu endeksin artması, işsiz sayısı beklentisinde azalış, azalması ise işsiz sayısı beklentisinde artışı gösteriyor.

Yatırım Teşvikleri Belgeleri (Milyon ₺) (Ocak-Eylül)			
	2016	2015	Değ.(%)
.Enerji	20,785	33,299	-37.6
.Hizmetler	20,620	15,848	30.1
.İmalat	18,568	14,886	24.7
.Madencilik	3,571	2,229	60.2
Toplam	63,544	66,262	-4.1

Şirket Kuruluşları (Ocak-Ekim)			
	2016	2015	Değ. (%)
. Kurulan	53,365	55,127	-3.20
. Kapanan	8,232	9,559	-13.88

Ağırlıklı Ortalama Mevduat Faiz Oranları (Eylül 2016)					
TL mevduata uygulanan faiz (%)		ABD Doları mevduata uygulanan faiz (%)		Euro mevduata uygulanan faiz (%)	
. Bir aya kadar vadeli	8.98	. Bir aya kadar vadeli	1.53	. Bir aya kadar vadeli	0.87
. Üç aya kadar vadeli	10.90	. Üç aya kadar vadeli	2.53	. Üç aya kadar vadeli	1.28
. Altı aya kadar vadeli	10.97	. Altı aya kadar vadeli	2.24	. Altı aya kadar vadeli	1.21
. Bir yıla kadar vadeli	10.57	. Bir yıla kadar vadeli	2.23	. Bir yıla kadar vadeli	1.13

İç Borç Stoku (Milyar \$)			
	2016	2015	Değ. (%)
.Eylül	463.1	438.2	5.68

Para Arzı (Bin ₺)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değ. (%)
M1	344,608,690	300,428,628	14.71
DOLAŞIMDAKİ PARA	113,299,727	97,071,369	16.72
Dolaşıma Çıkan Banknot + Madeni Para	125,186,053	107,446,857	16.51
Banka Kasaları (-)	11,886,326	10,375,488	14.56
VADESİZ MEVDUAT (TL)	139,220,862	112,904,163	23.31
Mevduat Bankaları	128,451,130	103,463,128	24.15
Katılım Bankaları	10,757,530	9,428,137	14.10
TCMB	12,202	12,898	-5.40
VADESİZ MEVDUAT (YP)	92,088,101	90,453,096	1.81
Mevduat Bankaları	84,886,351	82,668,084	2.68
Katılım Bankaları	7,195,051	7,777,666	-7.49
TCMB	6,699	7,346	-8.81
M2	1,334,154,341	1,181,725,780	12.90
VADELİ MEVDUAT (TL)	637,466,768	524,079,356	21.64
Mevduat Bankaları	605,612,572	494,814,981	22.39
Katılım Bankaları	31,854,196	29,264,375	8.85
TCMB	-	-	-
VADELİ MEVDUAT (YP)	352,078,883	357,217,796	-1.44
Mevduat Bankaları	333,945,353	335,143,341	-0.36
Katılım Bankaları	18,133,530	22,074,455	-17.85
TCMB	-	-	-
M3	1,377,767,591	1,227,798,546	12.21
REPO	5,354,230	6,904,976	-22.46
PARA PİYASASI FONLARI (B TİPLİ LİKİT FONLAR)	12,868,371	12,870,220	-0.01
İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEĞERLER	25,390,649	26,297,570	-3.45

Mevduat Bankaları Kredileri (Bin ₺)			
	4/11/2016	6/11/2015	Değ. (%)
Toplam	1,400,679,818	1,251,015,111	11.96
Yurtiçi krediler	1,388,139,895	1,240,418,847	11.91
₺ krediler	984,656,933	890,247,124	10.60
.Yabancı para krediler	403,482,962	350,171,723	15.22
Yurtdışı krediler	12,539,923	10,596,264	18.34

Sanayi Üretimi Değişimi (%)		
	Eylül 2016	Eylül 2015
.Arındırılmamış endekse göre (yıllık)	-4.1	-7.9
.Takvim etkisinden arındırılmış endekse göre (yıllık)	-3.1	1.3
.Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endekse göre (bir önceki aya göre)	-3.8	0.1

İnşaat Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi			
Daire sayısı (Ocak-Haziran)	2016	2015	Değ. (%)
.Ruhsat	499,053	429,409	16.22
.Yapı kullanma izin belgesi	349,573	355,190	-1.58

Turist Sayısı			
	2016	2015	Değ. (%)
Ocak-Eylül	20,246,828	29,758,093	-31.96

Dış Borç Anapara ve Faiz Ödemesi (Milyon \$) (Ocak-Ekim)			
	2016	2015	Değ. (%)
Toplam	9,920	9,131	8.64
. Kamu	9,659	8,747	10.43
. Merkez Bankası	261	384	-32.03

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)		
	2016	2015
.Ekim	76.4	75.5

Protestolu Senetler (Ocak-Eylül)			
	2016	2015	Değ. (%)
. Adet	752,105	733,728	2.50
. Tutar (Bin TL)	8,518,298	7,001,321	21.67

İşsizlik Verileri (Ağustos 2016 itibarıyla)			
	Toplam	Erkek	Kadın
. 15 ve daha yukarı yaşta nüfus (Bin kişi)	58,835	29,088	29,747
. İşgücü (Bin kişi)	30,967	21,110	9,857
. ..İstihdam (Bin kişi)	27,473	19,108	8,366
. ..İşsiz (Bin kişi)	3,493	2,002	1,491
. İşsizlik oranı (%)	11.3	9.5	15.1
. Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13.7	10.9	20.8
. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19.9	17.0	25.1

DIŞ BORÇ STOKU (Milyon \$)					
	2016 2.Ç.	2016 1.Ç.	2015	2014	2013
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	421,434	411,486	397,690	402,286	390,085
Kısa vadeli	107,469	106,647	102,424	131,598	130,296
Uzun vadeli	313,965	304,839	295,266	270,688	259,789
Kamu sektörü (toplam)	121,500	118,266	113,252	117,709	115,944
Kısa vadeli	16,486	17,559	14,550	17,866	17,605
Uzun vadeli	105,014	100,707	98,702	99,843	98,339
TCMB (toplam)	1,167	1,304	1,327	2,484	5,234
Kısa vadeli	157	173	176	342	833
Uzun vadeli	1,010	1,131	1,151	2,142	4,401
Özel sektör (toplam)	298,767	291,916	283,111	282,093	268,907
Kısa vadeli	90,826	88,915	87,698	113,390	111,858
Uzun vadeli	207,941	203,001	195,413	168,703	157,049

ÖNCEKİ DÖNEME GÖRE FARK (Milyon Dolar)					
	2016 2.Ç.	2016 1.Ç.	2015	2014	2013
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	9,948	13,797	-4,597	12,201	50,418
Kısa vadeli	822	4,223	-29,174	1,302	30,141
Uzun vadeli	9,126	9,574	24,577	10,899	20,277
Kamu sektörü (toplam)	3,234	5,014	-4,458	1,765	11,921
Kısa vadeli	-1,073	3,009	-3,316	261	6,565
Uzun vadeli	4,307	2,005	-1,142	1,504	5,356
TCMB (toplam)	-137	-23	-1,156	-2,750	-1,854
Kısa vadeli	-16	-3	-166	-491	-203
Uzun vadeli	-121	-20	-990	-2,259	-1,651
Özel sektör (toplam)	6,851	8,805	1,017	13,187	40,351
Kısa vadeli	1,911	1,217	-25,692	1,532	23,779
Uzun vadeli	4,940	7,588	26,709	11,655	16,572

ÖNCEKİ DÖNEME GÖRE DEĞİŞİM (Yüzde)					
	2016 2.Ç.	2016 1.Ç.	2015	2014	2013
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	2.4	3.5	-1.1	3.1	14.8
Kısa vadeli	0.8	4.1	-22.2	1.0	30.1
Uzun vadeli	3.0	3.2	9.1	4.2	8.5
Kamu sektörü (toplam)	2.7	4.4	-3.8	1.5	11.5
Kısa vadeli	-6.1	20.7	-18.6	1.5	59.5
Uzun vadeli	4.3	2.0	-1.1	1.5	5.8
TCMB (toplam)	-10.5	-1.7	-46.6	-52.5	-26.2
Kısa vadeli	-9.2	-1.7	-48.5	-58.9	-19.6
Uzun vadeli	-10.7	-1.7	-46.2	-51.3	-27.3
Özel sektör (toplam)	2.3	3.1	0.4	4.9	17.7
Kısa vadeli	2.1	1.4	-22.7	1.4	27.0
Uzun vadeli	2.4	3.9	15.8	7.4	11.8

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu:

Productivity should be enhanced in every sector

It is becoming more clear day by day that we need to make changes today in order to increase our per capita income from 10 thousand to 25 thousand and to get rid of our middle income trap which we have been into for 7 years.

The solution to this lies outside the simplistic rote fashions that will clearly not be useful on their own such as believing that reducing the interest rates would develop the economy and investments. It is high time that industrial productivity in our country which recently grew through domestic migration from villages to cities should be enhanced further.

The same situation can be said for the world in general. Growth can be problematic not only in our country but in other countries as well. Reducing the interest rate and increasing the cash situation does not automatically increase investments or develop the economy. Economies might not grow after all, even if the interest rate is cancelled out and made negative.

Key to Development: Geographical Indication

Around 3 thousand local products that are inherited from a 12 thousand-year old cultural wealth of Anatolia serve as the new economic leverage. Geographical indication refers to a name or sign used on certain products which corresponds to a specific geographical location, country, region or origin with its specific qualities, fame or other features.

As a type of industrial property, geographical indications decrease research costs by providing valuable information to their customers just like brands do. Indicating both quality and fame, geographical indications appear as a potential tool to provide solutions to market failures due to asymmetric information between the producer and the consumer. The number of products with geographical indication in our country, which was around 110 in 2009 has reached to 191 today. The function of Chambers and Commodity Exchanges are significant in the registration of these products for one third of these 191 products with geographical indication are registered by Chambers and Commodity Exchanges.

Importance must be given to innovation and efficiency

Executives of leading companies in the World came together in the 9th Meeting of Investment Advisory Council of Turkey. TOBB President M. Rifat Hisarcıkloğlu attended to the meeting that was held under the chairmanship of Prime Minister

Binali Yıldırım in Dolmabahçe Office of Prime Ministry in Istanbul, with the purposes of receiving opinions and comments of international business world. Prime Minister Binali Yıldırım made a speech during the meeting and the confidence in Turkey

was underlined in the final declaration. The continuation of the reforms aimed at improvement of investment environment from Turkey was requested and the necessity of giving priority to the innovation and efficiency was stated in the declaration.

News of low interest loan to SMEs from TOBB

President of the Union of Chambers and Commodity Exchanges, Mr. M Rifat Hisarcıkloğlu responded to the questions of journalists after the "TOBB-Gulf Cooperation Council 2nd Business and Investment Forum" organised in Manama, the capital of Bahrain. Hisarcıkloğlu, who stated that the Turkish economy is much stronger than the estimations, highlighted that there had been no decay in the public finance despite two elections being held in the last 1,5 years and the fact that there had been a fight against PKK and DAESH on one hand and attempted coup d'état on the other. President of TOBB, Hisarcıkloğlu, stated that an agree-

ment had been made with Denizbank for the provision of loan facilities to the SMEs with an interest rate of less than 10 % annually, and gave the good news that

talks had been continuing with some banks and that the commercial loan rates that are up to 18 per cent annually will decrease down to 9,90 per cent.

Talks worth of 380 million dollars in Gulf

A TOBB-Gulf Cooperation Council 2nd Business and Investment Forum was organized by Union of Chambers and Commodity Exchanges and Federation of Chambers of the Gulf Cooperation Council (FGCCC) in Manama, the capital of Bahrain. President of TOBB M. Rifat Hisarciklioğlu, remarked

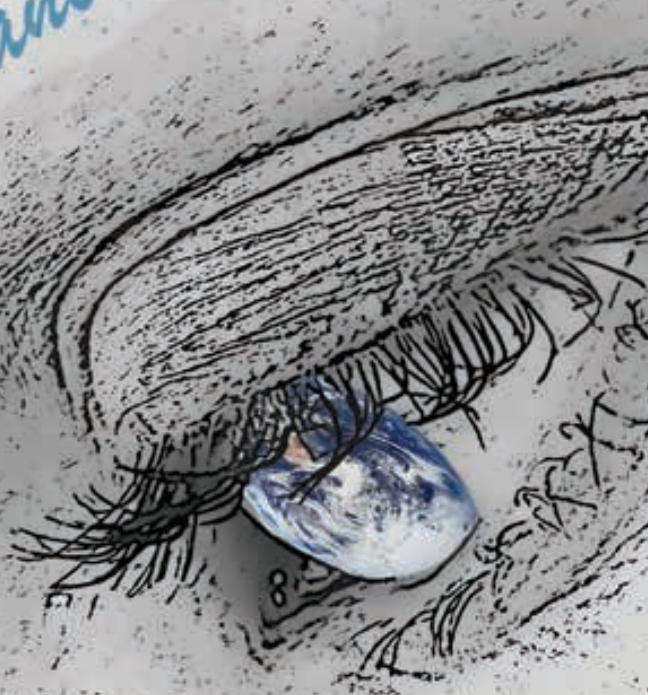
on the opportunity to cooperate in the third countries. President of TOBB, Hisarciklioğlu stated that the talks of Turkish businessmen in Bahrain had been very successful and expressed that there had been commercial talks worth of around 380 million dollars with the businessmen in Gulf countries within this framework.

Kastamonu shines like a diamond

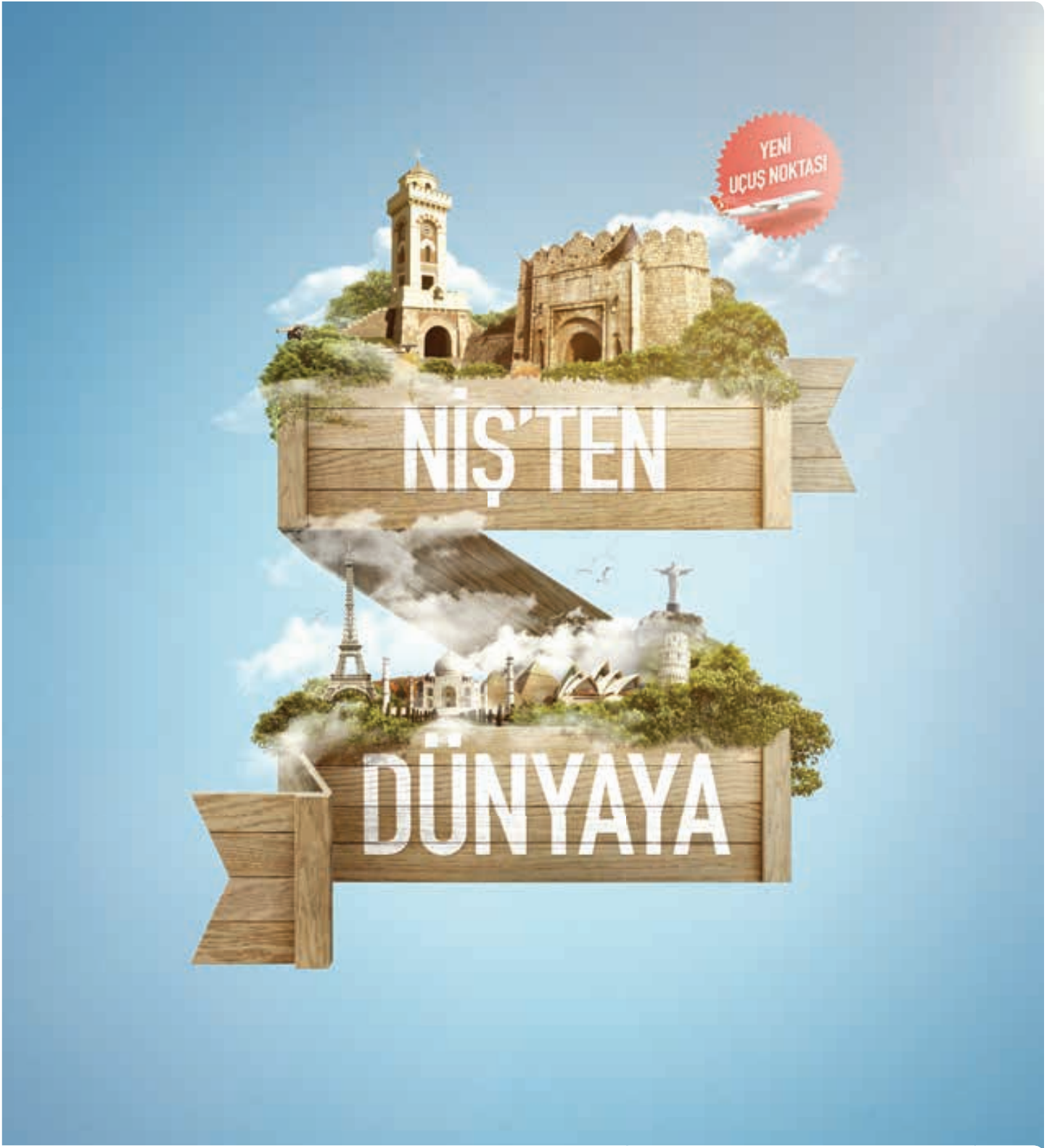
Kastamonu that is one of the important centers of Anatolia with its historical background is taking firm steps forward to become a Trademark City with the investments made. With the completion of Ilgaz Tunnel and extension Works on Inebolu Port, present important advantages for the city. In this way Kastamonu is expected to become one of the most important elements of trade route, connecting Central Anatolia and Mediterranean to Black Sea in the near future. Kastamonu, with its historical chronology that can be traced back from the Paleolithic era up to today, also reminds of an open air museum thanks to the cultural heritage it has with the different colors exhibited by each different district.

Dünyanın gözü üzerimizde...

SANKO

www.sanko.com.tr

Dünyanın en büyük ulaşım ağlarından birini sağlayan Turkish Cargo, işinizi 117 ülkede 290'dan fazla noktaya taşıyor.

Uçuş No	Gün	Kalkış Yeri	Kalkış	Varış	Varış Yeri	Uçak Tipi
TK6571	1.....	IST	13:55	13:20	INI	A310
TK6572	1.....	INI	14:50	18:15	IST	A310

Tüm saatler lokaldir.

TURKISH CARGO Globalize
your business

www.turkishcargo.com.tr | 0 850 333 0 777